

Milosevic & Aanklachten

Map 1A

IN DE KWESTIE-KOSOVO GEDRAAGT NEDERLAND ZICH ALS AGRESSOR

Wat de leiders van de NAVO-landen zichvandaag de dag menen te kunnen permitteren, is volstrekt onaanvaardbaar.

Openlijk wordt door de NAVO bedreigd met militair geweld tegen Joegoslavië, ook buiten de Veiligheidsraad om.

Om dit optreden te kunnen toetsen, dient eerst het volgende te worden benadrukt.

De belangrijkste verworvenheden na de Tweede Wereldoorlog, als gevolg van de eerder opgedane verschrikkelijke ervaringen, waren het grondvesten van de mensenrechten en het verbieden van oorlog. Sinds het totstandkomen van de Verenigde Naties na WO II zijn er op het absolute verbod op het gebruik van oorlogsgeweld tussen staten onderling nog slechts twee uitzonderingen. Allereerst behoudt iedere staat het recht om zich gewapenderhand te verdedigen tegen aanvallen van een andere staat. En ten tweede is wapengeweld toegestaan als de Veiligheidsraad daartoe uitdrukkelijk opdracht geeft of bepaalde staten daartoe uitdrukkelijk machtigt. Dat laatste was in de Golfoorlog tegen Irak het geval. Alle andere wapengeweld geldt sinds de Tweede Wereldoorlog als agressie en vormt als zodanig een ernstige schending van het volkenrecht en een oorlogsmisdrijf. Daarbij bepaalt het Handvest van de Verenigde Naties dat in de gevallen dat wapengeweld niet toelaatbaar is, evenzeer het dreigen daarmee als volkenrechtelijk ongeoorloofd moet worden beschouwd.

Met de openlijke dreiging door de NAVO om, desnoods buiten de Veiligheidsraad om, wapengeweld toe te passen tegen Joegoslavië, is het alsof we regelrecht terug zijn in de tijd dat oorlog volkenrechtelijk nog algemeen werd beschouwd als een legitiem middel om politieke doelen te bereiken. Het ongelooflijke feit doet zich daarbij voor dat dit optreden van de NAVO-leiders om buiten de Veiligheidsraad om met oorlogsgeweld te dreigen niet alleen nauwelijq op kritiek stuit, maar zich zelfs ingebed weet in een warme en brede instemming. De primitieve grondhouding die daarmee inmiddels, volkomen geruisloos, algemeen ingang heeft gevonden, komt -ontdaan van alle franje - neer op het volgende: eindelijk mag wapengeweld weer, als het maar voor een goed doel is. En wat een goed doel is, maken we als NAVO-landen zelf wel uit. Dreigt onze NAVO-opvatting in de Veiligheidsraad te worden geblokkeerd, dan verklaren wij ons zo vrij om ons daar niets van aan te trekken en toch eventueel oorlogshandelingen toe te passen als we dat nodig vinden voor het bereiken van het zelf bepaalde goede doel.

Klaarblijkelijk wil men het doen voorkomen alsof het tijd wordt voor wat als een nieuw soort "volkenrechtelijk leerstuk" zou moeten gelden. Dat luidt dan kort en goed: indien de NAVO-landen het eens zijn dat ergens in het gebied waar de westerse landen strategische belangen menen te hebben ingegrepen dient dient te worden, dan is dat ook tevens vanzelf gelegitimeerd. Als zich tenminste daarbij laat aanvoeren dat dit dient om de internationale veiligheid te beschermen of om op te treden tegen ernstige schendingen van de mensenrechten. Nog beter is het natuurlijk als die beide factoren tegelijkertijd kunnen worden ingeroepen. Goedkeuring van de Veiligheidsraad is dan weliswaar wenselijk, maar in feite overbodig. Dus komt die instemming er dan niet, dan kan het beoogde wapengeweld niettemin gewoon worden doorgezet. Zo ongeveer luidt het nieuwe credo, dat men blijkbaar schaamteloos wil uitproberen.

Dergelijke pseudo-juridische retoriek betekent in feite een volstreekte negatie van het heldere en uitgesproken na-oorlogse agressieverbod, zoals dat in het internationale recht is gegrondvest en sindsdien het belangrijkste fundament vormt van de internationale rechtsorde.

Wanneer er gewapend kan worden opgetreden wordt daarmee opnieuw afhankelijk van het arbitraire oordeel van bepaalde grote mogendheden of machtsblokken. En, via een omweg, zijn we zo dan weer terug bij de 19^e eeuwse situatie, waarin oorlog een zaak was van politieke willekeur van individuele staten of van bepaalde machtsblokken. Dat zou niet minder opleveren dan de doodsteek voor het systeem van de Verenigde Naties, en daarmee de ondergang inluiden van de internationale rechtsorde.

Te enen male dient daarom onverkort te worden vastgehouden aan het volkenrechtelijke gegeven dat besluiten over gewapend optreden, indien er niet onmiskenbaar en eenduidig sprake is van verdediging tegen agressie, een pregoratief vormen van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Datzelfde geldt voor de vraag of er sprake is van een bedreiging van de vrede en internationale veiligheid. Niet de NAVO maakt uit of de situatie in Kosovo een bedreiging vormt voor de vrede en internationale veiligheid, maar dat is een exclusieve bevoegdheid van de Veiligheidsraad. Dat staat klip en klaar in artikel 39 van het Handvest van de Verenigde Naties.

Kan de Veiligheidsraad, voor zover het de vaste leden betreft, niet unaniem ervan worden overtuigd dat er sprake is van een zodanig ernstige bedreiging van de vrede of van een zodanig ernstige schending van de mensenrechten, dat gewapend optreden als uiterst middel dient te worden gehanteerd, dan dient een militaire "alleingang" van welke staten of welk statenblok dan ook ten strengste te worden afgekeurd.

Zo ook nu de NAVO als het ware popelt om oorlogshandelingen te plegen tegen Joegoslavië vanwege de situatie in Kosovo. Dreigen met wapengeweld tegen Joegoslavië buiten de Veiligheidsraad om, zoals de NAVO momenteel strijk en zet doet, vormt een ernstige aanranding van de internationale rechtsorde en treft als zodanig eveneens onze eigen Minister van Defensie Voorhoeve, die inmiddels herhaaldelijk heeft verkondigd dat hij een militair optreden van de NAVO ook volkomen voor gelegitimeerd houdt, als daarvoor geen instemming van de Veiligheidsraad is te vinden.

Het is onbegrijpelijk dat hij deze regelrechte oproep tot agressie kan doen, zonder dat wie of wat dan ook hem daarbij een strobreed in de weg legt. De nieuwe Tweede Kamer reikt zichzelf daarmee al terstond een brevet van onvermogen uit.

Is er dan geen sprake van catastrofale schendingen van de mensenrechten in Kosovo, die een onverwijld militair optreden rechtvaardigen of zelfs daartoe noodzaken ?

Niet persé omdat de NAVO-landen dat stellen. Er zijn hierover ook andere geluiden. Zoals zelfs van de Amerikaanse ambassadeur bij de VN Holbrooke, die nog maar kort geleden verklaarde dat de situatie in Kosovo niet te vergelijken is met die indertijd in Bosnië. Of van die niet-westerse staten die zich bezorgd tonen over wat het lot zou zijn van de Servische minderheid in Kosovo als Joegoslavië zou voldoen aan de eis om zijn troepen terug te trekken uit Kosovo.

Maar de oorlogstrommen dreunen hier zo hard dergelijke geluiden voorlopig worden overstemd.

mr. drs. E. Olof

bestuurslid van de Vereniging van Juristen
voor de Vrede

IN DE KWESTIE-KOSOVO GEDRAAGT NEDERLAND ZICH ALS AGRESSOR

Wat de leiders van de NAVO-landen zich vandaag de dag menen te kunnen permitteren, is volstrekt onaanvaardbaar.

Openlijk wordt door de NAVO bedreigd met militair geweld tegen Joegoslavië, ook buiten de Veiligheidsraad om.

Om dit optreden te kunnen toetsen, dient eerst het volgende te worden benadrukt.

De belangrijkste verworvenheden na de Tweede Wereldoorlog, als gevolg van de eerder opgedane verschrikkelijke ervaringen, waren het grondvesten van de mensenrechten en het verbieden van oorlog. Sinds het totstandkomen van de Verenigde Naties na WO II zijn er op het absolute verbod op het gebruik van oorlogsgeweld tussen staten onderling nog slechts twee uitzonderingen. Allereerst behoudt iedere staat het recht om zich gewapenderhand te verdedigen tegen aanvallen van een andere staat. En ten tweede is wapengeweld toegestaan als de Veiligheidsraad daartoe uitdrukkelijk opdracht geeft of bepaalde staten daartoe uitdrukkelijk machtigt. Dat laatste was in de Golfoorlog tegen Irak het geval. Alle andere wapengeweld geldt sinds de Tweede Wereldoorlog als agressie en vormt als zodanig een ernstige schending van het volkenrecht en een oorlogsmisdrijf. Daarbij bepaalt het Handvest van de Verenigde Naties dat in de gevallen dat wapengeweld niet toelaatbaar is, evenzeer het dreigen daarmee als volkenrechtelijk ongeoorloofd moet worden beschouwd.

Met de openlijke dreiging door de NAVO om, desnoods buiten de Veiligheidsraad om, wapengeweld toe te passen tegen Joegoslavië, is het alsof we regelrecht terug zijn in de tijd dat oorlog volkenrechtelijk nog algemeen werd beschouwd als een legitiem middel om politieke doelen te bereiken. Het ongelooflijke feit doet zich daarbij voor dat dit optreden van de NAVO-leiders om buiten de Veiligheidsraad om met oorlogsgeweld te dreigen niet alleen nauwelijq op kritiek stuit, maar zich zelfs ingebed weet in een warme en brede instemming. De primitieve grondhouding die daarmee inmiddels, volkomen geruisloos, algemeen ingang heeft gevonden, komt -ontdaan van alle franje - neer op het volgende: eindelijk mag wapengeweld weer, als het maar voor een goed doel is. En wat een goed doel is, maken we als NAVO-landen zelf wel uit. Dreigt onze NAVO-opvatting in de Veiligheidsraad te worden geblokkeerd, dan verklaren wij ons zo vrij om ons daar niets van aan te trekken en toch eventueel oorlogshandelingen toe te passen als we dat nodig vinden voor het bereiken van het zelf bepaalde goede doel.

Klaarblijkelijk wil men het doen voorkomen alsof het tijd wordt voor wat als een nieuw soort "volkenrechtelijk leerstuk" zou moeten gelden. Dat luidt dan kort en goed: indien de NAVO-landen het eens zijn dat ergens in het gebied waar de westerse landen strategische belangen menen te hebben ingegrepen dient te worden, dan is dat ook tevens vanzelf gelegitimeerd. Als zich tenminste daarbij laat aanvoeren dat dit dient om de internationale veiligheid te beschermen of om op te treden tegen ernstige schendingen van de mensenrechten. Nog beter is het natuurlijk als die beide factoren tegelijkertijd kunnen worden ingeroepen. Goedkeuring van de Veiligheidsraad is dan weliswaar wenselijk, maar in feite overbodig. Dus komt die instemming er dan niet, dan kan het beoogde wapengeweld niettemin gewoon worden doorgezet. Zo ongeveer luidt het nieuwe credo, dat men blijkbaar schaamteloos wil uitproberen.

Dergelijke pseudo-juridische retoriek betekent in feite een volstrekte negatie van het heldere en uitgesproken na-oorlogse agressieverbod, zoals dat in het internationale recht is grondvest en sindsdien het belangrijkste fundament vormt van de internationale rechtsorde.

Wanneer er gewapend kan worden opgetreden wordt daarmee opnieuw afhankelijk van het arbitraire oordeel van bepaalde grote mogendheden of machtsblokken. En, via een omweg, zijn we zo dan weer terug bij de 19^e eeuwse situatie, waarin oorlog een zaak was van politieke willekeur van individuele staten of van bepaalde machtsblokken. Dat zou niet minder opleveren dan de doodsteek voor het systeem van de Verenigde Naties, en daarmee de ondergang inluiden van de internationale rechtsorde.

Te enen male dient daarom onverkort te worden vastgehouden aan het volkenrechtelijke gegeven dat besluiten over gewapend optreden, indien er niet onmiskenbaar en eenduidig sprake is van verdediging tegen agressie, een pregoratief vormen van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Datzelfde geldt voor de vraag of er sprake is van een bedreiging van de vrede en internationale veiligheid. Niet de NAVO maakt uit of de situatie in Kosovo een bedreiging vormt voor de vrede en internationale veiligheid, maar dat is een exclusieve bevoegdheid van de Veiligheidsraad. Dat staat klip en klaar in artikel 39 van het Handvest van de Verenigde Naties.

Kan de Veiligheidsraad, voor zover het de vaste leden betreft, niet unaniem ervan worden overtuigd dat er sprake is van een zodanig ernstige bedreiging van de vrede of van een zodanig ernstige schending van de mensenrechten, dat gewapend optreden als uiterst middel dient te worden gehanteerd, dan dient een militaire "alleingang" van welke staten of welk statenblok dan ook ten strengste te worden afgekeurd.

Zo ook nu de NAVO als het ware popelt om oorlogshandelingen te plegen tegen Joegoslavië vanwege de situatie in Kosovo. Dreigen met wapengeweld tegen Joegoslavië buiten de Veiligheidsraad om, zoals de NAVO momenteel strijk en zet doet, vormt een ernstige aanranding van de internationale rechtsorde en treft als zodanig eveneens onze eigen Minister van Defensie Voorhoeve, die inmiddels herhaaldelijk heeft verkondigd dat hij een militair optreden van de NAVO ook volkomen voor gelegitimeerd houdt, als daarvoor geen instemming van de Veiligheidsraad is te vinden.

Het is onbegrijpelijk dat hij deze regelrechte oproep tot agressie kan doen, zonder dat wie of wat dan ook hem daarbij een strobreed in de weg legt. De nieuwe Tweede Kamer reikt zichzelf daarmee al terstond een brevet van onvermogen uit.

Is er dan geen sprake van catastrofale schendingen van de mensenrechten in Kosovo, die een onverwijld militair optreden rechtvaardigen of zelfs daartoe noodzaken ?

Niet persé omdat de NAVO-landen dat stellen. Er zijn hierover ook andere geluiden. Zoals zelfs van de Amerikaanse ambassadeur bij de VN Holbrooke, die nog maar kort geleden verklaarde dat de situatie in Kosovo niet te vergelijken is met die indertijd in Bosnië. Of van die niet-westerse staten die zich bezorgd tonen over wat het lot zou zijn van de Servische minderheid in Kosovo als Joegoslavië zou voldoen aan de eis om zijn troepen terug te trekken uit Kosovo.

Maar de oorlogstrommen dreunen hier zo hard dergelijke geluiden voorlopig worden overstemd.

mr. drs. E. Olof

bestuurslid van de Vereniging van Juristen
voor de Vrede

'Aanklacht tegen ²⁷⁻⁵⁻⁹⁹ Milosevic'

VN-hof wil Joegoslavische leider berechten om misdaden in Kosovo

Van onze redactie buitenland
AMSTERDAM – Het Joegoslavië-Tribunaal gaat de Joegoslavische president Slobodan Milosevic aanklagen. Dat melden bronnen bij het VN-hof. Aanklaagster Louise Arbour houdt vanmiddag een persconferentie.

Milosevic zou het eerste staats-hoofd zijn dat door het tribunaal in Den Haag wordt aangeklaagd. Waarnemers vrezen dat een mogelijk proces tegen Milosevic diens bereidheid om te onderhandelen over Kosovo fors zal doen afnemen.

Het nieuws werd gisteren onder meer gemeld door het Amerikaanse televisiestation CNN, dat zich baseerde op anonieme bronnen. Het station gaf geen bijzonderheden over de inhoud van de aanklacht. Voor misdaden in Kosovo heeft het tribunaal tot nu toe niemand in het openbaar aangeklaagd; de meeste aanklachten gaan over misdaden in Bosnië. Maar volgens het persbureau Reuters zal de aanklacht tegen Milosevic ook Kosovo betreffen.

Gisteren voerde de Navo naar eigen zeggen de tot nu toe zwaarste aanvallen op Joegoslavië uit. Daarbij werden artillerie, tanks en mortieren in Kosovo aangevallen, alsmede radio- en televisiestations, kazernes, opslagplaatsen voor munitie en olie- en commandoposten. Ook de villa van Milosevic, ten westen van Belgrado, was doelwit.

Rusland eiste gisteren opnieuw een onmiddellijke einde aan de Navo-acties. In Moskou vond overleg plaats tussen de Russische gezant Viktor Tsjernomirdin, de Amerikaanse onderminister Strobe Talbott, en de Finse president Martti Ahtisaari. Er werd tot diep in de nacht gepraat, maar onduidelijk is of vooruitgang is geboekt. Ahtisaari en Tsjernomirdin gaan mogelijk vandaag naar Belgrado voor overleg met Milosevic.

De Navo zei gisteren bereid te zijn de bombardementen iedere dag kort te staken om voedselhulp in Kosovo mogelijk te maken. De hulp zou door Zwitserse, Griekse en Russische organisaties worden uitgevoerd. Zodra die zegen waar ze de hulp willen brengen stopt de Navo met bommen afgooien op die plek.

De Navo gaat haar troepenmacht in Macedonië van 16 000 naar 30 000 man uitbreiden ter voorbereiding van een vredesmacht voor Kosovo. Groot-Brittannië zei zeker 12 000 extra militairen te willen leveren. Ook Nederland doet mee. Het stuurt binnenkort veldartillerie: dertien stukken geschut en ondersteunend materieel. Voor de bewaking ervan gaan veertig militairen mee. De 700 militairen die de stukken geschut bedienen, blijven in Nederland, maar zijn op afroep beschikbaar.

MEER NIEUWS OP PAGINA'S 4 EN 5
PODIUM, PAGINA 18: NEDERLAND MOET
NAVO STOPPEN

Amnesty International - News Release - EUR 70/81/99

27 May 1999

YUGOSLAVIA

**Milosevics indictment -- Amnesty International welcomes decision
that head of state may be held responsible for crimes against
humanity and war crimes**

Copyright notice: The copyright for this document rests with Amnesty International. You may download and read it. You may not alter this information, repost or sell it without permission. If you use this document, you are encouraged to make a donation to Amnesty International to support future research. Here you can find the address of your nearest AI office

---

News Service: 104/99

AI INDEX: EUR 70/81/98

27 May 1999

YUGOSLAVIA

Milosevics indictment -- Amnesty International welcomes decision that head of state may be held responsible for crimes against humanity and war crimes

A welcome reaffirmation of the rule of international law that no one, whether a head of state or private soldier, is immune from criminal responsibility for crimes against humanity and war crimes, Amnesty International said today, in response to the decision by the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia to indict President Slobodan Milosevic and other government officials.

The decision to indict the President of the Federal Republic of Yugoslavia (FRY) should have no adverse impact on peace negotiations with officials of that country, Amnesty International stressed.

The negotiations at Dayton in October 1995 which led to the Paris peace agreement for Bosnia-Herzegovina in December that year were conducted with officials from Serbia and the FRY without any assurances by the United States that they would not be arrested if they were indicted by the Tribunal for crimes committed in Bosnia-Herzegovina.

All states, including the FRY, have a duty under international law to arrest the Federal Republic of Yugoslavia President and senior officials if an international arrest warrant has been issued, Amnesty International said. We have been calling for almost two years upon governments supplying troops to the Stabilization Force (SFOR) deployed in Bosnia-Herzegovina to carry out SFOR's mandate to seek out and arrest those indicted by the Tribunal.

We are concerned that to date, only half of those currently publicly indicted have come into the Tribunal's custody - and only a minority of them through arrests secured by SFOR, Amnesty International said. The slow and piecemeal way in which suspects have been detained seriously risks rendering ineffective and futile the enormous efforts by the Tribunal to investigate alleged crimes under international law and has hampered considerably prompt and thorough prosecution of those who have been detained.

Amnesty International has urged that any international military presence which may eventually be deployed on FRY territory be given an explicit mandate to ensure that those indicted by the Tribunal, whether publicly or secretly, will come into its custody.

As Amnesty International argued in the case of the former President of Chile, Augusto Pinochet, before the House of Lords, it is a fundamental rule of law that all persons, including current heads of state, can be held criminally responsible in national and international courts for crimes under international law, including genocide, other crimes against humanity, war crimes and torture.

This rule, which dates back to the attempt to bring the former Kaiser of Germany to justice after the First World War, was reaffirmed during the Second World War when the Allies planned to indict Adolf Hitler for crimes against humanity and war crimes. It has consistently been included in international instruments such as the Nuremberg and Tokyo Charters, the Statutes of the Yugoslavia and Rwanda Tribunals and the Rome Statute of the International Criminal Court.

The reported decision to indict the President of the FRY and senior commanders implements the fundamental rule of international law that superiors, civilian or military, may be held criminally responsible for the crimes of their subordinates, Amnesty International said. It has long been settled that there is no need to prove that the superior gave direct orders to subordinates to commit the crimes.

This rule is reflected in international instruments such as Protocol I to the Geneva Conventions of 1949, the Draft Code of Crimes against the Peace and Security of Mankind, the Statutes of the Yugoslavia and Rwanda Tribunals and the Rome Statute of the International Criminal Court. Under the rule, a superior may be held criminally responsible for the conduct of a subordinate if he or she had reason to know that the subordinate was committing or planned to commit the crimes and the superior did not take all necessary measures to prevent or repress the crimes.

It is important to reiterate that the reported indictment of President Milosevic and senior commanders is not a determination of guilt, and that it is essential that the Tribunal fully respect the right to fair trial -- including the presumption of innocence of all persons indicted, no matter how horrifying the crimes, Amnesty International stressed.

If people from all communities involved in the conflict are to accept the findings of individual criminal responsibility -- and thus break the cycle of attribution of collective community guilt followed by crimes -- it is essential that justice not only be done, but be seen to be done, Amnesty International said.

While Amnesty International praised the Tribunal for this latest milestone in seeking to bring to account those responsible for gross human rights violations in the former Yugoslavia, the organization was also keen to emphasize that this should by no means be seen as an indication that the Tribunals task is approaching some kind of completion.

The list of outstanding issues not yet addressed by the Tribunal includes bringing to justice those responsible, at all levels of the Croatian political and military leadership, for flagrant violations of international humanitarian law in the wake of Operations "Flash" and "Storm" in Croatia in 1995. Remaining tasks also include the Tribunals continuing investigations and prosecutions of war crimes committed by all sides in Bosnia-Herzegovina during the armed conflict of 1992-1995 and most recently, possible violations of international humanitarian law in Kosovo by Serbian forces, the Kosovo Liberation Army and NATO forces.

The Tribunal and the Security Council have found that both the FRY and Croatian authorities have failed, in varying degrees, to cooperate fully and promptly with the Tribunal, as they are required to do as United Nations member states, bound by Security Council resolutions. Both countries have failed to transfer indicted suspects promptly to the custody of the Tribunal, failed to provide the it with information and cooperation, and undermined the Tribunals effectiveness by challenging its jurisdiction over crimes committed in their countries. The FRY has, in addition, refused the Tribunals Prosecutors staff access to its territory on various occasions.

Source: Amnesty International, International Secretariat, 1 Easton Street, WC1X 8DJ, London, United Kingdom

[AI News](#) | [AI Publication Index](#) | [Home](#)

Profiles of War Crimes Suspects in the Balkans

Profiles of War Crimes Suspects

By *The Associated Press*
Thursday, May 27, 1997 04:26:27 AM EDT

The chief suspects now under indictment by the Yugoslav war crimes tribunal based in The Hague, Netherlands:

SLOBOĐAN MILOŠEVIĆ, president of Yugoslavia from Aug. 30, 1993, is pinned to Serb nationalism under Milosevic's political rule and on the bedrock of his political power. In 1987, as head of Serbia's Communist party, he touched France's patrimony, ostensibly to "preserve Serb culture" against an alleged

Albanian conspiracy. In 1990, he won the presidency of Serbia, the largest republic under Yugoslav federation, and earned the nickname "Savior of the Balkans" for his support of violence in Bosnia and Croatia. Milosevic was elected head of the federation in 1997, "viewed as the most powerful leader in the Balkans, his Socialist regime largely intact, and his forces warring, at demands for democratization.

MILAN MILUTINOVIĆ, Serbian president -- A longtime ally of Slobodan Milosevic, Milutinovic was named president of Serbia in 1997, despite charges of massive election fraud. He previously was foreign minister under Milosevic and is considered a re-fashioned communist like his mentor. As president, Milutinovic is commander of Serb police forces in Kosovo. In his indictment charging him with the war crimes, the tribunal accused him of responsibility for the deportation of 740,000 Kosovo Albanians and for the murder of 340 Kosovo Albanians, "ranging in ages from 2 to 95.

RADOVAN KARADZIC, former Bosnia Serb president -- Born June 19, 1945, Karadzic has been the tribunal's most-wanted suspect. He has been indicted twice for genocide: first in July 1995 for atrocities committed by Bosnian Serb troops during the 3 1/2-year Bosnian war, and again in November 1995 for masterminding the slaughter of more than 6,000 Muslims in the U.N.-protected Srebrenica enclave in northeast Bosnia. Karadzic served as Bosnian Serb president throughout the three-year conflict, then was forced to step down in 1996 following his indictment. A psychiatrist and amateur poet, Karadzic was last seen in public in September 1996, but is widely believed to be in Bosnia in a zone controlled by the French.

RATKO MLADIC, former Serb military commander -- Born March 12, 1943, Ratko Mladic served as the

Navigation and sidebar elements including:

- Home
- Search
- Site Map
- Out Our Site
- Weblog
- Links
- Privacy Policy
- Terms of Use
- Feedback
- Help
- Site Map
- Weblog
- Links
- Privacy Policy
- Terms of Use
- Feedback
- Help

Bosnian Serb military commander for the duration of the Bosnian war, under civilian leader Radovan Karadzic. He was indicted along with Karadzic in November 1995 for genocide in the massacre of thousands of Muslim men after Bosnian Serb forces captured the U.N. "safe zone" of Srebrenica -- possibly Europe's worst atrocity since World War II. He was formally ousted from his post in December 1996, and remains at-large. Since then, he has been seen frequently in Serbia.

© Copyright 1999 The Associated Press

[Back to the top](#)

--	--	--

De zaak-Milošević

EEN OPLOSSING VAN het conflict over Kosovo is nauw verstrengd geraakt met de loop van het recht door het uitbrengen van een officiële aanklacht tegen president Milošević c.s.. Beide processen worden er niet eenvoudiger op. Het is waarschijnlijk dat de gezochte president nu helemaal de hakken in het zand zet. Valt er trouwens nog te onderhandelen met een regeringstop die formeel in staat van beschuldiging is gesteld wegens misdrijven tegen de menselijkheid? Voor de NAVO is er formeel weinig aan de hand. De vijf eisen van de alliantie zijn niet een kwestie van onderhandeling maar van aanvaarding, heet het. Aanklager Arbour van het Internationale straftribunaal in Den Haag trekt echter openlijk de waarde van de veelbegeerde handtekening van Milošević in twijfel.

Ook de loop van het recht is onduidelijk. Deze internationale strafklacht tegen een regerend staatshoofd is een historische primeur: een juridische doorbraak, met alle risico's van dien. Het aanhoudingsbevel gaat uit op gezag van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die het tribunaal heeft ingesteld. Maar aanklager Arbour blijft afhankelijk van de medewerking van anderen. De eersten die daarvoor in aanmerking komen zijn de partijen in het conflict, met name de leveranciers van een toekomstige vredesmacht. De ervaring met de eveneens gezochte leiders van de Bosnische Serviërs, Karadžić en Mladić, leert dat resultaat niet verzekerd is.

28-5-94

AAN DE ANDERE KANT heeft het tribunaal de tijd aan zijn zijde: ernstige oorlogsmisdrijven verjaren niet. Vanuit dit ruimere perspectief is de timing van de aanklacht op zijn minst opmerkelijk. Arbour zegt dat haar team slechts vol doet aan de algemene opdracht van rechtshandhaving in 'real time'. Maar om de Servische commandostructuur bloot te leggen was gerichte informatieverschaffing vanuit de NAVO-hoofdsteden onontbeerlijk. Dit soort medewerking was tot dusver geen vanzelfsprekendheid. Het is onaanneemelijk dat men zich in die hoofdsteden niet terdege bewust was van het effect van de verstrekte inlichtingen.

De aanklagers in Den Haag hebben vooral spoed achter de zaak-Milošević gezet om te voorkomen dat de Servische leiders een vrijgeleide voor zichzelf bedingen bij een vredesregeling. Een 'punto final' (garantie van niet-vervolging) is een ingrediënt geweest van de beëindiging van menige (burger)oorlog. Dit is in het geval van Kosovo nog steeds niet uitgesloten door de dubbelrol van de Veiligheidsraad. Deze wordt in de scenario's voor een vredesakkoord een centrale rol toebedeeld en is tegelijkertijd de instantie die op grond van speciale bevoegdheden het tribunaal in het leven heeft geroepen. Het statuut vrijwaart de aanklager van instructies van wie dan ook. Het sluit niet uit dat de Veiligheidsraad een uitzondering op een eigen besluit maakt in belang van vrede en veiligheid.

NA DE Eerste Wereldoorlog werd bij het Verdrag van Sèvres (1920) besloten tot vervolging van Turkse functionarissen wegens volkenmoord op de Armeniërs, maar bij het Verdrag van Lausanne (1923) werd hun amnestie verleend. Zeker nu zou zo iets de geloofwaardigheid van de internationale gemeenschap en van de Veiligheidsraad ernstig ondermijnen, signaleerde de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Kooijmans (thans rechter in het Internationaal Gerechtshof) vijf jaar geleden bij de oprichting van het tribunaal. Maar, zo voegde hij daaraan toe: „Als de Veiligheidsraad het mocht besluiten is dat óók recht van het Handvest. Je kunt niets uitsluiten. Zeker niet in het dossier-Joegoslavië”.

De aanklacht tegen Milošević c.s. markeert een nieuwe fase in het internationale recht. Daartoe behoren ook de zaak tegen de Chileense oud-dictator Pinochet en de oprichting van een permanent internationaal strafhof. Dat is een positieve ontwikkeling, die echter grote vragen oproept. „Vrede en gerechtigheid komen meer in balans”, zei Arbour gisteren op de Britse televisie. Maar in de huidige fase van de internationale verhoudingen komt het uiteindelijk vaak nog neer op een keuze, vrede of gerechtigheid. Het is opmerkelijk hoe de aanklager er de nadruk op legt dat zij er geen boodschap aan heeft hoe de diplomaten nu verder moeten. Dat is te eenvoudig voorgesteld.

BRIEVEN

'Als je vrede wilt met een schurk heb je hem nodig'

Aanklacht Milosevic

VERVOLG VAN PAGINA 1

Ook zegt De Waart, verwijzend naar Bosnië, dat de oorlogsmisdaden van Milosevic in Kosovo niet zijn eerste zijn. „Men had jaren geleden al voldoende bewijs tegen hem. Als hij toen was aangepakt was de ellende in Kosovo misschien te voorkomen geweest.” De Waart sluit niet uit dat Milosevic nu de aanklacht zal inbrengen als onderhandelingspunt voor een oplossing van het conflict, waarna hij zijn roemrijke opmerking herhaalt: „Als je vrede wilt sluiten met een schurk, heb je hem daar wel bij nodig. Of je denkt: Het recht

moet zijn beloop hebben, de vrede kan mij niet schelen.”

Hoogleraar internationaal recht in Maastricht, prof. mr. Theo van Boven, verwacht dat de positie van Milosevic internationaal zal verzwakken. „Ik weet niet hoe dat in zijn eigen land zal uitwerken, maar misschien schuift men ook daar nu wel meer geloofwaardige figuren naar voren”. Hij ziet de VN niet onderhandelen met iemand die door het tribunaal, 'een VN-organisatie dus' is aangeklaagd. Formeel kan dat wel, zoals ook de Amerikaanse speciale ambassadeur inzake oorlogsmisdaden, David Scheffer, vorige week in Den Haag al zei toen hij opmerkte dat het internationale recht onderhandelingen met een we-

gens oorlogsmisdaden aangeklaagde persoon niet verbiedt. Maar volgens Van Boven zou Milosevic voor de VN als onderhandelingspartner niet meer acceptabel zijn.

Hoezeer Rusland en Frankrijk ook tegen de aanklacht zijn, zij hebben het mede aan zichzelf te danken dat die er is gekomen. Het Joegoslavië-Tribunaal is in 1993 opgericht door de Veiligheidsraad, waarin beide landen vetorecht hebben. Dat besluit is toen ook wel geïnterpreteerd als een vlucht van een Veiligheidsraad die maar niet kon besluiten om echt in te grijpen in de Bosnische oorlog en voor het oog van de wereld toch met iets moest komen. Nog datzelfde jaar zei de toenmalige VN-secretaris-gene-

raal Boetros Ghali dat aan het Tribunaal een beslissing van de Algemene Vergadering ten grondslag had moeten liggen.

Het Tribunaal ging een eigen leven leiden met hoogstaande juridische maatstaven. De eerste aanklager, de Zuid-Afrikaan Richard Goldstone zette de toon door op te merken dat hij niets te maken had met de politieke implicaties van de daden van het Tribunaal. De jongste actie van het Tribunaal laat zien dat de huidige hoofdaanklagster, de Canadese Louise Arbour, op dezelfde lijn zit. Zeker twee permanente leden van de Veiligheidsraad zullen er spijt van hebben dat de Raad het Tribunaal toen zo snel heeft ingesteld.

Johan ten Hove

Recht en vrede

SLOBODAN Milosevic is overkomen wat hij al jaren het meest van alles vreest. Hij is door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging gesteld. Milosevic c.s. worden ervan beschuldigd persoonlijk verantwoordelijk te zijn voor misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden begaan sinds januari dit jaar in Kosovo. Specifiek worden genoemd: moord, deportaties en vervolging.

De aanklacht is historisch. Voor het eerst worden zittende staatshoofden (naast Milosevic de Servische president Milan Milutinovic) aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden. Het tribunaal staat bekend om zijn gedegen werkwijze. Volgens hoofdaanklager Louise Arbour zijn er goede gronden om aan te nemen dat de beklagden verantwoordelijk voor de deportatie van 740 duizend Kosovo-Albanen en de moord op 340 Kosovo-Albanen.

Niettemin is door het tijdstip waarop het tribunaal heeft besloten juridische actie tegen Milosevic te ondernemen, een welhaast onoverkomelijk politiek probleem gerezen. Immers met oorlogsmisdadigers kan een staat die de principes van de internationale rechtsorde in ere wil houden, niet onderhandelen.

Oorlogsmisdadigers moeten voor de rechter worden gebracht, of, als dat praktisch onmogelijk is, volledig worden geïsoleerd. In concreto zou dit betekenen dat voor de NAVO - en voor de VN-Veiligheidsraad die het Joegoslavië-tribunaal heeft ingesteld - alleen een onvoorwaardelijke capitulatie van Milosevic aanvaardbaar zou zijn.

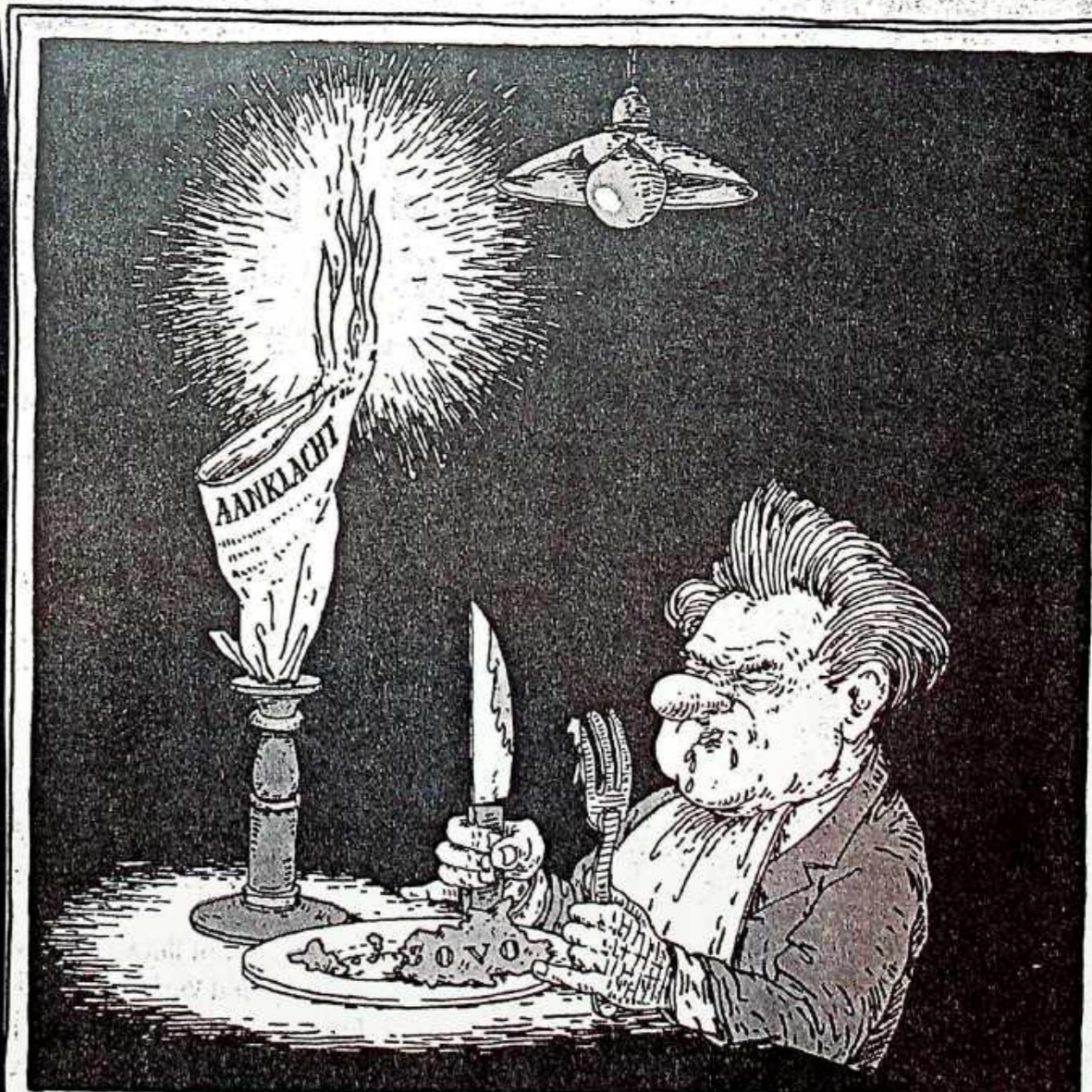
Helaas is de weerbarstige politieke praktijk mijlenver verwijderd van dit ideaal van een functionerende internationale rechtsorde. De V-raad is tot nu toe niet eens bereid de NAVO-eisen te onderschrijven. De permanente leden Rusland en China zijn fel tegen het militaire NAVO-optreden. Het is onwaarschijnlijk dat de aanklacht tegen Milosevic hierin verandering brengt.

De NAVO lijkt op eigen kracht niet in staat te zijn de onvoorwaardelijke overgave van Milosevic af te dwingen, zelfs niet met een tot Kosovo beperkte grondoorlog. Een zuiver militaire oplossing die Milosevic ten val brengt, is moeilijk voor te stellen.

Maar wat dan? Doorgaan met een gecombineerde politiek/militaire operatie, waarbij Milosevic onvermijdelijk een rol moet vervullen bij het beëindigen van de oorlog? Dat zou betekenen dat het tribunaal en het streven naar een internationale rechtsorde ernstig aan geloofwaardigheid inboeten.

De onafhankelijkheid van het tribunaal is een groot goed. Toch zou het om redenen van opportuniteit verre te verkiezen zijn geweest om met de aanklacht tegen Milosevic te wachten tot na de oplossing van de Kosovo-crisis. Want nu botsen de eisen van het recht frontaal met de noodzaak van een zo rechtvaardig mogelijke vrede.

JOEP BERTRAMS

LICHT PUNTJE 28-5-94

Vredesproces ondanks aanklacht

Het was de week van Louise Arbour, de week van de VN-missie die in Kosovo de gevolgen van de 'etnische zuivering' bekeek en de week van de 'Teddy Roosevelt-troepenmacht'.

Door onze redacteurs BIRGIT DONKER en PETER MICHELSEN BRUSSEL/ROTTERDAM, 29 MEI. De Canadese juriste Louise Arbour, openbaar aanklager bij het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië in Den Haag, vaardigde donderdag aanklachten uit tegen vijf Joegoslavische leiders wegens oorlogsmisdaden in Kosovo sinds januari. President Slobodan Milošević van Joegoslavië, president Milan Milutinović van Servië, de Joegoslavische vice-premier Nikola Šainović, legerleider Dragoljub Ojdanić en de Servische minister van Binnenlandse Zaken Vlatko Stojiljković zijn volgens Arbour verantwoordelijk voor onder andere de verdrijving van 740.000 Kosovaren en de moord op zeker 340 met naam en toenaam bekende Kosovaren.

WEEKOVERZICHT KOSOVO

De wereld reageerde voorspelbaar: het Westen positief, het Oosten negatief. Moskou en Peking wezen op negatieve gevolgen voor het vredesproces. Toch ging de missie van de Russische gezant Viktor Tsjernomyrdin door alsof er geen aanklacht was uitgebracht. Hij conferendeerde uitvoerig met de Finse president en EU-gezant Martti Ahtisaari en de Amerikaanse plaatsvervangende minister

Strobe Talbott over een gezamenlijk standpunt en vertrok vervolgens naar Belgrado. Rusland heeft weinig keus: als het uit boosheid over de aanklacht tegen Milošević zijn medewerking aan het vredesproces beëindigt, haalt Moskou de voet weg die het nu tussen de deur van de internationale diplomatie heeft. Dan is met de missie-Tsjernomyrdin ook de directe Russische invloed in het spoorzoeken naar een politieke oplossing ten einde.

Vorderingen lijken overigens in het vredesproces niet te zijn gemaakt, ook al reppen de onderhandelaars van elkaar gestaag naderende standpunten. Tsjernomyrdin, Ahtisaari en Talbott kunnen het niet eens worden over een ontwerp-resolutie voor de Veiligheidsraad van de VN waarin de NAVO haar vijf eisen aan Belgrado herkent, Rusland blijft tegen een door de NAVO geleide vredesmacht en eist verder een stopzetting van de NAVO-bombardementen. In een Amerikaans blad dreigde Tsjernomyrdin in harde taal met zijn bemiddeling op te houden als die bombardementspauze er niet komt.

In Kosovo kwam een humanitaire VN-missie onder Sergio de Mello deze week tot de conclusie dat door de 'etnische zuiveringen' 'de situatie walgelijk is', 'erger dan men zich kan voorstellen' en ook 'erger dan werd gevreesd'. Noch acties van Albanese separatisten, noch de NAVO-luchtacties kunnen volgens De Mello als rechtvaardiging voor de etnische zuivering worden aangevoerd. Inmiddels nadert het aantal sinds maart vorig jaar verdreven Kosovaren de één miljoen.

Het was ook de week van de 'Teddy Roosevelt-troepenmacht'. De NAVO besloot de vredesmacht voor Kosovo uit te breiden van de geplande 28.000 naar

45.000 à 50.000 man. De troepenmacht voldoet volgens woordvoerder Shea aan het adagium van de Amerikaanse president Theodore Roosevelt: „Spreek zachtjes, maar draag een grote stok.” De bewapening van de strijdmacht (werknaam KFOR-plus) wordt volgens de NAVO-woordvoerder „robuust”.

De NAVO wil KFOR-plus in principe pas inzetten als er een bestand is, maar sluit naar buiten toe geen enkele militaire optie uit. Ze legt sinds deze week haar militaire strategie minder openlijk op tafel dan tot nu toe, daartoe kennelijk aangezet door het argument dat Belgrado door het open debat over

de eventuele inzet van grondtroepen wel erg makkelijk is geïnformeerd over de plannen.

De alliantie wil volgens een diplomaat alvast 30.000 man naar Macedonië sturen, als voorhoede. Daarvoor moet Skopje echter nog goedkeuring verlenen. Er zijn nu 14.000 NAVO-soldaten in Macedonië, die meehelpen met de opvang van vluchtelingen. In 'Ram-bouillet' was voorzien dat er 28.000 NAVO-soldaten naar Kosovo zouden gaan, van wie volgens een militair 15.000 tot 20.000 „harde soldaten”. De overigen zouden dienen voor de logistieke ondersteuning. Inmiddels zijn er meer genietroepen nodig om in Kosovo

de vernielde infrastructuur te repareren. Ook zal KFOR-plus worden ingezet voor grensbewaking en politietaken. Dinsdag wordt in het Waalse Bergen op de zogenoemde 'force generation' gekeken wie wat kan leveren aan KFOR-plus. De Britse regering heeft 12.000 man extra toegezegd, Frankrijk vijftienduizend man extra. Nederland kan volgens een militaire woordvoerder slechts enkele honderden troepen extra leveren. Het heeft nu vierduizend bij humanitaire acties betrokken soldaten op de Balkan. Als er daar meer dan een paar honderd bijkomen, zouden reservisten moeten worden opgeroepen, en dat is voor Nederland (anders dan voor de Verenigde Staten) „moreel een moeilijke stap”. Zeker met een demissionaire regering.

Over het zenden van grondtroepen als de luchtaanvallen hun doel niet bereiken, bestaat binnen de NAVO nog steeds geen overeenstemming. „De NAVO heeft plannen voor alles. Ook voor de grondoptie”, aldus Shea. „Maar die plannen liggen nog in de kast. We geloven dat de luchtactie werkt.” Duitsland heeft bedenkingen maar zal, als het besluit eenmaal valt, loyaal meewerken. Italië liet donderdag weten dat de inzet van grondtroepen een inval in Kosovo betekent waarvan Rome zich zal distantiëren.

Opperbevelhebber Wesley Clark gaf deze week de NAVO-ambassadeurs uitleg over de doelen van de NAVO-luchtaanvallen. Met name Nederland en Duitsland hadden daarover vragen gesteld, naar aanleiding van de misers. „De doelen worden niet aangepast wegens de bijkomende schade”, aldus een diplomaat. „Wel is na de recente aanval op de Chinese ambassade in Belgrado het aantal mensen verhoogd dat tevoren een doel nakijkt.”

De lafaard en de studeerkamer marxiste

PETER MICHELSEN

Wie zijn Slobodan Milošević en zijn vrouw Mira Marković, het echtpaar dat Joegoslavië leidt? In de BBC-documentaire *Slobo and Mira*, die zondag op het Belgische Canvas wordt uitgezonden, vergelijkt ex-legerleider generaal Stefan Mirković het echtpaar met een tandem. „Zij stuurt, hij trapt op de pedalen. Zij zegt voor, hij herhaalt. Milošević heeft het communistische systeem omgevormd tot een schijn-democratie. Maar niet hij, maar zij trekt aan de touwtjes.”

Een andere intimus, oud-tv-schiedirecteur Dušan Mitević, zegt het zo: „Milošević lijkt sterk, maar hij is de klassieke lafaard. Tijdens de oorlog om Kosovo dronk hij een fles whisky per dag. Mira was belangrijker. Haar invloed groeide. Zij zeurt en zeurt en krijgt zo haar zin. Zij drijft hem. Hij wilde altijd alleen groot zijn voor haar.”

Mira en Slobo zijn, zegt Phil Rees, de maker van de documentaire, het meest hartstochtelijke en het meest introverte leidende echtpaar van Europa. Hij schildert het beeld van Mira: een fanatieke communiste, wier moeder in de oorlog als partizane door de Duitsers werd opgepakt. Zij verriede de partij onder de folteringen en werd daarom na haar vrijlating door de partizanen vermoord. Dat heeft diepe littekens achtergelaten bij Mira, die haar hele leven vecht voor de idealen waarvoor haar moeder stierf. Mira is een studeerkamer marxiste die niets van Marx begrijpt, maar wel nog steeds vol-

Milošević en Mira Marković tijdens de verkiezingen van 1997 (Foto AP)

op leeft in een zwart-wit-wereld, die ze indeelt in goed en kwaad en die „kwaadaardig en wraakzuchtig” (generaal Mirković) heerst over die wereld, haar eigen privé-domein, haar land.

TV VOORAF

Slobo is in die constellatie de uitermate geslepen manipulator, eerder dan een klassieke dictator. De cynicus die in niets gelooft, behalve in zijn eigen macht. Mirković: „Hij is geen communist, geen nationalist, geen democraat. Hij heeft geen identiteit. Het gaat alleen om macht.”

Na de afkondiging van de sancties tegen Joegoslavië hebben Slobo en Mira in de schaarste-economie van het geïsoleerde land op uiterst cynische wijze een systeem van cliëntelisme opgezet waarin iedereen gecorrumpeerd werd, een smokkel-economie waarin een vriendenklik zich over de economische monopolies mocht ontfemen en de bevolking werd uitgeschud ten faveure van de bankrekeningen van die klik. Loyaliteit werd ruim beloofd, kritiek hard gestraft. De heersende klasse werd superrijk (het vermogen van premier Mirko Marjanović, om maar één voorbeeld te noemen, wordt geschat op ruim een miljard gulden), het volk verpauperde en wie de regels van loyaliteit schond, werd genadeloos kaltgestellt, verdreven, zelfs vermoord.

Het nieuwe systeem was (en is) een mafiose organisatie, met Slobo en Mira als peetvaders die de buit verdelen. De grenzen tussen legaal en illegaal zijn verdwenen, de oude normen en waarden zijn verdwenen. „Niemand weet of hij met zijn voeten op de grond staat of dat ze in de lucht steken”, zegt Miletić. Iedereen is gecorrumpeerd, en iedereen is dus ook chantabel. „Het is onmogelijk je uit zijn klauwen te bevrijden”, zegt een ander voormalig lid van de klik.

In het begin van *Slobo and Mira* wordt wat nonchalant met de chronologie van het Joegoslavische drama omgesprongen. De opkomst van Milošević in Servië was bijvoorbeeld geen reactie op oplevend Kroatisch en Sloveens nationalisme; die opleving was juist het resultaat van Milošević' opkomst. Het zijn schoonheidsfoutjes, die weinig afdoen aan de kwaliteit van de documentaire, die haar kracht vooral ontleent aan het optreden van directe getuigen uit de omgeving van het leidende echtpaar. Wat ze melden is geen nieuws, maar voortdurend boeiend is het wel.

Panorama: *Slobo en Mira*, zondag, Canvas, 20.30-21.15u.

'Milošević in januari in arrest'

BELGRADO, 28 DEC. Ex-president Slobodan Milošević en zijn vrouw Mira Marković worden mogelijk in januari gearresteerd, niet om te worden uitgeleverd aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, maar om in Joegoslavië zelf te worden berecht als hoofdverantwoordelijken voor de „catastrofe” die het land doormaakt.

Een deel van die catastrofe voelen de Serviërs aan den lijve in de vorm van de ernstigste energiecrisis sinds mensenheugenis: tot tien uur per etmaal zitten ze zonder stroom. Verkeerslichten werken niet, ingevroren voedsel ontdooit, en mensen zitten in de kou. In de winkels staan lange rijen, terwijl personeel bij kaarslicht met de hand afrekenet. In Belgrado en Niš werden gisteren uit protest weg-blokkades opgeworpen en politiemannen draaien overuren om het verkeer op gang te houden. De regering noemde de situatie „alarmerend”, „kritiek” en „catastrofaal”. De crisis wordt veroorzaakt door de winterkou en door de droogte van afgelopen zomer (waardoor de waterkrachtcentrales niet werken). Het energiesysteem is verouderd. Daar komt bij dat de NAVO-luchtacties vorig jaar veel schade hebben aangericht die nooit is hersteld. (AP, AFP)

voor wat ze hebben gedaan. Dat is een plezier dat we niemand anders gunnen”, aldus Cović. „Ze zijn de belangrijkste verantwoordelijken voor de nationale catastrofe die het land doormaakt.”

Dat zei gisteren Nebojša Cović, vice-premier van Servië, tegen het blad *Glas Javnosti*. „Als het aan mij zou liggen, zouden ze [Milošević en zijn vrouw] allang in de gevangenis zitten. Het zou wat mij betreft ook mooi zijn ze voor het eind van het jaar op te pakken, maar objectief gezien zal het pas in januari mogelijk zijn”, aldus Cović. Hij gaf geen reden voor het uitstel, maar het heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de nieuwe Servische regering pas midden januari kan aantreden. Zaterdag hebben de Serviërs een parlement gekozen, waarin de partij van Milošević is gemarginaliseerd en die van zijn tot zijn aftreden uiterst invloedrijke vrouw niet meer terugkeert.

Cović sloot uitlevering aan het VN-tribunaal uit. „Den Haag? Vergeet het maar! Het is hier dat ze verantwoording moeten afleggen

• DOSSIER: www.nrc.nl

Kroatië: Milosevic naar Den Haag

DEN HAAG - Kroatië wil via het Internationaal Gerechtshof in Den Haag Joegoslavië onder druk zetten om de voormalige Joegoslavische leider Slobodan Milosevic uit te leveren.

Kroatië stelt dat Joegoslavië internationaal recht schendt door Milosevic en andere plegers van oorlogsmisdaden niet uit te leveren aan het Joegoslavië-Tribunaal in

Den Haag. De Kroatische gezant Ivan Simonovic heeft het Internationaal Gerechtshof stukken overhandigd over de schendingen van de conventie over genocide door Joegoslavië in de periode 1991-1995.

Milosevic wordt in de stukken genoemd als een van de verantwoordelijken voor de dood of verdwijning van ongeveer 15.000 mensen in Kroatië.

Trouw commentaar De berechting van Milosevic

Hoofdaanklagster Carla del Ponte van het Joegoslavië-Tribunaal heeft in Belgrado de uitlevering geëist van een aantal van oorlogsmisdaden verdachte Serviërs. Onder hen de vroegere president Slobodan Milosevic en generaal Ratko Mladic, de man die verantwoordelijk is voor het bloedbad bij Srebrenica. Zij is daar op tamelijk massief verzet gestuit bij de nieuwe leiders in Belgrado, president Vojislav Kostunica van Joegoslavië en Zoran Djindjic, de net aangetreden premier van Servië, die vinden dat Milosevic en andere verdachten van oorlogsmisdaden in eigen land moeten worden berecht.

Del Ponte vindt dat andere misdaden waarvan Milosevic wordt beschuldigd, zoals corruptie en verrijking onder het internationale embargo, in Joegoslavië zelf mogen worden

behandeld, maar dat de oorlogsmisdaden 'thuishoren' in Den Haag. Als dit geschil louter over de plaats van berechting zou gaan, zou het waarschijnlijk snel opgelost kunnen worden en zouden wij geneigd zijn de processen tegen Milosevic en de zijnen in Joegoslavië te laten houden. Ter lering en bezinning van het Joegoslavische volk, zoals de regering in Belgrado zelf ook heeft voorgesteld.

Maar het geschil zit dieper en berust op wederzijds wantrouwen. Het hof in Den Haag wil geen rechtszaak in Joegoslavië omdat het het land niet neutraal acht in deze zaak. Anderzijds verwijt Kostunica het Haagse hof dat het zich te veel op Serviërs richt en nauwelijks Kroaten en Moslims op zijn lijstje van verdachten heeft staan, zodat de Serviërs geen vertrouwen in het Tribunaal hebben. En

tenslotte zegt Djindjic dat de aanklachten van het Tribunaal tegen Milosevic niet genoeg zijn en op niet meer dan speculatie berusten. En daarmee verschaffen de Joegoslavische leiders het hof in Den Haag wel enkele argumenten voor dat wantrouwen.

Een ander verwijt in Belgrado is dat aanklagster Del Ponte in haar ijver geen rekening houdt met de gevoelige situatie in Joegoslavië en het land hunkert, zo kort na de machtswisseling, naar rust en stabiliteit. En ook dat is waar. Enige rust is de nieuwe leiders van harte gegund, zodat ze orde op zaken kunnen stellen en ook de rechterlijke macht op poten zetten. Zodanig dat het hof in Den Haag de berechting van Milosevic en de zijnen in alle vertrouwen kan overlaten aan het nieuwe Joegoslavië.

Montenegro blij met opstand

Podgorica - De Montenegrijse president Djukanovic heeft enthousiast gereageerd op de opstand tegen Slobodan Milosevic. „De laatste dictatuur in Europa is ineengestort,” aldus Djukanovic. Montenegro vormt samen met Servië de federale republiek Joegoslavië. Djukanovic heeft zich de afgelopen drie jaar voortdurend verzet tegen de Joegoslavische president en is een westelijke koers gaan varen. Daarbij maakte hij duidelijk naar onafhankelijkheid van zijn land te streven. De twee landen moeten hun onderlinge verhouding opnieuw bezien, zei hij tegen journalisten. Hij hoopt dat Servië en Montenegro nu een nieuwe en gezonde relatie kunnen smeden.

Bewakers kantoor Milosevic vluchten

Belgrado - Demonstranten van de oppositie hebben gisteravond het kantoor van Milosevic' Socialistische Partij van Servië (SPS) in Belgrado bezet. Volgens ooggetuigen hebben zij er geen schade aangericht. De demonstranten hebben propagandamateriaal uit het kantoor gehaald en op straat gooid. Twee mannen bewaakten het gebouw van de SPS in het centrum van de hoofdstad. Zij zijn voor de bestorming gevlucht. De politie heeft zich niet vertoond.

Staatsmedia steunen oppositie

Belgrado - Het Joegoslavische persbureau Tanjug, de afgelopen jaren een propagandamachine voor het regime van president Milosevic, heeft zich gisteravond achter de oppositie geschaard. In een opmerkelijke verklaring zei Tanjug dat het met het volk was en dat het voortaan zou functioneren volgens de principes van professionele journalisten. Vervolgens kwam het persbureau met een bericht waarin Kostunica de gekozen president van Joegoslavië werd genoemd. Op de Servische televisie, die enkele uren uit de lucht is geweest, verscheen in de loop van de avond de tekst 'Dit is de nieuwe Radio Televisie Omroep van Servië'. Ook het dagblad Politika dat eerder president Milosevic door dik en dun verdedigde, is vandaag een nieuwe pro-Kostunica-koers ingeslagen.

Antiterreurbrigade

Echtgenote Mira is kwade genius achter grijze opportunist Slobodan Milosevic

Babyface Killer, dictator zonder eigen wil

Voor iemand die vier oorlogen verloor en zijn land een economisch moeras in leidde, genoot Slobodan Milosevic tot voor kort een opmerkelijke populariteit. Bij de laatste verkiezingen kreeg hij minstens 35 procent van de stemmen. Maar dat is niet genoeg om langer aan de macht te blijven. Gisteravond was de maat vol en eiste het volk in de straten van Belgrado zijn vertrek. Tien jaar na het begin van de Balkanoorlogen is de rol van Slobodan uitgespeeld.

Door Cees van Zweeden

Boedapest/Belgrado - Als volk dat 35 jaar was geregeerd door een halfgod met de naam Josip Broz Tito, waren de Serviërs gewend aan persoonsverheerlijking. Maar toen aan de einde van de jaren '80 overal in Belgrado portretten verschenen van Slobodan Milosevic, begonnen al snel grappen te circuleren die over Tito nooit waren gemaakt.

In een van de grappen staat Milosevic in gedachten verzonken

Belgrado - De SAJ, de gevreesde antiterreureenheden van het Servische ministerie van Binnenlandse Zaken, is gisteravond in Belgrado overgelopen naar de betogers. Dit melden verslaggevers van het onafhankelijke station Radio Index ter plaatse. In het centrum kwam het tot verbodering. Een van de SAJ-agenten zei: „Ik kan niet tegen mijn volk zijn.” Eerder sloten zich in het centrum van de hoofdstad tal van agenten aan bij de betogers.

Kostunica zegt 'nee' tegen Tribunaal

Belgrado - De Joegoslavische oppositieleider Vojislav Kostunica heeft herhaald dat hij president Slobodan Milosevic niet wil uitleveren aan het Joegoslavië-Tribunaal van de Verenigde Naties. „Elke keer heb ik resoluut nee tegen het Tribunaal gezegd.” Kostunica ziet het Joegoslavië-Tribunaal als een politiek drukmiddel van de Verenigde Staten. „We hebben zoveel dingen in dit land te doen dat, geloof u mij, het Tribunaal in Den Haag het laatste is waar we ons mee bezighouden.” Kostunica beklemtoont dat de huidige grondwet verbiedt dat Joegoslaven worden uitgeleverd. Het Joegoslavië-Tribunaal klaagde Milosevic aan wegens oorlogsmisdaden nadat NAVO-landen Joegoslavië hadden aangevallen.

Milutinovic wacht op standpunt Slobodan

Belgrado - De Servische oppositie heeft contact gehad met de Servische president Milutinovic, een medestander van de Joegoslavische president Milosevic. Milutinovic zou volgens een bron bij de oppositie hebben gezegd dat „er gewacht wordt” op het standpunt van Milosevic over de gebeurtenissen in Belgrado, donderdag. De oppositie heeft donderdag in feite de macht gegrepen en het bewind van Milosevic lijkt ten einde. Waar de Joegoslavische president zich ophoudt is nog steeds niet helemaal duidelijk. Mogelijk zit hij met getrouwen in een bunker ergens in de bergen in het oostelijk deel van Joegoslavië.

AP/ANP
Belgrado

De stugge, zelden ook maar glimlachende hoogleraar in de rechten die op het punt staat Slobodan Milosevic uit de macht te stoten was voor de Balkan, waar verkiezingen doorgaans gewonnen worden door charismatische en krachtige leidersfiguren, is een onwaarschijnlijke presidentskandidaat.

Toch lukte Vojislav Kostunica wat niemand anders de afgelopen dertien jaar is gelukt: de bevolking de hoop geven dat een toekomst zonder Milosevic mogelijk is. Nadat Milosevic weigerde de verkiezingsnederlaag van 24 september te erkennen, braken duizenden burgers gisteravond de ban. Kostunica werd hun held, tegen wil en dank. De ietwat sombere academicus, die rondreed in een klein autootje terwijl andere partijleiders in Mercedes-Benz door Belgrado zoefden, kreeg al snel de reputatie van een eerlijk persoon. Hij voerde daadwerkelijk campagne, ging van deur tot deur om met de mensen te praten, wat hoogst on-

Het is 23 juli 1997 als Slobodan Milosevic geflankeerd door zijn vrouw Mira en zijn zoon Marko (rechts) na het afleggen van de presidentiële eed het volk vanaf het parlementsgebouw toewuift. Bij de eerste directe presidentsverkiezingen op 24 september werd hij weggestemd. (Foto EPA)

Albanese juk. Zij eisten de afschaffing van de autonomie; Kosovo moest weer vanuit 'hun' Belgrado worden bestierd. Op 24 april 1987 reisde Milosevic als leider van de Servische Communistische Partij naar Kosovo Polje voor gesprekken met lokale bonzen. Tervijl hij binnen zat, klonk van buiten het aanzwellende geluid van een betoging. Serviërs gooiden stenen naar de politie, die hen met de wapenstok van repliek diende. „Moordenaars! Moordenaars!”. De kreet die uit de menigte opsteeg, was binnen te horen. Een geschokte Milosevic verscheen op het balkon, en stak een rede af die 13 jaar later wordt beschouwd als het begin van het einde. Hij riep: „Niemand moet proberen jullie te slaan”. Het 'moordenaars, moordenaars' verstormde, en maakte plaats voor 'Slobo, Slobo'. Milosevic begreep die dag de magische kracht van het nationalisme, en begon zich zonder scrupules met de extremisten in Kosovo te vereenzelvigen. In september '87 zette hij president Stambolic aan de kant, die 22 jaar lang zijn beste vriend was geweest, en nestelde zich zelf op de hoogste troon. Maar zelfs toen beseften nog weinigen in het land het gevaar dat hen beloerde.

Bureaucraat

Stipe Suvar, de Kroatische vertegenwoordiger in het federale partijbestuur, legde later uit: „Stambolic was de meest gevreesde politicus. De grijze bureaucraat Milosevic leek makkelijker in de hand te houden. Vergeet niet dat Milosevic geen nationalist was - hij deed alles in de naam van Joegoslavië. En wat hij zei over de Albanese nationalisten, was waar.” Maar in december 1988 maakte

Milosevic een einde aan de autonome status van Kosovo en Vojvodina. Van de weeromstuit kreeg Servië drie van de acht zetels in het federale presidentschap, dat het land bestierde. Met het loyale Montenegro meegeteld, controleerden de Serviërs nu de helft van alle stemmen. In anderhalf jaar was Milosevic erin geslaagd Joegoslavië te veranderen in een Servië-slavië. Wie wilde nog in zo'n land wonen? De Slovenen niet - zij declameerden hun onafhankelijkheid in '90. De Kroaten volgden. Zij hadden een leider, Tudjman, die ooit had gezegd: „Ik dank god dat mijn vrouw een jodin noch een Servische is.” Tudjman, aangevoerd door de oude bondgenoot Duitsland, hield een jaar later de lucifer bij het lont. Daarna kwam Bosnië. Macedonië zou zich vreedzaam afscheiden, maar Kosovo moest vervolgens door de NAVO aan Milosevic worden ontruk.

Thuisland

Milosevic wilde eerst een door Servië gedomineerde federatie. Toen die federatie in brandende brokstukken uiteen viel, opteerde hij voor een thuisland voor alle etnische Serviërs een Groot-Servië. Maar uiteindelijk moest hij de etnische Serviërs in Kroatië, Bosnië en Kosovo in de steek laten om zelf de macht te kunnen behouden. Anno 2000 presideert hij over een verpauperde Klein-Servië, dat de paria van de internationale gemeenschap is. Hoewel er nu een prijs op zijn hoofd staat, werd hij in de jaren '90 door westerse leiders volgaarne gefrequenteerd. Milosevic was misschien de oorzaak van een hoop problemen, hij vormde ook deel van de oplossing ervan. En

hij beschaamde het in hem gestelde vertrouwen niet altijd. Zo aanvaardde hij in 1993 een plan van de onderhandelaars David Owen en Cyrus Vance voor de deling van Bosnië. Lord Owen, die zijn grenzeloze arrogantie paarde aan een uitgesproken voorkeur voor Milosevic, sprak: „Dit is een mooie, zonnige dag voor de Balkan”. Owen had iets te vroeg gekraaid, want een dag later verwierp het 'parlement' van de Bosnische Serviërs, een curieus samenraapsel van orthodoxe priesters, militaire commandanten en mafliose smokkelaars, alsnog het plan. Maar Milosevic, die verdere sancties tegen zijn Servië vreesde, bleef vierkant achter het plan staan. Hij omschreef de leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, die bekend stond om zijn voorliefde voor roulette, ten overstaan van zijn eigen parlement als 'een dronken pokerspeler'. Twee jaar later verbaasde Milosevic andermaal zijn westerse gesprekspartners. Plaats van de handeling was Dayton waar hij in een luttele seconde de Bosnische hoofdstad Sarajevo aan zijn grootste vijand, moslimleider Izetbegovic, waggaf. „Hij heeft het verdiend, omdat hij nooit heeft opgegeven,” sprak Milosevic. „Sarajevo is van hem”.

Dédain

Richard Holbrooke, de Amerikaanse onderhandelaar, verbaasde zich hogelijk over de wijze waarop Milosevic de Serviërs uit Bosnië afdroogde. Hij behandelde hen als vuil, schreef Holbrooke later. En toen de Bosnische Serviërs zich daarover in geschrift bij Holbrooke beklagden, en de Amerikanen hun brieven aan Milosevic

doorgaf, droop het dédain van de Servische leider af. Milosevic verfrommelde de brieven en deponeerde ze in een prullenbak met de mededeling: „Schenk geen aandacht aan die lui.” Dit was niet het gedrag van een fanatieke nationalist, die bereid was te sterven voor zijn zaak. Maar Milosevic was dan ook een geleghedennationalist, een kameleon die van politieke kleur veranderde naar gelang de situatie.

Wieg

Zijn wieg stond in Pozarevac, een stadje bezuiden Belgrado. Geboren in het oorlogsjaar '41 was een moeilijke jeugd misschien onvermijdelijk. Maar die van de mollige en weinig sportieve Slobodan was ronduit rampzalig. Zijn vader, een priester, keerde na de oorlog terug naar zijn natale Montenegro waar hij zich van zijn leven beroofde. Zijn moeder bleef met haar beide zoons in het stadje achter om zich te verhangen, nadat beide jongens het huis uit waren. Pozarevac bracht Milosevic echter niet louter leed. Hij ontmoette er ook, toen hij 10 was, zijn latere vrouw. Mirjana was de enige zoon die in Slobodan's leven zou schijnen, maar het schijnsel bleef erg flauw. Mirjana's vader en moeder waren communistische partizanen. Haar moeder werd gepakt door de nazi's en gemarteld. Ze bezweek onder de pijn, en gaf de beul de namen van partijgenoten. Toen ze vrijkwam, in 1942, werd ze door de partizanen als verraadster geëxecuteerd. Haar man, op dat moment een der communistische bonzen, zou altijd weigeren voor kleine 'Mira' te zorgen. Deze twee verknippte kinderen vonden elkaar om uit te groeien tot het machtigste echtpaar van het grootste kruisvat van Europa.

Zij hadden genoeg eelt op hun ziel om de schouders te kunnen ophalen over de moorden en verkrachtingen die in dit deel van de wereld met het eufemisme 'etnische zuivering' worden geduid. „Wie door menselijk leed wordt geraakt,” verklaarde Milosevic ooit, „kijkt te veel naar CNN.” De voormalige ambassadeur van de Verenigde Staten in Belgrado, Warren Zimmermann, zei: „Ik heb nog nooit gezien dat hij ontroerd raakte voor menselijk lijd. Voor Milosevic zijn mensen gewoon abstracties.” Slobodan komt in biografieën bovendien als een saaie man in grijze pakken die nooit kranten leest of naar de televisie kijkt. Zijn inspiratie doet hij, een halve eeuw later, nog steeds op bij 'Mira'.

Kwade genius

Mira, wier handelsmerk een plastic bloemetje in het haar is, gaat door voor de kwade genius achter Slobodan. Onderhandelaars stelden vast dat Milosevic altijd een ietsje onverzettelijker aan de tafel terugkeerde, nadat hij bij haar vandaan was gekomen. Ze werpt zich op als een soort Rosa Luxemburg, een marxiste die Servië voor de ondergang moet behoeden. Maar tegelijkertijd behoren hun kinderen tot de klasse van de nouveau riche. Zoonlief monopoliseert de smokkel in sigaretten, en verplaatst zich in dure auto's. Dochter bezit een casino. Nebojsa Covic, die als burgemeester van Belgrado tot de intimi van het illustere paar behoorde, heeft een afgewogen oordeel over Mira. „Ik kwam geregeld bij hen thuis voor etentjes en besprekingen. Toen ik burgemeester was, kwam ik er elke dag over de vloer,” zei hij onlangs tegen de krant The Guardian. „Mira Markovic is gek,

zo eenvoudig is dat. En ze is erg machtig.” Mira stopte haar man in 1987 de nationalistische kaart in handen, die hij met zulke rampzalige gevolgen uitspeelde. Ze zou hem er vorig jaar ook van hebben weerhouden Kosovo terug te geven aan de Albanese. Kosovo was voor de Serviërs wat Jeruzalem voor de joden (en de moslims) is - heilige bodem.

Blunder

Milosevic had de slag om Kosovo misschien kunnen winnen, als hij niet de blunder had begaan de halve inheemse bevolking te verdrijven. De beelden van honderdduizenden vluchtelingen dwong de publieke opinie in het westen in het gareel achter hun leiders, die ongestraft cijvele doelwitten in Servië konden bombarderen. Na ruim vier weken bombardementen was Slobodan stormrijp. Zijn villa lag in puin, bruggen waren vernietigd, soldaten keerden ontzield terug naar hun dorpen. Milosevic gaf Kosovo op. Het ware zo. Het Servische volk had altijd gezwoegen in eervolle nederlagen. Maar vorige maand stuurde dat volk Slobodan weg. Niemand wil hem op transport stellen naar Den Haag, waar het internationale tribunaal zetelt, oppositieleider Kostunica al helemaal niet. Niemand wil hem achter de tralies zien. Als er mensen berecht moeten worden, dan zijn dat de westerse leiders die Servië hebben gebombardeerd, zo wordt gereedeneerd. Maar Slobodan Milosevic moet wel de wil van het volk erkennen. Als hij ondanks zijn verkiezingsnederlaag blijft zitten, stelt hij zich bloot aan de toorn van dat volk. Wat er dan kan gebeuren, kan een van zijn portretten hem vertellen.

Ietwat sombere professor groeit uit tot held van het volk

Stugge Kostunica glimlacht zelden

gebruikelijk is in Servië. Milosevic verschijnt doorgaans alleen op de televisie. Kostunica staat ook bekend om zijn integriteit. Hij heeft zich nimmer ingelaten met het regime van Milosevic of met de communisten. Volgens zijn campagneleus was hij de enige kandidaat die de kiezers recht in de ogen kon kijken.

Eenvoud

Het zijn vooral zijn eenvoud, ongekunsteldheid en nuchterheid die hem populair hebben gemaakt. Na het land voor de verkiezingen wekenlang kras te zijn doorgetrokken begon de 56-jarige Kostunica zijn monotone manier van spreken, die hij als professor had ontwikkeld, een beetje kwijt te

raken. Toen vorige week voor het parlement in Belgrado 150.000 mensen samendromden om zijn overwinning te vieren wist hij de menigte zelfs zodanig op te zwepen dat het klonk: „Kostunica, red ons uit dit gekkenhuis.” Maar zelfs gisteravond, toen hij de menigte toesprak vanaf het balkon van het stadhuis van Belgrado toonde hij zich bescheiden. „Servië, dank voor je vertrouwen,” zei hij onder ooverdovend gejuich. „Bedankt dat jullie hier met ons zijn. Jullie blijven hier bij mij. Ik blijf hier bij jullie.” Kostunica heeft lang aan de rand van de Servische politieke arena verkeerd. Als felle anti-communist werd hij in 1974 door de rechtenfaculteit in Belgrado ontslagen.

Vijftien jaar later wilde de Socialistische Partij van Milosevic hem zijn baan teruggeven, maar hij weigerde en richtte de Servische Democratische Partij op, die hij nog altijd leidt. Dat Milosevic en de zijnen hun communistische geloof hadden laten vallen heeft hij nooit geloofd. De afgelopen jaren heeft hij zich oprecht bezorgd getoond over het lot van Servië, zonder al te nationalistisch te zijn. Tegenover de Verenigde Staten en Europa heeft hij altijd een kritische houding aangenomen.

Kostunica werd afgelopen zomer dooreen coalitie van 18 oppositiepartijen, de Democratische Oppositie van Servië (DOS) aangewezen als kandi-

daat voor de presidentsverkiezingen. Hoewel elke opiniepeiling hem als winnaar aanwees, geloofde hij niet dat Milosevic vrijwillig zou opstappen. Hij waarschuwde vooraf dat het regime zou proberen te sjoemelen bij de verkiezingen en voorspelde massaprotesten. Tijdens de verkiezingscampagne laveerde Kostunica voorzichtig. Enerzijds veroordeelde hij de Verenigde Staten, de NAVO-bombardementen van vorig jaar, het internationale bestuur in Kosovo en het Joegoslavië-Tribunaal. Anderzijds wilde hij een nieuwe, democratische grondwet laten uitwerken en de economische banden met de EU aanhalen. Volgens sommigen was Kostunica derde keus, na Djindjic en Draskovic. Draskovic wilde echter niet meedoen aan de aanwijzing van een gemeenschappelijke presidentskandidaat. Daarnaast is hij besmet door zijn samenwerking met Milosevic in 1999. Djindjic zat tijdens de NAVO-bombardementen in Montenegro, terwijl Kostunica de bombardementen wel onderging. Kostunica woont met zijn vrouw Zorica en twee katten en een hond in een flat in Belgrado.

Over onderwerpen met dit loon is meer informatie te vinden op de internet-site van deze krant.
www.utrechtsnieuwsblad.nl
www.amerfoortsecurant.nl
www.veluwsdagblad.nl
www.dagbladrivierland.nl

Het alternatief

Professor Vladeta Jankovic is vice-voorzitter van de Democratische Partij van Servië (DDS), de partij die hij begin jaren negentig oprichtte samen met Vojislav Kostunica: de presidentskandidaat die, schijnbaar vanuit het niets, Milosevic versloeg.

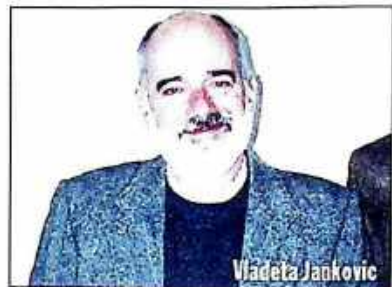
De afgelopen jaren heeft het Westen de democratische oppositie in Servië nauwelijks gesteund. Pas toen de presidentsverkiezingen eraan kwamen beloofde de Europese Unie de sancties tegen Joegoslavië op te heffen als de inwoners van Joegoslavië Milosevic weg zouden stemmen. Kwam dat gebaar niet wat laat?

'Dat is niet het voornaamste probleem. Het voornaamste probleem is dat het Westen de afgelopen zeven of acht jaar een serie fouten heeft gemaakt in de omgang met Milosevic. De houding van het Westen varieerde van scherpe veroordeling als de Slager van de Balkan, tot omarming van Milosevic als de belangrijkste pijler van stabiliteit en de belangrijkste onderhandelingspartner voor vrede op de Balkan. Die inconsistentie heeft Milosevic' positie uitermate versterkt. Ten tweede: de sancties, waar het Westen op stond, speelden Milosevic alleen maar in de kaart. De sancties verzwakten de bevolking, de levensstandaard daalde dramatisch, en de middenklasse verdween, waardoor het democratisch potentieel machteloos werd. De intellectuele, democratisch georiënteerde middenklasse leed verschrikkelijk onder de

'Dat was een van de weinige verstandige beslissingen. De pers is overigens wel iets anders dan in West-Europa. De grootste krant heeft hier een oplage van niet meer dan 200.000 exemplaren. Wat echt telt zijn de elektronische media. De enige televisiezender met een nationaal bereik is volledig onder controle van Milosevic. Aan de lopende band worden via dat kanaal heel gevaarlijke aanvallen ondernomen op de oppositie, worden etnische haat en chauvinisme gestimuleerd.'

Hoe kan het Servische volk zijn zelfvertrouwen hervinnen?

'Dat is, in zekere zin, al gebeurd op 24 september, door bij de verkiezingen op zo overtuigende wijze zijn wil uit te spreken. Wat het Servische volk nodig had was *rock bottom* raken. Dat is in het afgelopen decennium wel gebeurd: we hebben vier oorlogen verloren en zijn onze economische stabiliteit volledig kwijtgeraakt. Er is gigantische werkloosheid, er heeft een enorme braindrain plaatsgevonden, doordat jonge, goed opgeleide mensen naar het buitenland vertrokken. Het is enige wat de Serviërs nog nodig hadden om hun lot te veranderen, was dat de democratische oppositie er uiteindelijk in zou slagen zich te verenigen. En dat gebeurde van de zomer. Sommige onbetrouwbare politici, zoals Vuk Draskovic, hebben het veld geruimd. En, het allerbelangrijkst: er was een alternatief voor Milosevic: Vojislav Kostunica. De afgelopen tien jaar heb ik bijzonder intensief met Kostunica samen-

Vladeta Jankovic

gemaakt door, voor het eerst, directe presidentsverkiezingen uit te schrijven. De negatieve uitslagen van de opiniepeilingen en de verkiezingsnederlaag had hij totaal niet verwacht. Van de week hield hij een speech, overduidelijk geschreven door zijn vrouw Mira Markovic, waarin hij sprak over een onderwerp dat mij als professor in de vergelijkende literatuurwetenschap zou moeten aanspreken: de waarde van de Servische scholastieke traditie. Dat is toch niet te geloven, onder deze omstandigheden? Milosevic heeft alle contact met de realiteit verloren.'

In de westerse media wordt Kostunica een nationalist genoemd.

'In het westers spraakgebruik heeft nationalisme een negatieve connotatie. Traditionalisme wordt maar al te vaak verward met chauvinisme. Ik noem mezelf een traditionalist, en dat geldt evenzeer voor de gekozen president, omdat ik me verbonden voel met mijn geschiedenis, met mijn voorvaders, met de Servisch-orthodoxe kerk, en met mijn nageslacht. Maar met een gevaarlijk soort nationalistisch extremisme zoals dat van Vojislav Seselj heeft dat niets te maken. Nationale tradities spelen ook in West-Europa een enorme rol. Eind jaren zestig heb ik enkele jaren in Engeland gestudeerd, en gewerkt bij de BBC. Zelden heb ik grotere nationalist gezien dan de Britten. Onze partij bevindt zich, laten we zeggen, iets rechts van het politieke midden.'

Wat is er voor nodig om het vertrouwen

'De beslissing Milosevic aan te klagen voor het Joegoslavië-tribunaal was een grote fout'

sancties, terwijl Milosevic en de kleine kring om hem heen er alleen maar van profiteerden. Door een land te isoleren introduceer je geen democratie. Voor Milosevic werkten de sancties als zuurstof. Het opheffen van de sancties zou Zyklon B voor hem zijn. De derde vergissing, en de gruwelijkste, waren de bombardementen. Je bombardeert een dictatuur niet weg, ten gunste van de democratie. En ten slotte was de beslissing Milosevic aan te klagen voor het Joegoslavië-tribunaal een grote fout. Daardoor werd hem iedere vluchtroute afgesneden, werd hij een gewond beest, geobserveerd door zijn fysieke overleving.'

Dat laatste lijkt meer een tactisch, dan een principieel argument.

'Ik denk, en dat is ook de mening van de net verkozen president, dat het tribunaal hoofdzakelijk een politiek instrument is in handen van de Verenigde Staten, en niet de onafhankelijke instelling die het zou moeten zijn.'

Op zeker moment heeft het Westen ervoor gekozen in Servië niet de democratische oppositie, maar de vrije pers te steunen.

gewerkt. In 1990 hebben we de Democratische Partij opgericht, die nu door Zoran Djindjic wordt geleid. En samen hebben we ons in 1992 afgesplitst als de Democratische Partij van Servië. Kostunica is uitermate geschikt als nieuwe president. In de politiek is hij altijd aanwezig geweest, maar altijd in de marge. Hij gebruikt nooit – en dat is zeldzaam in de politiek in dit land – harde, lompe woorden. Mensen kunnen zich met hem identificeren.'

Voor buitenstaanders kwam Kostunica volledig uit het niets.

'Door een combinatie van factoren heeft hij plotseling een kans gekregen. De andere oppositieleiders hebben opeens het licht gezien, en hem naar voren geschoven.' Grinnikend: 'Ze hadden er blijkbaar tijd voor nodig zich te realiseren dat ze zelf het karwei niet konden klaren. Voorafgaande aan deze verkiezingen zijn onafhankelijke opiniepeilingen gehouden, die van grote betekenis bleken te zijn. Al weken voor de verkiezingen was duidelijk dat er een meerderheid van de stemmen voor Kostunica op komst was. Milosevic heeft een fatale misrekening

van de Serviërs in het Westen te herstellen?

'Ik denk dat herstel van vertrouwen een spontaan proces zal zijn. Servië is onlosmakelijk met Europa verbonden, al vanuit de Byzantijnse traditie. We hebben nu een ongelukkige periode van verwijdering achter de rug, een periode waarin Milosevic misbruik heeft gemaakt van het Servische gevoel voor traditie, de Servische nationale trots. Ik denk dat de banden van Servië met het Westen, ook emotioneel, binnen enkele maanden nadat Milosevic het toneel heeft verlaten, aanzienlijk zullen zijn verbeterd. De relatie met de Verenigde Staten is een ander hoofdstuk. Zeker sinds de bombardementen heerst in Servië een enorm wantrouwen jegens de VS. En wat nu bijzonder contraproductief werkt, is dat de Amerikanen er zo koppig en voortdurend op hameren dat de Serviërs zich aan het Joegoslavië-tribunaal moeten onderwerpen. Dat is onhandig en dom. Tegelijkertijd weten de Russen niet wat ze met de situatie in Servië aan moeten. Uiteindelijk is Europa onze enige hoop.'

International Committee to Defend Slobodan Milosevic
FREE SLOBODAN MILOSEVIC!!!
About us • Committee members • Home

The International Committee to Defend Slobodan Milosevic (ICDSM)

www.icdsm.org

The ICDSM was founded on March 24, 2001 during the 1st European Peace Forum in Berlin.

ICDSM members are from 20 countries. The goals and activities of the ICDSM are being supported by 1300 personalities from more than 30 countries.

The ICDSM has addressed appeals to the President of the Federal Republic Yugoslavia, Dr. Vojislav Kostunica, and to the President of the Government of Serbia, Dr. Zoran Djindjic, for the release of Mr. Slobodan Milosevic in accordance with the provisions of Yugoslav and Serbian law and the ruling of the Yugoslav Constitutional Court.

The ICDSM condemns the unconstitutional and illegal abduction of

president Milosevic and his delivery to the Hague "tribunal" as an attack on Yugoslav sovereignty carried out by the USA, NATO and their Serbian puppets. The ICDSM demands the immediate release of president Milosevic from his illegal detention in the Hague and the abolition of the illegitimate so-called "International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia" as an extension of NATO and a tool used against the resistance of freedom fighters and patriots.

The ICDSM is supporting the work of national committees in defense of Slobodan Milosevic. These committees have been established in Russia, Italy, Greece, Germany, France, Bulgaria, England and other countries. The ICDSM will coordinate its efforts with these committees.

The ICDSM strongly supports the statements and petitions of 92 Russian senators, of 500,000 citizens of Ukraine, of the Congress of Slavonic Peoples of Belarus, Russia and Ukraine, of MPs from Russia, Ukraine and Belarus and from numerous political parties, NGOs and individuals demanding freedom for president Milosevic and protection of Yugoslavia's sovereignty and territorial integrity.

The ICDSM has established the ICDSM Legal Committee to monitor the legal case against Mr. Milosevic and to take appropriate action from the standpoint of protecting human rights and legality.

ICDSM Attorney Nico Steijnen has brought legal actions defending Mr. Milosevic before the Dutch Courts. Attorney Steijnen has also brought an action before the European Court. Professor Aldo Bernardini will participate in this case as well.

Members of ICDSM Legal Committee

Christopher Black (Canada) - Chairman
Nico Steijnen (The Netherlands)
Professor Aldo Bernardini (Italy)
Ramsey Clark (USA)

Professor André Tremblay (Canada)
Professor Mihail N. Kuznecov (Russian Federation)
Professor Norman Paech (Germany)
Professor Bhim Singh (India)
Liana Kaneli (Greece)
David Jacobs (Canada)
Jean-Charles Tchikaya (France)

Milosevic en zijn vrouw in betere dagen

17-4-2001

TIRAN ZONDER OVERTUIGING

De Servische auteur Vidosav Stevanovic beschrijft Slobodan Milosevic als een mafiose burgerman die in een verrotte maatschappij tot het hoogste ambt kon klimmen.

'De sterke man van Belgrado', 'de slager van de Balkan', 'de nieuwe heilige Sint-Sava', 'de satan van Dedinje'. En dat alles in één persoon? Zijn naam is Slobodan Milosevic en tot eind vorig jaar was hij president van Joegoslavië. Nu is hij de gevangene van het nieuwe regime in Belgrado. Het is een kwestie van dagen eer president Vojislav Kostunica zal zwichten voor de internationale druk en zijn voorganger zal uitleveren aan het Internationale Gerechtshof van Den Haag, waar hij als oorlogsmisdadiger terecht zal moeten staan.

In *Milosevic, une épitaphe* beschrijft de Servische auteur Vidosav Stevanovic de afgetreden president als een banale burgerman die het vergaren van macht tot zijn enige doel had gemaakt. Bij het realiseren van zijn aspiraties had Milosevic, die

het hele bestuursapparaat corrupteerde, niet de minste scrupules. Het heeft lang geduurd, aldus Stevanovic, voor het Westen doorhad dat het Joegoslavische machtsvacuüm na de dood van Josip Broz Tito de opkomst in de hand had gewerkt van een gangster die zijn misdadige ambities kon verbergen achter idealistische rookgordijnen waarmee hij er steeds weer in slaagde de massa's aan het thuisfront te mobiliseren.

Slobodan Milosevic (°1941) was de zoon van een orthodoxe priester en een regentes. Toen de ouders scheidden, werd Slobodan grootgebracht door zijn moeder, terwijl vader de opvoeding van zijn oudere broer Borislav, de latere ambassadeur in Moskou, voor zijn rekening nam. Beide ouders pleegden zelfmoord.

Nadat Slobodan Milosevic zijn studies in

de rechten had voltooid, maakte hij carrière als ambtenaar, eerst in de staatseconomie en vanaf 1978 als bankdirecteur bij Beobanka. In die functies was Slobodan, die in de Verenigde Staten een aantal westerse leningen had losgepeuterd, een kameleon. Als we zijn biografie mogen geloven, verstond Milosevic toen al uitstekend de kunst om anderen te laten opdraaien voor de fouten die hij zelf had gemaakt.

De jonge Slobodan Milosevic trouwde met Mirjana Markovic, een jeugdvriendin die het tot professor in de marxistische sociologie had geschopt. Ze ontpopte zich tot een arrogante, rancuneuze en wereldvreemde vrouw. Mirjana werd tijdens de oorlog geboren in de gevangenis. De executie van haar moeder, die partizanen zou hebben verraden, werd alleen maar uitge-

Kerk en ongelof

De nieuwe inquisiteurs zijn de hoogle- raar economie Eduard Bomhoff en de schrijver-boekbespreker Martin Ros. Met name de laatste kan in tomeloze woede ontsteken zodra namen als Kuitert, Den Heyer of Nico ter Linden vallen. Die ketters zouden eeuwenou- de christelijke leerstukken loochenen en daarmee niet langer in de kerk thuishoren. Een vegetariër kan ook geen voorzitter van de slagersbond zijn.

Omdat het bepaald niet om ongelovi- gen gaat, maar simpelweg om an- dergelovigen zie ik niet in, waarom kerken deze mensen niet zouden mog- en omarmen. De moeite waard vind ik pas de vraag, of ook niet-gelovigen zich bij een kerk betrokken kunnen voelen. Uitgaande van zichzelf acht Rens Koptmels in het theologisch tijdschrift *In de Waagschaal* dit best moge- lijk. Hij is ruim voorzien van allerlei twijfels. Maar met dit 'hart vol onge- loof en een nagenoeg atheïstische of agnostische wereldbeschouwing' blijft hij van de kerk houden.

Ook de historicus professor Henk Versnel meent, dat hij als agnost bij gelegenheid nog wel aan het kerkge- beuren kan deelnemen. Voor een stukje in de krant ging hij samen met een verslaggever van het dagblad *Trouw* naar de kerk en zong uit volle borst de hem bekende psalmen mee. Aan het graf van een gestorven vriend zou hij zonder mankeren het *Onze Vader* hardop meebidden uit verbondenheid met de doden door de eeuwen heen.

Wat brengt ongelovig geworden of twijfelende mensen ertoe de band met de kerk niet finaal door te snij- den? Sociologisch en psychologisch zijn er verklaringen voor. Een gevoel van verbondenheid, zelfs door de eeuwen heen zoals Versnel zegt, is geen kleinigheid. Vooral als je te ma- ken hebt met een open geloofsge- meenschap met nogal wat mensen die het ook allemaal niet meer zo ze- ker weten, is het gemakkelijker te blij- ven dan te gaan. In de gemeente waar ik thuis ben, worden de kerk- gangers zondags verwelkomd als nog niet gelovigen, gelovigen of niet meer gelovigen. Ze kunnen zich er als zo- danig allemaal thuisvoelen. Gods- dienst is een boeiend fenomeen en je hebt altijd al eb-en-vloed gelovigen gehad. De ene keer zie je het geloof nu eenmaal meer zitten dan de ande- re keer. Maar altijd blijft de kerk over- eind voorzover ze een ontmoetings- ruimte is om het leven te vieren en meer mens te worden. Zonder kerk en geloof kan het ook. Dan moet je echter wel een alternatief vinden om aan de platheid van het bestaan te ontsnappen.

Loes van Lennep

ik het schreef,' aldus Van Niekerk. 'Van anderen hoorde ik dat mijn beschrijvingen erg treffend waren. 'Hoe weet je dat in huizen van blanken die wij bezoeken het parket inderdaad altijd opkrult?', vroeg een maatschappelijk werkster me. 'Kind, hoe ben je opgeklimmen uit dit moeras', vroegen mensen me, omdat ze dachten dat ik zelf uit zo'n milieu kwam.'

In *Triomf* kon ze ook haar bewondering voor de schilder Johannes Vermeer tonen. Diens werk leerde ze kennen tijdens haar studie filosofie in Amsterdam. Het leidde tot het wellicht mooiste verhaal in de bun- del, 'Vermeer in de Dorpsstraat', dat zich geheel afspeelt in Stellenbosch.

In deze vertelling vestigt de Nederlandse Helena Laurier zich in Stellenbosch om kunstgeschiedenis te doceren. Ze brengt haar liefde voor Vermeer over op de on- behelpen en saaië Anna Engelbrecht, met uitspraken als 'naar Vermeer kijken is als een lichtvochtige oppervlakte met je ogen afdrogen'. Ze verleidt Anna zowaar en breekt meteen haar hart, waarna ze terug- keert naar Nederland omdat ze niet kan aarden in Zuid-Afrika.

'Die arme Anna Engelbrecht,' denkt Van Niekerk terug aan haar romanfiguur. 'Een keer wordt ze geraakt door een wereld van licht en kleur, en krijgt ze een bijna mystieke bevlagenheid. Want we hebben hier niet het licht van Vermeer, we heb- ben geen talen om zijn werk te interpreteren, we moeten in verschraling leven. En die Nederlandse snapt daar geen bal van.'

Het staat met zoveel woorden te lezen in het verhaal. De Nederlandse Helena kon 'de zelfgenoegzaamheid' niet begrijpen waarmee de Zuidafrikanen 'met geijkte frases en opvattingen leefden'. Ze kon evenmin tegen 'hun geestelijke armoede en de verpaupering van hun westerse cul- tuur waarvan alleen een dunne zure droe- sem van verboden en voorschriften was overgebleven'.

Het is een beschrijving van de geest in de nog altijd door blanken beheerste wereld van Stellenbosch. Toen Van Niekerk zich eind 1999 in Stellenbosch vestigde om er Afrikaans en Nederlands te geven, schrok ze ervan hoe conservatief de universiteit nog altijd was.

In zekere zin was die onveranderlijkheid echter haar redding. Want op de universi- teit van Witwatersrand in Johannesburg, waar ze tot die tijd les gaf, waren er bijna geen studenten meer. 'Het was een mooi departement, waarvan alle docenten in Nederland hadden gestudeerd', blikte ze te- rug. 'In de toptijd waren er vierhonderd eerstejaars Afrikaans en Nederlands, maar dat kwam doordat Nederlands een verplicht vak was voor wie rechten stu- deerde. Daar hield je dertig gemotiveerde derdejaars van over. Later verviel de ver- plichting en verdwenen bijna alle studen- ten: alles is nu Engels, de *empowering lan- guage*, en men studeert vooral commerciële of economische vakken. Op Stellen- bosch daarentegen hebben we 280 eerste- jaars Afrikaanse en Nederlands, onder wie veel kleurlingen en een paar zwarten.'

Gezien Van Niekerks ervaringen is het voorstelbaar dat zij de groeiende groep Afrikaner intellectuelen zou steunen, die vindt dat het Afrikaans wordt bedreigd en onderdrukt. Leden van deze groep, onder

wie de auteur Breyten Breytenbach, plei- ten onder meer voor oprichting van een Afrikaanstalige universiteit. Van Niekerk wil echter niet in verband worden gebracht met die mensen die 'nu opeens allemaal een lansje breken voor het Afrikaans'.

'Het Afrikaans heeft altijd een voorsprong gehad op de andere Zuid-Afrikaanse ta- len. Het is dan een beetje gênant om je nu zo voor die taal in te spannen. Mensen van mijn generatie zijn terughoudend tegen- over deze militante pro-Afrikaanse strijd.'

'Jonge mensen zeggen: als wij op de bres staan voor het Afrikaans, bereiden we de weg voor andere Zuid-Afrikaanse talen van minderheden, zoals het Venda,' ver- volgt ze. 'Maar ze voeren de strijd niet sa- men met voorvechters van die talen. Ze voelen ook niet aan dat we net een erg on- gelijke machtsverhouding achter de rug hebben en dat het vreemd is om dan nu weer te staan te dringen.'

Het gesprek komt op het taalmonument, de grote, uit beton opgetrokken pilaar voorzien van rondsloepels in het nabijge- legen Paarl, waarmee het apartheidsbewind de Afrikaner taal wilde oren

'Als ik naar het monument kijk, moet ik bijna kotsen', zegt Van Niekerk. 'Hoe kun je nu een monument voor een taal oprich- ten? Het is alleen maar neergezet ten be- hoeve van de ontwikkeling van het Afri- kaans nationalisme. De Freudianen zou- den het beschrijven als het symbool van de Afrikaner man en zijn behoefte aan macht. Ik vind overigens niet dat je het moet weghalen. Je moet er juist iets aan toevoegen: ik zou er graag twee grote, roze palen naast zetten met twee grote roze aanhalingstekens.'

Hoe blij Van Niekerk ook is dat aan de apartheid een eind is gekomen, als ze het huidige Zuid-Afrika beziet voelt ze vooral 'verwarring'.

'Ik kan niet met stelligheid zeggen dat we op de goede weg zijn. Zo vraag ik me af of

'Dit land is niet vriendelijk tegenover gevoelens'

de ANC-regering genoeg gebruik maakt van de linkse blanken, die zich destijds te- gen de apartheid keerden. Soms denk ik ook: wat een rotzooi, wat een geweld. Maar dan zie ik menselijke bloemen bloei- en als Mandela, als bisschop Tutu – en een stekelige bloem als Coetzee, die onze situ- atie probeert weer te geven, in weerwil van het geweld, de hardheid en de onver- geeflijke Zuid-Afrikaanse ruimte. Dit land is niet vriendelijk tegenover gevoelens, weet je. Wij leven in kleine, geïsoleerde groepjes van gevoelige mensen.'

Afrikaner schrijvers en denkers moeten in ieder geval 'het zwak flikkerende intellec- tuele leven blijven stimuleren', vindt Van Niekerk, maar dan wel vanuit de coulisen. 'Het beste wat we kunnen doen, is ons in onze kamers terugtrekken om daar het uiterste uit onszelf te halen en de best mogelijke intellectuele producten te ma- ken. Op deze manier moeten we onszelf gewicht geven.'

Marnix de Bruijne

Milosevic verantwoording Voorwaardelijk of onvoorwaardelijk

Met de arrestatie van Milosevic gaat het Balkandrama weer een nieuwe fase in. De uitgeputte leider van Joegoslavië dreigde zichzelf om te brengen, maar, zoals iedere rebel weet, volgt men vaak een ander pad dan de ouders deden. Hiermee is de vraag, of Milosevic zich ooit zal moeten verantwoorden, beantwoord en een nieuwe vraag komt kijken: hoe en waar moet Milosevic zich verantwoorden? Dat de Serviërs de eer aan zichzelf willen houden is geen vreemde gedachten. Zij zijn getraind om eigen beslissingen te nemen, wars van de internationale belangen. Daarnaast hebben de internationale belangen met Servië gesold, alsof het een irritante puber was.

De internationale gemeenschap heeft er geen twijfel over laten bestaan, dat zij de meeste rechten hebben om Milosevic te veroordelen. Chantage werd daarbij niet geschuwd (denk aan de miljoenen hulp, die geblokkeerd werden, totdat Milosevic gearresteerd is). Het is uiteindelijk niet vreemd als de nieuwe Joegoslavische regering Milosevic zal uitleveren om zo zelf van het probleem af te komen.

Hoe de verantwoording van Milosevic zal uitpakken is natuurlijk een vraag die gerelateerd is aan de ondervrager. In het westen gaan vele stemmen op om de man aan Den Haag uit te leveren, maar misschien zijn dat sentimenten uit de tijd, dat de Kosovaren nog slachtoffer waren van genocide en uit dezelfde tijd, dat Milosevic, voor het blok gezet in Rambouillet, wederom,

de paria van de internationale gemeenschap werd, nadat hij enkele jaren op steun had kunnen rekenen, nadat hij de Bosnische Serviërs had laten vallen. Pas toen, enkele dagen voor het einde van de bombardementen van de NAVO op Servië, werd Milosevic aangeklaagd door het oorlogstribunaal. Een actie die de schijn opwierp, dat hij in zijn hok moest blijven, een opdracht die Saddam H. zo graag accepteerde. Het lijkt er zelfs een beetje op dat er lichte paniek ontstond in de westerse politieke kringen toen Milosevic dreigde te vallen. Er waren talloze politici die vertelden wat er moest gaan gebeuren, zoveel dat de helderheid in ieder geval zeker ver op de achtergrond kwam te staan.

Wat is het verschil tussen berechting in Joegoslavië en berechting in Den Haag? Het probleem met berechting in Den Haag is het geval van de scheve verhoudingen. De Serviërs hebben al vaak laten merken, dat zij het tribunaal niet vertrouwen. Zeker is dat de werkzaamheden van het tribunaal nog geen sprietje heroverweging hebben gebracht in voormalig Joegoslavië. Duidelijk is ook dat het tribunaal wordt gesteund door krachten die chantage inzetten om hun doel te bereiken. Aan de andere kant, berechting in Joegoslavië kan ook ondoorzichtig zijn, of zelfs doorgestoken kaart. De vraag of hij onvoorwaardelijk wordt berecht lijkt mij in beide gevallen twijfelachtig.

Een betere vraag zou zijn: wat willen we met de berechting van Milosevic? Willen we hem boete zien doen, omdat hij schuldig is? In dat geval kan je hem beter naar Den Haag sturen. Maar daar zouden dan dus alle schuldigen moeten komen. Willen we verantwoording? In dat geval lijkt mij een goede vertaling uit een rechtbank in Joegoslavië de beste mogelijkheid, omdat zijn proces in Den Haag meer politiek zal worden. Een proces in Joegoslavië zal zeker minder tv-geniek zijn. Willen we de waarheid? Dat lijkt me een probleem worden, want aan alle kanten zitten mensen die belangen hebben, die beter niet aan het daglicht komen. In dat geval kan Milosevic meer verdienen met zijn mond te houden dan met een uitgave-contract.

Het beste zou natuurlijk zijn als Milosevic zich uitspreekt over de gehele gang van zaken, zodat alle betrokkenen (en schuldigen) en alle fouten en vergrijpen aan het daglicht komen. Het idee van de waarheidscommissie in Zuid Afrika zou best wel eens te hoog gegrepen kunnen zijn voor de stugge blanke man, maar we kunnen ook moeilijk 100.000 schuldigen in het gevang zetten.

Om de keuze toch eerlijk te laten verlopen is een algehele analyse van het Balkandrama gewenst, waarin de waarheid, de schuld en de boete, in die volgorde van prioriteit, gemeengoed kunnen worden. Opdat de mensen in de Balkan zelf de stappen kunnen maken naar een nieuwe toekomst. En wij met hen.

Bush vergroot de druk op Joegoslavische president

WASHINGTON, 10 MEI. De Joegoslavische president Vojislav Koštunica heeft gisteren tijdens zijn bezoek in Washington opnieuw te horen gekregen dat toekomstige economische hulp van de VS voor Joegoslavië afhangt van de samenwerking van Belgrado met het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden.

Zowel president George Bush als minister van Buitenlandse Zaken Colin Powell legde tegenover Koštunica de nadruk op de noodzaak, ex-president Slobodan Milošević aan het Haagse VN-tribunaal uit te leveren. Bush sprak gisteren tien minuten met de Joegoslavische president: hij schoof aan tijdens diens ontmoeting met vicepresident Dick Cheney en Condoleezza Rice, de nationale veiligheidsadviseur. „De president onderstreepte dat de VS bereid zijn Joegoslavië te helpen bij zijn democratische transitie en zijn poging zich bij Europa aan te sluiten”, zei zei later Bush' woord-

voerder. Maar Bush drong bij Koštunica ook aan op „concrete stappen” ten aanzien van de samenwerking met het Haagse VN-tribunaal. Daarvan hangt „het Amerikaanse vermogen” om Joegoslavië economisch te helpen af, zo hield Bush Koštunica volgens de woordvoerder van het Witte Huis voor.

Dezelfde boodschap kreeg Koštunica gisteren te horen van minister Powell, die een dag eerder de hoofdaanklager van het VN-tribunaal, Carla del Ponte, had ontvangen; bij die ontmoeting waren Powell en Del Ponte het eens over de noodzaak dat de regering in Belgrado een datum vaststelt waarop Milošević aan het tribunaal moet worden overgedragen.

Na het gesprek met Bush zei Koštunica opnieuw dat Belgrado werkt aan een wet die uitlevering van verdachten aan het tribunaal

mogelijk moeten maken. „In deze situatie is niets makkelijk”, zo zei hij. De Joegoslavische president leek zich te beklagen over de druk die het Westen op zijn bewind uitoefent toen hij (na het gesprek met Bush en vóór dat met Powell) zei: „We moeten - alsof onze problemen nog niet groot genoeg zijn - omgaan met de aarzeling van het Westen om ons een kans te geven bij de opbouw van onze instituten en de vestiging van de rechtsstaat door onze rechtspraak toe te staan nationale wetten toe te passen en verdachten van oorlogsmisdaden te berechten.”

Slobodan Milošević zit sinds begin april in Belgrado in de gevangenis. Zijn arrestatie werd gezien als een reactie op een eerder Amerikaanse ultimatum. Na de arrestatie stemden de Amerikaanse regering en het Congres in met een hulp-pakket van honderd miljoen dollar aan Joegoslavië; zeventig miljoen is daarvan overgemaakt. (AP, Reuters, AFP)

Tribunaal hoopt op Milošević

GENÈVE, 18 MEI. Hoofdaanklager Carla del Ponte van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag hoopt dat Joegoslavië de gevangenen genomen ex-president Slobodan Milošević voor het eind van de zomer voor berechting zal overdragen aan het VN-tribunaal. Del Ponte zei gisteren in Genève er op te vertrouwen dat de Joegoslavische president Vojislav Koštunica aan de overdracht van zijn voorganger zal meewerken zodra de daarvoor noodzakelijke wetswijzigingen door het Joegoslavische parlement zijn gefiatteerd. Naar verwachting gebeurt dat eind juni. Volgens Del Ponte zoekt het tribunaal nog meer dan 130 hoge militairen die zich in voormalig Joegoslavië zouden hebben schuldig gemaakt aan oorlogsmisdaden. Zij zei teleurgesteld te zijn over de medewerking die het tribunaal van de NAVO krijgt bij de opsporing van deze verdachten. (AP, Reuters)

Milošević wil aanklacht niet aannemen

BELGRADO, 4 MEI. De voormalige Joegoslavische president Slobodan Milošević heeft in zijn cel in de gevangenis van Belgrado geweigerd de aanklacht wegens oorlogsmisdaden, uitgevaardigd door het Haagse VN-tribunaal, in ontvangst te nemen. Hij zei het VN-tribunaal als „een pseudo-rechtbank” te beschouwen en eiste dat het document zou worden „verscheurd”. Een rechtbankfunctionaris liet de aanklacht achter tussen de tralies van zijn cel. Volgens de rechtbank is nu voldaan aan de eis dat Milošević de aanklacht is overhandigd. (Reuters)

Prel 20 59

Wat is mijn misdaad?

DOOR NIÇO VARRIJSSEER EN JARUD ISRAELI.

Een week voor zijn arrestatie hadden de internationale deelnemers aan het 'Belgrado Forum' in Belgrado de gelegenheid om in klein groepsverband met de voormalige president van Joegoslavië, Slobodan Milošević, te praten. Wij maakten deel uit van twee verschillende gesprekken, die elk ruim twee uur duurden, en hieronder geven we een verslag van wat daar besproken is.

Contrafel naar de achterborden van de opdeling van de westse lidrs zt

Albanen:

'Ze beschuldigen mij van chauvinisme en het aanzetten tot nationalistische haat, maar dat is waanzin. Onze daden spreken voor zich: Joegoslavië is het enige land in Europa dat het nationale vaagsstuk heeft opgelost door grote culturele autonomie te geven aan alle groeperingen in het land, net zo goed aan de Albanese trouwens. Dit was in wezen onze misdaad, want de Amerikanen en Europese leiders wilden niet dat dit voorbeeld zou voortbestaan.

Dat was dus een van mijn grote fouten. De andere grote fout was dat wij regionale samenwerking voorstonden. De Amerikaanse en Europese leiders hielden niet van regionale eenheid. Zij wilden directe controle.

In oktober 1997 kwamen de leiders van de Zuid-Europese landen bij elkaar. Alleen. We hadden een heel goede verstandhouding. Ik stelde voor om 'iets voor onszelf te doen, om douanerechten tussen onze landen af te schaffen'. De bijeenkomst was erg geslacht. Ik heb geweldige persoonlijke gesprekken met de Albanese premier, Fatos Nano, gehad. We hebben het openstellen van onze grenzen besproken en hij zei tegen mij: 'Kosovo is een intern probleem van jullie land.' De boodschap van de bijeenkomst was dat wij in Zuid-Europa de zaken gingen oplossen door wederzijds overleg.

Een maand later ontving ik een brief van Kinnale (minister van Buitenlandse Zaken van Duitsland, red) en Vedrine (minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, red.) waarin stond dat ze zich zorgen maakten over de Albanenzen in Kosovo, en toen organiseerde de BND (Duitse veiligheidsdienst) het zogenaamde UCK in 1998. Ze begonnen te schieten, vermoordden postbodes, boswachters; ze gooiden bommen in cafes, in de buurt van groentemarkten. Wij reagerden slechts op de situatie, zoals iedere staat daarop zou hebben gereageerd.'

Het eerste dat we moesten begrijpen is dat we niet een nieuw kolonialisme worden geconfronteerd, dat de aanval heeft ingezet op de nationale soevereiniteit. Dan kunnen we de krachten bundelen. In het vertleden werd dit door de linkse mensen begrepen, dus imperiale machten penetreerden de linkse beweging.

'Denkt u dat de huidige economische problemen voortkomen uit de onbekwamenheid van de nieuwe autoriteiten?'

Milosevic antwoordde: 'Absoluut moedwillig gecreëerd. De economie is verwoest. Er is veel geweld geweest; vakkundige managers zijn verdreven met geweld of door bedreigingen en vervangen door mensen die geen verstand van zaken hebben maar die wel doen wat de autoriteiten hen opdragen, namelijk de economie lamleggen en hele industrieën bankroet laten gaan om ze voor een habbekrats aan de grote bazen in het Westen te kunnen verpakken. Een voorbeeld: een jaar geleden produceerden wij nog 400.000 tot 500.000 ton kunstmest per jaar, waarvan wij een deel exporteerden. Dit jaar lees ik in de krant dat we ploossling 90.000 ton moesten importeren.'

Rusland
'Ik denk dat onze strijd heeft geholpen om de Russen wakker te schudden uit de bijna hypnotische slaap, waarin Amerika ze gesust heeft met de overtuiging dat hun toekomst afhankelijk van de Wereldbank en het IMF. Honderden miljarden werden uit Rusland geslept en zij verdoen hun tijd met het onderhandelen over die armzalige IMF-leningen.

De vraag voor de Russen is: wanneer zullen ze zich de noodzaak van en het vermogen om de zaken in eigen handen te nemen, realiseren? Het is namelijk niet mogelijk om het spelletje van de Amerikanen te spelen en te winnen. Ze hebben de controle over het hele internationale bank-systeem.'

De massamedia

'Ze beschuldigen mij ervan als een dictator te hebben opgetreden. Dat is belachelijk. De oppositie had het grootste deel van de media, die voor 95 procent in commerciële handen waren, onder controle. In Kosovo hadden de Albanenzen meer dan twintig verschillende kranten tot hun beschikking.

We hadden geen enkele politieke gangenge in onze gangengissen. Nu komen de autoriteiten met zogenaamde amnestiewetten, waardoor UCK-terroristen worden vrijgelaten, die wij hadden opgepakt voor het doden van kinderen. Het gebeurt onder het mom van politieke vrijheid, ik zie het als een simulans voor meer terrorisme.'

Dictatuur

'Wat vond de grote onderdrukking plaats, waar bestond die zogenaamde dictatuur uit?'

'In die dagen kon Rugova (de leider van de Albanese afscheidingsbeweging) in Belgrado een persconferentie houden, vijf rondlopen, lunchen en alles en iedereen bekriften. Niemand viel hem lastig. Ze beschuldigen mij van enkele moorden die in die tijd plaatsvonden. Maar wie zijn er vermoord? De minister van Vluchtelingen, een lid van Links Joegoslavië. De premier van Voivodina, lid van de SPS. De directeur van de Joegoslavische Luchtvaartmaatschappij, een vriend van mij sinds het gymnasium. Vermoord. Dat waren mensen waar ik mee samenwerkte, vrienden van mij, betrokken bij belangrijk werk.

Als een misdadend plaatsvindt, is het dan niet logisch om je af te vragen wie er voordeel bij heeft? Er werden geen oppositieleiden vermoord, alleen onze mensen. Is het niet voor de hand liggend dat de moorden een poging waren om de mensen die voor onze regering werkten, te intimideren? Dat ze uitgevoerd werden ten faveure van onze buitenlandse tegenstanders?'

De televisie van de oppositie wisselde deze constante stroom van aanvallen op mij af met uit Amerika geïmporteerde programma's. Vertel-delijke beelden, een en al glitter, maar zonder enige inhoud - vooral vertel-delijk voor jongeren. Dit wordt over de hele wereld gedaan. Het is een aanval op de cultuur. En natuurlijk tussen de programma's door steeds weer dezelfde leugens over mij.

Natuurlijk had dit effect. De mensen in dit land zijn niet gewend aan de

Amerikaanse manier van adverteren, waarin iedere leugen acceptabel is en bewijs alleen bestaat uit herhaling van het genoemde.

De oppositie leerde de technieken van de Amerikanen. Let wel, ik zeg nu 'oppositie', maar in feite was er geen oppositie in Servië. Er was een Vijfde Zuil en die werd gefinancierd door de mensen die ons gebombardeerde hebben.

Oorlogsmisdaden

'Natuurlijk werden er oorlogsmisdaden gepleegd. Maar door wie? Door de terroristen, die gruwelijke den begingen als normale gang van zaken. Door de NAVO, die nooit onze militaire doelen raakte, maar die onze scholen bombardeerde, onze ziekenhuizen en onze woningen. Die clusterbommen op onze markten gooide en bommen afwierp die versterkt waren met verarmd uranium.

Dat zijn oorlogsmisdaden. En de ergste van allemaal: ze waren de aanslueters van een illegale en agressieve oorlog.

Alle acties op dit moment zijn gericht op het verhullen van de criminale verantwoordelijkheid van Clinton, Albright, Blair, Schroeder, Solana en alle anderen. Dat zijn de ergste oorlogsmisdadigers.

Maar zij beschuldigen mij. Ze zeggen dat ik de slachting van Albanenzen in Kosovo heb bevolen. Om dit te bewijzen stuurden ze forensische deskundigen naar Kosovo, die op zoek gingen naar gruwelijkheden. Dit was alleen maar propaganda, geen wetenschappelijk onderzoek. Het was theater - opgezet voor de media. Van iedere stap die deze onderzoekers zette, werd tot in den treuren verslag gedaan: ze zoeken naar lijken. Door al die ophof moesten mensen wel gaan geloven dat er daadwerkelijk lijken waren om naar te zoeken.

Het nieuws dat ze op zoek waren werd groot uitgemeten, maar het nieuws dat er niks gevonden werd, werd amper gemeld. In mijn mening zijn er nog steeds veel mensen in uw handen, die geloven dat wij genocide tegen onze Albanese burgers hebben gepleegd.

Wet u, tijdens een ontmoeting met Holbrooke vroeg ik hem waar om hij ons wilde bombarderen. Jullie beweren dat het om de Albanenzen draait, maar ik denk dat jullie helemaal niks om de Albanenzen geven. Ik geef om de Albanenzen. Jullie geven alleen maar om jullie macht in Europa. Daarop antwoordde hij: 'Natuurlijk. Wij moeten een grootmacht zijn.' Waarop ik zei: 'Misschien. Maar waarom moet daarvoor ons bloed vloeien?'

Veroordeeld

'Nu ik reeds ben veroordeeld door de media willen ze me terechtstellen in Den Haag, wat een neptribunaal is zonder wettelijke basis. De Amerikanen hebben het ingesteld als een wapen, een onderdeel van de genocide tegen de Serviërs. Af en toe arresteren ze een islamistische of Kroatische fascist om een soort van evenwicht te suggereren, maar het doel is duidelijk: de bevolking te demoniseren door het climinieren van leiders die de misdaad begingen om zich te verzetten.

En we hebben nu ook al rechtspreek in Den Haag-stijl in Belgrado.

Slobodan Milošević

'Ze hebben nou bene de directeur van RTS, de Servische televisiezender, gearresteerd onder de beschuldiging dat hij verantwoordelijk zou zijn voor de slachtoffers die vielen toen de NAVO het RTS-gebouw bombardeerde.'

De coup van 5 oktober

'Na de coup ben ik afgetreden als president. Dat had ik niet hoeven doen. We hadden een regenaanval kunnen lanceren. Maar wij, dat wil zeggen de regeringsleiders, hebben de situatie besproken. We vroegen ons zelf af wat er werkelijk aan de hand was. En we kwamen tot de conclusie dat buitenlandse elementen deze gebeurtenissen hadden opgezet als provocatie, om een burgeroorlog uit te lokken, een bloedbad te creëren, de Serviërs elkaar af te laten maken. Om voorwaardten te scheppen voor een interventie.

We vonden dat het beter was om af te treden, om de Vijfde Zuil de macht te schenken en om ons te organiseren voor een politieke tegenaanval.

We hebben directe ervaring met oorlog voeren. Te veel ervaring. En we weten dat het - indien mogelijk - beter is om geweld te voorkomen. Er gaat zoveel verloren in geweldsconflicten, menslevens die nooit meer mogelijkheid er is, is het beter om de strijd in de politieke sfeer te voeren.

Daarom trad ik dus af. Dat was voor de Amerikanen een grote verrassing. Ik heb me laten vertellen dat Albright op 6 oktober Steve Erlanger (van de NY Times) nogal van streek opbede: 'Is het mogelijk dat hij is afgetreden?' Ze kon het niet geloven.

Het had al hun plannen in de war gegooid.'

Vedessaakkoorden van juni 1999

'Eind mei (1999) kwamen de Russen met een voorstel voor vrede, het zogenaamde Jeltsin-vredesplan. Het was uitstekend. Daarna hadden de Russen een bijeenkomst met de Amerikanen in Finland, en toen Tsjernomodin met het plan in Belgrado arriveerde was het compleet veranderd. Er was sprake van volledige terugtrekking van Joegoslavische troepen, VN-bezetting, Kosovo werd onafhankelijk van Joegoslavië. Wij vroegen hoe we konden weten dat het niet tot bezetting door de VN en terrorisme door het UCK zou leiden. Tsjernomodin garandeerde ons als broeders, dat de Russische regering dat niet zou tolereren.

Wat konden we doen? Aan de ene kant beloofden de Russen dat ze de NAVO niet de boel zouden laten overnemen. Aan de andere kant was er sprake van een duidelijke bedreiging. De NAVO was begonnen met bombardementen op Kosovo. Als we het voorstel niet zouden accepteren, zouden de Russen hun steun intrekken en zouden wij in de internationale media veroordeeld worden als oorlogszuchtige monsters, die niet eens een vredesvoorstel van hun broeders, de Russen, wilden aannemen. Dus besloten we om het te ondertekenen. Onze regeringsleiders hebben het besproken en daarna is het in het parlement besproken, waarna werd getemd voor het ondertekenen van het akkoord.

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Nelly Koetsier <congoned@dds.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; DOLF Loth <dolfloth@hotmail.com>; <beentjes@ision.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: maandag 21 mei 2001 14:46
Subject: Fw: Doorsturen: Milosevic - peticija

----- Original Message -----

From: "Wil van der Klift" <106057.1021@compuserve.com>
 To: <Blind.Copy.Receiver@compuserve.com>
 Sent: Friday, May 18, 2001 12:14 AM
 Subject: Doorsturen: Milosevic - peticija

----- Forwarded Message -----

From: INTERNET:Lukbrusselsaers@cs.com, INTERNET:Lukbrusselsaers@cs.com
 TO: (unknown), INTERNET:msn@planet.nl
 (unknown), INTERNET:madalijs@tijd.com
 Nico Varkevisser, INTERNET:office@globalreflexion.org
 (unknown), INTERNET:gvhv.zelzate@advalvas.be
 (unknown), INTERNET:maggy.doumen@pandora.be
 (unknown), INTERNET:bk292117@skynet.be
 (unknown), INTERNET:dagobert.duck@hetnet.nl
 CC: (unknown), INTERNET:vandefonteyne.d@free.fr
 (unknown), INTERNET:soete.l@wordonline.be
 (unknown), INTERNET:info@sjakuus.nl
 (unknown), INTERNET:mark.rooman@advalvas.be
 (unknown), INTERNET:j.roels@hecnet.nl
 (unknown), INTERNET:p.perdaen@planet.nl
 (unknown), INTERNET:stany.nimmegeers@gvhvgenk.skynet.be
 (unknown), INTERNET:jeroen.michels6@yucom.be
 (unknown), [106057,1021]
 DATE: 17-05-01 16:19

RE: Doorsturen: Milosevic - peticija

Contents:

1 Internet Message Header
 2 Nested Internet Message Header

----- Begin Part 1 -----
 Topic: Internet Message Header

----- Internet Header -----

Sender: Lukbrusselsaers@cs.com
 Received: from imo-m01.mx.aol.com (imo-m01.mx.aol.com [64.12.136.4])
 by siaag1aa.compuserve.com (8.9.3/8.9.3/SUN-1.9) with ESMTP id QAA12626
 for <106057.1021@compuserve.com>; Thu, 17 May 2001 16:19:29 -0400 (EDT)
 From: Lukbrusselsaers@cs.com
 Received: from Lukbrusselsaers@cs.com
 by imo-m01.mx.aol.com (mail_out_v30.10.) id z.a6.142b82fa (4209);
 Thu, 17 May 2001 16:17:24 -0400 (EDT)
 Message-ID: <a6.142b82fa.28358bd4@cs.com>
 Date: Thu, 17 May 2001 16:17:24 EDT
 Subject: Doorsturen: Milosevic - peticija
 To: dagobert.duck@hetnet.nl, bk292117@skynet.be, maggy.doumen@pandora.be,
gvhv.zelzate@advalvas.be, office@globalreflexion.org,
madalijs@tijd.com, msn@planet.nl

CC: 106057.1021@compuserve.com, jeroen.michels6@yucom.be,
 stany.nimmegeers@gvhvgenk.skynet.be, p.pcrdaen@planet.nl,
 j.roels@hccnet.nl, mark.rooman@advalvas.be, info@sjakuus.nl,
 soete.l@wordlonline.be, vandefonteyne.d@free.fr

MIME-Version: 1.0

Content-Type: multipart/mixed;

boundary="part1_a6.142b82fa.28358bd4_boundary"

X-Mailer: CompuServe 2000 32-bit sub 107

----- End Part 1 / Begin Part 2 -----

Topic: Nested Internet Message Header

Return-Path: <ssicc@planet.nl>

Received: from rly-yh03.mx.aol.com (rly-yh03.mail.aol.com [172.18.147.35])

by air-yh02.mail.aol.com (v77_r1.36) with ESMTP; Thu, 17 May 2001
 14:33:34 -0400

Received: from smtp01.wxs.nl (smtp01.wxs.nl [195.121.6.61]) by
 rly-yh03.mx.aol.com (v77_r1.36) with ESMTP; Thu, 17 May 2001 14:32:48 -0400

Received: from z1t6o8 ([195.121.161.212]) by smtp01.wxs.nl
 (Netscape Messaging Server 4.05) with ESMTP id GDHISUB02.PFH;
 Thu, 17 May 2001 20:32:35 +0200

From: "Jovan Grbic" <ssicc@planet.nl>

To: Zoran Broz <zoranb21@hotmail.com>, mmmr@EUnet.yu, R_Nikolic@Zonnet.nl,

v1ajki emil <ev1ajki@sprint.ca>, 106057.1021@compuserve.com,

n.h.van.holst@freeler.nl, arthurjk@euronet.nl,

asianhistory <my636847@asianhistory.myweb.nl>, Lukbrusselslaers@cs.com

Date: Thu, 17 May 2001 20:32:51 MET

MIME-Version: 1.0

Content-type: text/plain; charset=ISO-8859-1

Content-transfer-encoding: Quoted-printable

Subject: Milosevic - peticija

Message-ID: <3B043573.25302.605A06@localhost>

Priority: normal

X-mailer: Pegasus Mail for Win32 (v3.12c)

Svima zainteresovanima:

Peticija za oslobadjanje Milosevica. Treba potpisati i siriti dalje!

Pozdrav, Jovan Grbic

Free President Milosevic Now! Hands Off Yugoslavia!.htm

Date sent: Thu, 17 May 2001 11:02:42 +0200

Free President Milosevic Now! Hands Off Yugoslavia!

URL for petition is <http://emperors-clothes.com/petition/petition.htm>

To add your name(s) to this petition, please click here or write to

freeslobo@aol.com

FREE PRESIDENT MILOSEVIC NOW! HANDS OFF YUGOSLAVIA!

We the undersigned demand that the Serbian authorities immediately
 release Slobodan Milosevic and all other Serbian patriots from jail.

The arrest of Mr. Milosevic is an attempt by NATO leaders to blame
 the
 Serbian people for crimes against Yugoslavia committed by NATO.

We demand that Mr. Milosevic immediately be given proper medical
 treatment, in the hospital of his choice, with doctors of his choice,
 for a heart condition that appeared only after he was jailed.

We demand that neither Slobodan Milosevic, nor any other Yugoslav, be
 sent to the Hague Tribunal.

We demand an end to the arbitrary kidnapping, arrest, harassment and
 persecution of Yugoslav leaders and soldiers and ordinary people

whose
crime was to set an example to the world by resisting NATO
aggression.

Free Slobodan Milosevic at once!

End persecution of Mr. Milosevic and all Yugoslav patriots and
soldiers at once!

Jail the real war criminals: the NATO leaders who committed crimes
against humanity and against Yugoslav sovereignty and who continue to
commit those crimes today.

Petition is being circulated by the International Committee to
Defend Slobodan Milosevic, or ICDSM at icdsm@aol.com To sign
petition, please click here or go to
<http://emperors-clothes.com/petition/sign.htm>

For Signers' Comments see
<http://emperors-clothes.com/petition/states.htm> or click on
highlighted names.

SIGNED BY:

1. Professor Velko Vkanov, Member of Parliament, President of the
Bulgarian Antifascist Union, Chairman ICDSM
2. Professor Mihail N. Kuznecov, Russian Federation, Vice-Chairman
ICDSM
3. Jared Israel, Editor, Emperor's Clothes, USA, Vice-Chairman ICDSM
4. Harold Pinter, Playwright, England
5. Boris Olinyk, Deputy of Parliament, Ukraine [Mr. Olinyk is
considered by many the greatest living Ukrainain Poet]
6. George Szamuely, Journalist, USA
7. Sergey Kiyashko, Deputy of Parliament, Ukraine
8. Nikos Fotiadis, Vice-President, Peace Committee of Greece
9. A. M. Archipov, MP, Head of Parliamentary Legislative Commission,
Belarus
10. Dr. Rajko Dolechek, DSc., Czech Republic
11. S. I. Kostyan, MP, Deputy-head of Parliament Foreign Relations
Commission, Chairman, Belarus Slavonic Committee
12. Vladimir Krsljanin, International Committee, Socialist Party of
Serbia, Yugoslavia
13. Dimitris Kaltsonis, MP, Greece
14. William J. Spring, Chairman, Christians Against NATO Aggression
(CANAs), England
15. Klaus von Raussendorff, Germany
16. Blagovesta Doncheva, Bulgaria
17. Enrico Vigna, Association "SOS Yugoslavia", Torino, Italy
18. Néstor Miguel Gorojovsky, Argentina
19. Klaus Hartmann, Chairman, World Union of Freethinkers, Germany
19. Professor Rui Namorado Rosa, Portugal

20. John Jay, England
21. Dr. Stanislav Patejdl, Czech Peace Society
22. Dr. Pavel Polachek, Czech Republic
23. Professor Stefan Leder, Poland
24. Nico Varkevesser, Global Reflexion, Netherlands,
25. Professor Nina Stepanovna Markovskaya, Ukraine
26. Vladimir M. Yatsenko, MP, Ukraine
27. Christopher Black, Attorney, Canada
28. Professor Peter Maher, USA
29. Dr Mimi Vitkova, Bulgaria
30. Professor Ch. S. Yatsenko, Academician, Russia
31. Dr V. N. Romashchenko, Ukraine
32. Jole Stanishich, Writer, Yugoslavia
33. Irina Efanova, Ukraine
34. Olga Soloveva, Ukraine
35. Olla Ef Grigor'eva, Ukraine
36. Zahari Zahariev, Bulgaria
37. Oleg Kapashnikov, Ukraine
38. . Akim Kornilov, Ukraine
39. Miroslav Vogl, Czech Republic
40. Vojtech Filip, MP, Czech Republic
41. Paolo Pioppi, Ramsey Clark Tribunal in Italy, Fondazione Pasti
42. Ralph Hartmann, Former Ambassador, Publicist, Germany
43. Lorenz Knorr, Publicist, Germany
44. Larisa Vasil'evna Cukanova, Ukraine
45. Elena Vasil'evna Romashchenko, Ukraine
46. Valentina D. Shtraus, Attorney, Russia
47. Wil van der Klift, Chief-Editor, Manifest, Netherlands
48. Rick Rozoff, USA
49. Georgii Vasil'evich Shohekin, Ukraine
50. Thanassis Georgiou, Greece
51. Dr Erika Kosse, Germany
52. Dr Hansjorg Schneider, Germany
53. Karen Talbot, USA
54. Lenora Forestal, USA
55. Dr Colin Meade, London, UK

56. Doug Kennedy, Artist, New Zealand
57. Stan Smiljanic, United Kingdom
58. Dr. Sima Mraovitch, Research Scientist, CNRS, France
59. Ian Threlfall, England
60. Carl Claeson , Journalist, Sweden
61. Justin O'Hagan, Belfast
62. Louis Pappas USA
63. Mike Momcilovic USA
64. Barney Momcilovic USA
65. Tom Rocanas USA
66. Mike Schneider, USA
67. Zoran Bogdanovic, Australia
68. Marijana Bogdanovic, Australia
69. Goran Bogdanovic, Republika Srpska
70. Nada Bogdanovic, Republika Srpska
71. Nada S. Bogdanovic, Republika Srpska
72. Predrag Kalember, Yugoslavia
73. Stephen G. Lewis, USA
74. Ed Miller, Surgeon, retired, USA
75. Tony Delapa, Electronics technician,
76. Prof. Dr. Nikolai von Kreitor, New York, USA
77. Ian Threlfall, English student
78. Tomasz Koniecz, Germany
79. John Jefferies, The Workers' Party of Ireland, Dublin, Ireland
80. Barry Stoller, USA
81. Professor Milan Lukic, USA.
82. John Enyang, Graduate Student, Chicago, USA.
83. Donna M. Stevanovic, Speech Pathologist, USA
84. Toma M. Stevanovic, Retired (IBM), USA
85. Miroslav Anatic, www.antic.org
86. Slobodan R. Stojanovic, Poet
87. Marija Mihaljica, Stockholm, Sweden
88. Ilija Simic, Toronto
89. Paul Shayatovich, USA
90. Aydemir Güler, President of Party for Socialist Power, Turkey
91. Gerasimia McIissarato-Mattsson, Literary Scholar, Greece

92. Jovan Grbic, Servisch Informatie-en Cultuurcentrum, Tilburg, Holland
93. Christina Grbic-Buddingh', Servisch Informatie-en Cultuurcentrum, Tilburg, Holland
94. Mine Doyran, Ph. D. Student, New York, US.
95. Richard Hugus, Carpenter, USA
96. Kemal Okuyan Editor Weekly newspaper, Sol , Turkey
97. Vera Vratusa, Teacher, Yugoslavia
98. Theophilos Grammenos, England and Greece
99. Costas Grammenos, England and Greece
100. Anna Grammenos, England and Greece
101. Paul De Marco, Canada
102. Dr. Oleg A. Popov, Physicist, USA/Russia
103. Sava Vidanovic, Canada
104. John Catalinotto, International Action Center, USA
105. Sara Flounders, International Action Center, USA
106. Barbara Gruber, Emperors Clothes, Boston, Massachusetts
107. Anton Baumgarten, Russian Editor, political weekly, Left Russia, <http://www/left.ru/>
108. Entire Editorial Board (two women and seven men) of the political weekly, 'Left Russia,' <http://www/left.ru>
109. Aleksandar Radojic, Netherlands
110. Marcela Kasalová , Translator, Czech Republic
111. Margie Watson, Toronto, Ontario, Canada
112. Jim Yarker, Toronto, Ontario, Canada
113. Nikolay Cherkasov, Programmer, Russia
114. Victor Olevich, Philadelphia, PA, USA
115. Ilia Baskakov, Toronto, Canada
116. Constantin Stepanov, Programmer, Vostok-2 design group, Saint Petersburg, Russia
117. Eugeny Biryukov, Student, Russia
118. Andrew Teterin, Student, Russia
119. Olga Mazceva, Russia
120. V. V. Emel'nenko, Astronomer, Mathematician, Russia
121. Sara Biro and 112. her Mother, Sara Bozic Biro, Sweden
123. Dusan Lazarevic, Journalist, Stockholm, Sweden
124. Snežanka Lazarevic, Computer Systems., Stockholm, Sweden
125. Nikola Lazarevic, Actor, Stockholm, Sweden

126. Petronije Lazarevic, Officer, Stockholm, Sweden
127. Alessandra Arni, Professor, Italy
128. Ariana Beatty, UK
129. Carlo Ferretti, USA
130. Vladimir Tirskikh, Irkutsk, Russia,
131. Branka Josilo-Perry, UK
132. Hector Lopez, Lawyer, Peru
133. Margaret Wojcicki, USA
134. Sonja Kotlica, Law Student, Washington DC, USA
135. Professor Bogdan Baishanski, Ohio
136. Irina Wager, Bezverkhova, Russia
137. Zak Cope, Belfast, Ireland
138. Macdonald Stainsby, Vancouver, BC, Canada
139. Andy Wilcoxson, Bellingham, WA, USA
140. Ranko Bojanic, Professor Emeritus, Department of Mathematics, Ohio State University, Columbus, Ohio 43210
141. Dr. Mart Gorski, Writer, Canada,
142. Patricia Gowans, Canada
143. Stephen Gowans, Canada, 'What's Left in Suburbia,'
<http://www3.sympatico.ca/sr.gowans/>
144. Dusan D. Cukurov, Redbank, NJ, USA, www.srpska-mreza.com
145. Stan Goff, Writer, USA
146. Elizabeth Frank, Writer, New York City, USA
147. James Edward Thorlby, Student, England
148. Stanka Nikcevic, Yugoslavia
149. Ljubomir Zubic, Yugoslavia
150. Zivana Zubic, Yugoslavia
151. Maja Lozic, Yugoslavia
152. Ljiljana Lozic, Yugoslavia
153. Ian Walker, Civil Servant, Canadian Federal Government
154. Jorge Enea Spilimbergo, Historian, Publicist and Politician, Argentina
155. Osvaldo Calello, Journalist, Historian of the Labor Movement, Argentina
156. Leopoldo Markus, Economist, Argentina
157. Fernando Lavallén, Technician in Plastics Industry, Argentina
158. Jason Lutz, Phoenix, Arizona, USA
159. Michael Parenti, Author And Lecturer, USA,

www.Michaelparenti.Org

160. Michael Kordek, Australian Polish Review, Sydney, Australia
161. Nikola Kokotovic, Builder, Sydney Australia
162. Valentino Vangeli, Civil Engineer, Sydney, Australia
163. Bogdan Veljovic, Builder, Sydney, Australia
164. Milos Pajic, Builder, Sydney, Australia
165. Michael Pajic, Builder, Sydney, Australia
166. Philippe Lachenaud, Research Scientist, France, "NATO NO!"
167. Jerome Schretter, France
168. Donna Stainsby, retired teacher, Canada.
169. Luke Reid, Student, USA
170. George Kesic, Formerly of Royal Yugoslav Army, Defended Serbia in World War II, Sydney, Australia
171. Nenad Vuckovic, Computer Software Support Technician, Australia
172. Rade Timotic, Builder, Sydney, Australia
173. Carrol B. Cox, Assistant. Professor of English, Retired, Illinois State University, USA
174. Slavko Rosic, Ex-President, Avala Soccer Club, Sydney, Australia
175. Zeljko Marie, Builder, Sydney, Australia
176. Lazar Radic, Sales Manager, Sydney, Australia
177. Joe Iosbaker, Trade union activist, Chicago, Illinois, USA
178. Nebojsa Jovcljic, Technologist, Auckland, New Zealand
179. Alexander Edler von Raduboj, New York City, USA
180. Dr. Robert Merrill, Editor, Maisonneuve Press, USA
181. Stanimir Vasovic, Sydney, Australia
182. Glen Pellock, USA
183. Francisco Javier Bernal, Founder of "Stop Nato!" at <http://www.stopnato.org.uk>
184. Svetozar Djukic, Supervisor, Sydney, Australia
185. Gregory Elich, Speaker and Writer on the Balkans, Columbus, Ohio, USA
186. Aleksandar Bogdanovic, Sabac, Jugoslavija
187. Slobodan Lazovic, President Of The Montenegrin Cultural & Arts Society, "NJEGOS", Sydney, Australia
188. Jason C. Slot, Teacher, USA
189. Nicole Leescu, Enseignante, Bruxelles
190. George V. Fatsi, USA

191. Stanley Gluck, Port Crane, New York, USA
192. Janina Kosnikowska, Cambridge, England
193. Richard Piper, Engineer, Retired, Canada
194. Gemma Gauthier, Teacher, Retired, Canada
195. J J van Kempen , Netherlands, <http://home.planet.nl/~jjvanka/>
196. Svetlana Urosevic, Kingswood, Australia
197. Dragomir Urosevic, Kingswood, Australia
198. Milan Urosevic, Kingswood, Australia
199. Aleksandra Duetofl, Glenbrook, Australia
200. Miroljub Veljanovic, Switzerland
201. Marko Bosnjak, Concretor, Sydney, Australia
202. Velimir Veljovic, Builder, Sydney, Australia
203. Jovan Jasenko, Company Director, Sydney, Australia
204. Nikola Kesic, Photographer, Sydney, Australia
205. Dragutin Tisic, Director, City Transport, Sydney, Australia
206. Richard A.Roper, Yorkshire, England
207. Milovan Karajcic, Vice President of the Central Committee, Serbian Defence Council, Australia
208. Ivan S. Djordjevic, Animator/Designer, Tel Aviv, Israel
209. Annabelle Schouten, the Netherlands, www.geocities.com/Woudenberg1/index.html
210. Srdjan Rakich, Architect, Toronto, Canada
211. Ljubisa Mihaljeic, Wellington, New Zealand
212. Marinko Petkovic, Marinko Petkovic, Sydney, Australia
213. Marek Glogoczowski, Zakopane, Poland
214. Maria Greifeneder, Austria
215. Igor Najfeld, Vermont, USA
216. Olga DARIC, Interprète-lectrice, Paris, France
217. Nada Znirdasic, Paris, France
218. Joseph Kaminski, Dr en Médecine, France
219. Kim & Radovan Juric, A.C.T., Australia
220. Gavriilo Routzovic, Saint-Cloud, France
221. Radmila Wolf, Expert Traducter Juré, Méré-Montfort l'Amaury, France
222. Jean-Claude Charbier, Dr. Musicologic, (udarnik Omladinske Pruge Dobo- Banja-Luka 1951.) Paris, France
223. Vera Rochan, Paris, France
224. Gordana Mojasevic, Paris, France

258. Boginka Toshieva Georgieva, Sofia, Bulgaria
259. Borislav Dimitrov Angelov, Septemvrizi Village, Lomsko, Western Bulgaria
260. Dimitar Atanasov Mytyshev, Sofia, Bulgaria
261. Dimitar Mitchev Slavov, Sofia, Bulgaria
262. Dimitar Slavov Ginchey, Sofia, Bulgaria
263. Dimitar Stojanov Zonev, Sofia, Bulgaria
264. Dimo Angelov Ilinkin, Sofia, Bulgaria
265. Doncho Georgiev Barzev, Sofia, Bulgaria
266. Evgenia Zlatkova Nikolova, Sofia, Bulgaria
267. Georgi Petrov Dairadjev, Sofia, Bulgaria
268. Georgi Stratiev Andrejev, Sofia, Bulgaria
269. Gerjo Bogdanov Gerov, Sofia, Bulgaria
270. Hristo Filev Hristov, Sofia, Bulgaria
271. Hristo Kanchev, Sofia, Bulgaria
272. Ivan G. Ivanov, Sofia, Sofia, Bulgaria
273. Ivan K. Ivanov, Sofia, Sofia, Bulgaria
274. Ivan Vasilev Savov, Sofia, Bulgaria
275. Janka Borisova Bodurova, Sofia, Bulgaria
276. Jordan Ivanov Georgiev, Sofia, Bulgaria
277. Jordan Neshchev Matov, Sofia, Bulgaria
278. Kalojan Valchev Chakarov, Sofia, Bulgaria
279. Kosta Anastasov Andrejev, Sofia, Bulgaria
280. Kostadin Zahariev Zvejkov, Sofia, Bulgaria
281. Krum Dimitrov Stojanov, Sofia, Bulgaria
282. Manol Krumov Manolov, Sofia, Bulgaria
283. Mladen Mihalov Mladenovski, Sofia, Bulgaria
284. Nadezda Petkova Armenkova, Sofia, Bulgaria
285. Nikola Stojanov Dimitrov, Sofia, Bulgaria
286. Nikola Stojanov Gjurov, Sofia, Bulgaria
287. Peter Pashev Petkov, Sofia, Bulgaria
288. Rangel Vladimirov Marinov, Sofia, Bulgaria
289. Rosa Ivanova Dimitrova, Sofia, Bulgaria
290. Sava Georgiev Petkov, Sofia, Bulgaria
291. Simcon Todorov Simconov, Sofia, Bulgaria
292. Stefan Krastev Goranov, Sofia, Bulgaria

293. Stefan Markov Georgiev, Sofia, Bulgaria

294. Stilian Dimitrov Monev, Sofia, Bulgaria

295.

End Part 2

HALF MILLION SIGN UKRAINE PETITION 21-5-2007

On May 5th the powerful Peasant Party, the 3rd or 4th biggest in Parliament, launched a major campaign called, "FREEDOM FOR SLOBODAN Miloshevich!". They set up 449 action committees to collect signatures demanding Miloshevich be released from jail. As of 16 May they have collected about one half MILLION signatures.

Here's what people signed [capital letters as per Ukrainian original]:

"To President Kostunica:

"Stating the will of hundreds of thousands of citizens of Ukraine, we address to you the demand that you release from the walls of his jail THE GREAT CITIZEN OF YUGOSLAVIA, THAT IS, OF THAT COUNTRY WHICH BY AN ACCIDENT OF HISTORY YOU LEAD. In demanding you take this action we count on your honorable relationship with the heroic past of your very much suffering but never broken people and with its best sons such as the steadfast leader of the Socialist Party, Slobodan Miloshevich."

The leader of the Peasant Party sent this statement along with a letter to Yugoslav President Kostunica. We don't yet have the exact wording of the letter but in general it attacks the conditions under which President Miloshevich was arrested and explains in detail what the Peasant Party has done in Ukraine to organize for Slobodan Miloshevich's release.

According to Ukrainian activists, the petition was signed by a number of leaders of leftist parties, by deputies who are Heroes of the Soviet Union, by directors of social organizations, leaders of NGOs, as well as prominent artists, writers, musicians, scientists, by students, by directors of various companies and so on.

The Ukrainian activists are sending a similar letter to the United Nations, to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, to the OSCE, and to the leaderships of Russia, Belarus and Greece and the Parliamentary opposition in all the NATO countries.

***

We're free, but we definitely need help from our friends...

Emperor's Clothes does not charge a subscription fee because we want everyone to read these articles. Instead we rely on help from our readers. We have many expenses.

For example, the cost of Lexis, our news media search engine, has doubled. Apparently Lexis figured out that we needed it to rapidly locating news stories from among thousands of sources over the past twenty years. So they doubled the price. At the moment we are almost \$1500 (U.S.) behind on Lexis payments. We are also way behind on our long distance phone bill. We use the phone to do interviews, including overseas, consult on editing, on translations, and so on.

Any help you can send will be greatly appreciated.

You can mail a check to Emperor's Clothes, P.O. Box 610-321, Newton, MA 02461-0321. (USA)

You can make a credit card donation by going to our secure server at <http://emperors-clothes.com/howyour.html#donate>

Or make a donation over the phone. Call us at (U.S.) 617 916-1705 between 9:30 AM and 5:30 PM, Eastern Time (USA) and Bob will take your credit card information.

Thanks for reading Emperor's Clothes!

www.tenc.net
[Emperor's Clothes]

van holst en steijnen

From: <Freeslobo@aol.com>
To: <Freeslobo@aol.com>
Sent: vrijdag 18 mei 2001 18:17
Subject: 500,000 UKRANIANS DEMAND: FREE SLOBODAN MILOSHEVICH!

Dear friends,

The following, for your information, and pleasure -
 Warm, regards, Jared Israel, Int'l Committee to Defend Slobodan Milosevic

The URL for this article is <http://emperors-clothes.com/cos/500000-2.htm>
www.tenc.net * [Emperor's Clothes]

To read or sign petition go to
<http://emperors-clothes.com/petition/petition.htm>

500,000 UKRANIANS DEMAND: FREE SLOBODAN MILOSHEVICH!
 AND THEY'RE STILL SIGNING....
 by Jared Israel [19 May 2001]

In Ukraine, the powerful Peasant Party has collected 500,000 signatures on a very strong statement demanding that former Yugoslav President Miloshevic be freed from jail immediately. They have sent the petition and a cover letter to Yugoslav President Kostunica and others.

Meanwhile, ninety-two out of the one hundred and thirty members of the Russian Parliament's Upper House have signed an equally strong statement demanding the Russian government take action in the case.

RUSSIANS DEMAND ACTION

The Russian statement was circulated among members of the Federal Council, upper house of the Russian Parliament. While the Council isn't the main legislative body it does include all provincial Governors as well as Mayors of the biggest cities. Individually these people have immense political and economic strength. Included are (for instance) the Mayors of St. Petersburg and Moscow.

The signers, including members of Pres. Putin's UNITY Party, called on Putin and the Russian Government to take immediate action to secure the release of Mr. Miloshevic.

Here is a translation of their statement, gotten by phone hookup:

"We cannot understand how it is possible that those who used armed force to bomb the cities and villages of Yugoslavia, trampling all human values without any justification in International Law, are now trying to destroy one of the greatest Yugoslav and world politicians, the former President of the Federal Republic of Yugoslavia, a true patriot of his country.

"The attack on Miloshevic is an attempt to avoid the punishment for the crimes they committed directly and for encouraging genocide against the Serbian population in Kosovo.

"We protest the policy of the United States and NATO countries in the Balkans and demand that the prosecution of Slobodan Miloshevic cease. We declare our support and solidarity for Slobodan Miloshevic in this most difficult struggle.

"We appeal to the President and government of the Russian Federation: Take action to defend the former President of the Federal Republic of Yugoslavia, a country which has always been Russia's most reliable friend!"

The Council members have also signed the petition being circulated by the newly formed Russian Committee to Defend Slobodan Miloshevic. We will have the Russian Committee's petition translated into English and other languages as soon as possible.

van holst en steijnen

From: <Freeslobo@aol.com>
To: <Freeslobo@aol.com>
Sent: woensdag 30 mei 2001 14:29
Subject: SPS CALLS "AID-FOR-MILOSEVIC" PLAN A LIE!

Dear petition-signers, INTERNATIONAL COMMITTEE TO DEFEND MILOSEVIC members, and other friends,

Please distribute the following statement wherever possible. The Serbian Socialists are taking a very heroic - and unusual - stand, defying the sacred International Monetary Fund. Their computer server is down so they cannot distribute this effectively over the Internet. Let's help make their position known. I will send you the Serbian version as soon as possible.

The statement is posted at Emperor's Clothes in English at <http://emperors-clothes.com/docs/fools.htm>

Warm regards,
 Jared Israel
 Vice Chairman, International Committee to Defend Slobodan Milosevic

<http://emperors-clothes.com/docs/fools.htm>

SERB SOCIALISTS CALL 'AID' PROMISES SUCKER BAIT'

Socialist Party of Serbia blasts the "Washington-has-Yugoslavia-over-a-barrel" argument. [31 May 2001]

INTRODUCTORY NOTE

Yugoslav authorities - including Vojislav Koshtunitsa and Zoran Djindjic - are going all out to push a law through the Yugoslav Federal Parliament. That law would legalize cooperation with the notorious Hague War Crimes Tribunal. The Montenegrin Socialists, who hold the decisive votes in Parliament, have so far held firm against this law.

Meanwhile, many Yugoslavs believe the claim made by the Belgrade authorities that if Yugoslavia does not help railroad Yugoslav leaders to the Hague Tribunal, the U.S. will prevent a June Donors' Conference from giving Yugoslavia much-needed aid.

People are being tricked, says the Socialist Party of Serbia. Here's their scathing refutation of the "we have to do it because we're being financially blackmailed" argument.

- Jared Israel
 ****

WE ACCUSE: AID PROMISES ARE A TRAITOROUS LIE!
 Socialist Party of Serbia Statement, 31 May

For the leaders of a country to tell the people in that country that they should extradite patriots in exchange for money from the forces which have bombed that country - is an outrage.

But for leaders of a country to pretend that they are getting money from the bombers when they know perfectly well they are not - to tell the people that they should support the jailing of their patriots in exchange for money which these leaders know does not exist - this is the worst treason.

The present authorities in Belgrade are guilty of treason.

No Donors' Conference has ever given any money to any country. The term "Donors" is itself a deception. The proper title is "Creditors' Conference." If a "Donors' Conference" takes place in June it will be a meeting of the banks that claim Yugoslavia owes them money. The purpose of that meeting, like the purpose of all Donors' Conferences, will be to plan

how to sell Yugoslav property so they can get back the money they claim they are owed as quickly as possible.

To whom will they sell Yugoslav industries to get their money? To themselves basically.

How much will they sell it for? Pennies on the dollar.

How much of the so-called Yugoslav debt will get paid in this way? Very little.

What will happen to the industry that the 'Donors' scoop up in this fashion? Wherever such industries might compete with some industry from the 'Donor' countries, the factories will be closed down.

Let us take an example that occurred in Hungary, a country whose leaders have more than cooperated with the U.S. The U.S. firm, General Electric, bought the big light bulb factory in Hungary and closed it down. Now Hungarians have to buy light bulbs imported by GE.

This has happened in dozens of countries.

Donors' Conferences helped plan the devastation of the economies of:

- * Ukraine - went from the bread basket of Europe to being dependant on Western surplus "food")
- * Bulgaria - industry stripped and shut down)
- * Russia - wages fell almost 90% overnight)
- * Vietnam - after the "Donors' Conference" its industry was stripped to raise the money to pay off 'debts'. This was particularly vicious because those 'debts' had been accumulated by the puppet regime of South Vietnam. South Vietnam incurred the 'debts' when it bought weapons from the U.S. to fight Vietnamese patriots!

That's what a Donors' Conference does.

Sometimes the real work takes place after the official Conference is over, in meetings of the so-called Paris and London Clubs, which are made up, respectively, of big commercial and national banks from the US and Europe.

But one thing no Donors' Conference has ever, anywhere in the world done is give 1 billion dollars - or in fact any money - to a country which supposedly owes these banks money. If they do lend any money on paper they immediately take it away.

That is, a little money may be lent with one hand, but it will be immediately taken away with the other hand, to "repay the debt."

This has already happened with millions of dollars supposedly "given" to Yugoslavia by the international community. As is reported in a text by Dr. Prof. Michel Chossudovsky: "

"The [IMF] Board approved a loan [of] US \$151 million under the IMF's policy on emergency post-conflict assistance in support of a program to stabilize the Federal Republic of Yugoslavia's economy and help rebuild administrative capacities. Of this amount, the [Belgrade] authorities will draw... US \$130 million to repay the bridge loans they received [from Switzerland and Norway] to eliminate arrears with the IMF." (Quoted in "Economic Terrorism," by Dr. Prof. Michel Chossudovsky)

In other words, the authorities in Belgrade borrowed money from Switzerland and Norway to pay money owed to the IMF. Then they borrowed money from the IMF - and that was used to pay Switzerland and Norway!

This is a con game.

Sometimes the truth about the phony "Donors' Conferences" leaks out. Consider this excerpt from a 'Reuters' news dispatch. 'Reuters' lists all the terrible things that will happen if Yugoslavia does not cooperate. The first thing is:

1. "The US will oppose Yugoslav loans and assistance from international financial institutions such as the International Monetary Fund and World Bank. At stake will be a planned \$260 million loan from the IMF to back up reform of an economy on the verge of collapse after years of sanctions and warfare."

NOTE that they speak of loan not gift. No donation here!

And keep this in mind: every country that has relied on these phony loans has suffered. For 8 years we had no loans. But Rumania and Bulgaria which had loans lost all their industry and now their unemployed come to Yugoslavia looking for work. We will always be better off helping ourselves than being saddled with parasites from the International Monetary Fund and World Bank who are in business to strip countries like ours of everything we have sweated to build.

Here's the second 'disastrous' consequence of not cooperating with Washington:

2. "[This will mean putting off] Belgrade's plans to start negotiating a debt settlement with the Paris Club of sovereign creditors and commercial banks of the London Club... Of its total \$12.2 billion external debt, Yugoslavia owes some \$5 billion to the Paris Club and around \$3 billion to the London Club." (Reuters, April 2, 2001)

The Reuters' article talks about the Donors' Conference lending Yugoslavia \$260 million. Based on much past experience, this money may never be loaned. But even if it were actually loaned to Yugoslavia, it would immediately be used to pay back part of the supposed debt. No money would go to the economy or reach ordinary people.

And look at what else the article says won't happen if Yugoslavia fails to cooperate:

* Failure to cooperate would mean putting off "Belgrade's plans to start negotiating a debt settlement with the Paris Club of sovereign creditors and commercial banks of the London Club."

How much money is involved in this debt that Yugoslavia would not have the pleasure of starting to repay?

"Of its total \$12.2 billion external debt, Yugoslavia owes some \$5 billion to the Paris Club and around \$3 billion to the London Club." (Reuters)
So the "international community" claims Yugoslavia owes it at least \$12 billion (US). And if Yugoslavia does not hand over Milosevic it will not have the pleasure of stripping all its industry to repay this debt. Wouldn't that be terrible?

And how does the "international community" figure that Yugoslavia owes it \$12.2 billion dollars? This is almost entirely interest on debts supposedly owed by the now nonexistent Yugoslav Socialist Republic. Here is a news report from Dec. 31, 1992, which explains it all:

"From: 'Facts on File World News Digest,' December 31, 1992

"Headline: IMF Revokes Yugoslavia's Membership

"Text: The International Monetary Fund December 15 revoked Yugoslavia's membership and apportioned the country's foreign debt among what the financial institution designated as Yugoslavia's five successor republics. The IMF took the action on the grounds that Yugoslavia had ceased to exist as a legal entity.

"Yugoslavia's foreign debt was about \$15 billion, including \$217 million owed to the IMF and \$2 billion owed to the World Bank.

"A total of 36.5% of the debt was apportioned to Serbia-Montenegro, the new Yugoslav federation, which the IMF treated as a single republic. Croatia was deemed to owe 28.5% of the debt, Bosnia-Herzegovina, 13.2%; Slovenia, 16.4%; and Macedonia, 5.4%."

[End of 'Facts on File' news dispatch]

So in 1992, the IMF simply decided to say that the Federal Republic owed 5.475 billion US dollars. Since it now says we owe over \$12 billion, that means that almost \$7 billion of the supposed debt is interest! And when did that interest get charged?

That interest got charged during the years of sanctions imposed by the same international community that now claims we owe all this interest!

Those sanctions hurt the Yugoslav economy to the tune of billions of dollars U.S.

By what right do these men, who starved Yugoslavia with sanctions, costing us billions, and then bombed Yugoslavia, causing at least \$60 billion in damage not to mention the incalculable cost in human death and suffering, the pain of relatives who lost loved ones, the psychological damage to children, forced to hide in shelters from bombs, the long term damage of depleted uranium - how dare these starvers and bombers now claim that Yugoslavia owes them money?

Who are these men?

A Donors' Conference would give no money to Yugoslavia.

The only result would be: devastation of the Yugoslav economy. The Donors would order a forced sale of Yugoslavia's precious industries for pennies on the dollar to the same bankers who make up the Donors' Conference.

And when it was all over, the debt would still be there.

Because the money raised would be too little - as it is always too little, in every country where these bankers have imposed this scam - to pay the debt. Because you see that is the whole idea. They use the inflated debt to get hold of the industry, and when it is all over, they leave the country, stripped of all it sweated for years to build, of everything except - billions of dollars in debt.

We would gain nothing from this Donors' Conference.

But some things would be gone.

Our industry would be gone.

Our pride would be gone.

Our honor would be gone.

And our patriots, they would be gone as well, starting with Mr. Milosevic, but not ending with him. Not ending with him.

Let us not follow this fool's gold chase proposed by the present authorities in Belgrade. Let us rely on ourselves, on our integrity and our own hard work. Let us trade with friends, not with thieves who try to break us with the fake lure of suckers' gold.

When they speak of the urgency of this Donors' Conference, the present authorities in Belgrade speak with passion.

Their passion is real.

But it is not because they fear that if we do not go along with their proposals, Yugoslavia will lose money that it needs. On the contrary, they fear that if they do not produce for their masters in Washington, they will be punished.

For Washington has no friends, only future victims.

Washington has laid down the law to these Belgrade authorities.

It has told them: you are taking too much time. Give us Milosevic. Give us the patriots of the Yugoslav Army. Give us those who fought us in Bosnia and Croatia. Give them to us NOW. And give us everything of value in Yugoslavia.

Because if you do not we will take you - the DOS leaders - in their place.

- SPS, 31 May 2001

17 JUN 2001

International Action Center

Founded by Ramsey Clark

39 W. 14th St. R. 206 New York, NY 10011 phone: 212-633-6646

E-mail: iacenter@iacenter.org Website: www.iacenter.org

FREE SLOBODAN MILOSEVIC! JAIL GEORGE BUSH!

We are here today to try and prevent a lynching. It is a lynching not only of one man, Slobodan Milosevic, but of an entire country, Yugoslavia. And it is being orchestrated by the pastmaster of the lynch rope, the political frameup and ethnic cleansing—the racist political establishment of the USA.

Before he became President of the United States, George W. Bush was the governor of Texas. He was called Gov. Death. In four years he executed 152 people, most of them Black or Mexican. Some, like Shaka Sankofa, were wrongfully accused. Bush didn't care; he executed them anyway. He then went on to steal the presidential election because of the racist disenfranchisement of Black voters in Florida and other Southern states and that relic of slavery, the electoral college.

As president, Bush has murdered more than 5,000 Afghan civilians, mostly farmers and their families, in an illegal, undeclared war based on fabricated evidence. Bush's bombers and missiles targetted Afghan civilians the same way Clinton's bombing targetted Yugoslav civilians in 1999. Does anyone expect George Bush or Bill Clinton to be brought to trial before this U.S.-NATO-funded tribunal? Does the U.S. government have the right to put any head of state on trial?

ETHNIC CLEANSING IN THE USA

There are more than 2 million people in prison in the United States today, 25 percent of the world's prisoners. The majority are Black and Latino. According to legal experts, at least one in three are wrongfully accused. In some U.S. states, one in every three young Black males is in the criminal-justice system. But the U.S. government accuses Slobodan Milosevic of "ethnic cleansing."

In the U.S. today, young Black and Latin men are constantly harassed, beaten, arrested and murdered by racist police. On Jan. 19 in Miami, police shot down an unarmed Black man, 23-years-old, at a parade in honor of Dr. Martin Luther King, who was himself persecuted and most likely murdered by the U.S. state apparatus. On Jan. 17, police murdered an unarmed Haitian man in Brooklyn, N.Y. Such atrocities are routine events in every city in the United States. But the U.S. government charges Slobodan Milosevic with "ethnic cleansing."

FALSE ACCUSATION IS WASHINGTON'S TRADEMARK

The U. S. authorities are masters of the political frameup. Mumia Abu Jamal, Leonard Peltier, Eddie Conway and Mutulu Shakur are but a few of the political activists imprisoned on false charges in the United States today. Now this practice has been extended to international affairs. From the phony "Racak massacre" to U.S. Defense Secretary William Cohen's wartime charge that the Yugoslav army had murdered half a million Kosovar Albanians, every charge against Yugoslavia is a lie. Like the lie about Iraqi soldiers taking Kuwaiti children off of incubators. Like the fabricated Gulf of Tonkin incident used to justify the Vietnam war.

12-2-2002

WERE HE GUILTY, HE WOULD NOT BE HERE

Were he truly guilty of war crimes and crimes against humanity, Slobodan Milosevic would not be imprisoned in the Hague today. He would instead be a guest of honor at the White House; he would be showered with U.S. dollars. He would be welcomed like ethnic cleanser Ariel Sharon, who left behind the bodies of 15,000 murdered civilians when his forces left Lebanon in 1983. Sharon's career began with the destruction of the small Arab village of Qibya and climaxed with the leveling of the Beirut, Tyre, Sidon and other Lebanese cities. Last month Sharon was wined and dined at the White House while his soldiers gunned down Palestinian children on the West Bank and Gaza. And Israel's occupation forces are financed with \$4 billion a year from the United States.

He would be welcomed like Prime Minister Ecevit of Turkey, whose U.S.- and -German-equipped NATO army is waging a war of genocide against the Kurdish population. Like President Pastrana of Colombia, whose death squad regime has assassinated thousands of labor activists and political opponents. Like Tony Blair, John Major, Margaret Thatcher and every other British prime minister who has supervised the ethnic cleansing of Catholic people in British-occupied northern Ireland. Like Holocaust denier Franjo Tudjman of Croatia, whose U.S.-directed army drove 200,000 Serbian civilians from Krajina in 1993. Like Hacim Thaci of the NATO-financed KLA, who presides over the murder and expulsion from Kosovo of Serbs, Roma people, Turks, Egyptians and others under the approving eye of NATO occupation forces. Like every tyrant and butcher in the world for 50 years, from the Shah of Iran to Syngman Rhee.

THE CRIME OF SLOBODAN MILOSEVIC

The governments of the U.S., Britain, Germany and others do not hate Slobodan Milosevic because he has done something wrong. They want to imprison him because of what he has done right. He witnessed the genocidal effect of privatization, globalization and IMF-dictated "market reforms" on the former Soviet republics and East European neighbors like Bulgaria and Romania—unemployment, hunger, epidemics, the catastrophic drop in life expectancy and rise in infant mortality, he said no. We will not allow you to privatize everything, shut down public industry, abolish free health care, destroy everything the Yugoslav people have built since liberation from the Nazis. This is the crime of Slobodan Milosevic. This is why 5,000 Yugoslav civilians of all nationalities were murdered by NATO bombs and missiles. This is why that beautiful country is now littered with depleted uranium shells that will cause an increase in cancer and infant death, like they are doing in Iraq. That is why President Milosevic is on trial here today. That is why U.S. corporations are helping finance his trial.

Washington claims to be upholding the United Nations, but the U.S. delegation walked out of the UN World Conference on Racism in South Africa last year rather than discuss the cry of African people for reparations for slavery and colonialism. The war against Yugoslavia was not launched out of concern for Muslim Bosnians or Albanian Kosovars. It was launched because of the needs of Corporate America for a larger military budget, new markets for capital investment and NATO's eastward expansion. US corporations want a war without end, and US politicians and generals target country after country to please them. The biggest crime under the UN charter is "conspiracy to start a war." Those in power in the United States have committed this crime against Yugoslavia, Iraq, Afghanistan and half a dozen other countries. They are planning it against many more. It is they, George Bush Jr., Bill Clinton, George Bush Sr., and their cohorts at the Pentagon, the State Department and the CIA—not Slobodan Milosevic—who should be on trial before a true international court.

Uitleveringswet leidt tot ruzie in Belgrado

BELGRADO, 29 MEI. De Joegoslavische regeringspartijen zijn het gisteren in Belgrado onderling niet eens geworden over de ontwerp-wet over de uitlevering van Joegoslavische burgers aan het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag. Eén van de partijen in de regerende coalitie, de Montenegrijnse Socialistische Volkspartij (SNP), ligt dwars. Deze vroegere coalitiegenoot van Slobodan Milošević wil dat verdachten van oorlogsmisdaden eerst in Joegoslavië zelf worden berecht. De huidige president Koštunica en de Servische premier Djindjić konden gisteren in besprekingen die vier uur duurden SNP-leider Bulatović niet overtuigen. Het overleg wordt de komende dagen voortgezet. De Canadese minister van Buitenlandse Zaken, John Manley, waarschuwde gisteren dat de internationale hulp aan Joegoslavië afhangt van de medewerking van Belgrado met het tribunaal. (Reuters)

'Milosevic liet bewijzen misdaden versnipperen'

BELGRADO - De Servische politie heeft Slobodan Milošević beschuldigd van het vernietigen van mogelijk bewijsmateriaal van oorlogsmisdaden in Kosovo. Ook naaste medewerkers van de voormalige Joegoslavische president zouden hierbij betrokken zijn.

Het is voor het eerst dat Milošević door de nieuwe hervormingsgezinde Joegoslavische regering in verband wordt gebracht met oorlogsmisdaden in Kosovo. De voormalige president, die vorig jaar oktober werd afgezet, zit sinds 1 april in Belgrado in voorarrest. Tot nu toe werd hij alleen verdacht van corruptie en machtsmisbruik.

De Servische politie baseert de beschuldiging op een onderzoek naar de vondst van een vrachtwagen die in 1999 in de rivier de Donau werd gedumpt. In de vrachtwagen werden vijftig lijken aangetroffen, naar wordt aange-

nomen Albanese uit Kosovo. De lichamen zijn nog niet geïdentificeerd.

Een topambtenaar van het ministerie van binnenlandse zaken, belast met de bestrijding van georganiseerde criminaliteit, zei dat Milošević in 1999 opdracht heeft gegeven Kosovo 'schoon te vegen'. Volgens Dragan Karleusa gaf de president tijdens een kabinetssessie, vlak voor de Navo-bombardementen, naaste medewerkers de opdracht om systematisch alle sporen van oorlogsmisdaden te vernietigen. Met name lichamen van gedode burgers moesten worden weggehaald, aldus het bevel. Dit om eventueel later onderzoek van het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag te frustreren. In Kosovo worden nog altijd meer dan drieduizend mensen vermist. Het onderzoek in Servië zou nieuw licht kunnen werpen op de omstandigheden waaronder zij van de aardbodem verdwenen zijn.

Protesten tegen detentie Milošević

VAN DE REDACTIE

De advocaten van Slobodan Milošević, Toma Fila en Branimir Gugl, hebben op 5 juni in een verklaring hun grote bezorgdheid geuit over de rechtsgang bij de aanklacht tegen de voormalige Joegoslavische president en de weigering van de autoriteiten om hem de medische behandeling te geven die nodig is gezien zijn huidige gezondheidssituatie.

"Het onderzoek en de onderzaging van alle getuigen en andere beschuldigen van machtsmisbruik die door de openbare aanklager Rade Terzić zijn uitgevoerd, hebben geen enkel bewijs opgeleverd. Alle ondervragden, inclusief Rade Marković en Uros Suvačić, hebben de beschuldigingen van de aanklager tegengesproken", aldus Fila. Hij verklaarde verder de eis bij rechtbank te hebben ingediend om Milošević van de gevangenis naar een ziekenhuis over te brengen voor medische

behandeling, aangezien zijn gezondheid sinds zijn ontslag uit het Militair Medisch Centrum op 13 mei niet verbeterd is. Fila heeft voorgesteld om het huis van Milošević in Belgrado in onderpand te nemen als garantie dat hij het land niet verlaat, met daarbij een schriftelijke verklaring waarin Milošević zich verplicht gehoor te geven aan dagvaardingen van het gerechtshof.

Milošević, die voor de derde keer is onderzocht, is nu in afwachting van de beslissing van het gerechtshof. 'Milose-

vic wordt langzaam vermoord, aangezien zijn gezondheid niet verbetert, ondanks dat de behandeling in de gevangenis verschillende malen is gewijzigd. Daarom zijn er voor hem maar twee opties: naar een ziekenhuis worden overgebracht, of sterven', aldus Fila.

Hij uitte verder de vrees, nu de aanklager er niet in is geslaagd om met bewijzen te komen met betrekking tot de eerdere aanklachten, dat er nieuwe aanklachten worden gefabriceerd, zoals de affaire met de koelwagen die met lijken uit Kosovo in de Donau zou zijn gedumpt.

Verlengstuk

De situatie in Joegoslavië heeft zich de afgelopen maanden dramatisch verslechterd. Onder de nieuwe regering is

de economie incengestort en zijn de prijzen duizelingwekkend gestegen. Het regime dat met buitenlandse hulp en assistentie aan de macht is gekomen, heeft de Servische rechtspraak tot verlengstuk gemaakt van het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag. Vrijwel dagelijks vinden er arrestaties plaats, voorafgegaan door een campagne in de media, op beschuldiging van 'machtsmisbruik', zonder daarvoor enig bewijs aan te voeren. De arrestanten worden vervolgens maandenlang in hechtenis gehouden zonder enige vorm van proces. Tegen vijftig personen uit de vorige regering zijn aanklachten ingediend en tegen nog eens tachtig zijn aanklachten in voorbereiding.

Lees verder op pagina 3

Belgrado worstelt met wet over uitlevering

BELGRADO - De regeringscoalitie in Joegoslavië overlegde gisteren opnieuw over een wetsvoorstel dat het mogelijk moet maken oud-president Milošević uit te leveren aan het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag. Zondag waren de partijen er niet uitgekomen.

Onenigheid over deze nieuwe wetgeving, die het mogelijk moet maken Joegoslavische staatsburgers uit te leveren, bedreigt de federale regering van Joegoslavië. Ook hindert het de pogingen van Belgrado om broodnodige financiële steun van de internationale gemeenschap aan te trekken. Eind deze maand wordt een donorconferentie gehouden in Brussel en de regering in Belgrado staat onder zware druk voor die tijd een besluit te nemen. De Socialistische Volkspartij blijft zich echter verzetten tegen uitlevering van Milošević.

De leider van de hervormingsgezinde DOS-partij, Vladan Batic, kondigde gisteren wel aan dat 'binnenkort' Joegoslavische burgers in eigen land aangeklaagd zullen worden wegens oorlogsmisdaden. Hij wilde niet zeggen wie hij op het oog had. Batic

sprak naar aanleiding van het openen van een massagraf, dit weekeinde. Daarin zouden de lichamen liggen van Kosovaarse Albanese die twee jaar geleden door de Serviërs in een vrachtwagen in de rivier de Donau werden gedumpt. Toen de truck werd gevonden, liet de regering-Milošević de lichamen in het geheim opduiken en begraven. De Navo-bombardementen tegen Joegoslavië waren toen net twee weken aan de gang. De zaak kwam pas in april van dit jaar aan het licht, toen een lokale krant het verhaal naar buiten bracht. Volgens de duikers waren er vrouwen en kinderen onder de slachtoffers.

Op grond van het onderzoek naar het massagraf heeft de nieuwe regering van Joegoslavië Milošević en enkele naaste medewerkers vorige maand beschuldigd van het 'zoekmaken van bewijsmateriaal voor een mogelijke oorlogsmisdaad'. Het was de eerste keer dat de nieuwe autoriteiten Milošević in verband brachten met oorlogsmisdaden in Kosovo. Volgens minister van buitenlandse zaken Dusan Mihajlović zijn er in het massagraf meer lichamen gevonden dan verwacht. Niet 50, maar 86.

Politie: Milošević dumpte lijken

AP Belgrado

De Joegoslavische politie heeft de voormalige president Slobodan Milošević gisteren beschuldigd van het vernietigen van bewijzen van oorlogsmisdaden in Kosovo. De beschuldiging van de politie brengt Milošević voor het eerst in eigen land officieel in verband met oorlogsmisdaden.

Milošević zou zijn politiecommandanten in maart 1999 het bevel hebben gegeven om alle bewijzen systematisch te vernietigen, waaronder de lijken van burgerslachtoffers. Het Joegoslavische leger en de politie probeerden in 1999 de etnisch-Albanese opstand in Kosovo de kop in te drukken.

De politie startte een onderzoek nadat plaatselijke mensenrechtenorganisaties bevindingen hadden gepubliceerd over een koelwagen met vijftig lijken die in 1999 in de Donau is gedumpt. In april 1999 werd de truck uit de rivier gehaald en de slachtoffers naar een geheim lo-

catie zijn gebracht. Een ooggetuige vertelde in de Joegoslavische media dat onder hen vrouwen en kinderen waren. Het politieonderzoek beperkt zich overigens niet tot de gedumpte koelwagen.

"Vooralsnog is duidelijk dat dit een geval was van het vernietigen van bewijzen," zei de Servische minister van binnenlandse zaken Dusan Mihajlović gisteren. "Wanneer dit onderzoek is afgerond, zullen we Milošević aanklagen."

Het Joegoslavische Tribunaal van de Verenigde Naties heeft Milošević eerder al aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden in Kosovo. De plaatsvervangend hoofdanklager van het tribunaal, Graham Blewitt, zei gisteren dat de bevindingen van de Joegoslavische politie waardevol kunnen zijn voor het tribunaal. De politiefunctaris die de beschuldiging bekendmaakte, zou kunnen worden gehoord als getuige. Milošević werd op 1 april in Belgrado gearresteerd op beschuldiging van machtsmisbruik. De Joegoslavische regering wil hem vooralsnog niet uitleveren aan het VN-tribunaal in Den Haag, maar heeft wel een wet in voorbereiding

Milosevic mogelijk via decreet uitgeleverd

AMSTERDAM - De Joegoslavische federale regering stemt vandaag over een decreet waarmee voormalig president Slobodan Milošević kan worden uitgeleverd aan het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag.

Het decreet dat de uitlevering van verdachten van oorlogsmisdaden regelt, is voorbereid door de leiders van de Democratische Oppositie van Servië. Het wordt vandaag voorgelegd aan de regering van de Joegoslavische federatie. Er is voor een decreet gekozen omdat het aannemen van een uitleveringswet door het federale parlement onhaalbaar bleek.

De wet is daar vastgelopen op tegenstand van partijen die in het verleden met Milošević hebben samengewerkt, zoals de Montenegrijnse Socialistische Volkspartij (SNP). Deze partijen hebben de meerderheid in het federale parlement. De SNP heeft ook zitting in de Joegoslavische regering, maar hier is de Democratische Oppositie van Servië in de meerderheid. De regering heeft het wetsvoorstel teruggetrokken en wordt nu gevraagd akkoord te gaan met een decreet.

Het federale decreet zou een snelle uitlevering van Milošević aan het Joegoslavische Tribunaal mogelijk maken. Sommige bronnen denken dat Milošević al dit weekeinde naar Den Haag wordt over-

gebracht. Hij zit sinds april in voorarrest op verdenking van corruptie en machtsmisbruik.

Eerder was er nog sprake van om de uitleveringswet alleen bij het Servische parlement in te dienen. Daar is DOS in de meerderheid. Dit plan is echter gestrand op de vrees dat dit tot een groot conflict zou kunnen leiden tussen de beide Joegoslavische republieken Servië en Montenegro.

De Servische minister van justitie Batic heeft eerder gezegd dat een uitleveringswet helemaal niet nodig is omdat het tribunaal geen buitenlandse rechtbank is maar een institutie van de Verenigde Naties. Milošević zou daarom zonder meer kunnen worden uitgeleverd aan Den Haag. Zijn federale ambtgenoot Grubac voegde daaraan toe dat Joegoslavië als VN-lid de verplichting heeft met het tribunaal mee te werken. Hij heeft bedreigd af te treden als dat niet zou gebeuren.

De partijen en de Joegoslavische president Kostunica staan onder grote druk om Milošević uit te leveren. Eind volgende week wordt in Brussel een grote donorconferentie gehouden voor Joegoslavië, en de VS hebben bedreigd weg te blijven als Joegoslavië geen haast maakt met de samenwerking met het VN-tribunaal. Joegoslavië hoopt op de conferentie zo'n drie miljard gulden op te halen voor wederopbouw.

Milosevic denkt al aan zijn verdediging

De regering in Belgrado aanvaardde zaterdag een decreet voor samenwerking met het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. De uitlevering van ex-president Milosevic lijkt nu zeer dichtbij.

Joegoslavië

Nicole Lucas

AMSTERDAM - Slobodan Milosevic heeft het juridische geharrewar over zijn uitlevering niet afgewacht. Hij is al begonnen met de voorbereiding van zijn verdediging voor het Joegoslavië-Tribunaal. Volgens geruchten is hij van plan uit de doeken te doen welke geheime afspraken hij heeft gemaakt met al die westerse leiders die hij de afgelopen tien jaar op bezoek heeft gehad. Dat zou menigeen nog wel eens

ernstig in verlegenheid kunnen brengen.

De Joegoslavische regering lijkt daarentegen binnenkort - een paar dagen, volgens de Joegoslavische vice-premier Labus, tot 20 dagen volgens de Servische premier Djindjic - van een groot probleem verlost. Want de man die op 6 oktober wat bleekjes op tv zijn nederlaag erkende en zijn vertrek aankondigde, speelde politiek weliswaar geen rol meer maar hing de regering van de nieuwe Joegoslavische president Vojislav Kostunica als een steeds zwaardere molensteen om de nek. Hij vormde het laatste obstakel op de weg naar normale betrekkingen van Joegoslavië met het Westen.

Voor met name de VS waren de dramatische ontwikkelingen die op 5 oktober vorig jaar een eind maakten aan het bewind van Milosevic, immers niet genoeg.

Washington heette het nieuwe Joegoslavië en zijn nieuwe president weliswaar welkom, maar bleef tegelijkertijd land en volk besmet verklaren zolang die ene man daar nog zat. Milosevic moest naar Den Haag, pas dan zou een verklaring van goed gedrag worden afgegeven.

Het was Kostunica een gruwel. Herhaaldelijk verklaarde hij zijn twijfels te hebben over het Joegoslavië-Tribunaal, dat hij vooringenomenheid verweet. Bovendien, herhaalde hij keer op keer, hebben de nieuwe machthebbers een grote puinhoop geërfd: een verwoeste economie, wijdverbreide corruptie, een oude garde die op zoveel terreinen nog aan de touwtjes trekt. Gun ons eerst de tijd weer een normaal land te worden, daarna komt de afrekening met Milosevic wel, verzocht de president. Het buitenland zag het echter precies andersom:

eerst Milosevic uitleveren, pas daarna kan Joegoslavië weer een normaal land worden.

Het blijft nog even onzeker of Milosevic wordt uitgeleverd vóór de donorconferentie die vrijdag in Brussel wordt gehouden en of de buitenwacht het Belgrado euveld duidt als het ietsje later wordt. Feit is echter dat in Brussel miljarden guldens al klaarliggen, die van Joegoslavië weer dat normale land moeten maken.

De grote vraag is ondertussen wat de grenzen van dat land zullen zijn. Want de uitleveringskwesie heeft op wel heel navrantte wijze de verhoudingen tussen de deelrepublieken Servië en Montenegro op scherp gezet.

Het bijeenhouden van de federatie Joegoslavië had hoge prioriteit, zo verklaarde Kostunica bij zijn aantreden. Door de verkiezingsboycot van de Montenegrijnse partijen die hun zinnen

op onafhankelijkheid hebben gezet, was Kostunica bij de vorming van een regering genoodzaakt in zee te gaan met de pro-Joegoslavië maar tevens pro-Milosevic Montenegrijnse SNP. Juist die partij zorgde bij de discussie over de samenwerking met het Joegoslavië-Tribunaal de afgelopen dagen voor problemen.

Het decreet is onconstitutioneel, aldus de SNP-leden. Cynisch genoeg hebben de Montenegrijnen, die voor onafhankelijkheid zijn, door de wijze waarop de uitleveringswetgeving tot stand kwam een extra argument voor onafhankelijkheid. Het is onconstitutioneel, roepen óók degenen die zich de laatste jaren in de strijd om westerse steun in het anti-Milosevic-kamp schaarden. Met Milosevic lijkt Joegoslavië definitief verdwenen.

MEER NIEUWS OP PAGINA 5
www.trouw.nl/joegoslavië

WOENSDAG 6 JUNI 2001

Verzet Montenegrijnen Ruzie over tribunaal in Belgrado

BELGRADO, 6 JUNI. Het overleg over de wet die de uitlevering van Joegoslavische staatsburgers aan het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden moet regelen, zit vast. President Vojislav Kostunica heeft gewaarschuwd dat de toekomst van het land op het spel staat als de impasse niet wordt doorbroken.

Dwarsligger in het overleg is de Socialistische Volkspartij SNP, de Montenegrijnse coalitiepartner van de Democratische oppositie van Servië (DOS), die vorig jaar na de val van president Slobodan Milošević in Joegoslavië aan de macht kwam. Gisteren kreeg de SNP van de federale regering twee dagen de tijd om zich te schikken. SNP-leider Predrag Bulatović zei daarop dat er geen verder overleg met coalitiepartner DOS of de federale autoriteiten meer zou komen en dat hij niets wil weten van „chantage of ultimatum”. (AFP)

Een onzer redacteuren voegt hieraan toe: De SNP eist dat de beslissing over de uitlevering van Joegoslaven die door het VN-tribunaal van oorlogsmisdaden worden verdacht op het niveau van de twee deelrepublieken Servië en Montenegro moet worden geregeld. SNP-chef Bulatović wenst de federale Joegoslavische overheid geen stem te geven in het besluit of een verdachte moet worden uitgeleverd, al heeft hij zich na aanvankelijk verzet inmiddels wel akkoord verklaard met het voorstellen een federale wet op te stellen die de uitleveringen mogelijk maakt. Het Montenegrijnse persbureau Montena-fax citeerde gisteren overigens een lid van het Constitutionele Hof in Podgorica, die zei dat alle besluiten over de uitlevering van staatsburgers exclusief op federaal niveau moeten worden genomen.

Op dit moment staat de Joegoslavische wet uitlevering van staatsburgers aan het buitenland niet toe. De internationale ge-

meenschap dringt er vrijwel dagelijks bij Belgrado op aan dat te veranderen op straffe van sancties die Belgrado zich absoluut niet kan permitteren. Daarom houden, eveneens vrijwel dagelijks, de Joegoslavische president Kostunica en de Servische premier Djindjic de SNP voor dat weigering met het tribunaal samen te werken het overleven van Joegoslavië in gevaar brengt.

De SNP verzet zich tegen een ongelimiteerde samenwerking met het VN-tribunaal, omdat ze reden heeft te vrezen dat ook leden en leiders van de SNP in Den Haag terecht zullen komen. De SNP heeft jarenlang nauw samengewerkt met en zelfs deel uitmaakt van het bewind van Slobodan Milošević: zij leverde in een coalitie met de socialisten van Milošević federale ministers en de federale premier. Pas toen Milošević viel, in oktober vorig jaar, draaide de SNP als een blad aan de boom om en ging ze met Milošević tegenstanders - DOS - een coalitie aan.

Ook politiek minder prominente Montenegrijnen lopen het risico in Den Haag te belanden als de mogelijkheid van uitlevering wordt geschapen. In de oorlogen in Kroatië en Bosnië dienden 70.000 Montenegrijnen in het Joegoslavische Volksleger dat op grote schaal oorlogsmisdaden pleegde. Het waren Montenegrijnen die de Kroatische stad Dubrovnik bombardeerden. In de oorlog om Kosovo in 1999 dienden eveneens 70.000 Montenegrijnen in het Joegoslavische leger.

Montenegro: Geen overleg meer over uitleveringswet

BELGRADO - De Montenegrijnse regeringspartij SNP praat niet meer met de regerende Servische coalitie DOS over het voorstel voor een wet die het mogelijk maakt verdachten van oorlogsmisdaden uit te leveren aan het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. De DOS en de SNP vormen de regeringscoalitie van Joegoslavië.

SNP-voorzitter Predrag Bulatović zei gisteravond dat dit besluit genomen is na een onderhoud van de Joegoslavische premier Zoran Djindjic (SNP) met president Kostunica. „Wij willen de beste oplossing vinden, maar de SNP zal nooit een oplossing accepteren die tevoren is gedictieerd”, zei Bulatović. De Servische premier Djindjic reageerde op het besluit van de SNP met de mededeling dat „degenen die tegen het wetsvoorstel voor samenwerking met het tribunaal zijn, tegen de integratie van ons land in de internationale gemeenschap zijn”. Djindjic zei in het weekeinde dat uitlevering van de voormalige dictator Milosevic aan het tribunaal onontkoombaar is, wil Joegoslavië in aanmerking komen voor internationale financiële hulp.

DOS had de SNP maandagavond gevraagd zijn verzet tegen de wet op te geven. Het uit achttien partijen bestaande regeringsblok DOS deed dat na beraad over de situatie die in het weekeinde was ontstaan na de weigering van de SNP in te stemmen met de ontwerpwet.

Joegoslavië heeft dringend buitenlandse hulp en investeringen nodig om uit de economische crisis te raken. Maar als Joegoslavië, dat bestaat uit Servië en het veel kleinere Montenegro, niet bereid is verdachten uit te leveren aan het tribunaal, dreigt de internationale donorconferentie eind van deze maand in Brussel voor Belgrado op een ramp uit te lopen. Het Westen, en met name de VS, eist een samenwerking van Joegoslavië met het tribunaal. (RTR/AFP/DPA)

Blair even buiten beeld

De Britse premier Tony Blair loopt verbaasd langs fotografen, die hem gisteren links lieten staan in het Zuid-Engelse Yardley. De persfotografen protesteerden tegen de weigering van Blair's Labour Party om Blair de laatste dagen van zijn campagne gedurende de complete reis te vergezellen. Labour ligt in de peilingen voor de Britse parlementsverkiezingen morgen overigens ruim voor op de Conservatieve Partij van William Hague.

FOTO: AP

Milosevic toch naar Tribunaal

Joegoslavische regering regelt uitlevering in decreet

Door Dragan Janjic

BELGRADO - Het net sluit zich rond Slobodan Milosevic. Hij kan uitlevering aan het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag bijna niet meer ontlopen. Gisteren werd het decreet van kracht waarin de nieuwe Joegoslavische regering de samenwerking regelt met het Tribunaal.

Het is nog niet te voorspellen wanneer Milosevic precies in Den Haag zal aankomen.

„Blijf in Belgrado, dat is goed voor onze hotels”, zei de Joegoslavische vice-premier Miroslav Labus zaterdag tegen de verslaggevers die uit de hele wereld waren komen aanvliegen om een glimp op te vangen van een beslissende stap naar het einde van het bloedige Balkandrama dat vandaag precies tien jaar geleden begon.

De Servische premier Zoran Djindjic zegt dat de uitlevering van Milosevic binnen 15 tot 20 dagen is te verwachten. Djindjic aat ervan uit dat de procedure in het uitleveringsdecreet is vastgelegd, zeker tien dagen in eslag zal nemen. Temeer omdat een beroepstermijn van acht dagen is opgenomen.

Vooral de zware druk van Djindjic en zijn aanhangers in de democratische Oppositie van Servië (DOS) heeft ervoor ge-

zorgd dat het decreet zaterdag werd uitgevaardigd.

De Joegoslavische president Vojislav Kostunica ziet uitlevering niet zitten, maar moest zich uiteindelijk toch bij neerleggen. Kostunica heeft geen juridische mogelijkheid toekomstige beslissingen over uitlevering te beïnvloeden. De hele procedure is in handen van de rechterlijke macht.

Om politieke redenen wil Djindjic de uitlevering van verdachten van oorlogsmisdaden echter niet beginnen zonder het groene licht van Kostunica. „Al hij de zaak op de lange baan schuift, zullen we hem weer onder druk zetten. Iedereen in DOS is ervoor de uitleveringen uit te voeren, en hij moet ermee instemmen”, zei een bron nabij Djindjic.

Op pagina 6
Woedend maar machteloos

MUNIZOR

Protesten tegen detentie Milosevic

De meeste zijn lid van de Socialistische Partij van Servië (SPS). Ook de directeur van de Servische televisie (RTS) is vele maanden in hechtenis geweest op beschuldiging van verantwoordelijkheid voor de dood van RTS-medewerkers door het NAVO-bombardement op het RTS-gebouw in 1999.

Ministers van de huidige regering verordenen publiekelijk nieuwe arrestaties en het regime is in problemen gekomen bij het vinden van voldoende rechters om deze politieke rechtzaken te kunnen leiden. Tegelijkertijd zijn honderden UCK-gevangenen, die zich hebben schuldig gemaakt aan de meest wrede moorden, vrijgelaten.

Rond de veertigduizend managers en andere leidinggevende functionarissen in de handel, economie, landbouw en sociale wetenschappen zijn ontslagen op politieke gronden. De politieke situatie op dit moment in Servië en de wijze waarop de rechtsgang wordt toegepast, begint vormen aan te nemen die door velen wordt vergeleken met die van Chili na de coup tegen Allende.

Protesten

De buitenlandse druk en inmenging om Milosevic aan Den Haag uitgeleverd te krijgen, wordt steeds sterker. In eigen land komt het huidige regime daardoor in grote moeilijkheden. De teleurstelling en woede onder de bevolking nemen zienderogen toe en in het gehele land vinden stakingen en protesten plaats. Veelzeggend is dat de westerse media, die voorheen uitgebreid verslag deden van protesten in Joegoslavië, nu vrijwel geheel de ontwikkelingen doodzwijgen.

De SPS heeft een groot aantal protestbijeenkomsten tegen de arrestatie van Milosevic georganiseerd, waaraan vele tienduizenden mensen hebben deelgenomen. Op zaterdag 16 juni wordt een grote betoging in Belgrado gehouden met als eis dat Milosevic op borg wordt vrijgelaten en de juiste medische behandeling krijgt.

Internationaal is er een Comité voor de Verdediging van Milosevic gevormd onder leiding van professor Velko Vukanov, lid van het Bulgaarse parlement en voormalig presidentskandidaat van Bulgarije. Het Comité heeft een verklaring uitgegeven tegen de arrestatie van Milosevic en de westerse inmenging in Joegoslavië, die door vele honderden vooraanstaande personen, waaronder de schrijver Harold Pinter, is ondertekend.

In Italië en Rusland zijn inmiddels nationale comités gevormd. Van het Russische Hogerhuis, waarin vooral de gouverneurs en burgemeester van de belangrijkste plaatsen zitting in hebben, hebben 92 van 130 leden hun steun gegeven aan de oproep om de vervolging van Milosevic te stoppen. In Oekraïne hebben meer dan vijfhonderdduizend mensen een dergelijke oproep ondertekend.

De komende weken zijn van cruciale betekenis.

Om Milosevic aan Den Haag uitgeleverd te krijgen moet het federale parlement haar goedkeuring geven aan een wet die het mogelijk maakt Joegoslavische staatsburgers uit te leveren. In het federale parlement hebben de DOS-leiders de steun nodig van de Socialistische Partij van Montenegro om een meerderheid te krijgen. Tot nu toe heeft deze partij geweigerd hiernaar toe te werken, vooral onder

Amerikaanse soldaten houden oefeningen in Hongarije

druk van de basis. Dat zou kunnen betekenen dat er nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven. Gezien de grote teleurstelling en het verzet onder de bevolking, staat de uitslag daarvan geenszins vast.

Slaagt het huidige regime er niet in om een wettelijke basis voor de uitlevering van Milosevic te regelen, dan komt het in grote problemen. Dan moet het met concrete bewijzen omtrent machtsmisbruik tegen Milosevic komen, of hem vrijlaten. Een vroegtijdig overlijden van Milosevic zou het probleem kunnen oplossen.

Het is niet te verwachten dat het regime en hun westerse leiders niet zullen toestaan

dat Milosevic op vrije voeten komt. Het Westen wil hem veroordeeld hebben als de aanstichter van alle oorlogen en zo het Servische volk als schuldige, om het land de komende tientallen jaren te laten bloeden in de vorm van oorlogsschatting. Bovendien ontkomen de NAVO-landen aan de claim tot herstelbetalingen aan Joegoslavië, een zaak die nog steeds loopt voor het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Dit instituut is, in tegenstelling tot het Joegoslavië Tribunaal, wel een internationaal erkende rechtbank.

Wanneer Milosevic niet uitgeleverd kan worden en niet vroegtijdig overlijdt, moet

rekening gehouden worden met een veel gevaarlijkere ontwikkeling. Bekend is dat zowel bij de staatsgreep van 5 oktober als de arrestatie van Milosevic het draaiboek voor een bloedbad klaarlag. De Amerikaanse gezant Gelbhart heeft daar ook in zijn gesprekken met de toen nog oppositionele DOS-leiders in augustus van het vorig jaar in Montenegro op aangedrongen.

Ook de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Fischer, heeft daarop gezinspeeld toen hij enkele dagen na de coup van 5 oktober in de Bondsdag zei dat het Duitse leger en de Duitse NGO's (non-gouvernementele organisaties) naar

Belgrado moesten om de Serviërs de democratie te leren die nodig is om met Duitsland te kunnen samenwerken.

In dit licht zijn de escalerende situatie in het naburige Macedonië, waarin de Verenigde Staten en Duitsland een duidelijke hand hebben, en de omvangrijke Amerikaanse oefeningen in Hongarije signalen dat het mogelijk tot een nieuwe, grootschalige, militaire interventie van de NAVO op de Balkan kan komen. De inzet zal dan zijn de volledige bezetting van Servië, waarvoor de plannen tot opdeling al zijn uitgewerkt, en de vestiging van een militaire dictatuur.

van holst en steijnen

From: Herman de Tollenaere <hermantl@stad.dsl.nl>
To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>
Sent: woensdag 7 juni 2000 17:54
Subject: Indian daily paper: article on Dutch ministers court case

Attention : Herman de Tollenaere,

Thank you for your news item on "Dutch Ministers on Trial for NATO bombing" which will be published by us tomorrow's newspaper.

Would you please send us your story on "Asian history and New religions?"

Thanking you

Yours comradely,

Partha Roy

vist our web site <http://www.ganashakti.com>

Best wishes,

Herman de Tollenaere

My Internet site on Asian history and "new" religions:

<http://stad.dsl.nl/~hermantl/>

See also SIMPOS, information on occult tendencies' impact on society:

<http://www.stelling.nl/simpos/simpoeng.htm>

Milošević wellicht snel voor tribunaal

2001

Door onze correspondent YAËL VINCKX

BELGRADO, 23 JUNI. De uitlevering van ex-president Slobodan Milošević is een flinke stap dichterbij gekomen met de bespreking van een decreet over de uitlevering van oorlogsmisdadigers, vandaag door de Joegoslavische regering.

Het decreet wordt vandaag nog aangenomen, zo werd gisteravond in Belgrado verwacht. Ondertussen circuleren geruchten over een snelle uitlevering van Milošević aan het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag.

President Vojislav Koštunica en de zijnen besloten donderdagsavond een omstreden uitleveringswet uit het Joegoslavische parlement in te trekken, toen bleek dat de wet zou stranden. Milošević-gezinde politici hebben de meerderheid in het federale Parlement. De Democratische Oppositie van Servië (DOS) konking met het Joegoslavische Tribunaal, op een andere manier" verlig te stellen.

Het decreet, dat het parlement buitenspel zet, maakt de uitlevering van oorlogsmisdadigers aan het tribunaal mogelijk. De tekst van het decreet is nog niet bekendgemaakt, maar de minister van Binnenlandse Zaken, Zoran Živković, verklaarde: "Het decreet geldt voor iedereen. Er zijn

geen uitzonderingen." Joegoslavië staat onder enorme druk om samen te werken met het tribunaal. Eind volgende week moet een internationale donorconferentie worden gehouden. Daar hoopt Joegoslavië 1,2 miljard dollar aan steun toegezegd te krijgen. De Amerikanen hebben echter voorwaarden gesteld voor deelname aan de conferentie. Zo moet de uitlevering van ex-president Milošević. Het is onduidelijk om de Amerikanen tot deelname te bewegen. Een woordvoerder van het Joegoslavische Tribunaal liet gisteren weten dat "een decreet of een verklaring op zich niets is, we willen de uitvoering ervan zien".

Milošević' partij, de SPS, heeft het decreet bij voorbaat "in strijd met de grondwet" genoemd. De voormalige president zit sinds 1 april gevangenis in Belgrado op verdenking van machtsmisbruik en fraude. Het Joegoslavische Tribunaal zoekt hem onder andere voor oorlogsmisdaden in Kosovo.

Veruit evering in de maak

Belgrado werkt aan decreet over uitlevering van verdachten

Reuters, AP

23.6.2001

BELGRADO

De Joegoslavische regering zal spoedig een decreet afkondigen over de samenwerking met het Joegoslavische Tribunaal, die ook de uitlevering van oud-president Milošević mogelijk maakt. Dat verklaarde minister van Binnenlandse Zaken Živković vrijdag.

Het decreet is donderdagavond in alle haast opgesteld, nadat duidelijk werd dat in het parlement geen meerderheid bestond voor een ontwerpet over samenwerking met het tribunaal. Naar verwachting zal het Joegoslavische kabinet, dat vandaag bijeenkomt, wel overeenstemming bereiken over het decreet, omdat daarin de hervormingsgezinde ministers van de DOS-coalitie de meerderheid hebben.

Živković ontkende gisteren dat het decreet een lapmiddel is om de internationale donorconferentie, die op 29 juni in Brussel wordt gehouden, gunstig te stemmen. Samenwerking met het tribunaal is onze internationale plicht en we gaan erme door, met of zonder donorconferentie."

Zivkovic wees er verder op dat het decreet 'alle vormen van samenwerking' met het Joegoslavische Tribunaal mogelijk zal maken. In een verwijzing naar de mogelijke uitlevering van Milošević, die door het tribunaal is aangeklaagd wegens misdaden tegen de menselijkheid in Kosovo, zei de Servische minister: "Het decreet zal op iedereen van toepassing zijn, zonder uitzonderingen."

Wet uitlevering Milošević nog niet in behandeling

Door onze correspondent

2001

grijnse ministers van de Socialistische Volkspartij (SNP) stemden

YAËL VINCKX
BELGRADO, 21 JUNI. Joegoslavië heeft de behandeling van de ontwerpet over de uitlevering van oorlogsmisdaden in Den Haag, zou vandaag niet door het federale parlement zijn aangenomen, want daar hebben partijen de meerderheid in het verleden met de gewone ex-president Slobodan Milošević (of andere verdachten) aan de DOS-coalitie van de DOS.

De Joegoslavische president Vojislav Koštunica verklaarde gisteren de behandeling van de wet te verschuiven naar morgen. De wet, die het mogelijk maakt Joegoslavische verdachten uit te leveren aan het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag, zou vandaag niet door het federale parlement zijn aangenomen, want daar hebben partijen de meerderheid in het verleden met de gewone ex-president Slobodan Milošević (of andere verdachten) aan de DOS-coalitie van de DOS.

"Om Milošević uit te leveren, hebben we een wet nodig. Hopelijk komt deze voor het eind van de maand tot stand", aldus Koštunica. Op 29 juni vindt een donorconferentie in Brussel plaats. Daar hoopt Joegoslavië 1,2 miljard dollar toegezegd te krijgen voor de wederopbouw. De Amerikanen hebben laten weten niet deel te nemen als Joegoslavië geen begin heeft gemaakt met de uitlevering van Milošević aan het Joegoslavische tribunaal.

De uitleveringswet werd vorige week aangenomen door de federale regering. De zeven Montene-

DONDERDAG 21 JUNI 2001

Uitleveringswet voor Joegoslavië cruciaal

Het Joegoslavische parlement buigt zich morgen over een omstreden uitleveringswet die samenwerking met het VN-tribunaal regelt. De druk is groot: op het spel staat 1,2 miljard dollar - en méér.

Door onze correspondent

YAËL VINCKX
BELGRADO, 20 JUNI. 'Voor een vrije Slobodan', schreeuwden vijfduizend demonstranten dit weekeinde voor de centrale gevangenis van Belgrado. In zijn cel kon Slobodan Milošević hun steunbetuigingen horen.

Het zijn niet alleen demonstrerende burgers die warme gevoelens koesteren voor de gevallen dictator van Joegoslavië. Vorige week wisten de Montenegrijnse ministers in de federale regering dagenlang de behandeling van de uitleveringswet op te houden. De wet moet de overdracht van Milošević aan het Joegoslavische tribunaal in Den Haag mogelijk maken.

De Montenegrijnse ministers hebben jaren samengewerkt met Milošević, maar loyaliteit was niet hun voornaamste drijfveer. Ze zijn bang voor hun hachje; de volgende arrestant kon wel eens uit de eigen gelederen afkomstig zijn. De Montenegrijnse ministers konden uiteindelijk niet voorkomen dat de regering het wetsontwerp aannam en naar het parlement stuurde. Maar in dat parlement hebben de aan Milošević gelieerde partijen - waaronder die van de Montenegrijnen - een meerderheid.

De ruzie in de regering heeft veel vertraging opgeleverd. Een tijd heeft de Joegoslavische regering niet. Eind volgende week staat een omvangrijke donorconferentie voor Joegoslavië op de agenda. Liefst 1,2 miljard dollar hoopt Joegoslavië in Brussel binnen te halen. Maar dan moet samenwerking met het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag zijn gegarandeerd. De donorconferentie is al een

Zonder wet over uitlevering mislukt donorconferentie

keer uitgesteld; ze zou vorige maand worden gehouden, maar de Amerikanen zegden af. Joegoslavië had te weinig vooruitgang geboekt bij de samenwerking met het Tribunaal. Eerst moet de uitleveringswet er komen en moet de regering een begin maken met de uitlevering van Milošević, zei Washington. Maar kostbare dagen zijn opgegaan aan de ruzie in de regering. En Milošević zit nog altijd in de cel in Belgrado.

De regering van Servië ziet het federale geruzie ongerust aan. De Servische premier Zoran Djindjić levert Milošević liever vandaag

dan morgen uit aan het tribunaal. De Serviërs zijn weliswaar niet overtuigd van Milošević' schuld aan oorlogsmisdrijven, maar beslessen wel dat hij in de weg staat van internationale erkenning en het daarbij behorende geld. Ruim een miljard dollar is een flink bedrag - Servië kan het goed gebruiken. Sterker: het kan niet verder zonder dat geld.

Want de economie is een ramp. Een miljoen Serviërs hebben minder dan 55 dollar per maand te besteden. Intussen is de prijs van een brood in de afgelopen maanden veresvoudigd. De werkloosheid bedraagt 27 procent. Fabrieken werken op halve kracht of liggen stil. Buitenlandse investeerders wachten af. Ze kunnen trouwens toch niet aan de slag, want het banksysteem werkt niet.

Het ligt grotendeels aan de Servische regering zelf, meent econoom Milko Stimač van de vooraanstaande denktank G17 in Belgrado. "Er is geen excuus voor het trage optreden van de nieuwe regering", aldus Stimač. "Tien jaar heeft ze in de oppositie gezeten. Tien jaar heeft ze niet nagedacht. Bij haar aantreding had de regering geen idee wat te doen."

De economen van de G17 zijn erkende voorstanders van de uitlevering van Milošević aan Den Haag. Hun voormalige voorzitter, vice-premier Miroslav Labuš,

waarschuwde al maanden geleden te zullen opstappen als de kwestie Milošević' de ontwikkeling van Servië blijft hinderen. Wordt de donorconferentie afgeblazen, dan zullen de consequenties groot zijn. Elektriciteit, brood, suiker en spijsolie moeten dan op rantsoen. De sociale onrust zal bovendien toenemen; honderden werknemers van staatsbedrijven protesteren nu al dagelijks te

Vertraging door verzet van Montenegrijnen

gen het uitblijven van hun salaris. Van een andere orde is de 'verkeerde signaalwerking'. Door weg te blijven van de donorconferentie geven de Amerikanen het signaal dat het nog altijd niet plus is in Servië. Buitenlandse investeerders zullen het land blijven mijden. De donorconferentie moet volgens de G17 daarom doorgaan. Het geld moet worden geïnvesteerd in infrastructuur en investeringskredieten voor nieuwe, middelgrote bedrijven. Het moet in elk geval niet worden 'opgegeten'.

Niet iedereen is het daarmee eens. Bij het Reconstruction

Agency van de Europese Unie, vier verdiepingen lager, vindt men dat Servië eerst directe hulp moet krijgen. "Hoe kunnen we praten over economische ontwikkeling als de landbouw nog op socialistische leest is geschoeid", vraagt Hasso Molineus zich af. Hoe laat je een bedrijf draaien zonder energie en hoe krijg je zieke werknemers aan het werk zonder goede gezondheidszorg?

De donorconferentie wordt georganiseerd door de Europese Commissie en de Wereldbank - als ze doorgaat. Van de Europese Unie mag het: een aantal EU-lidstaten voert een minder rigide beleid ten aanzien van Joegoslavië's samenwerking met het Tribunaal dan de VS.

Overigens vindt niet iedereen dat de uitleveringswet die morgen in het Joegoslavische parlement wordt behandeld, van doorslaggevend belang is. Het is eigenlijk allemaal poesopas om niets, brommen sommige buitenlandse diplomaten. Want de oprichtingsvergadering van het Joegoslavische tribunaal schrijft voor dat alle VN-lidstaten verplicht zijn mee te werken. Joegoslavië is in november lid van de Verenigde Naties geworden. Met andere woorden: een uitleveringswet is helemaal niet nodig - ook zonder zo'n wet kan (en moet) Joegoslavië Milošević en andere verdachten uitleveren.

Maar de Joegoslavische president Vojislav Koštunica, zelf jurist, wil de uitlevering van zijn voorganger in eigen land juridisch dichttimmeren. Het zal geen vlotte zitting worden. Grote ruzies worden verwacht. Nieuwe verdragen ook. En de donorconferentie op 29 juni kruipt dichterbij.

'Milošević wordt uitgeleverd'

door Nicole Linaas

AMSTERDAM - De Joegoslavische oud-president Slobodan Milošević zal worden uitgeleverd aan het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag.

2001

broodnodige internationale financiële steun wil binnenhalen die nodig is voor wederopbouw van het land.

onder meer de Verenigde Staten gezegd. Zarko Korac maakt deel uit van DOS, de coalitie die in oktober vorig jaar een einde maakte aan het regime van Milošević. De oud-president zit sinds twee maanden vast in een gevangenis in de Joegoslavische hoofdstad op beschuldiging van corruptie en verdelingsstrande.

Dat zegt Zarko Korac, vice-premier van Servië, in een gesprek met deze krant. Volgens Korac is de uitlevering van Milošević onvermijdelijk, als zijn land de

Blind deze maand wordt in Brussel een donorconferentie gehouden, maar hulp zal uitblijven zolang de regering in Belgrado volhardt in haar weigering om Slobodan Milošević aan Den Haag uit te leveren voor berechting wegens oorlogsmisdaden, zo hebben

MEER NIEUWS OP PAGINA 5

'Milošević hoe dan ook naar Haags tribunaal'

BELGRADO, 7 JUNI. De vroegere Joegoslavische president Slobodan Milošević wordt aan het VN-tribunaal in Den Haag uitgeleverd, of er nu wel of geen wet komt die de uitlevering van Joegoslavische staatsburgers regelt.

Dat zei gisteren de Servische premier Zoran Djindjić naar aanleiding van het vastgelopen overleg binnen de Joegoslavische regerende coalitie over de uitleveringswet. Als gevolg van verzet van de Montenegrijnse Socialistische Volkspartij (SNP) is de dialoog over de wet in een impasse geraakt.

Djindjić wees er gisteren nog eens op dat het uitblijven van de uitleveringswet door de internationale gemeenschap wordt gezien als een weigering samen te werken met het VN-tribunaal. Daardoor riskeert Joegoslavië een internationaal isolement, wat het zich niet kan permitteren. Volgens de Servische premier heeft het geen zin verder met de dwarsliggende SNP te praten, tenzij die partij samenwerking met het VN-tribunaal accepteert. "Ook als er geen wet komt is het hoogst waarschijnlijk dat Milošević wordt uitgeleverd. Ik weet niet onder welke omstandigheden dat gebeurt, maar het is of uitlevering of een totaal isolement."

Na het vastlopen van het overleg

binnen de coalitie van de DOS (Democratische Oppositie van Servië) en de SNP heeft de SNP laten weten geen verder overleg meer te wensen. Gisteren veranderde de Montenegrijnse partij echter van mening. Na een bijeenkomst verzocht het partijbestuur de Joegoslavische president Vojislav Koštunica alsnog voortzetting van het overleg over "een gezamenlijke oplossing". Nu evenwel is het DOS dat weinig voelt voor verder overleg. Zowel premier Djindjić als minister van Justitie Vladan Batić liet gisteren weten geen heil te zien in nieuwe onderhandelingen, tenzij de Montenegrijnen de uitleveringswet aanvaarden in de huidige vorm.

De SNP heeft jarenlang samengewerkt met de toenmalige president Milošević en ook deel uitmaakt van diens regime. Pas toen Milošević in oktober vorig jaar aftrad, keerde de Volkspartij zich van hem af en ging ze een coalitie aan met zijn tegenstanders in de DOS. De partij heeft goede redenen te vrezen dat, als de uitlevering van Joegoslaven aan het tribunaal mogelijk wordt, ook SNP-kopstukken en andere Montenegrijnse burgers de kans lopen in de Haagse beklagdenbank terecht te komen. (Reuters, AP, AFP)

Uitleveren Milosevic is en blijft politieke zaak

De Servische president Kostunica en de NAVO zijn niet gedienst met onafhankelijkheid over de uitlevering van Milosevic aan het Tribunaal en nog meer instabiliteit in Joegoslavië. J. Schaberg vindt dat een politieke afweging moet prevaleren boven partiele gerechtelijkheid.

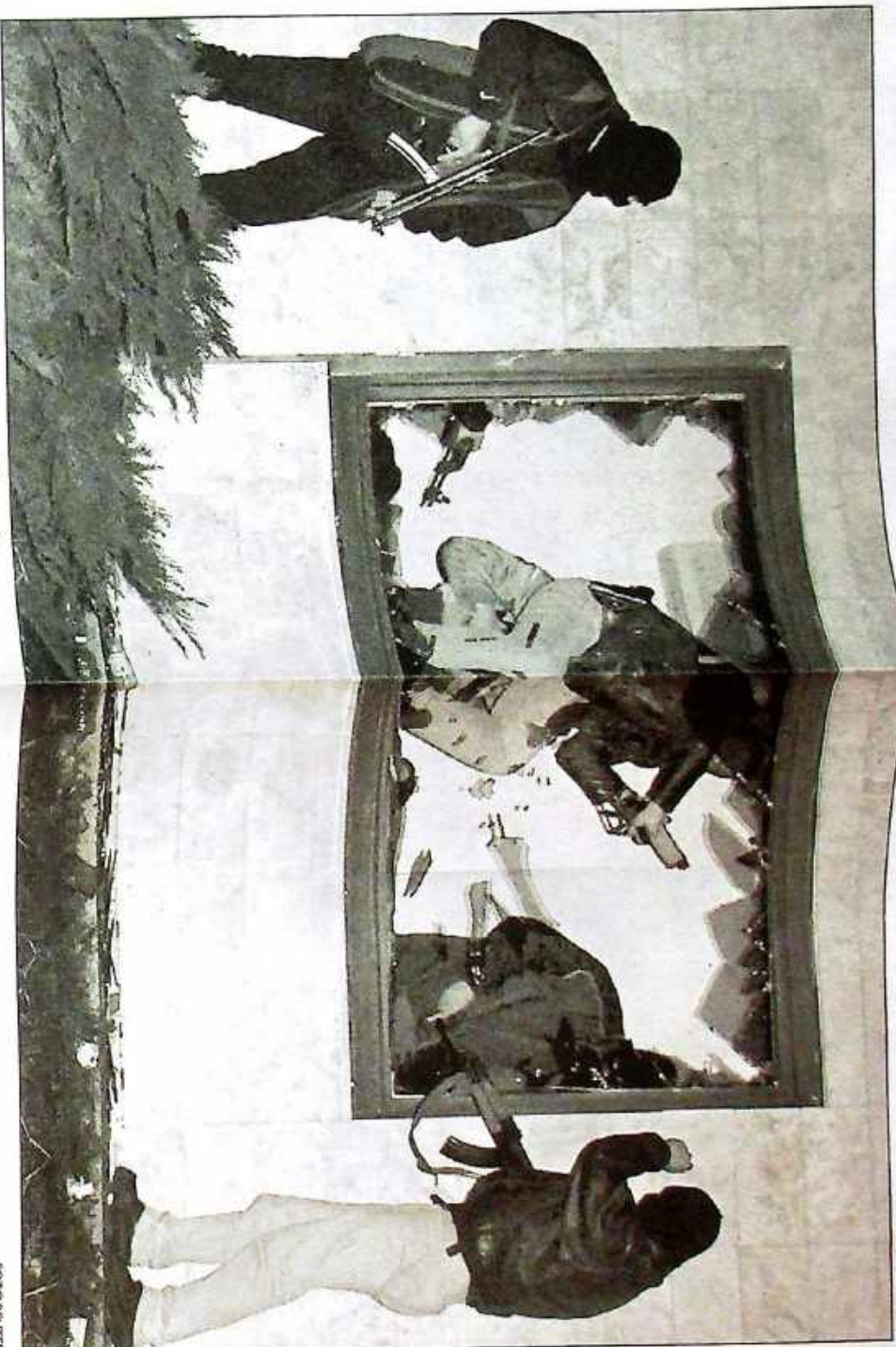

FOTO:REUTERS

OORLOG deformeert, oorlog maakt het slechtste in de mens wakker, oorlog manipuleert ook de waarheid. Geen partij in een conflict is daar helemaal vrij van. Oorlog moet daarom worden voorkomen en gepleegde misdaden moeten worden bestraft. Maar wel in die volgorde.

Sinds de oprichting van het Joegoslavische Tribunaal in 1995 heeft zijn openbare aanklager, thans mevrouw Del Ponte, druk op de NAVO uitgeoefend om de wegens oorlogsmisdaden aangeklaagde voormalige Bosnisch-Servische leiders, Karadzic en Mladic, te arresteren. Tot nog toe te vergeefs.

Later na de val van het regime-Milosevic in Joegoslavië, kwam daar de eis aan Belgrado bij om Milosevic over te leveren. Vooral de Haag uit te leveren. Vooral de Verenigde Staten steunen die eis en dreigen Joegoslavië de broodnodige fondsen voor wederopbouw van het land te onthouden als niet met het tribunaal wordt samengewerkt.

Kostunica, de nieuwe president, moet zich in allerlei bochten wringen. De steun van Amerika is onmisbaar om van het land een normale westerse maatschappij te maken, anderzijds kan hij niet verder gaan dan de ruimte die de democratisch gekozen instituties hem daarvoor geven. Zijn regering heeft thans een wetsontwerp ingediend dat uitlevering mogelijk maakt. Die wet dreigt echter door het federale parlement van Joegoslavië te worden verworpen, omdat de Montenegrijnse coalitie-

partner van uitlevering niets wil weten.

Maar ook als de wet wordt aangenomen, is uitlevering nog geen uitgemakke zaak omdat er nogal wat ontsnapingsclausules zijn. De vraag is nu: hoe groot is het belang van dit alles?

Het tribunaal was en is afhankelijk van de politiek van de grote landen. Daar zijn de afgelopen jaren duidelijke voorbeelden van tegen Milosevic uitgesteld tot de grote landen dachten hem niet meer nodig te hebben. Vervolgingsbeleid, ook in Nederland, heeft altijd elementen die afgestemd moeten worden met de politiek. De politiek moet het laatste woord hebben, er kunnen andere belangen zijn dan juridische. Voor het Joegoslavische Tribunaal is dat niet anders.

Beter dan de weg via internationale gerechtshoven is het als landen gedwongen worden zelf af te rekenen met hun verleden. De le-

Arrestatie-team bestormt de woning van Milosevic.

gittimiteit van een nationale rechtbank is veel groter dan van een VN-tribunaal. Zij wordt gedragen door de bevolking van dat land en dat is van grote betekenis omdat het tot nationale politieke bezinning leidt. Voor het nieuw op te richten Permanent Internationaal

tribunaal wordt wel op bepaald de juridische gronden schuldig kunnen worden verklaard, maar dat hun handelen bezien vanuit een bredere politieke verantwoordelijkheid alleszins te rechtvaardigen kan zijn. De felle afwijzing van het nieuwe VN-straflief door

Het is beter als landen zelf gedwongen worden met hun verleden af te rekenen

Criminal Court van de VN geldt dan ook dat nationale gerechtshoven de primaire jurisdictie hebben over aangeklaagde oorlogsmisdadigers.

We hebben hier bovendien te maken met het moeilijke grensge-

biet dat individuen wel op bepaald de juridische gronden schuldig kunnen worden verklaard, maar dat hun handelen bezien vanuit een bredere politieke verantwoordelijkheid alleszins te rechtvaardigen kan zijn. De felle afwijzing van het nieuwe VN-straflief door

hun doen en laten slechts behoeven te verantwoorden tegenover hun eigen rechters en rechtsstelsel. Een internationaal hof kan andere criteria aanleggen en de ervaringen met het vervolgingsbeleid van het Joegoslavische en Rwandese Tribunaal stellen niet gerust. Rechtszekerheid is een van de weinige dingen waar een militair op moet kunnen vertrouwen.

De aanhoudende druk die op president Kostunica wordt uitgeoefend om Milosevic aan het tribunaal in Den Haag uit te leveren, kan wel eens contraproductief blijken te zijn. De samenleving daar zal de uitlevering niet begripvol vinden. De anti-NAVO-gevoelens zijn nog sterk en bij de laatste verkiezingen kreeg de partij van Milosevic nog 40 procent van de stemmen. Generaal Mladic en Karadzic zijn nog altijd populair. Elke leider die zich, voor het gevoel van de samenleving, door het Westen laat verredderen, zal politiek het onderspit delven. Er is

geen alternatief voor Kostunica. Het Westen heeft hem, met het oog op de conflicten in Macedonië, Montenegro, Kosovo en de Presevo-vallei hard nodig om een nieuwe regionale oorlog te voorkomen. Kostunica heeft op zijn beurt alle energie nodig om te verhouden dat, als gevolg van de onafhankelijkheid over de uitleverings-eis, Joegoslavië uit elkaar valt. Rusland ondersteunt de bezwaren tegen uitlevering en gebruikt dit om haar positie in Joegoslavië te versterken. Het is een dwaze fixatie van het Westen zo op die uitlevering aan te dringen en met inhouding van fondsen te dreigen. Kostunica moet de kans krijgen van Joegoslavië een normaal land te maken. Hij was goed op weg.

VS: Decreet Belgrado is 'positieve stap'

BELGRADO - De aanvaarding van het decreet voor samenwerking met het Joegoslavische Tribunaal door de Joegoslavische regering is een 'positieve stap', heette het zaterdag in de Verenigde Staten. In Belgrado echter gaat de partij van ex-president Milosevic, de SPS, naar het Federale Constitutionele Hof. De partij wil het decreet daar laten vernietigen.

De Verenigde Staten zullen de verdere ontwikkeling „nauwlettend in de gaten houden met het doel ervoor te zorgen dat Milosevic wordt uitgeleverd", zei een anonieme Amerikaanse functionaris.

In Belgrado werd met spanning gewacht op een Amerikaanse reactie op het decreet. Joegoslavië heeft buitenlandse financiële hulp hard nodig. Het Westen heeft samenwerking met het tribunaal als voorwaarde gesteld. De Verenigde Staten zijn daarin strengter dan de Europese Unie. Komende vrijdag is in Brussel een donorconferentie waar besloten wordt over een bedrag van twee tot drie miljard gulden westerse hulp aan Joegoslavië. Een woordvoester van het ministerie

Dit weekeinde nog rond Uitlevering Milosevic lijkt in zicht

23 Juni 2001

Door Cees van Zweeden

Boedapest - Joegoslavië wil de uitlevering van ex-leider Slobodan Milosevic aan 'Den Haag' nog dit weekeinde wettelijk mogelijk maken, zo verklaarde minister Zivkovic van binnenlandse zaken gisteren.

Zoran Zivkovic zei niet of dat ook betekent dat Milosevic meteen aan het internationale oorlogstribunaal wordt overgeleverd. De Joegoslavische wet verbiedt de uitlevering van burgers aan het buitenland. Een eerdere poging die wet te wijzigen, stuitte afgelopen week op verzet van de Montenegrijnse partijen in het federale parlement (Joegoslavië bestaat uit de republieken Servië en Montenegro).

Aangenomen werd dat de regering vervolgens zou pogen de wet erdoor te krijgen in het Servische parlement (elke republiek heeft een eigen parlement). Maar gisteren verklaarde Zivkovic dat de regering de wet bij decreet zou veranderen. Het kabinet zou hiertoe vandaag bijeenkomen. De timing uit Belgrado heeft speculaties gevoerd dat Milosevic' uitle-

vering ophanden is. De man is door het Haagse tribunaal aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden in Kosovo, waar in 1999 4.000 etnische Albanezen omkwamen. Milosevic werd op 5 oktober vorig jaar na een massale betoging in Belgrado van zijn voetstuk gestoken. Hij woonde in zijn villa in Dedinje, een buitenwijk van Belgrado, tot dat hij in april met veel gerucht werd gearresteerd. Sindsdien slijt hij zijn dagen in een Servische cel, wachtend op een proces wegens corruptie. De Amerikaanse regering had zijn arrestatie geëist in ruil voor het openhouden van de geldkraan. Maar in de aanloop naar een conferentie van donoren eind volgende week staan de Amerikanen nu op een volgende stap. Onduidelijk is of de wetswijziging als voldoende wordt beschouwd in Washington.

Het besluit werd met acht stemmen voor en één tegen aangenomen. De ministers van de Montenegrijnse partij SNP waren niet naar de vergadering gekomen. Zij hadden alleen een minister afgevaardigd om hun standpunt uit te zetten. De SNP, die vroeger nauw samenwerkte met Milosevic, is tegen uitlevering van verdachten aan het tribunaal. De aanwezigheid van de minister zorgde echter voor het benodigde quorum in de vergadering. Het Joegoslavische Tribunaal zelf wijst er al weken op dat daden tellen, niet woorden. In Belgrado konden streerden zaterdag enkele honderden aanhangers waar hij werd vastgehouden. Ze riepen leuzen en vielen etnisch-Albanese vrouwen lastig.

van holst en steijnen

From: Despotovic, Ruza <despot@wish.net>
To: <speerpunt@wxs.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Nico & Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zaterdag 23 juni 2001 17:38
Subject: Fw: Proclamation of the Socialist Party of Serbia against the treason and capitulation

----- Original Message -----

From: Vladimir Krsljanin
To: [Belgrade Forum](#)
Cc: crashlist@lists.wwpublish.com
Sent: Saturday, June 23, 2001 10:08 PM
Subject: Proclamation of the Socialist Party of Serbia against the treason and capitulation

PROCLAMATION OF THE SOCIALIST PARTY OF SERBIA

Respected citizens!

An attempt of treason and shameful capitulation of the country is going on! The decree by which members of DOS politburo in Federal Government have accepted extradition of our citizens to the Hague Tribunal is an unprecedented anticonstitutional and antipopular act that puts under the question survival of the federal state, our freedom and sovereignty.

This unprecedented decision has been prepared and followed by a series of lies and manipulations such as: alleged commitments accepted in Dayton, alleged unity of the international community, alleged prospects of our better treatment in donors' conferences... They've been telling us about forgiving of the interests grown during the period of embargo and aggression, but they haven't been telling that we shall pay many times more by loosing the right for war reparations, by paying compensations to Bosnia and Croatia and by selling out our economy.

The real aim of this in the world history unprecedented decision is the amnesty of NATO criminals and imposing the collective guilt to the Serbian people for all past and future sufferings in the region. So that the Serbian people loses all prospectives and become an object of mass deportations to foreign political judges financed by Soros and American agencies.

DOS just destroyed the Federal Government. Due to resistance in Montenegro, they want to destroy the Federal State as well. They are attacking the Yugoslav Army.

The Presidents of Yugoslavia and Serbia are not only failing to protect the constitutional order, but are also becoming a cover for its undermining. DOS blackmails and misuses judiciary. The economic system has been fallen and poverty becomes massive. Education, health-care, culture are humiliated. The country drowns hopelessly deep.

Respected citizens,

Say decisively NO to the traitors of the people and the country! Say NO to the ones ready to sell the Serbian soul and honor for a handful of dollars!

The people that deserved admiration of the world for its heroism can not accept the major humiliation! The Serbian people will never recognize their capitulation!

Let us unite to protect democracy, sovereignty and constitutional order! Let us protect Slobodan Milosevic and each citizen of this country!

Belgrade, June 23, 2001

THE SOCIALIST PARTY OF SERBIA

Head Committee

Belgrade, June 23, 2001

THE STATEMENT

The Executive Committee of the Socialist Party of Serbia warns that the decision of the DOS Politburo to adopt the federal decree about extradition of Yugoslav citizens to the Hague Tribunal represents a most severe violation of the Constitution and paves the way for imposition of the martial law in the country.

Since the DOS regime have failed in the attempt to pass the anticonstitutional law, they decided to adopt a decree which in its essence abolishes the multiparty parliamentary system.

It is now obvious that DOS takes control over the state by decrees and that there is nothing left of the rule of law. The Federal Government is not working. The Presidents of Yugoslavia and Serbia who are obliged to protect the Constitution as well as interests and dignity of the people and the country are not reacting to the major violation of the Constitution and even more, they are becoming a coverage for the policy that produces serious harms to the country and the people. The interests of the people can not be subordinated to anyone's personal, leaders' or political ambitions. No one has right to violate the Constitution which forbids extradition of our citizens, nor can accept commitments in contradiction with the interests of the people.

No one has right to diminish and insult the thousands of victims of the NATO aggression, nor to forgive the mass destruction and amnesty the ones responsible for the crimes against the peace and humanity. The aim of the DOS decree is, by the surrender of our citizens, to impose the collective guilt to the Serbian people for everything that happened in the past. The actions of DOS and of the Soros representatives in the Federal Government are unprecedented in the world history. To all those who are taking part in it or are agreeing with it must be clear that they are bearing the responsibility for the unforeseeable consequences. Since they act contrary to the Constitution and to their powers - both they and the so-called International Community must know that Serbian people and our citizens will never recognize such acts.

The leadership of the Socialist Party of Serbia, on behalf of the highest Party organs and on behalf of the Parliamentary Groups in Federal and Serbian Assemblies, have sent a letter to the president of the Federal Republic of Yugoslavia Vojislav Kostunica, demanding that violation of the Constitution must be stopped, as well as the system of capitulation derived from the anticonstitutional decree on extradition.

THE SOCIALIST PARTY OF SERBIA

Belgrade, June 23, 2001

THE STATEMENT

The Socialist Party of Serbia underlines that by the today's DOS decree an unprecedented coup has been performed against the constitutional order of the country and constitutional protection of all citizens of the Federal Republic of Yugoslavia, and in the first place of the defenders of the fatherland, has been abolished.

The Socialist Party of Serbia as the major opposition party considers this as an disgraceful fraud of the people, who will never recognize such an act.

The Socialist Party of Serbia decided to send immediately an appeal to the Federal Constitutional Court to judge the legality of the decree of the DOS part of the Federal Government.

The Socialist Party of Serbia expects that the Federal Constitutional Court will:

1. Declare the decree of the DOS part of the Federal Government unconstitutional, since the Constitution of the Federal Republic of Yugoslavia and the Constitution of the Republic of Serbia explicitly forbid the extradition of their citizens;
2. Prevent immediately the implementation of any individual act or action that might be based on that unconstitutional decree, since it can make irreversible harmful consequences for the interests of the people and state, until the final decision will be made.

To join or help this struggle, visit:

<http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)

<http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)

<http://www.icdsm.org/> (the international committee to defend Slobodan Milosevic)

Decreet tribunaal leidt tot crisis

Het Joegoslavische 'uitleveringsdecreet' verdient geen schoonheidsprijs. Het heeft bovendien voor een diepe crisis in de regering gezorgd.

Door onze correspondent YAËL VINCKX

BELGRADO, 25 JUNI. Slobodan Milošević regeerde aldus: hij zette het parlement naar zijn hand of hij regeerde buiten het parlement om. Het leverde hem veel kritiek en bijnamen op; dictator was nog een van de aardigste. Zijn opvolger als president van Joegoslavië, Vojislav Koštunica, beloofde bij zijn aantreden alles anders te doen. Maar ook hij zette zaterdag het parlement buitenspel. Alleen bleef de kritiek uit.

Het decreet dat de weg vrijmaakt voor de uitlevering van Milošević en andere van oorlogsmisdadigers verdachte Joegoslavische staatsburgers aan het VN-tribunaal is een wanhoopsdaad om in aanmerking te komen voor miljarden gulden aan hulp. Eind deze week kan Joegoslavië op een donorconferentie in Brussel ruim een miljard dollar incasseren. Maar willen de Joegoslaven op de aan-

ministers in het Joegoslavische kabinet stemden tegen de uitleveringswet en blokkeerden vervolgens de doorgang van de wet in het parlement.

Montenegro is ruwweg verdeeld in twee kampen. Het ene blok, onder aanvoering van de SNP, wil binnen Joegoslavië blijven. Het andere blok, onder leiding van de Montenegrijse president Milo Djukanović, wil Joegoslavië verlaten en Montenegro onafhankelijk maken, via een referendum. Wordt Montenegro onafhankelijk, dan blijft Servië als enige deelrepubliek over en houdt Joegoslavië op te bestaan. Maar bij de Montenegrijse parlementsverkiezingen, twee maanden geleden, was Djukanović' overwinning kleiner dan verwacht. Het referendum werd daarom uitgesteld.

Djukanović is geen vriend van de gevangen oud-president. Hij boycotte de laatste verkiezingen voor het Joegoslavische parlement, nog onder het bewind van Milošević. De SNP deed wel mee en belandde zo in het parlement en de regering. Na de val van Milošević, op 5 oktober vorig jaar, schoven de Montenegrijse vrienden van Milošević soepel aan bij de nieuwe leiders van Joegoslavië, Koštunica c.s.

Niettemin: donderdag stemden ze tegen de uitleveringswet, grotendeels uit zelfbehoud. Ze hebben immers jarenlang met Milošević samengewerkt. Zij konden wel eens op de volgende vlucht naar de gevangenis in Scheveningen zitten. Ze dienden nog een amendement in, waarin stond dat de uitvoering van de uitleveringswet zou worden overgelaten aan de deelrepublieken. Met andere woorden: Montenegro zou beslissen over de uitlevering van Montenegrijse onderdanen, Servië over die van Servische burgers. Zo zou de hete aardappel doorgeschoven naar de borden van de Montenegrijse president Milo Djukanović en de Servische premier Zoran Djindjić.

De Serviërs wezen het amendement echter van de hand, waarop de Montenegrijnen weigerden met de wet in te stemmen. Zaterdag bespraken de federale ministers een decreet, dat de wet moest vervangen. De Montenegrijnen kwamen niet eens opdagen, op één na, die werd afgevaardigd om de Montenegrijse bezwaren nog eens toe te lichten. Het decreet kwam er toch, waarna de Montenegrijse ministers hun functie ter beschikking stelden aan hun partij, die daar later deze week over beslist.

Als de SNP haar ministers terugtrekt, heeft Joegoslavië een minderheidsregering van de DOS van Djindjić. Het parlement zal haar waarschijnlijk spoedig naar huis sturen. Dan volgt een periode vol politieke onrust. En daarna nieuwe verkiezingen, die weer boycot zullen worden door de Montenegrijnen die onafhankelijkheid willen en die dus in Montenegro gewonnen zullen worden door de SNP. Met wie DOS de Joegoslavische federatie daarna moet regeren, is vooralsnog onduidelijk.

Slobodan Milošević

Milan Milutinović

Miroslav Radic

Mile Mrksic

Dragoljub Odjanic

Nikola Sainovic

Vlajko Stojiljkovic

Veselin Sljivancanin

Door Dragan Janjic

BELGRADO - De sfeer van een doornormale zomerse zondag in Servië heerste gisteren in Belgrado en andere steden. Aan niets was te merken dat de Joegoslavische regering de deur had opengezet voor de uitlevering van Slobodan Milošević en andere verdachten aan oorlogsmisdadigen, die nog naar een jaar geleden golden als nationale helden.

V- en radiojournaals brachten het nieuws van het uitleveringsdecreet dat de regering zaterdag uitvaardigde groot, en suggereerden dat het politiek en juridisch gerechtvaardigd is. Ook de kranter leken de stap te steunen.

Zondagmiddag bracht Milošević' vrouw Mirjana Markovic haar gebruikelijke bezoeken aan de Centralni Zatvor-gevangenis in Belgrado. Drie oude vrouwen wachtten haar op bij de gevangenispoort. Een vrouw zei: „Geef de president duizend kussen, wij staan hier op wacht, dag na dag.” Het oude drietal en leuzen als 'Leve Slobodan' en 'Slobodan, je bent een Servische held', in de straten rond de gevangenis, zijn de enige zichtbare tekens van steun voor Milošević. Mirjana Markovic ging

waarschijnlijk afscheid nemen van haar man, wiens uitlevering nu vaststaat. En Milošević is niet de enige. Volgens vice-premier Miroslav Labus telt de lijst verdachten van oorlogsmisdadigen die in Den Haag worden verwacht, zestien namen.

Naast Milošević gaat het onder anderen om hoge officieren van het Joegoslavische Volksleger (JNA) als Mile Mrksic, Miroslav Radic en Veselin Sljivancanin. Zij zouden betrokken zijn bij misdaden rond Vukovar - de Kroatische

stad die tijdens de oorlog tussen Servië en Kroatië werd veroverd na een lang beleg door het JNA. Maar ook de huidige president van Servië, Milan Milutinovic, de voormalige Servische minister van Binnenlandse Zaken Vlajko Stojiljkovic, de vroegere chef-staf van het leger, Dragoljub Odjanic en de oud-premier van Joegoslavië, Nikola Sainovic staan op de lijst.

Milutinovic staat waarschijnlijk onderaan het lijstje voor uitlevering. Hij moet eerst worden afge-

zet als Servische president, en eerst moet de regerende coalitie van de Democratische Oppositie van Servië (DOS) het eens worden over vervroegde presidentsverkiezingen. Onlangs zei Milutinovic in een interview over zijn eventuele uitlevering: „Er is niets aan te doen”, en hij vermeerde elke vorm van heldhaftigheid of aanvallen op het tribunaal of de nieuwe regering. Milutinovic, die al president was toen Milošević werd verdreven, heeft zijn best gedaan om de nieuwe regering

geen problemen te bezorgen en alles gedaan wat de DOS van hem verlangde.

Stojiljkovic, die ook politicommandant was, was de afgelopen weken zeer bezorgd. Vooral de ontdekking van massagraven met vermoorden Albanese uit Kosovo maakte hem erg nerveus. Ook Sainovic is betrokken bij de gebeurtenissen in Kosovo. Hij staat bekend als de rechterhand van Milošević, belast bij de operaties in Kosovo. Odjanic was legercommandant toen de acties tegen de

Albanese guerilla's in Kosovo begonnen. De namen van de acht andere verdachten zijn niet bekend. Volgens geruchten gaat het in een aantal gevallen om geheime aanklachten. Ook zouden er Bosnische Serviërs onder de verdachten zijn, zoals de voormalige commandant Ratko Mladic, die in Servië zou zijn. In Belgrado ging het verhaal dat alle namen vandaag bekend worden gemaakt, maar onafhankelijke bevestigingen daarvoor bleven uit. Ook de volgorde van uitlevering is nog niet bekend, maar waarschijnlijk zal Milošević als eerste naar Den Haag vliegen.

Uitlevering verstoort zomerse rust niet

Socialisten zijn woedend maar machteloos

Vervolg van pagina 1

Milošević

Koštunica en zijn Democratische Partij van Servië zullen zich niet openlijk verzetten tegen het decreet en de uitleveringen. Koštunica profileert zich nog altijd als een gematigd nationalist en een patriot. Hij wil de steun ver-

werven - en vasthouden - van kiezers die vroeger op Milošević stemden.

De aanhangers van Milošević reageerden woedend op het decreet, en zeiden dat het in strijd is met de grondwet. De Socialistische Partij van Servië (SSS), de partij van Milošević, brengt de zaak voor het Hoogerechtshof. De kans op een voor Milošević gunstige uitspraak is echter

klein. Gisteren demonstreerden enkele tientallen aanhangers van Milošević voor het regeringsgebouw en voor de Centralni Zatvor-gevangenis waar hun leider vastzit.

Een duidelijk teken van de stemming onder de aanhangers van de verdreven president is hun aanval op etnisch Albanese vrouwen die bij de gevangenis waren om hun mannen en familieleden

te bezoeken. De demonstranten dwongen de vrouwen plakkaat te kussen met woorden als 'Vrijheid voor Milošević' en dwongen hen ze hardop voor te lezen. De politie liet de vrouwen de gevangenis binnen om ze te beschermen, en liet een verklaring uitgaan dat hun aanvallers niet zouden ontkomen.

De socialisten organiseren morgen een demonstratie in Bel-

grado. Maar weinigen zijn echter bereid voor Milošević te demonstren, al staat volgens opiniepeilingen minder dan de helft van de mensen achter zijn uitlevering. Nu een formele beslissing is genomen over uitlevering, wachten de mensen af wat de financiële gevolgen zullen zijn. Volgende week beslissen de VS en Europa over een hulppakket van ruim een miljard euro voor

Procedure uitlevering Milošević van start

Buitenland

dinsdag 26 juni 2001

BELGRADO - Joegoslavië heeft de eerste concrete stap gezet om oud-president Slobodan Milošević uit te leveren aan het Joegoslavische-tribunaal.

Zoals voorgeschreven in het decreet dat dit weekende is aangenomen om de overdracht mogelijk te maken, heeft minister van Justitie Momčilo Gribac het uitleveringsverzoek van het tribunaal voorgelegd aan een rechtbank in Belgrado.

Deze rechtbank moet binnen drie dagen over het verzoek beslissen. Daarna zijn er diverse beroepsinstansies, waardoor uitlevering van Milošević waarschijnlijk op zijn vroegst over twee of drie weken zou kunnen plaatsvinden.

Het Constitutionele Hof zou een struikelblok kunnen blijken. Een Joegoslavische vice-premier, Miroslav Labus, zei gisteren dat het hof vol aanhangers van Milošević zit en legitimiteit en geloofwaardigheid mist.

De uitleveringsprocedure is voor Joegoslavië van belang om tijdens een donorconferentie eind deze week in Brussel hulp-gelden binnen te halen voor wederopbouw van de economie. De conferentie gaat nu zeker door, heeft de Europese Unie laten weten. Aanwezigheid van de Verenigde Staten, een cruciale donor die zijn komst laat afhangen van de vraag of serieuze werk wordt gemaakt van Milošević' uitlevering, is nog altijd niet bevestigd. Washington zou meer duidelijkheid willen hebben voor het zijn vertlossende woord spreekt.

www.trouw.nl/joegoslavië

NIEUWSANALYSE

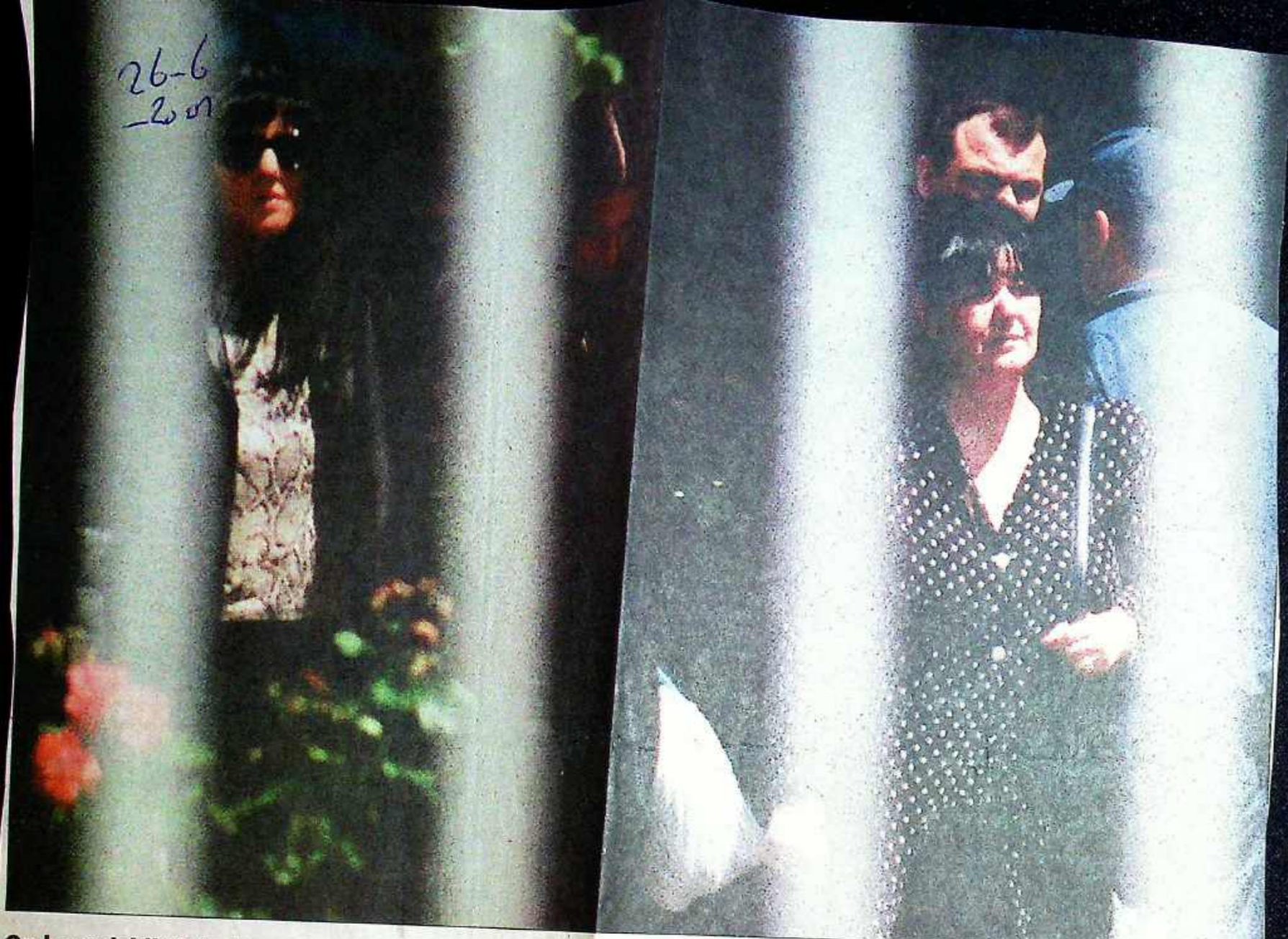
wezigheid en het geld van de Amerikanen rekenen, dan moet de samenwerking met het tribunaal verbeteren, stelden de VS op voorhand.

Koštunica heeft zijn afkeer van de wuivende portemonnee van het Westen nooit onder stoelen of banken gestoken. Hij zou zijn principes niet verloochenen voor een handvol dollars, zei de president enkele maanden geleden. Maar uiteindelijk nam de jurist die alles volgens de regels wil doen zijn toevlucht tot het paardenmiddel van een decreet.

Donderdag trok de Joegoslavische regering een uitleveringswet voortijdig uit het parlement terug. Het risico was te groot. In het Joegoslavische parlement hebben pro-Milošević-partijen de meerderheid. Tot die partijen behoort ook de Montenegrijse Socialistische Volkspartij (SNP), al maakt die deel uit van de Joegoslavische regering. Even speelden Koštunica en de zijnen met de gedachte om de wet door het Servische parlement te loodsen. Daar hebben de anti-Milošević-partijen immers de overhand. Winkelen in een parlement naar keuze.

De Serviërs beseften dat dit verging - en namen hun toevlucht tot een decreet. Zo zetten ze het parlement buitenspel. Het was koren op de molen van de advocaten van Milošević. Die kondigden gisteren aan in beroep te gaan tegen het decreet bij het Federale Constitutionele Hof.

De politici in Belgrado wijzen met een beschuldigende vinger naar de SNP. De Montenegrijse

Op bezoek bij Slobodan

Mirjana Markovic, de echtgenote van de Joegoslavische oud-president Slobodan Milosevic, bracht gisteren een bezoek aan haar man in de centrale gevangenis van Belgrado. Ze werd vergezeld door hun dochter en schoondochter. De regering hoopt Milosevic binnenkort uit te leveren aan het Joegoslavië-Tribunaal. MEER NIEUWS OP PAGINA 5. FOTO AP

Betoging voor Milosevic in centrum Belgrado

27-6-2001
 BELGRADO - Tussen de tien- en twintigduizend aanhangers van de Joegoslavische ex-president Slobodan Milosevic hebben gisteravond in Belgrado betogd tegen zijn mogelijke uitlevering aan het Joegoslavië-Tribunaal.

Amerikaanse druk stappen heeft gezet om Milosevic over te dragen aan het tribunaal in Den Haag. De VS willen Joegoslavië alleen financiële hulp geven als de uitlevering doorgaat.

Washington heeft gezegd vrijdag waarschijnlijk aanwezig te zullen zijn op een belangrijke donorconferentie in Brussel.

President Kostunica liet gisteren tegenover journalisten doorschemeren dat de beslissing om Milosevic naar het tribunaal in Den Haag te sturen tegen zijn wil is genomen.

De betogers eisten de vrijlating van Milosevic, die sinds april gevangenzit op verdenking van machtsmisbruik en corruptie.

De Joegoslavische president Vojislav Kostunica heeft gisteren erkend dat zijn regering pas na

Trouw commentaar

28-6-2001

De uitlevering van Milosevic

Zorgelijke tijden voor omstreden internationale leiders. Eerst werd de reputatie van de Chileense ex-dictator Pinochet definitief aangetast door de discussie rond zijn uitlevering van Groot-Brittannië naar Spanje. In België werd de Israëlische premier Ariel Sjaron aangeklaagd, op basis van een wet overigens waarop de Belgen eerder al eens nonnen uit Rwanda hadden aangeklaagd, die betrokken waren bij de volkerenmoord in 1994. En deze week werd de Peruaanse veiligheidschef Montesinos teruggestuurd vanuit Venezuela naar Peru.

Maar het klapstuk is toch het decreet dat de Joegoslavische regering ondertekende en dat de uitlevering mogelijk moet maken van ex-president Slobodan Milosevic aan het Joegoslavië-Tribunaal. Uiteraard zijn al deze za-

ken op uiteenlopende rechtsgronden aanhangig gemaakt. Wat ze gemeen hebben is hun consequentie voor omstreden leiders: de kans dat ze zich op een dag voor misdaden moeten verantwoorden is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen. Dat is winst.

De zaak-Milosevic laat echter ook zien hoe gebrekkig dat proces nog is. De regering die na de val van Milosevic in oktober vorig jaar in Belgrado aantrad zei ernaar te streven om hem, indien de bewijzen voldoende waren, in eigen land een proces aan te doen. Dat lukte niet echt. Het huidige decreet is uiteindelijk aangenomen onder druk van de geldbuidel: indien de stappen naar uitlevering niet worden gezet, zou financiële hulp aan Joegoslavië worden geblokkeerd. Daarmee is de regering-Kostunica op geforceerde wijze tot het

inzicht gebracht dat het lidmaatschap van de VN het land verplichtte hem naar het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag te sturen.

Nu die stappen toch zijn gezet, dient de internationale gemeenschap over de brug te komen. Enerzijds met geldsteun voor Joegoslavië, zodat de bevolking tastbare bewijzen krijgt dat deelname aan de internationale gemeenschap, inclusief de bijbehorende rechtsaspecten, loont. Daar kan dit weekeinde op de donorconferentie voor Joegoslavië een fors begin mee worden gemaakt.

Anderzijds door ook andere verdachten van het VN-tribunaal op te (laten) pakken, zoals de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic, maar ook moslim- en Kroatische verdachten. Dat zou het gevoel van rechtvaardigheid bij de Joegoslaven versterken.

Beslissing Milosevic nabij

Joegoslavisch Hof buigt zich over uitleveringsdecreet

28-juni 2001
 BELGRADO - Joegoslavische opperrechters buigen zich vandaag over de vraag of ex-president Milosevic mag worden uitgeleverd aan het Joegoslavië-Tribunaal. Ze moeten beoordelen of het regeringsdecreet dat de uitlevering mogelijk maakt, in overeenstemming is met de grondwet.

De Verenigde Staten, die lang hebben getalmd - om de druk op Belgrado zo hoog mogelijk op te voeren, hebben laten weten morgen ook naar Brussel te komen. De regering van president Vojislav Kostunica denkt zeker 11 miljard nodig te hebben voor de wederopbouw van Joegoslavië.

De advocaten van ex-president Slobodan Milosevic (59), die op 1 april is gearresteerd, proberen het juridische proces zoveel mogelijk te vertragen. Ze hebben voor het constitutioneel hof twee procedures aangespannen. Zo eisen ze dat 'de werking van het regeringsdecreet wordt opgeschort zolang het hof de grondwettigheid daarvan onderzoekt. De opperrechters zullen daarvan eerst over beslissen. Tegelijkertijd, en dat is de tweede zet,

hebben de raadsliden van Milosevic vervanging van de twee rechters en de aanklager geëist van de rechtbank die uiteindelijk moet beslissen over de uitlevering van de ex-president. Binnen 24 uur nadat het hof het regeringsdecreet grondwettig heeft verklaard, dient deze rechtbank een besluit te nemen of Milosevic aan het VN-tribunaal in Den Haag wordt overgedragen.

Zijn verdedigers hebben dan nog drie dagen de tijd in beroep te gaan. En het ziet ernaar uit dat zij die periode ten volle zullen benutten. Daarmee lijkt het niet waarschijnlijk dat hun cliënt nog dit weekeinde in Scheveningen arriveert, tenzij het hof besluit de werking van het regeringsdecreet niet op te schorten.

Gezien de Amerikaanse deelna-

me aan de donorconferentie over de wederopbouw van Joegoslavië, lijken de advocaten van Milosevic hoe dan ook een achterhoedegevecht te voeren. De Servische premier Djindjic heeft dinsdag verklaard dat Milosevic morgen al kan worden uitgeleverd. De Joegoslavische vice-premier Miroljub Labus hield het gisteren op 'enkele dagen'.

In Belgrado gingen gisteravond andermaal aanhangers van de vroegere Joegoslavische leider de straat op. Ze willen dagelijks blijven betogen tot hun idool wordt vrijgelaten. Die wens is zeker niet algemeen. Ook gisteren bleef de deelname beperkt tot enkele duizenden. Dinsdag beten omstanders de betogers toe dat ze beter met Milosevic mee kunnen gaan naar Den Haag.

• In Scheveningse cel • Etmaal van verwarring • Besluit buiten Koštunica om Milošević dinsdag voor VN-tribunaal

DEN HAAG/BELGRADO, 29 JUNI. Slobodan Milošević, de ex-president van Joegoslavië die gisteren door de Servische regering is overgedragen aan het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag, wordt dinsdag voorgeleid.

Dat heeft een woordvoerder van het tribunaal vanmiddag laten weten. Milošević moet terecht staan voor massamoord en misdaden tegen de menselijkheid tijdens de oorlog in Kosovo. De aanklacht zal zeker worden uitgebreid.

Vannacht om kwart over één werd Milošević – de handboeien om – per helikopter afgeleverd in de Scheveningse strafgevangenis. Buiten de muren begroetten enkele tientallen mensen zijn komst met applaus. Zijn eerste nacht hier heeft Milošević in goede gezondheid doorgebracht, zo liet een woordvoerder van het tribunaal weten.

In Belgrado protesteerden vierduizend aanhangers van Milošević gisteravond woedend tegen de overdracht. Ze molesteerden buitenlandse tv-ploegen en riepen leuzen als 'Verraad!', 'Opstand!' en – doelend op de Servische premier – 'Doodt Djindjić', maar het kwam niet tot incidenten. Milošević' vrouw zei dat haar man is ontvoerd. Zijn dochter zei dat de overdracht bewijst dat Servië wordt geregeerd door „zigeuners, joden en Turken – iedereen behalve Serviërs“.

Aan de insluiting van Milošević ging een etmaal van grote verwarring vooraf. Gistermiddag had het Joegoslavische Constitutionele Hof het decreet opgeschort waarmee de juridische basis voor de overdracht van Joegoslavische staatsburgers aan het tribunaal werd geregeld. De hoge rechters waren bijeengeroepen door de ad-

vocaten van Milošević, die betoogden dat het decreet in strijd is met de Joegoslavische grondwet. Die verbiedt uitlevering van staatsburgers aan andere landen. Het hof liet weten meer tijd nodig te hebben om het decreet te toetsen en beval alle procedures voor de overdracht van staatsburgers aan het tribunaal te stoppen.

De Servische premier Zoran Djindjić laptte die uitspraak onmiddellijk aan zijn laars: ze was „waardeloos“, liet hij weten, omdat de leden van het hof door Milošević waren benoemd. Bovendien was het hof incompleet. Djindjić riep de Servische regering bijeen voor spoedoverleg, waarop werd besloten Milošević onmiddellijk over te dragen aan het VN-tribunaal. Een minister – lid van de partij van de Joegoslavische president Vojislav Koštunica – stemde tegen. Koštunica zelf werd niet geïnformeerd: hij vernam het nieuws later van de televisie en bestempelde de overdracht als 'illegaal'.

Gistermiddag om 13.20 uur werd Milošević formeel overgedragen aan een vertegenwoordiger van het VN-tribunaal. Hij werd overgebracht naar Tuzla in het noorden van Bosnië en vandaar met een Brits militair vliegtuig overgevlogen naar Nederland.

De Verenigde Staten en de Europese Unie hebben Joegoslavië op een conferentie van donorlanden in Brussel vanmorgen meteen al financiële hulp toegezegd ter waarde van in totaal anderhalf miljard gulden. (Reuters, AFP, AP)

De helikopter met Milošević landt op de binnenplaats van de Scheveningse gevangenis. Rechts is op televisiebeelden te zien hoe de geboide Milošević wordt weggeleid. (Foto's Roel Rozenburg en AP)

Wel koffie, geen internet

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 29 JUNI. Slobodan Milošević wordt in de gevangenis aan de Pompstationweg in Scheveningen net zo behandeld als de 38 andere verdachten van het VN-tribunaal die daar zijn opgesloten – niet strenger, niet soepeler. Hij heeft een cel van vijftien vierkante meter met bed, bureau, kleerkast, boekenkast, douche, wc, wasbak, koffiezetapparaat, radio en televisie.

Hij kan naar de Nederlandse, Servische, Bosnische en Kroatische kanalen kijken, maar niet naar CNN. Hij mag er zijn eigen computer neerzetten, maar krijgt geen internet. Hij mag ook niet telefoneren. 's Morgens om half negen gaat zijn cel open, hij mag eruit tot twaalf uur. Tot één uur lucht hij in zijn cel, daarna mag hij er weer uit tot het avondeten, tussen vijf en zes. De directeur van het VN-blok van de Scheveningse gevangenis, de Ier Tim McFadden, zei vorig jaar tegen deze krant dat de gevangenen verdachten, en geen veroordeelden, zijn en dat hij hun een 'menswaardig bestaan' wil geven. „In Nederland zou nooit worden geaccepteerd dat

voorarrest tweeënehalf of drie jaar duurt. Ze zitten ver van huis, ze verstaan de taal niet, het eten is niet wat ze gewend zijn.“

Milošević mag alle dagen bezoek ontvangen, van maandag tot en met zaterdag van negen tot kwart voor vijf, op zondag van negen tot half twaalf. Als zijn vrouw komt, mag hij zich met haar afzonderen in een *family room*. Bewakers volgen door een glazen wand wat daar gebeurt, maar het geluid staat uit. En als de liefde wordt bedreven, zegt McFadden, kijken ze de andere kant uit. „Het is hier geen peepshow.“ Een van de verdachten heeft in de gevangenis bij zijn vrouw een kind verwekt. Milošević kan een uur per dag buiten sporten. Er is een bibliotheek met kranten en tijdschriften. Er is een zaal waar hij met de andere gevangenen kan sporten. Bosniërs, Serviërs en Kroaten worden niet apart gehouden. De gevangenen kunnen voor zichzelf koken als ze er zin in hebben en kunnen piano spelen, of gitaar, of accordeon. Milošević kan iedere dag naar de huisarts. Een psycholoog en een psychiater zijn op afroep beschikbaar.

Signaal voor 'schurkenleiders'

De komst van Milošević naar Den Haag is een signaal voor de hele wereld: gewelddadige leiders kunnen niet onbeperkt hun gang gaan.

Door onze redacteur
ROBERT VAN DE ROER
ROTTERDAM, 29 JUNI. Tien jaar lang slaagde Slobodan Milošević erin de wereldgemeenschap op het hoogste niveau te tarten. Hij draaide de internationale vergadercircuits dol en parasiteerde op de verdeeldheid in het Westen en die tussen het Westen en Rusland. De

door veel leiders gebruikte slogan „Milošević moet naar Den Haag“ leek soms een holle frase, omdat de Joegoslavische president ongeschijnlijk onaantastbaar in Belgrado zat. Twee jaar geleden overleefde hij zelfs een NAVO-luchtcampagne van 78 dagen en regeerde hij door ondanks een internationale aanklacht wegens oorlogsmisdaden in Kosovo. Maar vannacht moet hij zich, bij het betreden van de Scheveningse strafgevangenis, hebben gerealiseerd dat de wereldgemeenschap niet onbeperkt met zich laat sullen.

De overdracht van Milošević aan het Haagse oorlogstribunaal van de Verenigde Naties is een his-

torisch politiek signaal. Voor het eerst in de geschiedenis heeft een regering een ex-president van het eigen land overgedragen aan een internationaal tribunaal voor be-

NIEUWSANALYSE

rechtiging wegens oorlogsmisdaden. Het koele feit dat Milošević nu achter slot en grendel in Den Haag zit, is een waarschuwing aan vergelijkbare leiders dat zij niet onbeperkt hun gang kunnen gaan met het gewelddadig gebruik van hun machtspositie. Het is een signaal dat de huidige wereldorde –

hoe traag, verdeeld of versnipperd ook – uiteindelijk corrigerend kan optreden; de prijs in het geval van Milošević – vier oorlogen, ruim 250.000 doden en geruïneerde staten als Bosnië en Joegoslavië – maar even daargelaten. Het signaal is zo groot omdat het juist Milošević overkomt: hij was Europa's grootste onruststoker van het afgelopen decennium en samen met de Iraakse leider Saddam Hussein meer een architect van de Nieuwe Wereldorde dan de Amerikaanse president George Bush sr. zelf eens hoopte te worden.

Of andere 'schurkenleiders' zich aan het lot van Milošević iets gelegen laten liggen, moet worden af-

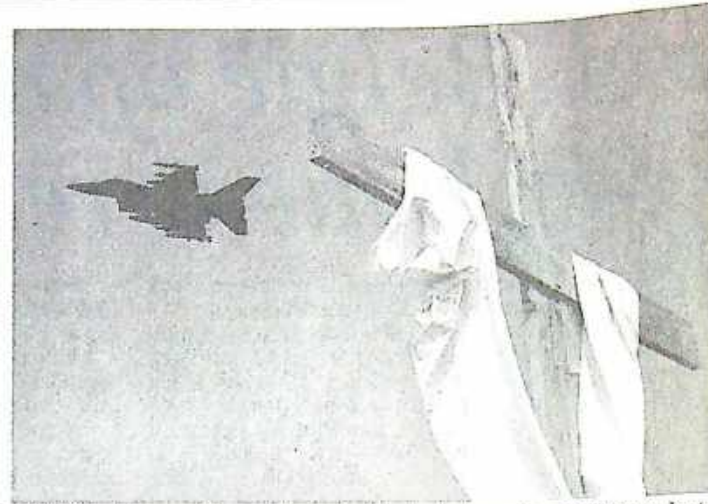
gewacht. Maar hun manoeuvreerruimte lijkt met de overdracht van hem aan het tribunaal in elk geval kleiner geworden. Voeg daarbij de recente veroordelingen in België van vier Rwandezen wegens hun betrokkenheid bij de genocide in Rwanda in 1994 en de internationale pogingen om de Chileense ex-dictator Pinochet te vervolgen, en zelfs de grootste scepticus moet toegeven dat er nog wel degelijk zo iets als een internationale rechtsorde bestaat; los van het buitenspel zetten van parlement en Constitutioneel hof door de Servische regering bij de overdracht van Milošević. [• Vervolg OVERDRACHT: pagina 4]

Milošević, Tudjman en Izetbegović tekenen het vredesakkoord van Dayton, 14 december 1995 (Foto Reuters)

6 juli 1995: Bosnische Serviërs vallen 'veilig gebied' Srebrenica aan; bij de ontruiming van een door de Serviërs bezette observatiepost wordt op 8 juli een Nederlandse VN-soldaat door regerings-soldaten gedood.
21 november: Na drie weken van overleg paraferen de presidenten Izetbegović, Tudjman en Milošević in Dayton een vredesregeling. Het akkoord wordt op 14 december in Parijs getekend.
7 augustus 1996: Tudjman en Milošević sluiten principe-akkoord over normalisering betrekkingen.

MILOSEVIC ONDER DRUK
3 november 1996: Bij parlementsverkiezingen wint Milošević coalitie bijna tweederde meerderheid.
17 november: Bij gemeenteraadsverkiezingen wint de Servische oppositie 15 van de 18 grootste steden. Milošević laat de resultaten annuleren.
18 november: Eerste van bijna dagelijks massademonstraties in grote steden in Servië. Woede over annulering van verkiezingsuitslag.
24 december: Milošević brengt aanhang op de been om eind te maken aan massabetogingen. Bij ge-

NAVO-luchtaanvallen op Servische doelen in de oorlog om Kosovo, lente 1999. (Foto Reuters)

vechten valt een dode aan de kant van de opposanten.
2 januari 1997: Servische orthodoxe kerk veroordeelt Milošević wegens „het vertrappen van de wil van het volk”.
2 februari: Tachtig gewonden bij het hardste politie-optreden in Belgrado sinds begin van de protesten.
4 februari: Milošević erkent alsnog uitslag van gemeenteraadsverkiezingen van 17 november.

OORLOG IN KOSOVO
28 februari 1998: Na aanslag op

Servische politiepatrouille in Kosovo nemen Servische troepenwraak: 25 Albanese dorpeelingen worden vermoord. Begin van de Kosovo-crisis. Internationale gemeenschap zet Milošević onder druk, waarschuwt voor zijn val en voor militair ingrijpen.
5 maart: Milošević noemt Kosovo een 'interne aangelegenheid' van Servië.
23 april: Serviërs wijzen in een referendum met 94,73 procent van de stemmen internationale bemiddeling Kosovo af.
23 februari 1999: Conferentie

Bestorming parlement, Belgrado, 5 oktober 2000. (Foto Reuters)

Rambouillet eindigt zonder akkoord. Milošević tegen NAVO-troepenmacht in Kosovo.
24 maart: Eerste luchtaanvallen NAVO. Joegoslavië kondigt noodtoestand af. Vluchtelingenstroom zwelt aan.
5 april: Hulpverlening voor in totaal 854.000 mensen op drift, komt op gang.
22 april: NAVO bombardeert residentie van Milošević die uiteindelijk instemt met „internationale aanwezigheid” in Kosovo onder VN-vlag.
24 mei: Joegoslavië-tribunaal

Eerste poging tot arrestatie van Milošević in zijn residentie in Belgrado, vrijdagavond laat 31 maart 2001. Na onderhandelingen gaf hij zich over aan de politie. (Foto AP)

klaagt president Milošević en vier van zijn naaste medewerkers aan wegens oorlogsmisdaden in Kosovo.
10 juni: NAVO schort bombardementen op, na akkoord over Joegoslavische troepenaftocht uit Kosovo. Legering KFOR in Kosovo.
VAL VAN MILOSEVIC
14 juli 1999: Oppositieleider Djindjić kondigt mars op Belgrado aan om Milošević te verdrijven. Dageijkse betogingen in diverse steden.
10 januari 2000: Oppositie Servië dreigt met demonstraties als regi-

me niet instemt met vervroegde verkiezingen.
15 mei: Twintigduizend opposanten van Milošević betogen in Belgrado. Spanningen nemen toe, het regime neemt vrije media over.
19 september: Europese Unie stelt Joegoslaven opheffing sancties in het vooruitzicht als zij Milošević wegstemmen.
24 september: Presidents-, federale en lokale verkiezingen in Joegoslavië. Oppositie-kandidaat Vojislav Koštunica en Slobodan Milošević claimen beiden de overwinning. Het Westen wijst de oppositie als

winnaar aan.
5 oktober: Volksoptstand, waarbij het parlamentsgebouw en het gebouw van radio en tv worden bestormd. Milošević erkent verkiezingsnederlaag en treedt af.
7 oktober: Koštunica wordt president van Joegoslavië.
23 december: Partij Milošević weggevaagd bij verkiezingen voor Servische parlement.
1 april: Milošević gearresteerd over verdenking van machtsmisbruik en corruptie.
28 april: Milošević overgedragen aan Joegoslavië-tribunaal.

Ruzie Djindjić-Koštunica; coalitie breekt Uitlevering leidt tot crisis in Joegoslavië

Door onze correspondent YAËL VINCKX

BELGRADO, 29 JUNI. De Joegoslavische regering verkeert in een diepe crisis na de uitlevering van Slobodan Milošević aan het VN-tribunaal. De ex-president is gisteravond overgebracht naar de gevangenis in Scheveningen.

De Servische regering besloot gisteren na een spoedzitting Milošević direct uit te leveren. Slechts een van de veertien ministers en staatssecretarissen stemde tegen. De regering negeerde daarmee een besluit van eerder op de middag van het Constitutionele Hof, dat het regeringsdecreet over de uitlevering van Milošević en andere oorlogsmisdadigers opschortte. Gedurende die tijd mocht niemand worden uitgeleverd, zo zeiden de rechters.

De Servische premier Zoran Djindjić legde die uitspraak naast zich neer. Hij hekelde de rechters van het Constitutionele Hof, die zijn benoemd door Milošević.

ring van Servië heeft vandaag het besluit genomen (Milošević over te dragen) op basis van artikel 135 van de grondwet van Servië en artikel 16 van de grondwet van Joegoslavië voor de uitvoering van de verplichting tot samenwerking met het Tribunaal. Het besluit wordt onmiddellijk van kracht. Hij maakte er geen geheim van dat het besluit te maken heeft met de grote donorconferentie voor Joegoslavië, vandaag in Brussel. Het besluit is genomen om „het Servische belang te dienen”. Niet samenwerken met het tribunaal zou „onoverzienbare negatieve gevolgen” hebben gehad voor Servië en de toekomst van Servië. Het be-

verweet Djindjić en de zijnen gebruik te maken van de 'meest ondemocratische' methoden van Milošević zelf.

Ook de Socialistische Volkspartij (SNP) van Montenegro, die in de Joegoslavische regeringscoalitie zit, keerde zich scherp tegen de uitlevering. De SNP, een voormalige bondgenoot van Milošević, had eerder de behandeling van een uitleveringswet geblokkeerd in het Joegoslavische parlement, waarna de regering het decreet had uitgevaardigd. „We blijven op ons standpunt staan”, verklaarde de leider van de SNP. Predrag Bulatović, na de uitlevering. „Dit betekent het einde van de coalitie.”

„maar het enig juiste”, aldus de Servische premier. De president van Joegoslavië, Vojislav Koštunica, toonde zich later woedend over het besluit de uitspraak van het hof niet af te wachten. In een toespraak op de staatstelevisie, rond middernacht, zei hij: „De uitlevering van Milošević is niet legaal. De maatregel van het Constitutionele Hof had moeten worden gerespecteerd.” Hij

„maar het enig juiste”, aldus de Servische premier. De president van Joegoslavië, Vojislav Koštunica, toonde zich later woedend over het besluit de uitspraak van het hof niet af te wachten. In een toespraak op de staatstelevisie, rond middernacht, zei hij: „De uitlevering van Milošević is niet legaal. De maatregel van het Constitutionele Hof had moeten worden gerespecteerd.” Hij

„maar het enig juiste”, aldus de Servische premier. De president van Joegoslavië, Vojislav Koštunica, toonde zich later woedend over het besluit de uitspraak van het hof niet af te wachten. In een toespraak op de staatstelevisie, rond middernacht, zei hij: „De uitlevering van Milošević is niet legaal. De maatregel van het Constitutionele Hof had moeten worden gerespecteerd.” Hij

Aanhangers van Milošević verbranden gisteravond een T-shirt met een opdruk van studentenbeweging 'Otpor' (verzet) voor de gevangenis in Belgrado. Ook op het centrale plein in Belgrado verzamelden zich honderden aanhangers. „Verraad!”, schreeuwden ze. (foto AP)

Twee jaar nadat het VN-tribunaal Milošević in staat van beschuldiging stelde zit hij in de Scheveningse gevangenis. En ondanks de machtswisseling van oktober vorig jaar was het niet makkelijk hem daar te krijgen.

Door onze redacteur

PETER MICHIELSEN
ROTTERDAM, 29 JUNI. Op 24 mei 1999 – twee weken voor het eind van de Kosovo-oorlog – vaardigt het Haagse VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden een formele aanklacht uit tegen de toenmalige president van Joegoslavië, Slobodan Milošević, en vier van zijn naaste medewerkers. Ze worden beschuldigd van oorlogsmisdaden in Kosovo sinds januari 1999, de verdrijving van 740.000 Kosovaren voor en tijdens de Kosovo-oorlog en de moord op 340 met name bekende Kosovaren.

Sindsdien wacht de buitenwereld, waar het de activiteit van het VN-tribunaal betreft, eigenlijk nog maar op één ding: de komst van Milošević naar Den Haag, samen met die twee anderen die te boek staan als hoofdschuldigen aan jaren van bloedvergieten op de Balkan: Radovan Karadžić, de voormalige leider van de Bosnische Serviërs, en Ratko Mladić, diens legerleider, de Slachter van Srebrenica. Verdachte na verdachte is de afgeloopen jaren afgeleverd in Den Haag – maar geen enkele kleine vis, en zelfs geen enkele grotere vis (zoals Mladić' plaatsvervanger Krstić) kan in de perceptie van de buitenwereld opwegen tegen de aanhouding van de drie hoofdrolspelers. Met tandenknarsen moesten hoofdaanklager Carla Del Ponte en haar woordvoerders bij elke nieuwe inlevering van een verdachte de onvermijdelijke vraag aanhoren wanneer Milošević, Karadžić en Mladić zouden

De lange en hobbelige weg naar Den Haag

komen. Alsof de geloofwaardigheid van het tribunaal uitsluitend berust op de komst van deze drie naar Den Haag.

Anderhalf jaar lang is er geen schijn van kans geweest dat Milošević naar Den Haag zou komen. Hij was oppermachtig in zijn eigen Joegoslavië. Nog in de lente van vorig jaar drukte hij grondwetswijzigingen door die hem nog een jaar of tien in het zadel zouden kunnen houden. Tot eind vorig jaar is er nooit een teken geweest dat erop wees dat hij zich bedreigd voelde door de aanklacht die in Den Haag tegen hem was uitgebracht. Als die aanklacht al iets bewerkstelligde, dan alleen een grenzeloze minachting voor het tribunaal als een anti-Servisch instrument van de NAVO.

In oktober was het spel opeens uit. Maandenlang touwtrekken over de uitslag van de presidentsverkiezingen eindigde met een korte, hevige volksoptocht, die Milošević tot afreden dwong. Opeens was hij een min of meer gewone, min of meer kwetsbare burger. Opeens waren zijn tegenstanders aan de macht.

Het idee van een aanhouding en een uitlevering begon in oktober opeens voorstelbaar te worden. Maar zelfs toen bleef dat nog heel lang onwaarschijnlijk. Op de eerste plaats moesten de nieuwe machthebbers rekening houden met Milošević' nog zeer grote aanhang: 37 procent van de Serviërs had altijd nog op hem gestemd, bij die verloren presidentsverkiezingen. Wat zouden zij doen als hun grote leider zou worden opgepakt? Op hun beurt een

volksoptocht ontketenen? En wat zou de door Milošević benoemde en beschermde top van het leger, de politie, de speciale politie en de veiligheidsdiensten doen, medeplichtig als ze waren aan dezelfde oorlogsmisdaden waarvoor Milošević was aangeklaagd?

Daarnaast waren de nieuwe machthebbers, de Joegoslavische president Vojislav Koštunica en de Servische premier Zoran Djindjić, het onderling onens. De twee zijn elkaars tegenpolen. De pragmatische

„Politiek is hij dood, maar hij zuigt nog bloed”

en opportunistische raspoliticus Djindjić had geen moeite met Milošević' aanhouding en uitlevering. Koštunica had die wel; hij, de steile jurist, *Prinzipienreiter* en nationalist, wilde een solide juridische basis voor de uitlevering. En die was er niet zolang de grondwet de uitlevering van Joegoslavische staatsburgers naar het buitenland verbiedt.

Pas in december, na de Servische parlementsverkiezingen, en januari, na de vorming van een nieuwe Servische regering, slaagde het nieuwe bewind erin een beperkte zuivering onder Milošević' handlangers door te voeren. Vervolgens kon

worden gewerkt aan de juridische basis voor Milošević' uitlevering.

Dat het sindsdien relatief snel is gegaan, ligt ironisch genoeg aan Milošević zelf: hij liet een sociale en economische ruïne achter. Om die ruïne op te lappen zijn miljarden nodig. Die miljarden kunnen alleen uit het buitenland komen. En dat buitenland maakt die hulp afhankelijk van de uitlevering van Milošević. De Amerikaanse regering presenteerde Belgrado met een ultimatum door economische hulp afhankelijk te stellen van de arrestatie – uiterlijk 31 maart – van Milošević.

Het ultimatum werd een waterscheiding. Zonder buitenlandse hulp staat Joegoslavië een collaps te wachten. Joegoslavië, zo zei onlangs de directeur van de nationale bank, Mladjan Dinkić (dezelfde die in de jaren negentig haarfijn uitploos hoe de klik rond Milošević het volk van vijf miljard mark beroofde en naar zijn eigen bankrekeningen sluisde) heeft drie jaar lang één tot anderhalf miljard dollar per jaar nodig om te herstellen van de schade die door Milošević is aangericht. De economie is in tien jaar met veertig procent gekrompen. De werkloosheid is 27 procent, de inflatie minimaal 35 procent en de buitenlandse schuld van 12,2 miljard dollar – veel meer dan gedacht – komt neer op vijf keer de opbrengst van de hele jaarlijkse export. Zonder hulp wacht Joegoslavië naast een economische ook een sociale crisis. Zonder hulp valt ook het nieuwe democratische bewind. Dinkić: „Milošević is het enige obstakel. Hij is een

vampier. Politiek is hij dood, maar hij zuigt nog steeds ons bloed op door de weg naar hulp te blokkeren.”

Belgrado zwichtte: op 30 maart, één dag voor het aflopen van het Amerikaanse ultimatum, probeerde men Milošević te arresteren. Dat mislukte, maar op 1 april gaf de voormalige autocraat zich dan toch over.

Nog altijd was daarmee de uitlevering aan Den Haag niet vanzelfsprekend: een juridisch kader was er nog steeds niet, en bovendien vonden mensen als Koštunica dat Milošević eerst in eigen land moest worden berecht wegens fraude, machtmisbruik, diefstal en corruptie.

Een tweede ultimatum, weer van Washington, gaf de laatste duw. Door economische hulp afhankelijk te maken van medewerking met het VN-tribunaal hebben de VS Belgrado voor de tweede keer tot inbinden gedwongen. Al weken is de bevolking van Joegoslavië door het bewind psychologisch voorbereid op de uitlevering. De media brengen details over massagraven met Kosovaarse slachtoffers van Milošević, gruwelijke details die de Serviërs jarenlang zijn onthouden. Ministers vertellen hoe Milošević opdracht gaf de sporen van oorlogsmisdaden uit te wissen.

Het heeft geholpen. In april sprak zich bij een opiniepeiling nog maar elf procent uit voor uitlevering. Vorige week was dat 46. Djindjić hoeft geen volksoptocht meer te vrezen, maar wel een diepe politieke crisis: de Joegoslavische regeringscoalitie is uiteengevallen als gevolg van de manier waarop de overdracht van Milošević is geregeld: met een decreet dat gisteren door het Constitutionele Hof buiten werking werd gesteld. Een beslissing die Djindjić simpelweg aan zijn laars lapt. De Joegoslavische coalitie is uiteengevallen en de kloof tussen Djindjić en Koštunica gaat open en bloot. De gang van zaken van gisteren, en het risico van een gevaarlijke crisis illustreren hoe hoog de nood is, en hoe wanhopig Joegoslavië hulp nodig heeft.

28 juni: een zeer beladen datum

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 29 JUNI. Een symbolischer dag had het lot (of had Zoran Djindjić) voor de overdracht van Slobodan Milošević aan het VN-tribunaal niet kunnen uitkiezen: 28 juni, Vidovdan (de dag van St. Vitus) is voor de Serviërs historisch beladen als geen andere dag van het jaar.

Op 28 juni 1389 leden de Serviërs onder de heilige prins Lazar op het Merelveld in Kosovo hun historische nederlaag tegen de Turken: voor vijf eeuwen ging Servië ten onder. Dat althans is de mythe die de Serviërs later op deze veldslag hebben opgebouwd. In werkelijkheid was het een coalitie van Balkan-volkeren die op het Merelveld tegen de Turken aantrad, en de onafhankelijkheid ging pas een halve eeuw later verloren. Maar 28 juni 1389 werd een heilige dag in de Servische geschiedenis. Op 28 juni 1892 werd Vidovdan de belangrijkste religieuze feestdag van de Servische-orthodoxe kerk.

Op 28 juni 1914 werd aartshertog Frans Ferdinand, de troonopvolger van de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie, in Sarajevo vermoord door de Servische extremist Gavrilo Princip: Vidovdan 1914 wordt beschouwd als de dag waarop de Eerste Wereldoorlog begon.

Op 28 juni 1921 kondigde koning Alexander van het Koninkrijk der

Serviërs, Kroaten en Slovenen (later bekend als Joegoslavië) de zogenoemde Vidovdan-grondwet af - de grondwet die de leidende rol van de Serviërs in Joegoslavië vastlegde. Het was het begin van driekwart eeuw van ruzies tussen de pas verenigde Zuid-Slavische volkeren - ruzies die in 1991 tot het uiteenvallen van het land leidden.

Op 28 juni 1989, 600 jaar na dato, landde Slobodan Milošević per helikopter bij het gedenkteken voor de slag van 1398 op het Merelveld in Kosovo om één miljoen Serviërs toe te spreken - Serviërs die hem op dat moment vereerden als een nieuwe prins Lazar. Het is de bekroning van Milošević' zogenoemde 'antibu-reaucratische revolutie' waarmee hij zijn eigen heerschappij over de Serviërs en de heerschappij van de Serviërs over de rest denkt te hebben gecementeerd. Om de mythe van Vidovdan 1389 kracht bij te zetten liet Milošević het lijk van de heilige prins Lazar een vol jaar lang door heel Servië zeulen.

Twaalf jaar later, en wéér op Vidovdan, 28 juni 2001, landt Slobodan Milošević, wéér met een helikopter - nu niet als halve heilige op het Merelveld, te midden van een miljoen aanhangers, maar als gevangene nummer één van het VN-tribunaal op de binnenplaats van de Scheveningse strafgevangenis.

Ingezonden mededeling

Zomertips
PAULINE SLOOT
MICHEL HOOGHEBREGG
ROMAN
ELEMENTAIRE DEELTIPS
ROMAN
Nu slechts f 25,-
*t/m 15 augustus

In Belgrado: 'En nu aansluiting bij Europa'

In Belgrado is weinig te merken van opwinding over de overdracht van Milošević. De meeste Serviërs hopen maar één ding: dat de hulp snel komt.

Door onze correspondent

YAËL VINCKX
BELGRADO, 29 JUNI. Volle trams rinkelen om zes uur 's ochtends door de straten van Belgrado. De werkdag begint vroeg in Servië - de uitlevering van Slobodan Milošević verandert daar niets aan.

Marktlieden vegen het water van hun kramen, zigeunervrouwen stallen hun koopwaar uit op het trottoir: verse bloemen en roze papier. De rollen worden per stuk gekocht, want de gemiddelde Serviër zit krap bij kas.

De vrouwen in de tram, de mannen in de kramen; ze kampen allemaal met chronisch geldgebrek. En ze verwijten Milošević hen op de rand van de afgrond te hebben gebracht. „Hij heeft ons en ons land uitgezogen”, zegt een dame bij de tramhalte. Met alle kracht probeert ze haar waardigheid te behouden - de versleten jas en de

versteide schoenen ten spijt.

„We hebben lang genoeg onder Milošević geleden”, zegt een jongere vrouw naast haar. Ze is verpleegster en verdient ruim honderd gulden per maand. De supermarkt is een financiële kwelling, vakantie een lokkende droom.

„We willen richting Europa. En we hebben geld nodig om onze economie weer overeind te krijgen. Milošević blokkeerde dat.” Ze doelt op de internationale donorconferentie voor haar land, vandaag.

Met de overdracht van Milošević aan het tribunaal lijkt de komst van grote sommen geld naar Servië

te zijn verzekerd. De verpleegster hoopt dat een deel daarvan zal worden gebruikt om de gaten in Servië's budget te vullen. Zij verwacht in ieder geval een loonsverhoging in de komende weken.

Ze is de enige niet. Een ruime meerderheid van de Serviërs ziet Milošević niet als een oorlogsmisdadiger die moet boeten, maar is ervan overtuigd dat hij de weg naar het geld afsneed.

Toch reageert niet iedereen tevreden. Gisteravond verzamelden honderden aanhangers van Milošević zich op het centrale plein in de hoofdstad Belgrado - het plein

waar de huidige leiders van Joegoslavië vroeger hun protesten tegen Milošević organiseerden.

Milošević was toen al op weg naar Scheveningen.

Op het plein groeide het aantal demonstranten intussen aan tot ongeveer vierduizend. Zwaaiend met vlaggen legden ze het verkeer op het drukke verkeersplein plat. „Verraad!”, schreeuwden ze, en „Opstand!” Voor hen kwam de uitlevering van hun held als een onaangename verrassing. Demonstranten belaagden buitenlandse journalisten. Die worden beschouwd als de lange arm van de

internationale gemeenschap en, in het bijzonder, van het VN-tribunaal.

Het gerucht over de komst van de radicale leider Vojislav Šešelj en zijn mannen zorgden even voor opwinding. Šešelj, ultra-nationalist, fungeerde lang als Milošević' pitbull.

Maar ook Šešelj kan het tij niet keren. Milošević is in Den Haag, en ondergaat daar zijn ultieme vernedering.

Een hevige onweersbui maakte een eind aan het protest in Belgrado. Druipend dropen Milošević' aanhangers gisteravond af.

Ingezonden mededelingen

Te koop a/h IJsselmeer
Voor de unieke strandlocatie in Makkum (Fri) bel.0515-232285

De ideale omgeving voor advertenties met een culturele boodschap
INFORMATIE over adverteren: 010-4066284 of 010-4066283

ART

Westerse koehandel met Joegoslavië

28-6-2009

Lees verder op pagina 8

Socialistische Partij van Servië: beloften over 'hulp' zijn fopspenen

Van redactie buitenland

De autoriteiten van Joegoslavië - inclusief Vojislav Kostunica en Zoran Djindjic - doen er alles aan om een wet door het Joegoslavische parlement te loodsen. Die wet zou samenwerking wet-tig maken met het notoire oorlogstribunaal in Den Haag. De Montenegrijnse Socialisten, die de beslissende stem hebben in het parlement, zijn tot dusver fel gekant tegen deze wet.

Ondertussen geloven veel Joegoslaven de bewering van de autoriteiten in Belgrado dat als Joegoslavië niet helpt bij het op de trein zetten van de Joegoslavische leiders richting Den Haag, de VS zullen voorkomen dat een donorconferentie in juni Joegoslavië de hard benodigde hulp zal geven.

Mensen worden bedonderd, zegt de Socialistische Partij van Servië. Onderstaand hun schitterende verweer op de "we moeten het doen omdat we financieel gemanipuleerd worden"-argument.

Wij beschuldigen: hulpbeloften zijn een verraaderlijke leugen!

Dat leiders van een land vertellen, dat men patriotten moet uitleveren in ruil voor geld van de mogendheden die dat land gebombardeerd hebben, is een schandaal.

Maar dat de leiders van een

land, die pretenderen dat zij geld krijgen van de bommen-gooiers, (terwijl ze wel zeker weten van niet) vertellen, dat zij de gevangenneming van hun patriotten zouden moeten ondersteunen in ruil voor geld, waarvan ze weten dat het niet waar is, is het ergste verraad.

De huidige autoriteiten in Belgrado zijn schuldig aan verraad

Geen enkele donorconferentie heeft ooit geld gegeven aan welk land dan ook. De term 'donor' is op zichzelf al een misleiding. De juiste titel is "crediteuren"conferentie. Als er een 'donor'conferentie plaatsvindt in juni, zal dat een bijeenkomst zijn van de banken die claimen dat Joegoslavië hen geld schuldig is. Het doel van die bijeenkomst, zoals het doel van elke donorconferentie, zal zijn om te plannen hoe de eigendommen van Joegoslavië verkocht kunnen worden, zodat zij het geld dat ze claimen zo snel mogelijk terug kunnen krijgen.

Aan wie zullen zij de Joegoslavische industrieën verkopen om hun geld te krijgen? Aan zichzelf in feite.

Voor hoeveel zullen ze het verkopen? Voor een appel en een ei.

Hoeveel van de zogenaamde schuld van Joegoslavië zal op deze manier worden betaald? Erg weinig.

Wat gebeurt er met de indu-

strieën die de 'donoren' op deze wijze bij elkaar schrapen? Als zulke industrieën zouden kunnen concurreren met sommige industrieën van de 'donor'landen, worden ze gesloten.

Laten we als voorbeeld nemen wat in Hongarije gebeurd is, een land wiens leiders zeer veel samengewerkt hebben met de VS. De VS-firma General Electric kocht de grote lampenfabriek in Hongarije en sloot deze. Nu moeten Hongaren lampen kopen die geïmporteerd worden door General Electric. Dit is in vele landen gebeurd.

Donorconferenties hebben geholpen bij de vernietiging van de economieën van:

* Oekraïne: is van graanschuur van Europa afhankelijk geworden van westers voedsel'overschotten';

* Bulgarije: industrieën afgebouwd en gesloten.

* Rusland: lonen zijn in korte tijd met 90 procent gedaald.

* Vietnam: na de 'donorconferentie' werd haar industrie afgebouwd om geld te incasseren voor het afbetalen van 'schulden'. Dit is des te schandaliger, omdat deze 'schulden' waren opgebouwd door het marionettenregime van Zuid-Vietnam. Zuid-Vietnam had deze schuld opgebouwd toen het wapens kocht van de VS om de Vietnamese patriotten te bevechten! Dat is wat een donorconferentie doet.

Soms wordt het echte werk ge-

daan nadat de officiële conferentie voorbij is, tijdens bijeenkomsten van de zogenaamde Parijse en Londense clubs, die uit grote resp. commerciële en nationale banken van de VS en Europa bestaan.

Maar één ding heeft geen enkele donorconferentie, waar ook ter wereld, gedaan, nl. het geven van 1 miljard dollar - of in feite welk bedrag ook - aan een land dat verondersteld wordt geld schuldig te zijn aan deze banken. Als ze op papier geld lenen nemen ze dat gelijk weer af.

Dat houdt in dat een beetje geld met de ene hand geleend wordt, maar onmiddellijk met de andere hand weer wordt teruggenomen, om de 'schulden terug te betalen'.

Dit is al eerder gebeurd met miljoenen dollar waarvan verondersteld werd aan Joegoslavië te zijn 'gegeven' door de internationale gemeenschap.

Zoals gerapporteerd is in een tekst van Dr. Prof. Michel Chossudovsky:

"Het[IMF]bestuur heeft goedkeuring gegeven aan een lening van 151 miljoen dollar onder toezicht van het IMF, als noodhulp ter ondersteuning van een programma om de economie van de Federale Republiek van Joegoslavië te stabiliseren en te helpen de bestuurlijke slagvaardigheid te versterken. Van dit bedrag zullen de autoriteiten in Belgrado 130 miljoen dollar opstrijken als terugbetaling voor een overbruggingslening die ze

ontvangen hebben (van Zwitserland en Noorwegen) om achterstallige schulden aan het IMF terug te kunnen betalen." (Citatat uit: "Economisch Terrorisme" door Dr. Prof. Michel Chossudovsky).

Met andere woorden: de autoriteiten in Belgrado hebben geld geleend van Zwitserland en Noorwegen om geld te betalen aan het IMF. Daarna hebben ze geld geleend van het IMF dat werd gebruikt om Zwitserland en Noorwegen te betalen!

Dit is een misleidingspel

Soms lekt de waarheid over de nep-'donorconferentie' uit.

Zie onderstaand deel van een 'Reuters'-nieuwsbericht.

'Reuters' somt alle verschrikkelijke dingen op die zullen gebeuren als Joegoslavië niet meewerkt. Het eerste is:

"de VS zullen leningen en ondersteuning van internationale financiële instituties zoals het Internationale Monetaire Fonds en de Wereld Bank aan Joegoslavië tegenhouden. Een geplande lening van 260 miljoen dollar van het IMF staat op het spel om hervormingen te kunnen doorvoeren van een economie die, na jaren van sancties en oorlog voeren, op instorten staat."

Let wel, er wordt gesproken over leningen en niet over een gift. Geen donatie!

En hou dit voor ogen: elk land dat ingestemd heeft met deze nep-leningen heeft geleden. Acht jaar geleden hadden we geen leningen. Maar Roemenië en Bulgarije die wel leningen gekregen hebben, verloren al hun industrieën, en hun werklozen komen nu naar Joegoslavië om werk te zoeken. We zullen altijd beter af zijn als we onszelf bedruipen dan opgezadeld worden met parasieten van het Internationaal Mone-

De VS maken plannen om dit jaar 12 miljoen dollar door te sluisen naar politie en militaire eenheden, gevolgd door nog eens 19 miljoen dollar als het bedrag van 882,29 miljoen dollar voor het 'Andes Regio Initiative' (ARI), door de Bush-rege-gesteund, dit najaar keurd wordt.

aan Ecuador breidt

patrouilleboten.

In het eens zo rustige Lago Agrio, waar linkse guerrilla's en rechtse paramilitairen uit Colombia vaak over de grens wat rust nemen en daar de bars en bordelen bezoeken, zal er binnenkort een versterkte militaire basis en een politiebureau verrijzen. Ecuadoraanse speciale eenheden patrouilleren in de plaats en de omliggende grens-

noordgrens nodig is om de veiligheid te vergroten: "Wij moeten bezorgd zijn over wat in deze provincies zou kunnen gebeuren", aldus Unda in een interview. "Wij zijn al alert in deze provincies en wij willen nieuwe bases bouwen en de bestaande versterken. Dat betekent ook een uitbreiding van het aantal schepen".

regelmatig in Ecuador en in juni zullen SouthCom-legereenheden een gezamenlijke humanitaire- en vredesmissie ondernemen in Ecuador met militair personeel van de meeste Zuid-Amerikaanse landen. SouthCom kocht onlangs de nodige goodwill door humanitaire donaties, 500.000 dollar voor apparatuur van openbare veilig-

en tegelijk met het doel de grondslag te leggen voor toekomstige ontwikkeling", aldus Alejandro Guidi, programmaleider van de 'OIM' in Ecuador. Critici vragen zich af of een grotere ontwikkeling en militarisering in staat zijn om het Colombiaanse geweld buiten de deur te houden, zij menen dat het in feite het land wel eens juist in

Westerse koehandel met Joegoslavië

26-6-2007

Lees verder op pagina 8

Dagelijks groeit de steun voor Milosevic

tair Fonds en de Wereld Bank, die bezig zijn om landen, zoals de onze, te beroven van alles dat met bloed, zweet en tranen opgebouwd is.

De tweede 'desastreuze' consequentie van niet samenwerken met Washington betekent: het afzeggen van de plannen van Belgrado om onderhandelingen te starten over een schuldenregeling met de Parijse Club van soevereine crediteuren en commerciële banken van de Londense club. "Van de totale 12,2 miljard dollar externe schuld, heeft Joegoslavië een schuld van zo'n 5 miljard dollar aan de Parijse club en om en nabij de 3 miljard dollar aan de Londense club." ('Reuters', 2 april, 2001)

Het 'Reuters'-artikel spreekt over de donorconferentie die Joegoslavië 260 miljoen dollar leent.

Gebaseerd op uitgebreide ervaring uit het verleden, zou dit geld evenwel nooit geleend gaan worden.

Maar ook als het wel feitelijk wordt geleend aan Joegoslavië, zou het onmiddellijk gebruikt worden om een gedeelte van de veronderstelde schuld af te betalen. Het geld zou niet gaan naar de economie of gewone mensen bereiken.

En kijk wat er, volgens het artikel, nog meer niet gebeurt als Joegoslavië weigert mee te werken.

* Weigeren mee te werken zou betekenen het afzeggen van "de plannen van Belgrado om onderhandelingen te starten over schuldenregelingen met de Parijse club van soevereine crediteuren en de commerciële banken van de Londense club."

Hoeveel geld is in deze schuld, die Joegoslavië niet van plan is terug te betalen, inbegrepen?

"Van de totaal 12,2 miljard dollar buitenlandse schuld, is Joegoslavië ongeveer 5 miljard dollar verschuldigd aan de Parijse club en ongeveer 3 miljard dollar aan de Londense club." ('Reuters')

Dus, de 'internationale gemeenschap' claimt dat Joegoslavië haar op zijn minst 12 miljard dollar verschuldigd is. En als Joegoslavië Milosevic niet overdraagt zal het niet het genoegen hebben om haar gehele industrie af te bouwen, teneinde haar schuld terug te kunnen betalen. Zou dat niet verschrikkelijk zijn?

En hoe heeft de 'internationale gemeenschap' berekend dat Joegoslavië haar tenminste 12,2

miljard dollar schuldig is? Die bestaan bijna geheel uit rente over schulden waarvan verondersteld wordt dat die door de nu niet meer bestaande Joegoslavische Socialistische Republiek zijn gemaakt. Onderstaand een nieuwsrapport van 31 december, 1992, dat dit alles verklaart:

IMF trekt lidmaatschap van Joegoslavië in

Het Internationaal Monetair Fonds heeft op 15 december het lidmaatschap van Joegoslavië ingetrokken en heeft de buitenlandse schuldenlast toebedeeld aan wat de financiële instantie aangewezen heeft als de vijf republieken die de opvolger zijn van Joegoslavië. Het IMF ondernam deze actie op grond van het feit dat Joegoslavië ophield een staatkundige eenheid te zijn. De buitenlandse schuld van Joegoslavië was ongeveer 15 miljard dollar, inclusief de 217 miljoen dollar verschuldigd aan het IMF en de 2 miljard dollar verschuldigd aan de Wereld Bank.

Een totaal van 36,5 procent van de schuld werd toebedeeld aan Servië-Montenegro, de nieuwe Joegoslavische Federatie die door het IMF als een enkele republiek be-

schouwd werd. Kroatië was veroordeeld tot 28,5 procent van de schuld; Bosnië-Herzegovina 13,2 procent; Slovenië 16,4 procent; en Macedonië 5,4 procent.(1)

Dus, in 1992 heeft het IMF simpelweg besloten te zeggen dat de Federale Republiek een schuld van 5,475 miljard dollar had. Sinds er wordt gezegd dat de schuld 12 miljard dollar is, betekent dit dat bijna 7 miljard dollar van de veronderstelde schulden uit rente bestaat! En wanneer werd die rente in rekening gebracht?

Die rente werd in rekening gebracht gedurende de jaren waarin er sancties werden opgelegd door dezelfde internationale gemeenschap die nu al die rente claimt!

Die sancties hebben de Joegoslavische economie schade toegebracht van miljarden dollar. Met welk recht hebben deze lieden, die Joegoslavië lieten verhongeren door sancties, die ons miljarden dollar kostten en die Joegoslavië bombardeerden, wat tenminste een schade van 60 miljard dollar heeft veroorzaakt, nog los van de niet te berekenen schade als gevolg van het verlies aan mensenlevens en menselijk lijden, de pijn van de nabestaanden die hun dierbaren verloren, de psychologische schade aan kinderen, die gedwongen waren zich te verbergen voor de bommen in schuilkelders, de lange-termijn schade van verarmd uranium. Hoe durven deze moordenaars, die bommengooiers, nu te claimen dat Joegoslavië hen geld schuldig is?

Wie zijn deze lieden?

Een donorconferentie zou geen geld aan Joegoslavië geven. Het enige resultaat zou zijn: vernietiging van de Joegoslavische economie. De donoren zouden een gedwongen verkoop van de vitale industrie voor een habbekrats aan dezelfde banken die de donorconferentie vormen eisen.

En daarna zou de schuld nog steeds bestaan.

Omdat het geld dat dat zou opleveren te weinig zou zijn - zoals het altijd te weinig bleek, in elk land waar deze bankiers deze zwendel toegepast heb-

ben - om de schuld terug te betalen. Dat is de hele opzet. Ze gebruiken de schuldinflatie om de gehele industrie onder controle te krijgen, en wanneer dat achter de rug is laten ze het land achter, ontdaan van alles wat met bloed, zweet en tranen is opgebouwd, met alles behalve de miljardenschuld.

Wij hebben niets te winnen met deze donorconferentie

Onze industrie, onze trots en onze eer zouden verdwenen zijn!

En onze patriotten, zij zouden eveneens verdwenen zijn, te beginnen met Milosevic, maar daar zal het niet bij blijven.

Laten we deze dwaze goudjacht, die voorgesteld wordt door de autoriteiten in Belgrado, niet volgen. Laten we op onszelf vertrouwen, op onze integriteit en onze noeste arbeid. Laten we met vrienden handeldrijven, niet met dieven die ons proberen te breken met de valse schijn van klatergoud.

Wanneer men spreekt over de noodzaak van deze donorconferentie, raken de gemoederen van de huidige autoriteiten in Belgrado verhit. Hun opwindings is reëel.

Maar het is niet omdat zij vrezen dat als we niet akkoord gaan met hun voorstellen, Joegoslavië geld dat nodig is verliest, integendeel, zij vrezen dat als zij niets voor hun meesters in Washington doen, zij dan gestraft worden.

Want Washington heeft geen vrienden, alleen toekomstige slachtoffers.

Washington heeft de wet voorgeschreven aan deze autoriteiten in Belgrado.

Ze hebben hen verteld: jullie nemen teveel tijd, geef ons Milosevic, geef ons de patriotten van het Joegoslavische leger, geef ons degenen die tegen ons vochten in Bosnië en Kroatië. Geef hen NU aan ons. En geef ons alles dat in Joegoslavië van waarde is.

Want als jullie dat niet doen zullen we jullie - de leiders van DOS - in hun plaats nemen.

(*) Socialistische Partij van Servië, 31-5-2001.

(1) Bron: "Facts on File World News Digest, 31 december, 1992" Vertaling Rob Heusdens

Milosevic in cel Tribunaal

Premier Djindjic passeert president Kostunica; crisis in regering Joegoslavië

28-6-2001

BELGRADO, AMSTERDAM – In een opmerkelijk snelle actie is de Joegoslavische ex-president Slobodan Milosevic overgebracht naar de gevangenis van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Hij moet daar terechtstaan wegens oorlogsmisdaden. De uitlevering is doorgezet door premier Djindjic, buiten medeweten van president Kostunica om. Die heeft de actie in een televisietoespraak illegaal en ongrondwettelijk genoemd.

In de middag hadden advocaten van Milosevic nog de champagne opengetrokken nadat het Constitutionele Hof van Joegoslavië het regeringsdecreet voor de over-

dracht van Milosevic aan het Joegoslavië-Tribunaal had opgeschort, waarmee uitlevering voorlopig van de baan leek.

Maar de Servische regering besloot de beslissing naast zich neer te leggen en de voormalig president op het vliegtuig naar Den Haag te zetten.

De Servische premier Zoran Djindjic had al meerdere malen laten weten zich niets aan te trekken van het Constitutionele Hof. Hij riep de Servische bevolking in de avond op 'begrip te tonen voor de enig mogelijke beslissing op dit moment'. „De Servische regering heeft de taak de belangen van het land te dienen”, zei Djindjic.

Volgens de Servische premier

zou 'een breuk in de samenwerking met het Tribunaal reusachtige negatieve gevolgen hebben voor de toekomst van ons land'. De premier doelde daarmee op de internationale donorconferentie die vandaag in Brussel wordt gehouden. Joegoslavië hoopt daar ruim drie miljard gulden op te halen voor de wederopbouw, en met name de Amerikanen hadden laten weten niet met geld over de brug te komen als Milosevic niet zou worden uitgeleverd.

Intussen bleef president Kostunica zwijgen. Dat de Servische regering hem buiten de beslissing over de uitlevering had gehouden, bleek uit uitlatingen van een medewerker: „We hebben het uit de media moeten vernemen.”

Rond elf uur kwam Kostunica met zijn eigen verklaring, waarin hij de uitlevering onomwonden veroordeelde. Kostunica had al eerder laten blijken weinig te voelen voor uitlevering, maar onder zware internationale druk akkoord te zijn gegaan.

Eerder op de dag had het besluit van het Constitutionele Hof ook al voor de nodige onrust gezorgd. De voorzitter van het hof trad af, waarschijnlijk omdat hij voorzag dat zijn vier, nog door Milosevic benoemde, vakbroeders uiteindelijk het regeringsdecreet zouden blokkeren dat uitlevering van Milosevic mogelijk moest maken.

Wereldwijd is positief gereageerd. Minister van buitenlandse

zaken Van Aartsen reageerde verast: „Ik had verwacht dat de uitlevering na het besluit van het hof nog even zou duren.”

Milosevic is een van de belangrijkste verdachten van het Tribunaal en het eerste voormalig staatshoofd dat zich moet verantwoorden voor een internationale rechter. Hij wordt aangeklaagd voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, begaan in Kosovo.

PAGINA 5:

- DE AANKLACHT
- POLITIEKE CRISIS IN BELGRADO
- HET LEVEN IN EEN VN-CEL
- INTERNATIONALE REACTIES

'Voor deze man is geen straf te bedenken'

door Eildert Mulder

DEN HAAG – „Ik gun al die mensen best hun feestje hoor, maar eigenlijk vind ik het grote nep”, zegt een Albanees uit Kosovo, die rondhangt bij het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag.

Met een paar landgenoten en een bataljon journalisten en cameramensen wacht hij tegen beter weten in of het onmogelijke zal gebeuren en de Joegoslavische ex-president Milosevic toch nog vanavond hier in een boevenwagen zal arriveren. „Vanaf 1992 heeft de wereld het allemaal gewoon laten gebeuren in Joegoslavië”, moppert hij. „Veel te laat is er ingegrepen. En nu kunnen ze er toch nog een mooie show van maken.”

Zelf zit hij sinds 1992, het jaar waarin de Joegoslavische oorlog uitbrak, in Nederland. Vorig jaar bezocht hij voor het eerst weer zijn geboortegrond. „Het was vreemd”, zegt hij. „Al dat verdriet. Maar ze zijn nu wel vrij. We konden zeggen wat we wilden, zonder angst voor Servische politieagenten. Vrijheid is alles. Geld is leuk, maar zonder vrijheid heb je er weinig aan”.

Als hij die hele toestand rondom Milosevic toch maar een malte vertoning vindt, waarom is hij dan hier? „Nou ja, ik vind het toch wel schitterend!” zegt hij. „Straks kan de hele wereld zien wat voor schurk die man is. Maar er lopen nog steeds mensen vrij rond in Servië, die even erg zijn. Vijfhonderdduizend doden, er is

toch geen straf te bedenken voor die man?”

Honderd meter verderop zegt woordvoerder Jim Landale, staande op het gazon voor het voormalige verzekeringsgebouw, waarin nu het tribunaal zetelt, ongeveer hetzelfde, zij het in de omgekeerde volgorde. Hij heeft het over een „geweldige dag voor de internationale gerechtigheid”, maar ook hij benadrukt dat er nog te veel schurken vrij rondlopen in Joegoslavië. Nee, de manier waarop uiteindelijk Milosevic' uitlevering tot stand is gekomen kwelt zijn juridische geweten niet: „Wij vonden van meet af aan dat er helemaal geen aparte wetgeving nodig was, het internationale recht bood genoeg aanknopingspunten.”

„Dit tribunaal was nooit bedoeld om alle individuele misdrijven te bestraffen. We wilden de architecten”, vervolgt hij. „En dan is het niet gek als je hoort dat een voormalig staatshoofd op weg is naar Den Haag.” Waarna hij op ontluisterende wijze het leven van Milosevic beschrijft na diens aankomst in Scheveningen. Zijn celletje, de uren dat hij op de gang mag rondlopen, wanneer zijn deur op slot gaat, naar welke tv-zenders hij kan kijken en wanneer hij een spelletje schaak mag spelen. Milosevic heeft in het VN-detentiecentrum 38 medegevangenen, maar Landale weet nog niet of hij met hen mag omgaan. „Daar moeten we nog eens goed over nadenken”, zegt hij.

'Premier Djindjic heeft staatsgreep gepleegd'

Van onze medewerker

BELGRADO – In de straten van de hoofdstad Belgrado is het gisteren relatief rustig gebleven na de bekendmaking van de uitlevering van oud-president Milosevic. Alleen in het centrum verzamelde zich een groep van zo'n tweeduizend aanhangers van Milosevic. In speeches veroordeelden vertegenwoordigers van de SPS van Milosevic en de partij JUL van zijn echtgenote Mirjana de actie van de regering.

'Een staatsgreep van premier Djindjic', werd de uitlevering genoemd, omdat hij het besluit nam de opschorting door het Hof van het regeringsdecreet te negeren. Veel verontwaardiging was

er ook over de datum van de uitlevering, 28 juni, de dag waarop de Serviërs de historische slag op het Merelveld herdenken, 600 jaar geleden. En de dag waarop 12 jaar geleden Milosevic in Kosovo een miljoen Serviërs toesprak, en het nationalisme op de Balkan nieuw leven inblies – wat uiteindelijk leidde tot de oorlogen in Bosnië en Kroatië, en later Kosovo.

Ook tegenstanders van Milosevic in Belgrado waren zeer verbolgen over het negeren van de Joegoslavische wet. Het is dé reden voor Montenegro om zich van Servië los te maken, en de staat te doen uiteenvallen, zo verklaarde een van hen.

Al direct na de arrestatie van Milosevic in april worden affiches van de oud-president in Belgrado van de muren gescheurd.

FOTO AP

'Joegoslavië ontvangt steun'

Donorlanden eisen dat Belgrado ook andere verdachten uitlevert

BRUSSEL – De deelnemers aan de donorconferentie voor de wederopbouw van Joegoslavië hebben unaniem positief gereageerd op het Servische besluit Milosevic naar Den Haag te sturen. Belgrado kan rekenen op miljardensteun, mits Joegoslavië blijft samenwerken met het VN-tribunaal in Den Haag.

Het waren vooral de Amerikanen die Joegoslavië onder druk hebben gezet om, in ruil voor hulp, door het VN-hof aangeklaagde Serviërs uit te leveren. President George W. Bush verklaarde gisteravond dat „de VS nu klaarstaan

het Joegoslavische volk te helpen op de weg naar meer democratie en economische vooruitgang”.

Pas afgelopen woensdag liet Washington weten mee te doen aan de donorconferentie die vandaag in Brussel begint. Kennelijk was de regering-Bush ervan overtuigd dat het uitleveringsdecreet van de Joegoslavische regering zou worden gevolgd door concrete stappen.

In Washington en ook bij de Europese Commissie in Brussel werd erop gewezen dat Belgrado niet kan stoppen bij de Joegoslavische ex-president, maar ook de andere Serviërs naar Den Haag

moet sturen die zijn aangeklaagd voor het VN-hof. Maar met Milosevic' uitlevering is een goed klimaat geschapen voor hulp aan Joegoslavië, meende de woordvoerder van de Europese Commissie, Gunnar Wiegand: „Deze stap is beslissend. Daarmee is verzekerd dat de donorlanden ook snel over de brug komen.”

Staatshoofden en regeringsleiders benadrukten dat 'de gerechtigheid heeft gezegevierd'. „Dit is een sterk signaal over menselijke waardigheid”, zei de Franse president Jacques Chirac. De secretaris-generaal van de Navo, George Robertson, preludeerde vast op

het proces tegen Milosevic: „Hij wordt geassocieerd met de zwartste periode in de geschiedenis van de Balkan. Wij verwachten dat de berechting van Milosevic een definitieve breuk zal vormen met dat verleden, en met zijn visie waarin nationalisme, intolerantie en vreemdelingenhaat de bovenaan voerden.”

Een reactie van de Russische regering was er gisteravond nog niet. Deze week verklaarde minister van buitenlandse zaken Igor Ivanov dat de uitlevering van Milosevic een 'Joegoslavische kwestie' was. De Doema, het parlement, nam eerder een resolutie

aan waarin Belgrado werd opgeroepen Milosevic niet naar Den Haag te sturen 'om de Europese veiligheid niet te ondermijnen'.

In Den Haag verklaarde minister van buitenlandse zaken Jozias Van Aartsen dat de regering is voorbereid op eventuele veiligheidsproblemen nu Milosevic in Scheveningen zit. De bewindsman verklaarde dat ook voor Nederland aan de voorwaarden is voldaan voor hulp aan Joegoslavië. „Wij stellen een bedrag beschikbaar.” Naar verluidt gaat het om 'enkele tientallen miljoenen'.

* DE ONDERKRANT

Uitbreiden aanklacht waarschijnlijk

Van onze redactie buitenland
AMSTERDAM – De aanklacht van het Joegoslavië-Tribunaal tegen Slobodan Milosevic betreft op dit moment alleen zijn rol in de terreurcampagne eind jaren negentig in de Servische provincie Kosovo, waar een derde van de etnische-Albanese bevolking op de vlucht werd gejaagd en duizenden zijn vermoord.

Maar het tribunaal heeft al gezegd dat er ook aanklachten in voorbereiding zijn vanwege zijn betrokkenheid bij de oorlogen in Bosnië en Kroatië.

Het moment van de bekendmaking van de aanklacht tegen Milosevic was opmerkelijk: op 27 mei 1999, tijdens de Navo-acties in Kosovo. Een week later zou Servië, vrezend voor een nog grootschaliger militaire actie met

grondtroepen, een internationaal vredesplan goedkeuren.

Milosevic werd, samen met vier andere hoge functionarissen van zijn regime – onder wie de huidige Servische president Milan Milutinovic, in staat van beschuldiging gesteld wegens misdaden tegen de menselijkheid en schending van het oorlogsrecht.

Het was al tijdens de oorlog in Kosovo dat het tribunaal vertegenwoordigers naar de regio stuurde om getuigenissen over misdaden op te tekenen van gevluchte etnische Albanese.

Meer mogelijk bewijsmateriaal dook deze maand op met de vondst in Servië van twee massagraven waar de lijken zijn ontdekt van honderden etnische Albanese.

De aanklacht van het Joegoslavië-Tribunaal omvat de moord op 340 met naam en toenaam bekende slachtoffers en de deportatie van 740 000 Albanese. Min of meer gedetailleerd zijn moordpartijen omschreven in Orahovac, Velika Krusa, Dakovica en ook Racak. Dat de moord in januari 1999 op 45 Albanese in Racak wordt genoemd is opvallend: hoewel de etnische zuiveringen in Kosovo door dit voorval grote internationale aandacht kregen, is later twijfel gerezen of de Servische politie, zoals werd gezegd, ervoor verantwoordelijk was.

De aanklacht stelt uitdrukkelijk dat alle misdaden in Kosovo deel uitmaakten van een geweldscampagne die erop gericht was om een substantieel deel van de Kosovaarse bevolking uit de provincie te verdrijven.

Het tijdperk-Milosevic (boven, van links naar rechts): In de provincie Vojvodina (1988) een jaar voor hij president van Servië wordt; gesprek met de Amerikaanse onderhandelaar Richard Holbrooke, die hem dwingt tot het vredesakkoord van Dayton (1995); president van Joegoslavië (1997); vorig jaar op het congres van zijn partij. Onder (van links naar rechts): vergeefse poging tot aanhouding (30 maart 2001); arrestatieteam in zijn villa (31 maart); aanhangers demonstreren (24 juni), president Kostunica houdt beraad (woensdag).
FOTO'S REUTERS EN EPA

Crisis Belgrado na uitlevering

Uiteenvallen Federatie lijkt onvermijdelijk

AMSTERDAM - De uitlevering van de voormalige sterke man van Joegoslavië heeft geleid tot een ernstige politieke en constitutionele crisis in Belgrado.

Tot gisteren leek de uitlevering een slepende zaak te worden. Weliswaar lag er sinds 23 juni een Servisch decreet tot uitlevering op tafel, maar de rechtsgeldigheid daarvan werd ernstig in twiffel getrokken, en niet alleen door Milosevic-getrokken. Zij stellen dat het decreet niet strookt met de grondwet omdat die uitlevering van onderdanen verbiedt.

De hervormingsgezinde Joegoslavische president Vojislav Kostunica, die Milosevic na een volksoptocht in oktober vorig jaar opvolgde, is een van hen. Hij heeft zich meermalen uitgesproken tegen uitlevering van zijn voorganger, en noemde die gis-

teravond 'illegaal en een serieuze bedreiging van de staatsorde'.

Kostunica geeft de voorkeur aan een berechting van Milosevic in eigen land en wil voor een eventuele uitlevering de zuivere rechtsgang volgen. Hij distantiëerde zich daarom van het regeringsdecreet en zei dat het Constitutionele Hof het laatste woord moet hebben in de kwestie. Veel Serviërs zullen het met Kostunica eens zijn en zouden graag hebben gezien dat Milosevic zich eerst voor een Servische rechter zou verantwoorden voor de ellende waarin hij het land heeft gestort. De voormalige president zat al sinds 1 april in voorarrest op verdenking van corruptie en machtsmisbruik.

De Servische premier Djindjic is hier volledig aan voorbij gegaan. Door deze openlijke verandering lijkt een confrontatie tus-

sen de Joegoslavische president en de Servische premier onvermijdelijk geworden.

Ook een al sluimerende regeringscrisis op het federale niveau staat op uitbarsten. De regering van de Joegoslavische federatie, bestaande uit Servië en Montenegro, stemde ruim een week geleden tegen een wetwijziging die de uitlevering mogelijk had moeten maken.

De leider van de Montenegrijnse Socialistische Volkspartij (SNP), een voormalige bondgenoot van Milosevic, trekt zich terug uit de coalitieregering die de SNP vormde met de Servische hervormers van de Democratische Oppositie (DOS).

„Dit is het einde van de coalitie“, zei SNP-voorzitter Predrag Bulatovic gisteren, „na deze gebeurtenis praten wij niet meer met de DOS-coalitie“.

Het leven in een Scheveningse VN-cel

SCHEVENINGEN - Bij aankomst in de gevangenis van Scheveningen kreeg Slobodan Milosevic zijn rechten voorgelezen en is hem een exemplaar van de aanklacht overhandigd. Vervolgens is hij opgesloten in een cel van de Verenigde Naties. Die bevindt zich in het deel dat ter beschikking staat van de VN, de United Nations Detention Unit (UNDU). De Nederlandse gevangenis en haar bewaking fungeren daarom heen als beschermring.

De VN hebben hun eigen bewaking binnen de UNDU. De eerste

president van het Joegoslavië-Tribunaal, Antonio Cassese, zorgde ervoor dat de rechten van de verdachte optimaal worden gerespecteerd. De Italiaanse hoogleraar internationaal recht vond dat de VN ook op dat gebied een voorbeeldfunctie moet hebben. Zo worden er zo min mogelijk handboeien gebruikt. Hij sprak regelmatig inspecties af met het Rode Kruis.

De pers heeft geen toegang tot de verdachten in de UNDU: de Ierse gevangenisdirecteur vindt dat „het hier geen dierentuin is“.

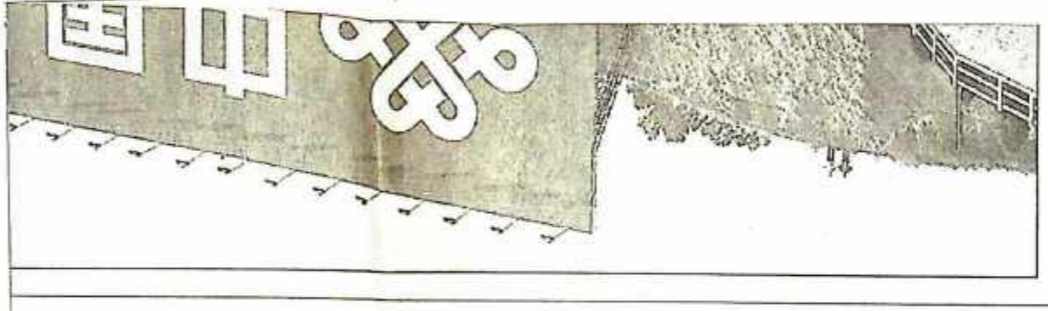
Journalisten kennen de situatie in de UNDU wel door de advocaten die hun cliënten er regelmatig opzoeken. Volgens sommige ervaren strafpleiters is het de 'menselijkste gevangenis' die ze ooit zagen: „Je kunt er zelfs samen lunchen met de cliënt.“

De verdachten hebben nog andere vrijheden. Als Milosevic' vrouw Mira Markovic hem in Scheveningen komt opzoeken, is voor de nodige privacy gezorgd. De verdachten mogen hun partners op gezette tijden ongestoord ontvangen in de family room.

De celdeuren zijn een groot deel van de dag niet op slot, zodat de gedetineerden kunnen rondlopen binnen de UNDU. Zij gaan 's nachts wel achter slot en grendel en ook tijdens de lunchpauze van de cipiers. Zij kunnen sporten en naar de bibliotheek gaan. Sommigen leren er Engels of Nederlands.

De verdachten hebben recht op een eenpersoonscel, bijzondere omstandigheden daargelaten. Zij mogen hun eigen kleren dragen als die „schoon en passend“ zijn, aldus het UNDU-reglement.

Ze krijgen volgens 'moderne' inzichten bereid voedsel en hebben er recht op dat rekening wordt gehouden met hun godsdienst. In de UNDU zitten orthodoxe Serviërs, katholieke Kroaten en moslims. De verdachten kunnen ook zelf koken, en er wordt samen gegeten door gemengde groepen van Serviërs, Kroaten en moslims. De VN-gevangenis in Scheveningen is daarom ooit gekschend de enige plek op aarde genoemd waar het Bosnië-vredesakkoord van Dayton volledig wordt uitgevoerd.

Joegoslaven Nederland zijn verdeeld

Van onze verslaggever
AMSTERDAM - Een slecht Nederlands sprekende mevrouw neemt op de vroege donderdagavond de telefoon op bij de Servische Vriendschapsvereniging aan de Rotterdamse Rijnhaven. Nee, de vereniging geeft geen commentaar, zegt ze kribbig.

Later op de avond wil voorzitter Zarco Cuca toch iets zeggen. Maar z'n eigen mening over de

uitlevering van Milosevic houdt hij achter de kiezen. De Servische Vriendschapsvereniging, met vijfhonderd leden de grootste club van Serviërs in Nederland, is hopeloos verdeeld over de kwestie.

Verrast is hij niet over de uitlevering. „We wisten al twee jaar lang dat dit gebeuren zou. Als we acties hadden willen voeren of willen demonstreren tegen de

uitlevering, hadden we dat al lang kunnen doen.“ Ook nu zal dat niet gebeuren, verwacht hij. „Wat zou het voor zin hebben. Moeten we dan bij de gevangenis gaan staan? Helpt dat dan?“

Cuca vindt dat de uitlevering vooral iets zegt over het Joegoslavië van dit moment. „Dit is een zorgelijke ontwikkeling. De grondwet is genegeerd. Economie heeft voorrang gekregen.“

De raming van het Wifo voor de komende jaren is erin te zien dat de economie van de Oost-Europese landen in 2007 de overige landen uit Europa lid worden, maar hun economie is veel kleiner dan die van landen die nu lid zijn. Ook moet Nederland meer aan de Oosten ginvesteerd.

Daar staat volgens de Oosten-rijke onderzoekers tegenover dat in alle huidige EU-landen, Nederland niet uitzonderd, de buitenlandse investeringen licht op 0,5 procent. Dat zou volgens de ERT driehonderd procent zijn.

Het beeld verandert na de banen opleveren.

„Dit is het einde van de coalitie“, zei SNP-voorzitter Predrag Bulatovic gisteren, „na deze gebeurtenis praten wij niet meer met de DOS-coalitie“.

Ervan uitgaande dat in 2005 de exporteren profijtlijker controles verdwijnen. Dat maakt eren er baat bij dat straks grensovereen met de resultaten groei in de hele EU stemt redde de raming van het Wifo voor de komende jaren is erin te zien dat de economie van de Oost-Europese landen in 2007 de overige landen uit Europa lid worden, maar hun economie is veel kleiner dan die van landen die nu lid zijn. Ook moet Nederland meer aan de Oosten ginvesteerd.

Daar staat volgens de Oosten-rijke onderzoekers tegenover dat in alle huidige EU-landen, Nederland niet uitzonderd, de buitenlandse investeringen licht op 0,5 procent. Dat zou volgens de ERT driehonderd procent zijn.

Het beeld verandert na de banen opleveren.

„Dit is het einde van de coalitie“, zei SNP-voorzitter Predrag Bulatovic gisteren, „na deze gebeurtenis praten wij niet meer met de DOS-coalitie“.

Maar volgens Verheugen is er houding het meest van alle EU-rijke profiteert Nederland in ver-ten reeds af. Wel hebben bedrij- groei in de hele EU stemt redde de raming van het Wifo voor de komende jaren is erin te zien dat de economie van de Oost-Europese landen in 2007 de overige landen uit Europa lid worden, maar hun economie is veel kleiner dan die van landen die nu lid zijn. Ook moet Nederland meer aan de Oosten ginvesteerd.

Daar staat volgens de Oosten-rijke onderzoekers tegenover dat in alle huidige EU-landen, Nederland niet uitzonderd, de buitenlandse investeringen licht op 0,5 procent. Dat zou volgens de ERT driehonderd procent zijn.

Het beeld verandert na de banen opleveren.

„Dit is het einde van de coalitie“, zei SNP-voorzitter Predrag Bulatovic gisteren, „na deze gebeurtenis praten wij niet meer met de DOS-coalitie“.

FEITEN / Niemand in Joegoslavië wist waar het staatsgeld was gebleven

* „Er was niets, nul komma nul“. Een econoom van DOS, de coalitie die in oktober vorig jaar een eind maakte aan het bewind van Slobodan Milosevic, herinnert zich nog de ontsteltenis toen de nieuwe machthebbers de boeken gingen inspecteren. De schatkist was leeg: „Niemand wist waar alles was gebleven“.

Het was eigenlijk een klein mirakel, zo stelt de Wereldbank in het rapport dat ze publiceerde voor de donorconferentie die vandaag in Brussel wordt gehouden, dat Joegoslavië de winter zonder grote sociale onrust door-

kwam. Het zwaait daarvoor zowel de autoriteiten in het land zelf als de internationale gemeenschap, die snel met hulp over de brug kwam, lof toe.

Het land staat echter, aldus het rapport, nog maar aan het begin van het lange en moeizame pad van hervormingen, die uiteindelijk tot toetreding tot de EU moeten leiden. 'Breaking with the past: the path to stability and growth' is een uitputtende analyse van de sociale en economische situatie in Servië en Montenegro. Kosovo wordt buiten beschouwing gelaten, al wordt fijntjes opgemerkt dat ongeacht de uiteindelijke sta-

tus van het gebied 'de creatie van een geïntegreerde economische ruimte wenselijk is'.

De overgang naar een markteconomie moet plaatsvinden in extreem moeilijke omstandigheden, aldus de Wereldbank, al geldt dat voor Montenegro - dat al eerder is begonnen met herstructurering - wat minder dan voor Servië.

Industrie en infrastructuur verkeren - door jarenlange sancties, wanbeheer en verwaarlozing - in deplorabele staat. Fabrieken werken op halve kracht of liggen helemaal stil. De werkloosheid loopt tegen de dertig

procent, de inflatie kwam vorig jaar uit op 115 procent, de bevolking is arm (het gemiddeld loon in Servië is 140 gulden per maand, in Montenegro iets meer) en kan weinig meer hebben.

Toch zal zij eraan moeten wennen, zo waarschuwt de Wereldbank, in de toekomst meer te gaan betalen voor publieke diensten als energie en openbaar vervoer en zaken als telefoon en medicijnen. Nu is sprake van een vicieuze cirkel; elektriciteit kost bijna niets, maar daardoor kunnen centrales nauwelijks worden onderhouden en valt de stroom regelmatig weg.

Groot probleem is echter dat het publiek op korte termijn juist meer welvaart en een beter leven verwacht. De Wereldbank bepleit dan ook maatregelen die 'snelle winst' opleveren, zoals het stimuleren van de toeristensector en het schoonmaken van de Donau, waardoor internationale handel wordt bevorderd. Daar moet ook een economisch pact tussen zeven Zuidoost-Europese landen aan bijdragen, dat deze week werd gesloten op aandrang van de EU. De landen, waaronder Joegoslavië, Roemenië en Bulgarije, gaan de onderlinge handel liberaliseren.

Het meeste werk (privatisering) betere belastinginning etcetera moet uiteraard door het land worden verricht, maar, zo bepleit de Wereldbank, op korte en langere termijn kan Joegoslavië niet zonder buitenlandse hulp. Zo hangt de enorme buitenlandse schuld - die deels uit de erfenis is van het oude Joegoslavië - als een molensteen omnek van het nieuwe bewind. Op andere terreinen is 'generale hulp' dringend noodzakelijk, aldus de Wereldbank, die verdere daling van de levensstandaard 'onaanvaardbaar' noemt.

Nicole Lu

Eurocommissaris: Polen bij de kopgroep

BRUSSEL - Polen dreigt de aan- gen over Europese wetgeving, mi- lieuomen, landbouw, democratie en economie moeitzaam verto- pen. Met alle kandidaten wordt onderhandeld over in totaal 31 hoofdstukken. Daarvan heeft Warschau in drie jaar tijd er pas zestien afgesloten. Het moeilijke landbouwtraagstuk komt pas in 2002 aan de orde.

Maar volgens Verheugen is er houding het meest van alle EU-rijke profiteert Nederland in ver-ten reeds af. Wel hebben bedrij- groei in de hele EU stemt redde de raming van het Wifo voor de komende jaren is erin te zien dat de economie van de Oost-Europese landen in 2007 de overige landen uit Europa lid worden, maar hun economie is veel kleiner dan die van landen die nu lid zijn. Ook moet Nederland meer aan de Oosten ginvesteerd.

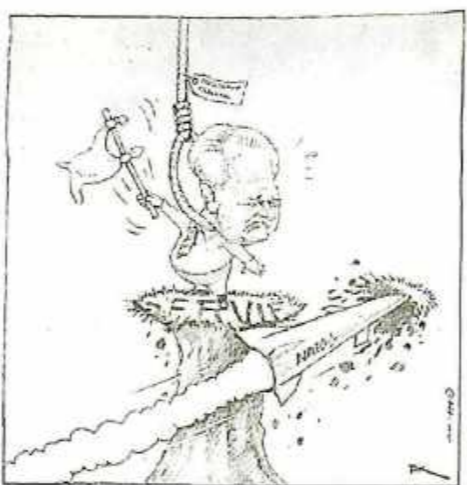
Daar staat volgens de Oosten-rijke onderzoekers tegenover dat in alle huidige EU-landen, Nederland niet uitzonderd, de buitenlandse investeringen licht op 0,5 procent. Dat zou volgens de ERT driehonderd procent zijn.

Het beeld verandert na de banen opleveren.

„Dit is het einde van de coalitie“, zei SNP-voorzitter Predrag Bulatovic gisteren, „na deze gebeurtenis praten wij niet meer met de DOS-coalitie“.

DE ONDERKRANT

20-0001

Onze vaste tekenaar op deze pagina op zaterdag, Paul Kusters, heeft het wel en wee van de Servische president Slobodan Milosevic de afgelopen jaren met zijn tekenen gevolgd. Nu 'de beul van de Balkan' in de gevangenis van Scheveningen zijn berechting door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag afwacht, nog eenmaal de hoogtepunten uit het 'beeldverhaal-Sloboda' van Paul Kusters. Met daarnaast zijn actuele kijk op Milosevic 'enkele reis Belgrado-Den Haag'.

Joegoslavië ruim beloond; Milosevic komt dinsdag voor

Van onze redactie buitenland
DEN HAAG – Slobodan Milosevic wordt dinsdag voorgeleid bij het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. In Brussel werd Belgrado ruim beloond voor het overdragen van de ex-president: op de donorconferentie is gisteren 3,3 miljard gulden toegezegd voor de wederopbouw van Joegoslavië.

De hoofdaanklager van het VN-hof sprak gisteren over een 'keerpunt' dat is bereikt met de overdracht van Milosevic. Hij is het eerste staatshoofd dat wordt berecht voor oorlogsmisdaden die onder zijn regime zijn begaan. Dinsdag krijgt Milosevic de beschuldigingen voorgelezen en wordt hem de vraag gesteld of hij zich schuldig acht.

Zijn advocatenteam kan bezwaren aanvoeren tegen zijn berechting voor het hof. Tijdens een tussenlanding in Tuzla op weg naar Den Haag verklaarde Milosevic gisteravond dat hij het tribunaal 'niet erkent'. Overigens is de verwachting dat het proces pas volgend jaar zal beginnen.

De ex-president worden oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid ten laste gelegd, begaan tijdens de campagne tegen etnische Albanen in Kosovo in 1999. Die Kosovo-aanklacht is gisteren nog uitgebreid. Naar verwachting komt hier nog een aanklacht overheen voor misdaden begaan tijdens de oorlog in Kroatië en Bosnië, waarbij een kwart miljoen mensen omkwamen.

Door de overdracht van Milosevic zit de Joegoslavische Federatie inmiddels zonder kabinet. Pre-

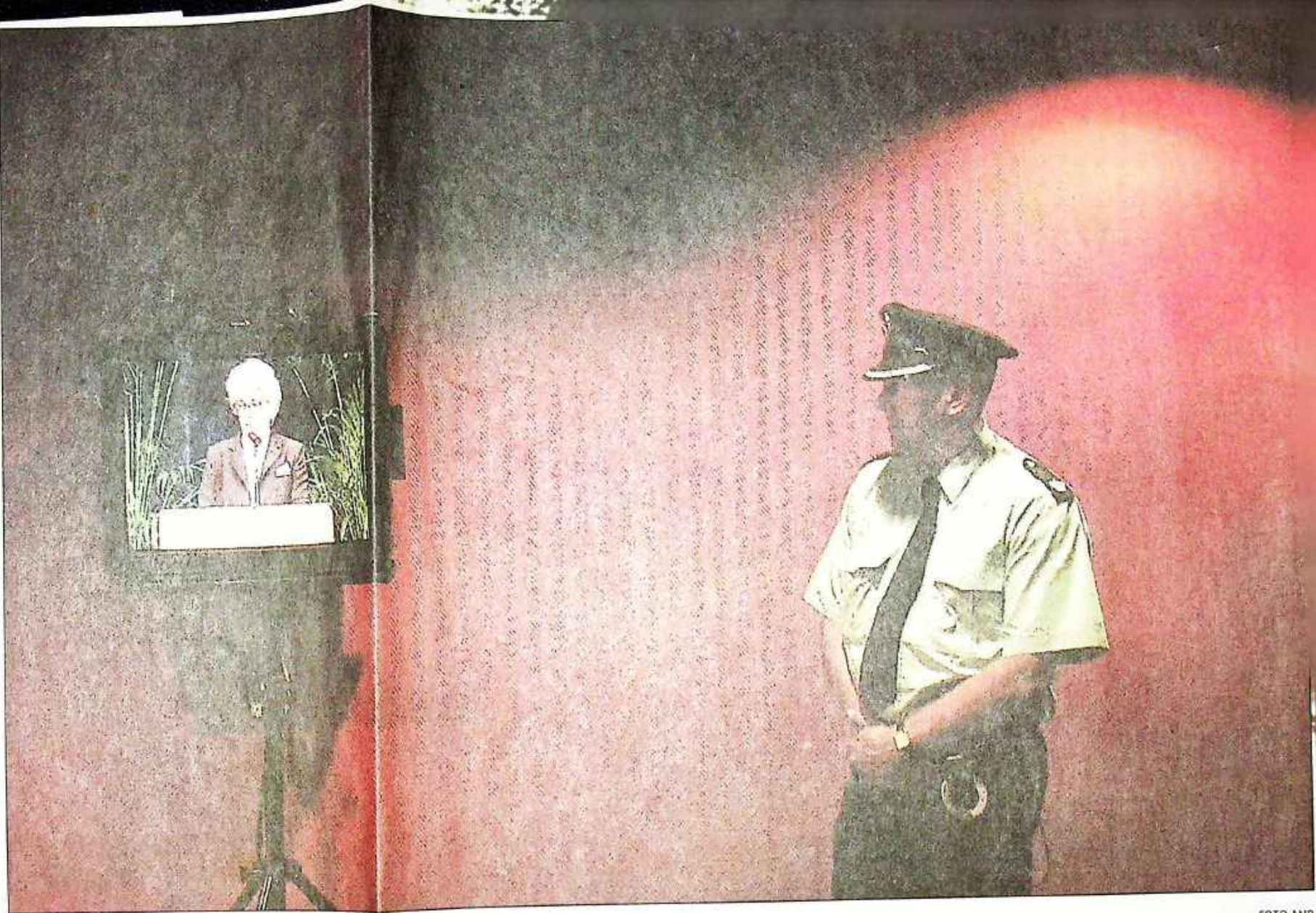
mier Zizic heeft het bijtje erbij neergegoooid. Zijn partij, de Montenegrijnse SNP, is uit het kabinet gestapt. De Joegoslavische president Kostunica kan een nieuwe premier voorstellen, maar als het parlement die afwijst, moet hij federale verkiezingen uitroepen.

De partij van Kostunica heeft gemeld de DOS-alliantie te verlaten. Kostunica werd donderdag pijnlijk gepasseerd door DOS bij de beslissing Milosevic over te brengen naar Den Haag. De Russische minister van buitenlandse zaken Igor Ivanov sloot zich aan bij Kostunica, die de uitlevering 'illegaal' noemde.

Na aankomst in de gevangenis van Scheveningen, rond kwart over één gisternacht, is Milosevic medisch onderzocht. Ook heeft hij telefonisch contact gehad met zijn familie en een team van advocaten aangesteld. Zijn familie heeft hij gerustgesteld, verklaarde Branimir Gugl, een van de raadslieden. „Milosevic voelt zich niet schuldig aan enige Haagse aanklacht. Hij zegt de belangen van het Servische volk te hebben behartigd en dat hij dat weer zou doen.”

De premier van de Bosnisch-Servische 'Republika Srpska', erkent dat de druk toeneemt om samen te werken met het VN-tribunaal. „Nu alle andere landen in de regio meewerken, neemt de druk toe om in actie te komen”, zei Miladen Ivanic. Hij doelt op de gezochte Radovan Karadzic en generaal Ratko Mladic. De partij van Karadzic, die in Oost-Bosnië zou verblijven, is de leidende kracht in de coalitie van Ivanic.

www.trouw.nl/joegoslavië

Een agent volgt buiten de perszaal van het VN-hof de persconferentie van hoofdaanklaagster Carla del Ponte.

FOTO ANP

Serviërs voelen zich bedrogen; angst is terug

Van een medewerker
BELGRADO – „Ik mag hopen dat we er in ieder geval goed voor worden betaald.” Dragan (43) zegt het op bittere toon. Hij heeft geen traan gelaten om de uitlevering van Slobodan Milosevic.

Maar de architect is wel danig gefrustreerd over de manier waarop de voormalige Joegoslavische president in de Scheveningse gevangenis is beland. „Er was ons, na de revolutie, een rechtsstaat beloofd. Dit lijkt nergens op.”

In het Westen mag de uitlevering van Milosevic als een historische gebeurtenis zijn verwelkomd, in het centrum van Belgrado is van euforie geen sprake.

De aanhangers van Milosevic zijn woedend, uiteraard. Daartegenover staat een handjevol (merendeels jonge) Serviërs dat weinig reden ziet zich druk te maken: „Die man is weg, hij kreeg wat hij verdiende, dat het allemaal misschien niet zo netjes is gegaan, nou ja. Premier Djindjic heeft tenminste getoond dat hij ballen heeft”, aldus een student.

Maar veel van de Serviërs die, net als Dragan, in oktober vorig jaar de straat opgingen toen Milosevic de uitstap van de verkiezingen naar zijn hand dreigde te zetten, voelen zich bedrogen. Deels door de buitenwereld die Milosevic voor veel geld heeft ge-

kocht, maar meer nog door de eigen autoriteiten. „Milosevic hield zich aan God noch gebod. Daarom stemden we op de oppositie. Vervolgens doet Djindjic precies wat hij wil. Dat betekent dat wij ons nog steeds niet veilig kunnen voelen”, aldus Mira.

Dat Djindjic, zoals hij zelf zegt, niets fout heeft gedaan omdat hij slechts deed wat het internationale recht vereist, wil er bij velen niet in. „Ik moet nog zien dat de Amerikanen iemand uitleveren als de VN dat vraagt”, aldus een krantenverkoper.

Ondertussen gonst het in Belgrado van de geruchten. Milan Martić, ooit leider van de Kroatische

servische Serviërs, zou zijn gearresteerd. En de Servische president Milutinovic zou zich als getuige tegen Milosevic in Den Haag willen melden in een poging zelf aan vervolging te ontkomen.

De geruchten dragen bij aan een licht gevoel van angst, dat de hoofdstad sinds oktober vorig jaar, toen het land voorgoed de ketenen leek te hebben afgeworpen, niet meer heeft gekend. De SRS, de Radicale Partij, wil dagelijks gaan demonstreren. Dragan: „Ik hoop dat alles met een sisser afloopt. En dat de wereld ons verder met rust laat.”

Tienduizend aanhangers van Milosevic gingen gisteravond de

straat op. Voor het Joegoslavisch parlement schreeuwden ze 'verraad'. Op het in elkaar slaan van wat tv-journalisten na, bleef het rustig.

PAGINA 5:

- DE DONORCONFERENTIE
  - HET INTERNATIONAAL RECHT KRIJGT TANDEN
  - WIE ZIT VAST IN GEVANGENIS SCHEVENINGEN?
- DE VERDIEPING, PAGINA 19:
- DE LIJST OORLOGSMISDADEN IS LANG
  - INTUSSEN AAN HET THUISFRONT

Intussen aan het thuisfront

30 juni 2001

Uitlevering Milosevic

David Jan Godfroid

De uitlevering van Slobodan Milosevic zou een toonbeeld van doorzichtigheid worden. Geen nachtvlucht naar Den Haag voor de van oorlogsmisdaden verdachte oud-president van Joegoslavië beloofde de Servische premier Zoran Djindjic nog maar kort geleden. Een vertrek in het volle daglicht zou Milosevic' deel zijn.

Het liep een beetje anders. Donderdag schortte het Joegoslavische Constitutionele Hof nog een decreet op dat samenwerking met het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag regelt. Maar enkele uren later vertrok onder dekking van de avond een helikopter van Belgrado naar Tuzla in Bosnië, gevolgd door een vlucht van een vliegtuig van Tuzla naar Den Haag. Aan boord: Slobodan Milosevic. Haast symbolisch knetterde er die nacht een zwaar onweer boven Servië.

De westerse wereld stond gisteren te juichen over zoveel doortastendheid, maar in weinig landen zou de gevolgde procedure genade hebben gevonden. De president van Joegoslavië, de rechtsprofessor Vojislav Kostunica, is woedend. De manier waarop de uitlevering van Milosevic is verlopen noemde hij in een televisietoespraak niet legaal en in strijd met de grondwet. De president refereerde zelfs aan de gewraakte methoden die Milosevic zelf hanteerde onder zijn bewind.

De bom is dus gebarsten in politiek Belgrado. En dat terwijl het allemaal zo mooi begon. Op 5 oktober vorig jaar nam Kostunica de macht van Milosevic over. Na de bestorming van het federale parlamentsgebouw in Belgrado erkende de man die Joegoslavië en de om-

Milosevic terecht zou staan in eigen land. De oud-president werd beschuldigd van machtsmisbruik en fraude. Premier Djindjic verklaarde zelfs dat Milosevic zich voor een Servische rechtbank zou moeten verantwoorden voor oorlogsmisdaden.

De internationale druk om tot uitlevering over te gaan werd steeds groter. Een donorconferentie voor de financiële hulpverlening aan Joegoslavië werd uitgesteld omdat Belgrado te weinig gedaan zou hebben om Milosevic in Den Haag te krijgen. Een nieuwe datum werd vastgesteld. Vóór 29 juni, gisteren, moest Joegoslavië een begin maken met de uitlevering van Milosevic, anders ging een deel van het hulpgeld aan de neus voorbij. Joegoslavië, en zeker Servië, heeft de miljardensteun hard nodig na de jarenlange plundertocht van Mi-

Slobodan Milosevic zit nu in een Scheveningse cel. Daar kan hij zich afvragen waarom hij ooit het Akkoord van Dayton heeft ondertekend. Want daarmee velde hij zijn eigen vonnis. In Belgrado is intussen het gekrakeel losgebarsten. De oppositie die Milosevic in de verkiezingen wist te verslaan dreigt door de overdracht aan het Tribunaal in Den Haag uiteen te vallen.

Aanhangers van Milosevic hullen nadat ze hebben gehoord dat de ex-president aan het VN-tribunaal is overgedragen.

FOTO REUTERS

De lijst oorlogsmisdaden is lang

Aanklacht

Gert Jan Rohmensen

Wat zou er omgaan in de man die ooit zijn handtekening zette onder het verdrag van Dayton? Wie zou niet willen weten hoe Slobodan Milosevic zijn eerste nacht en dag in zijn nieuwe onderkomen in de VN-gevangenis in De Haag heeft doorgebracht? Naast alle juridische kwesties zijn het de boeiendste vragen van dit moment.

Mogelijk zit de 59-jarige Joegoslavische oud-president zich in zijn nieuwe cel in de VN-gevangenis te verbijten. Mogelijk heeft hij spijt dat hij ooit in 1995 heeft toegezegd medewerking te verlenen aan het Joegoslavië-Tribunaal en zijn eigen vonnis daar min of meer mee veldde. Misschien was het een vorm van roekeloze zelfoverschatting. Milosevic moet voor zichzelf zeker hebben geweten dat, wie er ook voor het Tribunaal zou moeten verschijnen, hij dat niet zou zijn.

Het Dayton-verdrag, dat eind 1995 door de presidenten van Kroatië, Bosnië en Servië werd ondertekend, markeerde het formele einde van de oorlog in Bosnië. De verdragspartijen verplichtten zich tegelijkertijd mee te werken aan het oorlogstribunaal voor het voormalige Joegoslavië.

Het antwoord op de vraag in welke goedstoestand Milosevic verkeert zal maar zeer ten dele kunnen worden beantwoord. De gevangenis in Scheveningen is vrijwel afgesloten van de buitenwereld. Media hebben er geen toegang. Alleen VN-personeel en advocaten mogen er naar binnen. Een van zijn raadsheren heeft gisteren vanuit Belgrado laten weten dat zijn cliënt „zich aan nog niet een van de aanklachten van Den Haag schuldig voelt“. Advocaat Branimir Gugl: „Hij zegt dat zijn beleid erop gericht was de belangen van het Servische volk te beschermen. Hij zou het op dezelfde manier weer doen.“

De man die wel de 'Slachter van de Balkan' wordt genoemd en die meer dan tien jaar gold als de onvoorspel-

baarste strateeg en tacticus in het gebied, heeft in de gevangenis veel tijd om na te denken. Of hij contact mag hebben met de andere 38 gevangenen – zoals tot nu toe gebruikelijk is in het celblok – is nog niet duidelijk.

De aanklacht zal hem dwingen om na te denken over bijvoorbeeld de slachtpartij in het Kosovaarse dorp Racak op of rond 15 januari 1999. Daar werden naar schatting 45 Kosovo-Albanen om het leven gebracht. De aanklager stelt in het document: „In de vroege ochtenduren werd het dorp Racak aangevallen door Servische en federale Joegoslavische troepen. Na de bombardementen trok de Servische politie later die ochtend het dorp binnen en begon met huiszoekingen. Dorpelingen die voor de politie probeerden te vluchten werden neergeschoten. Een groep van ongeveer 25 mannen probeerde zich te verstoppen in een gebouw, maar werd ontdekt door de Servische politie. Ze werden geslagen en vervolgens naar een nabijgelegen heuvel gebracht, waar ze werden doodgeschoten. In totaal werden in en om Racak ongeveer 45 Kosovo-Albanen vermoord door de Servische en Joegoslavische troepen.“

Toen duidelijk werd wat er in Racak was gebeurd, begreep de internationale gemeenschap dat dit mogelijk in heel Kosovo stond te gebeuren. Hoewel Racak kan worden gezien als een keerpunt in het conflict duurde het nog tot eind maart voordat de Navo besloot in te grijpen.

Racak voert een lange lijst aan van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid die in Kosovo werden begaan, en die Milosevic en vier andere Joegoslavische kopstukken ten laste worden gelegd. Milosevic wordt als oud-president van Joegoslavië en van Servië direct verantwoordelijk gehouden voor wat er in de Servische provincie Kosovo is gebeurd.

Het Joegoslavië-Tribunaal is al jaren bezig bewijsmateriaal te verzamelen tegen Milosevic. Op grond daarvan is een aanklacht opgesteld die op 27 mei 1999 werd uitgebracht door de toenmalige aanklager van het Tribunaal, de Canadese Louise Arbour. De aanklacht be-

slaat enkele tientallen pagina's, gevuld met beschrijvingen van moordpartijen zoals die in Racak.

Ook wordt Milosevic verdacht van het aanmoedigen of het verlenen van steun aan gedwongen deportaties. In totaal werden zo'n 740 000 Kosovo-Albanen uit hun dorpen en huizen verjaagd. De meesten werden op transport gesteld naar het buurland Macedonië. Ook daarvan zijn in de aanklacht gedetailleerde beschrijvingen terug te vinden.

Vooraf in maart en april 1999 werd in veel dorpen en steden een systematische verdrijvingscampagne gevoerd door de Joegoslavische troepen. Onder meer in Pec waar, zo stelt de aanklacht,

„Joegoslavische en Servische troepen van huis tot huis gingen en Kosovo-Albanen dwongen te vertrekken. Sommige huizen werden in brand gestoken en een aantal mensen werd neergeschoten. Soldaten en politie stonden langs de straten en stuurden de Albanen richting het centrum. Toen zij het centrum bereikten werden degenen die niet de beschikking hadden over eigen voertuigen in bussen geladen en naar het naburige Prizren vervoerd. Buiten Prizren werden zij gedrongen de bussen te verlaten en de resterende veertig kilometer naar de Albanese grens te voet af te leggen. Daar kregen zij opdracht hun identiteitspapieren af te geven aan

de Servische politie.“

Milosevic is tot dusver alleen aangeklaagd voor misdaden begaan in Kosovo, maar volgens aanklager Graham Blewitt zal dat worden uitgebreid naar misdaden begaan tijdens de oorlogen in Kroatië en Bosnië tussen 1991 en 1995. Mogelijk dat de aanklacht tegen de voormalige Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic en de legerleider Ratko Mladic daarbij als leidraad kan dienen. Beiden is, naast oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid, genocide (volkenmoord) ten laste gelegd. Het is de zwaarste en tevens de moeilijkst te bewijzen aanklacht van het Tribunaal.

Milosevic in maart dit jaar, een week voordat hij werd gearresteerd.

FOTO AP

griep had gekregen de verkiezingen van september te hebben verloren. De Democratische Oppositie van Servië (DOS), met Kostunica als boegbeeld, nam de macht over.

De overwinningfeesten waren nog niet voorbij of de oud-president bleek een blok aan het been van het nieuwe bewind. Het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag wilde hem hebben voor oorlogsmisdaden in Kosovo, en wel zo snel mogelijk. De westelijke landen steunden die eis. Het was het begin van de nog steeds voortdurende strijd tussen 's lands twee belangrijkste politici: Vojislav Kostunica en Zoran Djindjic, toch al niet zulke goede vrienden van elkaar.

Joegoslavië is een federatie van twee republieken: Servië en Montenegro. In Servië leidt Djindjic de regering, in Montenegro is de op afscheiding beluste Milo Djukanovic aan de macht. Djukanovic boycotte de laatste verkiezingen en is zodoende niet vertegenwoordigd in de regering van de federatie. De Socialistische Volkspartij (SNP) van Montenegro zit wel in die regering. De SNP wil het huidige Joegoslavië juist bij elkaar houden.

De SNP was de Montenegrijnse bondgenoot van Milosevic tijdens diens regime. Hun leider, Predrag Bulatovic, verzet zich de afgelopen weken dan ook sterk tegen de uitlevering van zijn vroegere politieke vriend. Keer op keer lagen de Montenegrijnen dwars bij de opstelling van een uitleveringswet. Die was nodig, zeiden politici van beide zijden, want de Joegoslavische wet staat de uitlevering van burgers aan een buitenlandse staat niet toe.

Uiteindelijk gebruikten de DOS-ministers in de federale regering een weinig democratische methode: zij vaardigden zonder steun van hun Montenegrijnse collegas een decreet uit. Milosevic' advocaten waren er als de kippen bij om dat aan te vechten bij het Constitutionele Hof, dat overigens volledig door de oud-president is samengesteld.

Het Hof schorste de werking van het decreet eerder deze week. Het zei meer tijd nodig te hebben voor bestudering ervan. Dus was het onmogelijk Milosevic uit te leveren, vond de jurist Kostunica. Maar Djindjic dacht daar anders over.

Milosevic werd op 1 april met veel bombarie gearresteerd. Dat was niet zonder reden: in hetzelfde weekeinde moest het Amerikaanse Congres beslissen over belangrijke financiële steun aan Joegoslavië.

Joegoslavische politici verzekerden dat

Het was slikken of stikken en dus kwam het decreet op initiatief van Djindjic' vrienden in de federale regering tot stand, en dus zat Milosevic donderdagavond op het vliegtuig naar Nederland. Een juridische basis voor de uitlevering was niet meer nodig. Djindjic beriep zich op de Joegoslavische wet die alleen de uitlevering van onderdanen aan andere staten verbiedt. En aangezien het Joegoslavië-Tribunaal geen staat is, geldt de wet daar niet voor. Enkele maanden geleden dacht Djindjic daar nog totaal anders over.

De belangrijkste partijen in Joegoslavië staan nu lijnrecht tegenover elkaar: de Joegoslavië-gezinde Montenegrijnen tegenover de federale regering en Kostunica tegenover het grootste deel van de Democratische Oppositie van Servië.

Verschuivende scenario's tekenen zich af. De Montenegrijnen verlaten de federale regering en zeggen hun parlementaire steun eraan op. Daarmee zal de regering haar meerderheid in het federale parlement verliezen en dat zal dan weer leiden tot nieuwe verkiezingen. De vraag is echter waarvoor. Voor een federatie die op instorten staat? Als die federatie het inderdaad begeeft, houdt Joegoslavië op te bestaan en dan moeten er in Montenegro en Servië afzonderlijk nieuwe parlementen worden gekozen. Het zijn dan immers twee aparte landen.

Het ziet er verder naar uit dat de DOS, de achtien partijen tellende coalitie die Joegoslavië verloor van Milosevic, haar eigen ondergang aan de voormalige president te danken zal hebben. De breuk tussen met name Kostunica en Djindjic na de uitlevering lijkt moeilijk te lijmen. De Servische premier Djindjic neemt een risico. Hij heeft dan wel het grootste deel van de DOS achter zich, maar Kostunica is als politicus veel populairder dan hij. In opiniepeilingen overstijgt zijn populariteit zelfs die van Milosevic in zijn hoogtijdagen.

De vraag is of een splitsing van de DOS erg is. Nee, zeggen de meeste leden van de coalitie. Of, zoals een vertegenwoordiger van Kostunica's Democratische Partij van Servië al begin dit jaar verklaarde: de DOS is een kunstmatige coalitie. Het enige doel was Milosevic weg te krijgen. Dat is gelukt. Onze meningsverschillen zullen nu snel aan de oppervlakte komen en daarna zal de DOS uiteenvallen in drie of vier verschillende partijen. Dat is niet erg. Dan worden we eindelijk een echte democratie waarin burgers de keuze hebben tussen verschillende mogelijkheden.

Milošević Foto AP

De sfeer had donderdagavond wel iets van de aankomst van Sinterklaas, maar dan midden in de zomer, wat het nog onwezenlijker maakte. Gespannen afwachting: komt-ie wel, komt-ie niet, waar precies, hoe laat? De avond werd volgepraat met de vraag of de overdracht van Milošević aan het Joegoslavische tribunaal als een verrassing was gekomen. Correspondenten, verslaggevers, politici, allemaal wilden ze van elkaar weten: ben je erg verrast?

Het antwoord op een dergelijke vraag hangt vooral af van de werking van iemands geheugen. Wie maar één dag terugkeek, was bijzonder verrast. 's Middags hadden de advocaten van Milošević in Belgrado de champagnekurken nog laten knallen in de overtuiging dat het Constitutionele Hof zijn uitlevering had voorkomen. Wie iets verder terugkeek, tot de machtswisseling in Servië afgelopen najaar, was veel minder verrast. Het politieke einde en de daarop volgende gevangenneming van Milošević moesten hem, ondanks het tegenpartelen van de nieuwe president Koštunica, wel in Den Haag doen belanden. Het Statuut van

het tribunaal bepaalt uitdrukkelijk dat de positie van een (voorheen) staatshoofd geen strafrechtelijke immuniteit biedt. De Veiligheidsraad heeft er met zoveel woorden op aangedrongen de Servische misdaden in Kosovo te onderzoeken en bij de bekendmaking van de aanklacht tegen Milošević, ruim twee jaar geleden, deelde de aanklager mee dat het vervolgingsbeleid zich hoe dan ook zou richten op de hoogsteplaatste politieke en militaire leiders.

Zo bezien is de komst van verdachte M. naar Den Haag allermest verrassend. Als Servië weer als normaal lid van de internationale gemeenschap wil functioneren, kan het niet ontkomen aan de regel dat het internationaal recht boven nationaal recht gaat. Belgrado is volkenrechtelijk gedwongen tot medewerking aan het tribunaal, nu en in de toekomst.

Wie had dat kunnen denken toen de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties het tribunaal in 1993 oprichtte? Als we het toch hebben over verrassende ontwikkelingen, dan is de echte surprise het ongelijk van de sceptici van toen, al klinkt het woord surprise

VAN DE WEEK

Elsbeth Ety

Machten recht

nogal lichtvoetig en zou ik, zonder vrees in pathos te vervallen, liever willen spreken van niets minder dan een geschenk aan toekomstige generaties.

Denk nog eens terug aan de tijd van de introductie van het tribunaal. Het was, zo luidde toen een wijdverbreide opvatting, niets anders dan een doekje voor het bloeden, een schaaamlap voor het onvermogen en de onwil van de internationale gemeenschap om in te grijpen in de conflicten op de Balkan. Het cynisme overheerste. Eerst zien, zeiden de critici, dan geloven. Op zichzelf was dat niet onbegrijpelijk. Het leek het tribunaal te ontbreken aan gezag en effectiviteit. Het regende sceptische vragen.

Wat moest je met het recht uitspreken tegen beulen die anoniem huishielden in een totaal ontworpen samenleving? Wat kon een tribunaal beginnen dat door de Verenigde Naties zelfs niet was voorzien van voldoende organisatorische en financiële middelen? Maar belangrijker: waar waren de verdachten? Hoe kon het tribunaal die opsporen in het

fysisch en politiek ontogekelijke oorlogsgebied? Hoe zou men ooit de hand op de verantwoordelijken kunnen leggen? Waar zou trouwens het bewijsmateriaal vandaan moeten komen en hoe zou, als men het al kon vergaren uit massagraven en getuigenverklaringen, dat bewijs kunnen worden herleid tot namen van daders?

En zelfs als er dan soms een paar kleine vissen in de fuik zouden zwemmen, dan was het toch zeker ondenkbaar dat de grote bazen, de politieke leiders en militaire commandanten, ooit zelf terecht zouden moeten staan? Waren de voornaamste boosdoeners, Milošević voorop, maar ook zijn Kroatische evenknie, de inmiddels overleden Tudjman, in 1995 geen gesprekspartners met wie zaken gedaan moesten worden en die zich dus voor onkwetsbaar konden houden? Nog nooit heeft een (voormalig) staats-hoofd zich voor een internationaal tribunaal moeten verantwoorden, kon men tot dusver zeggen. Wat niemand meer kan zeggen, is dat het daarom ook onmogelijk was.

Zo kwam ik donderdagavond in een steeds feestelijker stem-

ming. Toegevoegen, het cynisme over het gezag en de effectiviteit van het internationale strafrecht is met de overdracht van ex-president Milošević aan het Haagse tribunaal natuurlijk niet op slag verdwenen. Er zijn wel degelijk bedenkingen tegen en ontzeringen van de rechtsgang. Er speelt de nodige berekenende machtspolitiek mee. Het verband tussen de overdracht en de gisteren in Brussel gehouden donorconferentie die Joegoslavië economisch enigszins uit het slop moet halen, is overduidelijk. De zwaarste pressie op Belgrado om Milošević uit te leveren kwam van de NAVO-landen die Servië vanuit de lucht op de knieën dwongen in de Kosovo-oorlog. Het verwijt ligt daarmee op de loer dat, zoals eerder in de geschiedenis, de overwinnaars het recht naar hun hand zetten. Macht van wapens en macht van geld gaven opnieuw de doorslag. Het recht staat dus nog zwak.

Toch is de vooruitgang onbetwistbaar. Het zijn niet de overwinnaars, het is een onafhankelijk door de VN opgericht en breed samengesteld tribunaal dat recht spreekt. Tot dusver op een wijze die door volkenrechtgeleer-

den, op enkele uitzonderingen na, naar omstandigheden onbepelbaar wordt gevonden. De grote vissen komen aan de beurt, ook al heeft SFOR tot nu toe Mladic en Karadžić laten lopen. En ook al werd Tudjman nooit aangeklaagd, Servië kan niet waarmaken dat het tribunaal eenzijdig recht spreekt. De hoogste straf tot op heden ging naar de Kroatische generaal Blaskić (45 jaar).

Het belangrijkste van alles - en dat maakte afgelopen donderdagavond tot een feest - is dat genocide daadwerkelijk wordt vervolgd en berecht, dat staatshoofden en legerleiders zich aan het internationale recht onderwerpen weten, dat ieder individu verantwoordelijk is voor handhaving van de rechten van de mens, die sinds de oprichting van het Joegoslavische tribunaal wereldwijd vastere voet aan de grond hebben gekregen.

De volgende stap is het vast internationale strafhof in Den Haag. Nu maar hopen dat dit hof alsnog universele jurisdictie krijgt en dat ook machtige landen zoals de VS, China en India zich eraan zullen onderwerpen.

ZATERDAG 30 JUNI 2001

Op donorconferentie Wereld zegt Joegoslaven veel hulp toe

Door onze correspondent BEN VAN DER VELDEN
BRUSSEL, 30 JUNI. De internationale gemeenschap heeft Joegoslavië voor dit jaar 1,28 miljard dollar hulp toegezegd. Daarmee is het streefbedrag van de donorconferentie, die de Wereldbank en de Europese Commissie gisteren in Brussel hadden belegd, met 30 miljoen dollar overschreden.

De Joegoslavische vice-premier Miroslav Labus zei dat het succes van de conferentie ten dele het gevolg was van de uitlevering van ex-president Slobodan Milošević afgelopen donderdag aan het Joegoslavische tribunaal in Den Haag. „Mijn land heeft het signaal gegeven dat het bereid is om alle internationale verplichtingen te respecteren”, aldus Labus. Begin deze week aarzelden nog landen, waaronder de Verenigde Staten, over deelname aan de donorconferentie wegens onzekerheid over Joegoslavische samenwerking met de rechters in Den Haag. Hij zei overigens dat de uitlevering van Milošević vlak voor de conferentie „slechts een samenloop van omstandigheden” was. Zijn regering zou alleen uit ergernis hebben gehandeld over aanklagers van Milošević in het Constitutionele Hof die probeerden berechting van de ex-president in Den Haag te verhinderen. Hij zei dat zijn land enkele maanden stabiliteit nodig heeft om de wederopbouw van Joegoslavië op de rails te zetten.

De steun van 42 donorlanden en 25 internationale organisaties is bestemd voor onder andere infrastructuur, sociale programma's en voor bestrijding van het Joegoslavische begrotingstekort. Labus zei te verwachten dat na het aftreden van de Joegoslavische federale regering, zijn land enkele maanden door een demissionair kabinet geleid zal worden. Daarmee zal Joegoslavië volgens hem voldoende tijd hebben om voor nieuwe verkiezingen met het geld van de internationale gemeenschap vaart te zetten achter economische hervormingen. Johannes Linn, vice-president van de Wereldbank, prees omstandig de kwaliteit van de plannen voor wederopbouw die de Joegoslavische regering gisteren in Brussel presenteerde. Van de 1,28 miljard dollar voor Joegoslavië is ongeveer de helft afkomstig van de Europese Unie. De Europese Commissie deed een toezegging van 230 miljoen euro. Duitsland bood 151 miljoen euro aan. Zwitserland kwam met 22 miljoen dollar over de brug. Nederland bood het bescheiden bedrag van 15 miljoen gulden projecthulp aan. De VS droegen aan het resultaat van de donorconferentie bij met 181,6 miljoen dollar. De Wereldbank verstreekte 150 miljoen dollar.

...En de hoge nood van Joegoslavië

2001
Het geld dat Joegoslavië gisteren, daags na de uitlevering van Milošević, kreeg toegezegd, is zeer welkom in ziekenhuizen, scholen en elektriciteitscentrales. En ook voor elke volgende dollar is zonder moeite een bestemming te bedenken.

Door onze correspondent YAËL VINCKX
BELGRADO, 30 JUNI. Twee jaar geleden sloten stralingsdeskundigen de röntgenkamer van het grootste gezondheidscentrum in Joegoslavië, *Don Zdravlja*. De kamer was radio-actief. Een schort ontbrak om artsen en verpleegkundigen te beschermen. Die werden vaker dan gemiddeld onvruchtbaar of kregen kanker. De kamer werd verzegeld met een geel lint, herinneren de werknemers zich, en het personeel moest op zoek naar een loden schort. Dat werd gevonden op een ander, oud röntgenapparaat. Het lint verdween. Vandaag de dag hangt het schort, letterlijk met plakband bij elkaar gehouden, aan het röntgenapparaat. Zelfs in de wachtkamer is onlangs straling gemeten.

De gezondheidszorg is ziek in Servië. Vier oorlogen hebben de gezondheidscentra en ziekenhuizen danig verzwakt. Investerings bleven uit; zeventig procent van het staatsbudget ging op aan defensie. Onder president Slobodan Milošević moesten de zieken het zelf uitzoeken. Dat gold ook voor de ziekenhuizen en de apotheken. De vriendelijke van Milošević mocht private klinieken en apotheken opzetten met bijbehorende 'commerciële' prijzen. Maar de door de staat gefinancierde ziekenhuizen kwijnden weg. De leiding van Don Zdravlja had niet eens geld voor operatiehandschoenen.

Directrice Katerina Vekić heeft haar hoop gevestigd op de donorconferentie die gisteren in Brussel werd gehouden. Daar kreeg Joegoslavië 1,28 miljard dollar (ruim drie miljard gulden) voor het komende jaar toegezegd. Het geld wordt opgebracht door 42 donorlanden en vijftien internationale organisaties. Het zal vooral worden gebruikt om de energiesector op de been te helpen, gebombardeerde bruggen te herbouwen, kapotgereden wegen te herstellen, sociale vrede te kopen en de gaten in de begroting van Servië te dichten. He gezondheidscentrum heeft zijn verlanglijst al klaar liggen - en die is lang. De directrice wil een nieuwe röntgenapparaat. Het apparaat met het gescheurde schort is negentien jaar oud. Het labora-

'Astmapatiënten hebben geen verstuivers'

torium wil een nieuw apparaat om bloed te testen. De huidige machine is twaalf jaar oud en doet één test per keer. Fysiotherapie wil een nieuw apparaat voor elektrotherapie. Dat apparaat is twintig jaar oud. Overal in het ziekenhuis nemen de afdelingshoofden uitgebreid de tijd om hun ellende toe te lichten. „We zitten in een te krappe kelder”, zegt het afdelingshoofd fysiotherapie. Langere mensen lopen gebogen door de gang, anders stoten zij hun hoofd tegen de verwarmingsbuizen aan het plafond. De patiënten worden van elkaar gescheiden door een vaal donkergroen gordijn. Zonder scrupules trekt het afdelingshoofd het gordijn opzij. Directrice Vekić hoopt ook op budgettaire steun. Een deel van het in Brussel toegezegde geld zal in-

derdaad worden gebruikt om het begrotingstekort van Servië te bestrijden. Vekić wil met dat geld de salarissen van het personeel opkrikken; een specialist verdient nu 230 mark per maand, een verpleegster 100 mark. Maar er zijn meer gegadigden. De elektriciteitscentrales in Servië hopen op geld om elektriciteit te importeren en op gratis onderdelen. De scholen in Servië willen geld om de lokalen op te knappen, om boeken en ander lesmateriaal aan te schaffen en om de salarissen van de leraren te verhogen. Gepensioneerden hopen dat hun uitkering wordt eindelijk eens uitbetaald, evenals oorlogsinvaliden. Staatbedrijven willen geld om de salarissen uit te betalen. In het noorden van Servië bijvoorbeeld, hebben 53 bedrijven hun 11.000 werknemers niet betaald in de afgelopen maanden. De lijst gaat verder. Kinderthuizen zitten met de handen in het haar omdat de opvang van vaak getraumatiseerde oorlogsvrouwen tekortschiet. Psychiatrische inrichtingen beschikken over zo weinig medicijnen dat zij maar sigaretten uitdelen om patiënten rustig te houden. Hulporganisaties eisen meer geld voor de opvang van vluchtelingen in Servië. Dat herbergt de meeste ontheemden binnen het voormalige Joegoslavië. De Hoge Commissaris voor Vluchtelingen van de VN, Ruud Lubbers, luidde enige weken geleden tijdens een bezoek aan Servië de noodklok. Bij het kantoor van de Europese Unie in Belgrado, belast met de uitvoering van een grootscheeps reconstructieprogramma, geven ze prioriteit aan de energiesector. Op de tweede plaats volgt de gezondheidszorg. „Servië heeft te veel problemen”, zegt Hasso Molinex van het EU-programma. „Giftige stoffen lekken weg in de Donau, astmapatiënten hebben geen verstuivers. En wat doen we dan? Dan kiezen we voor de verstuivers. Die milieuproblemen lossen we later wel op.”

Benodigd voor Joegoslavisch herstelprogramma

Programma voor economisch herstel en daarvoor benodigde geldbedragen in miljoenen dollar per periode

	2001	2002-04	totaal	in%
Macro-economisch management	156,6	409,9	566,5	14,5
Bevordering van groei	773,3	1.745,9	2.519,2	64,5
Ontwikkeling private sector	112,4	215,5	327,8	8,4
Ontwikkeling financiële sector	18,3	27,0	45,3	1,2
Communicatie	18,0	46,0	64,0	1,6
Energie	258,5	686,9	945,4	24,2
Transport	218,7	449,7	668,4	17,1
Landbouw	71,0	147,0	218,0	5,6
Milieu	38,5	56,5	95,0	2,4
Water	38,0	117,3	155,3	4,0
Sociale ontwikkeling	319,3	499,2	818,5	21,0
Sociale bescherming	170,5	194,9	365,4	9,4
Gezondheid	65,3	140,3	205,6	5,3
Opvoeding	83,5	164,0	247,5	6,3
Totaal	1.249,2	2.654,9	3.904,1	100,0

NRC Handelsblad 300601 / Bron: Wereldbank, Europese Commissie

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 30 JUNI. Bijna vier miljard dollar heeft Joegoslavië tot eind 2004 nodig om de economie enigszins op orde te brengen. Tien jaar van isolement, de oorlogen in Kroatië, Bosnië en Kosovo, tien jaar zonder internationale leningen, tien jaar van internationale sancties en de schade van de NAVO-bombardementen van 1999 hebben, in combinatie met het wanbeleid van Slobodan Milošević, van de economie van vroeger weinig over gelaten. Milošević besteedde driekwart van de hele begroting aan Defensie: geld dat aan de modernisering van de industrie en de verbetering van de infrastructuur had moeten worden besteed, werd uitgegeven aan het leger, de politie en hun wapenarsenaal. Het spaargeld van de bevolking (vijf miljard mark) werd haar op vernuftige wijze onttuseld tijdens een periode van kunstmatig aangewakkerde hyperinflatie in 1993 (de inflatie beliep eind dat jaar 313 miljoen procent per maand). Het verdoen naar de particuliere bankrekeningen van Milošević medewerkers in het buitenland. Pas na Milošević's val in oktober vorig jaar bleek hoe desastreus de situatie is: het land staat op de rand van het absolute niks. Opslagplaatsen voor voedsel bleken leeg te zijn, oliereserves waren op, de valutareserves waren geslonken tot 385 miljoen dollar bij een buitenlandse schuld van 14 miljard dollar). De inflatie beliep 120 procent en de werkloosheid dertig procent. De Serviër moet, als hij al werk heeft, overleven op nog geen honderd mark per maand (bejaarden krijgen dertig

Tien jaar wanbeleid en isolement

mark per maand); voor een bioscoopkaartje moet de gemiddelde Serviër twee uur werken. Velen overleven dankzij familieleden in het buitenland of op het platteland. 65 procent van de Serviërs leeft onder de armoedegrens. De infrastructuur is in 1999 door de NAVO stukgebombardeerd, de banksector is failliet door diefstal van Milošević's vrienden en de industrie is een ruïne. Als die situatie niet verandert, komt het tot sociale onrust en een crisis die het overleven van het democratische bewind in gevaar brengt. De levensomstandigheden voor de gewone Serviërs zijn sinds de val van Milošević in oktober vorig jaar alleen maar verslechterd. In vergelijking met toen is de broodprijs verzesvoudigd en moet een gezin vijftig procent meer voor het dagelijks levensonderhoud uitgeven. De helft van de één miljard dollar internationale steun die sinds oktober is gegeven, is opgegaan aan olie en brandstof.

Servische premier valt niets te verwijten

Soms werkt de wereld sneller dan het poldermodel, en soms snapt de wereld meer van doortastend handelen dan menig doorgewinterd deskundige in Den Haag. Dat was al zo vorig jaar toen het Servische volk eigenmachtig het parlement bestormde en zijn dictator verjoeg, terwijl de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken nog een bedaagder koers bepleitte. En dat was gisteren opnieuw gedeeltelijk zo, toen volkenrechtman Paul de Waart betreurde dat men in Belgrado niet keurig de constitutionele weg had bewandeld en hoofdschuddend de daardoor genomen risico's van commentaar voorzag.

Met zijn snelle coup de théâtre heeft de Westers georiënteerde Servische premier Djindjić in zijn machtsstrijd met de meer nationalistische krachten wezenlijk terrein gewonnen. Vanzelfsprekend speelt hij met zijn uitleveringsactie hoog spel. Maar soms is hoog spel nodig om zaken in de goede richting te forceren, en is het tegendeel voor het moment zelf misschien wel risicoloos, maar voor de toekomst het grotere kwaad. Het voortdurend vooruitschuiven van beslissingen tot de wal het schip keert, geldt alleen in Nederland als vooruitziend beleid. Djindjić heeft nu voorkomen dat het nog door Milošević zelf benoemde constitutionele hof alsnog met allerlei verdragingsacties een stokje voor de uitlevering kon steken, en dan waren de rapen met het oog op de internationale positie van Joegoslavië pas goed gaar.

Ook binnenlands slaat Djindjić

twee vliegen in één klap: Servië is van Milošević verlost, zodat hij geen splijtzwam meer vormt en niet meer voor stoorzender kan spelen. Tot nu toe hing, zelfs nadat hij gevangen zat, zijn terugkeer in de politiek nog altijd als een mogelijkheid boven de markt, indien de huidige machthebbers niet binnen afzienbare tijd voldoende economisch resultaat zouden weten te boeken. Dat gevaar is nu verdwenen, en met Milošević' verdwijning is ook zijn partij van haar samenbindend middelpunt beroofd. De laatste paar duizend aanhangers die nu nog de straat zijn opgegaan zullen zonder hem niet veel meer teweeg kunnen brengen. Vermoedelijk heeft ook Djindjić dat zo ingeschat toen hij met zijn beslissing president Koštunica passeerde. En dat laatste kan het tweede winstpunt worden: door mee te werken aan het Joegoslavië-tribunaal heeft hij een belangrijke slag in de machtsstrijd met Koštunica en diens meer nationalistische geestverwanten gewonnen, en daarmee heeft, als hij de komende dagen stand weet te houden, zijn Westerse koers dat binnen Servië met hem. Nu hij inderdaad de miljarden krijgt, waarvoor hij mede tot zijn bliksemactie besloten heeft, kan hij zijn interne gezag verder versterken als de man die zijn land weer in Europa heeft teruggebracht. Dat is ook voor Europa belangrijke winst.

Als deze vlieger opgaat, en Djindjić nu eventueel uitbrekende binnenlandse onrust met succes weet te bezweren – juist door het nu opende betere toekomstperspec-

Joegoslavië bevindt zich nog steeds in een revolutionaire fase. Daarom kon men zich niet veroorloven bij de uitlevering van Milošević netjes de voorgeschreven rechtsweg te volgen, meent Thomas van der Dunk.

tief – zou wel eens kunnen blijken dat het Westerse dreigement om de geldkraan dicht te houden toch niet zo'n slechte politiek is geweest. Dan is juist met deze uitruil van dollars voor een dictator, de afgelopen weken herhaaldelijk in de Nederlandse pers als oneigenlijk en onverstandig bekritiseerd, ook voor het Westen een tweeledig doel bereikt. Enerzijds versterking

sterk domineren, en slechts met macht iets te bereiken valt, is de officiële rechtsweg vaak vruchteloos. Wet en moraal dekken elkaar niet altijd, en in zwaarwegende gevallen kan het nodig zijn om ter wille van de geloofwaardigheid van het tweede van een strikte navolging van het eerste af te wijken. Dat is voor keurig in rechtsregels denkende juristen misschien moei-

Voor Nederland mag die redentatie schokkend zijn, in gewezen dictaturen, waar binnen veel instanties nog sterk de geest van het verleden heerst, kan men niet altijd braaf afwachten tot alle ambtelijke procedures conform de voorschriften zijn doorlopen. Daar wordt het oude recht veelal misbruikt door groeperingen die er alle belang bij hebben om te verhinderen dat de rechtsstaat ingang vinden kan. Daar moet men soms echt recht scheppen door het bestaande kromme recht te negeren. Zo'n fase waarin dat nodig is noemt men een revolutie, en in zo'n fase bevindt Joegoslavië zich nog steeds. Dan komt het erop aan dat de juiste personen met de juiste intenties op het juiste moment door doelgerichte actie de schaakstukken een fors eind in de goede richting weten te verschuiven. Pas als de oude ondemocratische structuren grotendeels overwonnen zijn, kan men zich de luxe veroorloven om steeds netjes de voorgeschreven rechtsweg te volgen.

In zekere zin geldt dat ook voor de bemoeienis van het Westen. Het moge in de ogen van de legaliteitsverslaafden een cynische conclusie zijn, maar het is niet anders: zolang het Westen zich, vanaf het uiteenvallen van Joegoslavië in 1991, aan de officiële regels hield, konden Milošević en de zijnen hun gang gaan, en breidden de brandhaarden zich steeds verder uit. Het keerpunt kwam pas met Kosovo, toen de NAVO niet meer afwachtte tot men misschien in Moskou en Peking met ingrijpen akkoord zou gaan – daar zou men namelijk

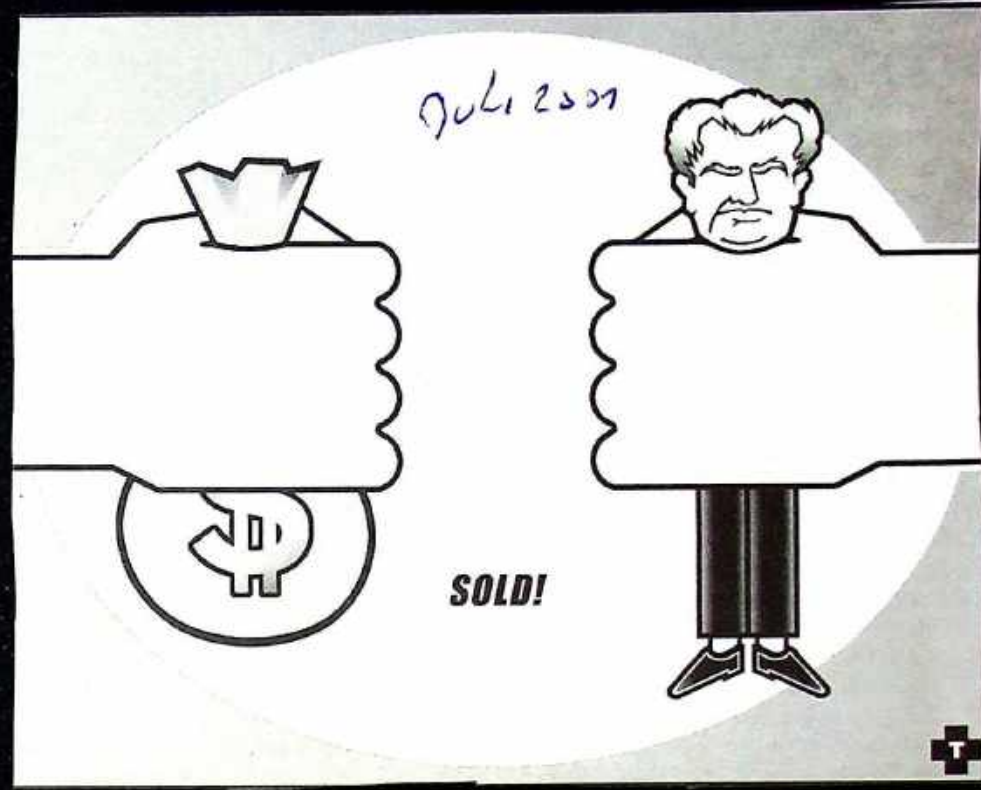
Met chantage is in de internationale politiek soms niets mis

van het gezag van het Joegoslavië-tribunaal door de vette vis in de fuik te vangen. En anderzijds versterkte binding van Joegoslavië aan het Westen, door het van de last van zijn eigen misdadigers te bevrijden in ruil voor een hoogst bruikbare zak geld in de handen van de voor het ogenblik, vanuit Westerse perspectief, best denkbare premier in Belgrado.

Natuurlijk was dit een zekere vorm van chantage, maar met chantage is in de internationale politiek, als het doel dat zij moet dienen te verantwoorden valt, soms niets mis. Waar in deze wereld onfatsoenlijke regimes nog zo

lijkt te verteren, maar soms kiest de politiek terecht haar eigen weg.

Het optreden van Djindjić dwars tegen de eigen wetgeving in is door een enkele Hilversumse studiogast ook bekritiseerd omdat daardoor bij de eigen bevolking de indruk post kon vatten dat de politiek boven de wet zou staan. Die constatering is als zodanig zeker juist, alleen bestaat die indruk bij de desbetreffende bevolking toch allang. Bovendien schiet men, als men in Belgrado te veel aan de vrees daarvoor zou toegeven, aldaar bij het hoognodige op orde brengen van de eigen maatschappij bijzonder weinig op.

Thomas van der Dunk is cultuurhistoricus.

Sheriff in Town

July 2001

There is a new sheriff in town, schreef de Wall Street Journal na de arrestatie van Milosevic over president Bush. Het blad had het niet trefzender kunnen omschrijven. De kidnaping van Milosevic is een typisch staalje van Amerikaanse 'wild west', waarbij een grenzeloze mhnachting voor wetten en recht aan de dag wordt gelegd. Niet dat we nu opeens met een nieuw type sheriff te maken hebben. Bush zet wat Joegoslavië betreft het beleid van zijn voorgangers, vader Bush en Bill Clinton, gewoon voort. Onder vader Bush werden de eerste wetten ingevoerd en maatregelen genomen om Joegoslavië uit elkaar te trekken. Clinton, aangevoerd door zijn minister van Buitenlandse Zaken Albright, zette die politiek voort, met als gruwelijk diepste punt de 78 dagen durende bombardementen. Albanese terroristen werden gefinancierd en bewapend om het wilde werk op de grond te doen, Kosovo werd van Servie losgemaakt, van niet-Albanese gezuiverd en omgevormd tot Amerikaans protectoraat waar de grootste Amerikaanse militaire basis in Europa wordt gebouwd. De volgende stap was een machtswisseling in Belgrado.

Via de National Endowment for Democracy, een CIA-organisatie, werden honderden miljoenen dollars gespendeerd ter financiering van een 'democratische oppositie' en een 'vrije pers'. Met een wurgende economische blokkade en een ring van radiostations rondom Joegoslavië werd een duidelijke boodschap aan de Joegoslavische bevolking gegeven: geef je over, stem op onze man Kostunica en lever Milosevic aan ons uit. Toen bleek dat op constitutionele wijze de machtswisseling niet onmiddellijk tot stand kon worden gebracht, werd eenvoudig een staatsgreep uitgevoerd. In Macedonië gaat het nu onder Bush precies eender. In de Duitse media is bekendgemaakt dat onder de groep UCK-terroristen, die onder Amerikaanse escorte onlangs uit Macedonië naar Kosovo werd teruggebracht, zich zevenentien Amerikaanse militaire adviseurs bevonden. Om de continuïteit van het beleid van zijn voorganger te demonstreren, heeft Bush een aantal nieuwe directieuren voor de National Endowment for Democracy benoemd. Daaronder bevinden zich de veteranen van de agressie tegen Joegoslavië: Madeline Albright, Richard Holbrooke en generaal Wesley Clark.

Voor het Tribunaal!

July 2001

Een rilling van genot ging door het ganse land. Slobodan Milosevic was op slinkse wijze uit Servie gekeerd en via Eindhoven en met gebruik van een helikopter 'veilig' aangekomen in de Schrevingse gevangenis. Het recht kon eindelijk zijn loop nemen. Overvallen door de ijver van haar bondgenoten in de Joegoslavische regering, die door de knieën waren gegaan voor het aanbod van ettelijke miljarden dollars zogenaamde ontwikkelingshulp, had hoofdaanklager Carla del Ponte van het Joegoslavië Tribunaal de aanklacht nog niet helemaal klaar. Duzeling van opwindende riep ze in het wilde weg nog wat vreselijke misdaden die aan de lijst moesten worden toegevoegd: massamoord op Klaričtica dag, overtreding van het door de NAVO ingestelde parkerverbod in Kosovo. Met een machtswellustige glimlach rond haar mond deelt ze de orders uit: stuur meer teams naar Kosovo, vind meer massagraven, zoek getuigen met zielege verhalen!

Tijdens zijn voorpleidingsverhoor Milosevic zich te laten bijstaan door advocaten als duidelijk signaal aan de hele wereld dat hij de legitimiteit van dit Joegoslavië Tribunaal niet erkent. Een slag in het gezicht van de zogenaamde aanklagers en rechters: zij wilden wel met de advocaat van de duivel praten, maar niet met de duivel zelf. Natuurlijk ben ik voorstander van het bestraffen van oorlogsmisdadigers. Om dat te bewijzen zal ik een aantal misdadigers noemen die wat mij betreft liever vandaag dan morgen voor de rechter gesteept moeten worden. Om te beginnen Pinochet, die na een veelbelovende start in Engeland vorig jaar toch weer de dans lijkt te ontspringen wegens last van demantie. Ja, zijn slachtoffers kregen de kans niet om een ouderdomsziekte op te lopen. En wat dacht u van Soeharto? Zijn lijst met slachtoffers en misdaden is zo lang geheel uit te zitten. En laten we de Amerikaanse presidenten niet vergeten: Kennedy, Johnson, Nixon en Clinton kunnen elk met gemak veroordeeld worden voor oorlogsmisdaden. De bewijslast is zelfs simpel: trots op hun prestaties hebben ze de publiciteit niet geschuwd. Maar laten we vooral ook de hand in eigen regeringsboezem steken. Goede kandidaten zijn o.a. de regeringsleden ten tijde van de politieke actie in Indonesië en de aanstichters van de NAVO-agressie in Joegoslavië: Kok, De Grave en Van Aartsen. Kortom, met gemak kan ik u een waslijst met oorlogsmisdadigers bezorgen die elk tribunaal tot in de 23ste eeuw aan de slag kunnen houden. Een lange lijst internationaal bekende mensen heeft inmiddels een peetje onderkend die de vrijlating van Milosevic vraagt. Terecht lijkt me: Milosevic is in het tijde nou met de duif tussen de harkken, de onschuldige tussen de schuldigen.

Schrijverij

De verlanglijst van het tribunaal...

Na Milošević eist het VN-tribunaal van Belgrado de overdracht van nog zeven met name bekende Joegoslavische staatsburgers en die van acht Joegoslaven wier identiteit niet is bekendgemaakt.

2001
Door onze redacteur PETER MICHIELSEN
 ROTTERDAM, 30 JUNI. Slobodan Milošević is de meest prominente op de lijst van door het VN-tribunaal gezochte verdachten, samen met de Bosnische Serviërs Radovan Karadžić en Ratko Mladić. Die laatste twee vallen echter niet onder de jurisdictie van Joegoslavië. Maar van de regering in Belgrado eist het tribunaal de overdracht van nog zeker vijftien andere Joegoslavische staatsburgers.

Milošević werd op 24 mei 1999 door het tribunaal voor oorlogsmisdaden in staat van beschuldiging gesteld. Hem wordt de verdrijving van 740.000 Kosovaren voor en tijdens de Kosovo-oorlog ten laste gelegd, samen met de moord op 340 met naam bekende Kosovo-Albanen. De aanklacht wordt zeker nog uitgebreid met misdrijven in de oorlogen in Kroatië en Bosnië. De afgelopen weken heeft het nieuwe bewind in Belgrado ook nieuwe details van Milošević' misdrijven in Kosovo ontdekt. Die kunnen hem een aanklacht wegens genocide opleveren.

Tegelijkertijd met de toenmalige Joegoslavische president werden in mei 1999 vier van zijn naaste medewerkers in staat van beschuldiging gesteld: president Milan Milutinović van Servië, de toenmalige Joegoslavische vice-premier Nikola Šainović, Dragoljub Ojdanić, in 1999 stafchef van het Joegoslavische leger, en de toenmalige Servische minister van Binnenlandse Zaken Vlatko Stojiljković. De aanklacht tegen dit kwartet is identiek aan die tegen Milošević.

Een van deze vier oud-medewerkers is nog altijd in functie: Milan Milutinović, sinds 1997 president van Servië. Hij was eerder als ambassadeur in Athene architect van het smokkelnetwerk waarmee Joegoslavië de internationale sancties ontdukte en architect ook van de verduistering van de één miljard dollar die het Griekse communicatiebedrijf OTE betaalde voor de overname van de Joegoslavische PTT.

Het mag verwondering wekken dat, driekwart jaar na het aantreden van een democratisch bewind in Belgrado, een van oorlogsmisdaden verdachte nog altijd staats-hoofd van Servië is. De reden is de onzekere toekomst van Joegoslavië: als Montenegro zich afscheidt houdt Joegoslavië op te bestaan. In dat geval is de huidige Joegoslavische president Vojislav Koštunica president van niks. Dan is het handig om Milutinović opzij te schuiven en Koštunica president van Servië te maken.

Nikola Šainović was Milošević' man voor de lastige karwei's. Tijdens de Kosovo-oorlog coördineerde hij het Kosovo-beleid en gaf hij Milošević' opdrachten door aan het leger en de politie in Kosovo. De Amerikaanse inlichtingendienst onderschepte eens een telefonische opdracht aan de Servi-

sche politie om hard op te treden. Kort daarop werden in Račak ruim veertig mensen vermoord. Vlatko Stojiljković, lid van de zogenoemde Požarevac-clan (Požarevac is de geboorteplaats van Milošević), was als minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor het geweld van de Servische politie in Kosovo. Onlangs meldde het nieuwe bewind in Belgrado over bewijzen te beschikken die aantonen dat Milošević hem opdracht gaf de sporen van massamoorden in Kosovo op te ruimen.

Generaal Dragoljub Ojdanić tenslotte werd stafchef van het leger nadat in de herfst van 1998 zijn voorganger wegens kritiek op het Kosovo-beleid werd weggezuiverd. Ojdanić had weinig moeite met het uitvoeren van Milošević' bevelen voor en tijdens de Kosovo-oorlog. Van de kopstukken van 1999 genieten er overigens op dit moment drie immunititeit: Milutinović als president, Šainović en Stojiljković als parlementsleden. De immuniteit kan alleen worden opgeheven door het parlement, op een speciale zitting. In de huidige samenstelling zal het parlement dat niet doen. De immuniteit van Milutinović eindigt als zijn ambtstermijn eindigt: in 2002.

Naast deze medewerkers van Milošević lopen er nog aanklachten tegen drie Joegoslavische staatsburgers die bekend staan als 'de Drie van Vukovar' en wier misdrijven zijn begaan in een andere oorlog: die in Kroatië in 1991. Het gaat om drie voormalige officieren van het Joegoslavische Volksleger die betrokken waren bij de drie maanden durende belegering van Vukovar, de stad in het oosten van Kroatië die door het Volksleger en Kroatisch-Servische milities werd herschapen in een ruïne. Na de val van Vukovar werden 260 zieken en gewonden uit het ziekenhuis van Vukovar gehaald. Ze werden naar het nabijgelegen Ovcara gebracht en daar vermoord.

De massamoord was het werk van de Drie van Vukovar: de officieren Mile Mrkšić, Veselin Šijvančanin en Miroslav Radić. De drie vestigden zich na de oorlog in Servië, waar ze ongemoeid werden gelaten. Mrkšić en Radić zijn gepensioneerd; of ze nog steeds in Servië wonen, is niet duidelijk. Šijvančanin geeft nog altijd les aan de militaire hogeschool van Belgrado. Overigens zit er op dit moment één Joegoslavische staatsburger in de Scheveningse cel: Blagoje Šimić. Hij wordt verdacht van oorlogsmisdaden in Bosnië en heeft zich vrijwillig aangegeven.

De vijf kopstukken en de Drie van Vukovar komen allen voor op de openbare lijst van gezochte verdachten van het tribunaal. Er bestaat ook een geheime lijst van verdachten - oorlogsmisdadigers van wie niet openlijk is gezegd dat ze door het tribunaal worden gezocht. Eind vorige week meldde de Joegoslavische vice-premier Miroslav Labuš dat er wat Joegoslavië betreft zestien verdachten zijn. Dat zou betekenen dat de geheime lijst van het tribunaal de namen van nog eens acht Joegoslavische staatsburgers bevat - zestien minus de acht op de openbare lijst. Algemeen wordt vermoed dat de geheime lijst de namen bevat van admiraal Milan Žec en generaal Pavle Strugar, die betrokken waren bij het bombardement op het Kroatische Dubrovnik, in 1991.

Aanklacht wordt verder uitgebreid

[* Vervolg van pagina 1] Milošević werd vervolgens per helikopter overgebracht naar Tuzla in het noorden van Bosnië en vandaar met een Brits militair vliegtuig naar Nederland. Het vliegtuig landde vervolgens op de militaire vliegbasis Welschap bij Eindhoven. Vandaar werd de voormalige Servische leider per helikopter overgevoerd naar Penitentiaire Inrichting van de VN in Scheveningen.

Del Ponte heeft de griffier van het Tribunaal, die verantwoordelijk is voor de VN-cellenblok van de Scheveningse gevangenis, gevraagd Milošević voorlopig in afzondering te houden van de andere verdachten van het Joegoslavië-Tribunaal die daar zijn ondergebracht.

De aanklacht tegen Milošević is uitgebreid; in de gevangenis ontving hij gisteren een nieuw exemplaar van de tenlastelegging. Nog steeds gaat het alleen om misda-

den gepleegd in Kosovo, maar er worden nu meer feiten, plaatsen van misdrijven en honderden meer slachtoffers vermeld.

Aan een tenlastelegging wegens misdaden gepleegd in Bosnië en Kroatië wordt nog steeds gewerkt. Volgens aanklager Graham Blewitt is deze binnen enkele maanden gereed. Del Ponte sprak een voorkeur uit om Kosovo, Kroatië en Bosnië in één rechtszaak te behandelen. Milošević dat dinsdagochtend worden voorgeleid. Hij staat terecht voor massamoord en misdaden tegen de menselijkheid tijdens de oorlog in Kosovo. Del Ponte zei dat er nog geen beslissing was genomen om de aanklacht uit te breiden met genocide, de zwaarste oorlogsmisdadaad. „We staan vandaag aan het begin in de zaak tegen Milošević”, zei Del Ponte, „niet aan het eind”.

• DOSSIER TRIBUNAAL: www.nrc.nl

Tempo uitlevering verraste kabinet-Kok

Door een onzer redacteurs DEN HAAG, 30 JUNI. Het kabinet was verrast door de snelle uitlevering van de voormalige Servische leider Slobodan Milošević. Premier Kok zei gisteren na afloop van de ministerraad dat het kabinet „net als iedereen onder de indruk van het tempo” waarmee Milošević donderdag werd overgedragen aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. De minister-president werd vijf uur tevoren van de komst van Milošević op de hoogte gesteld. Het ex-staatshoofd arriveerde in de nacht van donderdag op vrijdag om kwart over één.

De premier zei niet te weten hoe lang Milošević, die nu in de Penitentiaire Inrichting in Scheveningen verblijft, in Den Haag zal blijven. „Ik heb begrepen dat het pro-

ces alleen al enkele jaren kan duren. Over de plaats waar Milošević zijn eventuele straf daarna moet uitzitten is nog helemaal niets bekend”, aldus Kok.

Kok wilde niet ingaan op kritiek als zou Joegoslavië Milošević voor drie miljard gulden hebben verkocht aan het Tribunaal, met het oog op de donorconferentie in Brussel die gisteren is begonnen. „Daar kan en wil ik niet in treden”, aldus de premier.

Hij benadrukte dat de scepsis over het recht in dit soort oorlogsdrama's „groot zou zijn gebleven” als Milošević niet naar Den Haag zou zijn gekomen. „Dan hadden we na afloop van de donorconferentie gehoord dat er wel geld beschikbaar komt, maar er geen recht wordt gedaan.”

In de voetsporen van Neurenberg

Veroordeeld door het Joegoslavië-tribunaal

Duško Tadić, een Bosnische Servier, was de eerste verdachte die naar Scheveningen werd gebracht. De caféhouder en politierezervist werd op 7 mei 1997 veroordeeld tot twintig jaar cel. De rechter achtte 5 aanklachten van schendingen van het oorlogsrecht en zes misdaden tegen de menselijkheid bewezen. Zowel de advocaat als de aanklager ging in beroep. Op 26 januari kreeg Tadić 20 jaar gevangenisstraf die hij uitzit in Duitsland.

Dražen Erdemović, een Bosnische Kroaat, in dienst van de Bosnische Serviërs, werd op 5 maart 1998 veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens schending van de wetten en gebruiken van de oorlog. Hij heeft bekend zeventig moslim-mannen uit Srebrenica te hebben geëxecuteerd. Hij zit zijn straf uit in Noorwegen.

Goran Jelišić, alias 'Servische Adolf', een Bosnische Servier, werd aanvankelijk beschuldigd van genocide, maar de aanklacht werd omgezet in 31 aanklachten van misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. Op 29 oktober 1998 bekende hij schuld. Op 14 december 1999 werd hij veroordeeld tot veertig jaar; een dag later ging zijn advocaat in beroep.

Zdravko Mučić, Bosnische Kroaat, is op 16 november 1998 wegens zes schendingen van de Geneefse conventies en vijf schendingen van het oorlogsrecht veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar. Zowel advocaat als aanklager ging in beroep. Het beroep werd gedeeltelijk toegewezen; binnenkort wordt een beslissing van de strafkamer verwacht over een aangepaste straf.

Hazim Delić, een Bosnische moslim, heeft, volgens de tribunaal-rechter, zeven keer de Geneefse conventies geschonden en zeven keer het oorlogsrecht. Op 16 november 1998 kreeg hij daarvoor een straf van 20 jaar. Zowel advocaat als aanklager ging in beroep. Het beroep werd gedeeltelijk toegewezen; binnenkort wordt een beslissing van de strafkamer verwacht over een aangepaste straf.

Esad Landžo, Bosnische moslim, kreeg op 16 november 1998 vijf jaar straf voor schending van de Geneefse conventies (negen keer) en het oorlogsrecht (negen keer). Zowel de aanklager als de advocaat ging in beroep. Met dezelfde uitkomst: binnenkort wordt een aangepaste strafmaat bekendgemaakt.

Anto Furundžija, Bosnische Kroaat, kreeg op 10 december 1998 tien jaar straf opgelegd voor schending van het oorlogsrecht, ook werd hij schuldig bevonden aan marteling en verkrachting. Hij zit zijn straf uit in Finland.

Zlatko Aleksovski, Bosnisch-Kroatische kampcommandant, werd door de rechter zowel persoonlijk als in zijn hoedanigheid als leidinggevende schuldig bevonden aan schending van het oorlogsrecht. Na een aantal beroepszaken kreeg hij op 24 maart 2000 een straf opgelegd van zeven jaar. Hij zit zijn straf uit in Finland.

Door het Tribunaal gezochte Joegoslaven

Nog tientallen mensen worden door het tribunaal gezocht. Van Belgrado worden geëist:

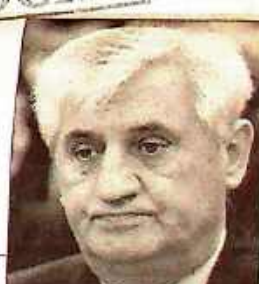
Milan Milutinović, president van Servië, gezocht wegens oorlogsmisdaden in Kosovo, 1999.

Nikola Šainović, ex-vice-premier van Joegoslavië, gezocht wegens oorlogsmisdaden in Kosovo, 1999.

Dragoljub Ojdanić, ex-stafchef van het Joegoslavische leger, gezocht wegens oorlogsmisdaden in Kosovo, 1999.

Vlatko Stojiljković, ex-minister van Binnenlandse Zaken van Servië, gezocht wegens oorlogsmisdaden in Kosovo, 1999.

Mile Mrkšić, ex-officier van het Joegoslavische Volksleger, gezocht wegens de moord op 260 zieken en gewonden in Vukovar, november 1991.

Veselin Šijvančanin, docent aan militaire academie Belgrado, gezocht wegens de moord op 260 zieken en gewonden in Vukovar, november 1991.

Miroslav Radić, ex-officier van het Joegoslavische Volksleger, gezocht wegens de moord op 260 zieken en gewonden in Vukovar, november 1991.

GEZOCHT

NN

Acht Joegoslavische staatsburgers staan nog op de lijst van verdachten wier naam niet is genoemd om de kans op aanhouding groter te maken.

Free Milosevic STOP NATO

**Steun de actie voor de
vrijlating van Milosevic**

Stort uw bijdrage op giro 2251

tnv LINX Internationaal, Amsterdam

ovv Free Milosevic

Misdaad loont niet

De Servische premier Djindjic heeft in een interview in *Der Spiegel* zijn beklag gedaan over het feit dat het Westen niet met geld over de brug komt. Van de toegezegde 300 miljoen euro die de EU in het vooruitzicht had gesteld wanneer de Joegoslavische regering naar de pijpen van het Westen zou dansen, komt niets terecht. Het overgrote deel wordt gebruikt voor de afbetaling van bestaande schulden en een klein deel wordt pas op z'n vroegst in november uitbetaald. Terwijl Djindjic en Kostunica zo hun best hebben gedaan. Joegoslavië is uitgeleverd aan de Wereldbank en het IMF, de nieuwe machthebbers hebben het land opengegooid voor buitenlandse investeerders en als grootste bewijs voor hun horlogerie aan het Westen hebben ze Milosevic naar Den Haag gestuurd, waarbij ze hun eigen wetten hebben geschonden. Djindjic en Kostunica hadden het kunnen weten. De westerse machthebbers hebben geen vrienden, alleen belangen. Een korte blik in de geschiedenis laat zien dat er ook op niets hoeft te worden gerekend. Heeft het Koreaanse volk iets van schadevergoeding gezien? En Vietnam, Panama, Nicaragua, om maar een paar voor-

Politiek proces

Of de uitlevering van Milosevic aan het Joegoslavië Tribunaal de weg vrijmaakt voor een definitieve overname van Joegoslavië door het Westen valt nog te bezien. Zo ook of zijn rol definitief is uitgespeeld. Als politiek gevangene in Den Haag zou hij nog wel eens veel aan betekenis kunnen winnen. De kidnaping heeft zowel binnen Joegoslavië als in de Servische diaspora tot grote woede geleid, ook onder zijn tegenstanders. Ook ons land kan rekenen op niet geringe consequenties. Als we de experts mogen geloven dan staat Milosevic sterk wanneer hij zijn zaak voor de Nederlandse rechter brengt. Hoewel het ondenkbaar is dat een Nederlandse rechter zijn vrijlating zal gelasten, ondanks het feit dat zijn hechtenis in strijd is met onze grondwet en het internationaal recht, maakt hij voor het Europese Hof voor de Rechten van de Mens een goede kans om zijn gelijk te krijgen. Dat brengt onze 'democraten' in een zeer ingewikkelde positie.

beelden te noemen? Het Westen wil Joegoslavië voor een appel en een ei, zoals de voormalige DDR is ingelijfd, en wil het land vervolgens opdelen in protectoraten. Djindjic krijgt het benauwd, en niet zonder reden. Hoewel de westerse media er nauwelijks over berichten, is Joegoslavië het toneel van omvangrijke stakingen en protesten. Het krediet van de DOS-machthebbers is gevaarlijk gedaald en Djindjic heeft al verklaard dat hij de stabiliteit van het land niet kan garanderen. Tegelijkertijd kan geconstateerd worden dat de socialistische partij SPS aan gezag en aanhang wint. De arrestatie van Milosevic en de uitlevering aan het Joegoslavië Tribunaal heeft dit alleen maar versterkt. Dat maakt een machtswisseling niet ondenkbeeldig. Het is opvallend hoe Kostunica voortdurend als de 'goede en eerlijke democraat' wordt afgeschilderd, terwijl Djindjic de 'schurk' is. Zo zou de uitlevering van Milosevic tegen de zin van en buiten Kostunica om zijn gebeurd. Hoewel dit pertinent onjuist is, maakt het wel de weg vrij voor een scenario waarin Djindjic wordt afgedankt na het vuile werk te hebben gedaan en dan kan het Westen doorgaan met de 'nette' Kostunica.

Ook de huidige machthebbers in Joegoslavië kunnen op zwaar weer rekenen. Dat geldt niet alleen voor de DOS-leiders, Djindjic en Kostunica, maar ook voor de vrij grote groep van SPS-bureaucraten die na de machtswisseling van 5 oktober de SPS verlaten hebben, om hun posities veilig te stellen in de partij van Kostunica. Voor de SPS heeft hun vertrek een heilzame uitwerking gehad. De partijbonzen, die vooral hun eigen belangen in het oog hielden, hebben rondom de SPS een sfeer van corruptie geschapen. Van belang daarbij is dat men - ondanks uitgebreid onderzoek - tegen Milosevic zelf niets heeft kunnen vinden. Wanneer hij niet zou zijn uitgeleverd dan had men hem vrij moeten laten. Wie zich werkelijk bekommert om de mensenrechten, de democratie en sociale rechtvaardigheid kan maar tot één conclusie komen: Milosevic moet vrij, de NAVO moet uit de Balkan en de NAVO-leiders moeten voor het gerecht.

Milosevic vrijuit?

Snel en onverwacht haette de overdracht naar Scheveningen te zijn van ex-president Milosevic. Geen van beide is het geval. Het Joegoslavië-tribunaal wachtte al twee jaar op de komst van de 'slachter van de Balkan' en in het zicht van de donorconferentie voor hulp aan Servië werd al lang op zijn komst gerekend. Anders had Amerika de conferentie laten mislukken. De hoofd aanklager van het tribunaal Carla del Ponte moest haar stem schor praten om de westerse leiders onder druk te zetten om de zaak rond te krijgen. Del Ponte - zelf ontsnapt aan een Servische aanslag - tel nu haar zegeningen, maar noemt het een schande dat andere hoofdverdachten, zoals Mladic en Karadzic, die al zes jaar geleden zijn aangeklaagd, nog vrij rondlopen.

Moedig is het besluit van de Servische premier Djindjic genoemd om Milosevic op het vliegtuig naar Nederland te zenden. Dat klopt wel. Hij moest het lager om de tuin leiden om te voorkomen dat het de afreis van de oorlogsmisdadiger zou tegenhouden. Behalve deze in een democratie ongehoorde machtspositie van het leger, geeft ook de crisis in de Joegoslavische regering na de aftocht van Milosevic aan dat de uitlevering een kunststukje is geweest. Bovendien bewijst de gang van zaken wie in Joegoslavië de lakens uitdeelt: niet de federale regering-Kostunica die werd genegeerd, maar de Servische deelregering onder leiding van Djindjic.

De meeste Serviërs zijn wel opgelucht dat Milosevic wordt berecht, maar ze zijn teleurgesteld dat nog weinig van economisch herstel te merken valt. Ze vergeleken dat ze de ellende van de afgelopen jaren grotendeels aan zichzelf te wijten hebben door Milosevic jarenlang te steunen. Het is de vraag of de 3,3 miljard van de donorlanden - waaronder Nederland - hen snel zal helpen. Het land staat aan de rand van de afgrond. Een op de drie Serviërs is werkloos en twee van de drie leeft onder de armoedegrens. Het donorgeld is vooral bestemd voor herstel van wegen en bruggen - door uit de hand gelopen NAVO-bombardementen verwoest - en voor onderwijs

en gezondheidszorg. Slaagt de hulp niet tijdig dan kan de Servische democratie op het spel komen te staan. De gunst van de kiezers kan snel omslaan. Een volgende keer kan opeens een minder democratische leider op het schild worden getheven. De Serviërs hebben zelf het voorbeeld geleverd. Het Joegoslavië-tribunaal zal aan de zaak-Milosevic een kluit krijgen. De oud-president heeft met het oog op het tribunaal zoveel mogelijk bewijs van zijn oorlogsmisdaden laten verdwijnen. Zo zal het onduidelijk blijven wie precies het bevel gaf tot moord en deportatie. Daarom zei de Britse minister van buitenlandse zaken Jack Straw zich te kunnen voorstellen dat het tribunaal Milosevic uiteindelijk zal moeten laten lopen.

Milosevic heeft al laten weten tijdens het proces 'geheme afspraken' met westerse politici en onderhandelaars te onthullen om hen medeverantwoordelijk te maken voor wat is misgegaan. De Franse regering onderthield zelfs tot 1999 vriendschappelijke betrekkingen met hem. Premier Kok - die wonderlijk laat op de hoogte werd gesteld van de komst van Milosevic - verdedigde het vorige week dat Nederland en de westerse landen nog tot 1995 Milosevic hebben geaccepteerd als onderhandlingspartner. Achteraf was dat niet verstandig geweest, gaf hij toe. Maar al vanaf 1989, toen Milosevic aan de macht kwam, was duidelijk dat hij niet door de beugel kon.

Dat Milosevic wordt berecht voor misdaden die onder zijn verantwoordelijkheid zijn begaan in Kosovo - de aanklacht zal worden uitgebreid tot Bosnië en Kroatië - is een overwinning van de internationale rechtsorde. Dat blijft overeind staan, ook al zijn andere dictators nog niet opgepakt en lijken sommigen definitief de dans te ontspringen. Maar het zou nog moedier zijn geweest als Servië en de republiek Srpska zelf de 25 verdachten zouden hebben berecht.

Cees Veltman

14:40 Belgrado in de Servische hoofdstad begint de gay parade. De spanning is te snijden. Een handjevol homo's staat eenzaam op het plein van de Republiek. Verderop staan twintig politiemannen met platte pet en een honderdtal reischoppers.

14:40 Belgrado in de Servische hoofdstad begint de gay parade. De spanning is te snijden. Een handjevol homo's staat eenzaam op het plein van de Republiek. Verderop staan twintig politiemannen met platte pet en een honderdtal reischoppers.

15:14 Scheveningen Consternatie bij het tribunaal! Nadat er al eerder op de dag twee politiewagens tegen een burgerauto waren opgereden, loopt er nu een man met een rode gitaar de trappen van het tribunaal op. De aanwezige camera's snorren erop los.

16:32 Belgrado De gay parade is in volle gang, zeer tegen de zin van sympathisanten van de Servisch-orthodoxe kerk. Een kleine, bonte groep paradegangers, uitgedost met kleurige spandoeken en ballonnen, probeert een terras te bereiken. Direct vliegen de reischoppers op hen af. Het eerste slachtoffer is een meisje van een jaar of 18. Een oude man slaat een arm om haar heen en probeert het bloed te deppen dat uit een flinke hoofdwond stroomt, en krijgt vervolgens een stroom van eieren, spuw en verwensingen over zich heen. Even komen een paar agenten in het nauw. Ze schieten in de lucht. Om zichzelf te verdedigen, niet de homo's en lesbo's. Onder de paradegangers vallen vijf zwaargewonden.

23:15 Amsterdam Milosevic-aanhanger Milutin Rudic vloekt en tiert op Amerika en Nederland in café De Zon. "Hoe kan Nederland, zo'n klein land, denken dat ze Joegoslavië kunnen vertellen wat wij moeten doen? Terwijl de Nederlanders in Srebrenica mensen hebben laten vermoorden en kinderen hebben misbruikt? Het spijt me dat ik zo schreeuw, maar mijn land is kapotgemaakt. De laatste elf jaar heb ik psychische problemen, waardoor ik soms niet eens kan werken. Schrijf dit maar op: De groeten en veel sterkte voor Slobodan Milosevic, van zijn broeder Milutin Rudic."

ZONDAG 1 JULI

09:45 Nieuwendam Een voormalig schoolgebouw tegenover de Hervormde kerk op het Brede Kerkepad in Nieuwendam doet al veertig jaar dienst als dependance van de Servisch-orthodoxe kerk. Priester Nikola Todorevic is een imposant lange man, met dito baard en traditioneel zwart gewaad. Er zijn ongeveer twintig kerkgangers binnengedruppeld. Twee jongens gaan niet naar de mis toe, maar schaken in de wachtruimte. "Wij zijn altijd de onderdrukten," zeggen ze. "Van de Turken, van Oostenrijk-Hongarije, van de Duitse fascisten en nu van de Amerikanen. Maar de waarheid zal overwinnen en uiteindelijk in de geschiedschrijving terecht komen."

14:00 Belgrado Ondanks de dreigende regen wandelen gezinnen door de autoloze Kneza Mihajlova, de belangrijkste winkelstraat van Belgrado. Op de bankjes in het park vrijen jongens en meisjes op klaarlichte dag. De tv-zenders bieden na drie dagen Milosevic-nieuws weer het normale menu: westerse videoclip, hoogblonde vrouwen die turbofolk ten gehore brengen, oude afleveringen van Amerikaanse series en een enkele gedateerde speelfilm. Het gebruikelijke beeld voor een zondagmiddag. Niets herinnert aan de onrust van de afgelopen dagen. Belgrado zonder Milosevic ziet er ogenschijnlijk hetzelfde uit als Belgrado met Milosevic.

18:00 Belgrado Verslaggever Daniel Bukuminovic van B92 is 72 uur na zijn primeur nog steeds onbereikbaar. Maar hij zit niet in het café zijn succes te vieren, zegt Valentina Delic, internet-redacteur van B92. "Hoewel we de scoop van de eeuw hebben, is dat hier nog niet uitbundig gevierd. Want in de journalistiek ben je nooit klaar. We zijn erg druk aan het werk met de crisis in de regering, daar storten we ons nu op. Daarna hebben we misschien tijd om van onze primeurs te genieten." ●

MMV MENSJE MELCHIOR EN MICHEL MULLER

Crisis Belgrado is net zo moeilijk als het lijkt

De uitlevering van Slobodan Milošević aan het VN-tribunaal in Den Haag heeft de al bestaande crisis binnen de Joegoslavische federatie aanzienlijk gecompliceerd. En die crisis was al ingewikkeld. Een overzicht

Door onze redacteur

PETER MICHELSEN

ROTTERDAM, 2 JULI. Joegoslavië is een federatie van twee deelrepublieken, Servië en Montenegro. Elk van deze drie entiteiten – Joegoslavië, Servië en Montenegro – heeft een eigen president, regering en parlement. De kleine deelrepubliek Montenegro wordt geregeerd door een president, Milo Djukanović, en een regering die tegen voortzetting van de federatie met Servië zijn: zij willen onafhankelijkheid voor Montenegro en boycotten de Joegoslavische federatie al sinds 1997. Dat betekent ook dat zij niet meedoen aan federale verkiezingen. Ze zijn dan ook niet vertegenwoordigd in het Joegoslavische parlement of in de Joegoslavische regering.

De oppositie in Montenegro wordt geleid door de Socialistische Volkspartij

(SNP). De SNP, die jarenlang met het regime van Milošević heeft samengewerkt, wil wel de federatie met Servië voortzetten. Ze vindt dat zo belangrijk dat ze na de val van Milošević in oktober vorig jaar op federaal niveau met hun vroegere vijanden, de Democratische Oppositie van Servië (DOS), in de federale Joegoslavische regering is gaan zitten. De SNP oefende sinds oktober dus macht uit op federaal niveau, maar is in eigen land, Montenegro, in de oppositie.

De crisis van de Joegoslavische federatie gaat vooral hierover. Een kleine meerderheid van de Montenegrijnen (vertegenwoordigd door Djukanović) wil onafhankelijkheid, een grote minderheid (vertegenwoordigd door de SNP) wil die niet. De Serviërs willen de federatie bewaren en zijn bereid met Djukanović over een nieuwe relatie tussen Servië en Montenegro binnen de federatie te praten. Djukanović wil echter eerst onafhankelijkheid en pas daarna praten over samenwerking in de vorm van een 'unie'.

Deze crisis is verergerd door de uitlevering van Milošević. De SNP wilde daar niets van weten: als Joegoslavische staatsburgers kunnen worden uitgeleverd aan het VN-tribunaal, staan binnenkort ook SNP-leiders in Den Haag voor de rechter. De SNP heeft immers jarenlang deel uit-

gemaakt van Milošević' regeringen; ze leverde steevast de premier: de chef-uitvoerder van het beleid van een oorlogsmisdadiger. Daarom hield de SNP de uitleveringswet in het federale Joegoslavische parlement tegen. Toen de Joegoslavische regering de uitlevering van staatsburgers per decreet wilde regelen omdat een wet het niet zou halen, stapten de SNP-ministers uit de regering. Ze lieten

van Joegoslavië hebben vervroegde verkiezingen geen zin. Immers, de Montenegrijnen van Djukanović doen niet aan verkiezingen mee: zij boycotten de federatie en zullen dat blijven doen. Alle Montenegrijnse zetels in het federale parlement zullen dus weer worden gewonnen door de SNP. Dat betekent dat het Joegoslavische parlement na vervroegde verkiezingen grosso modo dezelfde samenstelling zal hebben als nu en dat dus – als de SNP niet meer met de DOS wil blijven regeren – het probleem met verkiezingen nooit kan worden opgelost.

Het is op dit moment niet waarschijnlijk dat het tot verkiezingen komt. De SNP zal vrijwel zeker eieren voor haar geld kiezen en terugkeren in de Joegoslavische regering. Immers, de SNP is als de dood dat Joegoslavië uiteenvalt: zolang de federatie bestaat, heeft ze macht, op federaal niveau namelijk. Als Joegoslavië uiteenvalt, wordt de SNP een oppositiepartij in de eigen republiek, het ministatje Montenegro – een partij zonder macht. Het was het lokkende perspectief van de macht dat de SNP er in oktober vorig jaar toe bracht met haar vijanden binnen de DOS in zee te gaan en Milošević en zijn socialistische partij snel in de steek te laten.

Als de SNP in de federale regering terugkeert, is de crisis, veroorzaakt door de

uitlevering van Milošević, bezworen. Joegoslavië is dan weer even ver als vóór de uitlevering van Milošević. Er zijn echter nog twee gevolgen van deze crisis.

Het eerste: de Montenegrijnen die Djukanović steunen en onafhankelijkheid willen, zien zich aangemoedigd. Zij redeneren als volgt: de uitlevering van Milošević werd besloten door de regering van Servië en niet door die van Joegoslavië (hoewel dat wel had moeten). Het is de eerste keer – zeggen de Montenegrijnen – dat Servië inziet dat de federatie niet meer werkt. Steeds meer Serviërs zien dat in. En de SNP zal in Montenegro zelf door haar opportunisme óók aanhang verliezen.

Het tweede: tussen DOS-leiders Vojislav Koštunica, president van Joegoslavië, en Zoran Djindjić, premier van Servië, is het tot een vertrouwensbreuk gekomen. Koštunica staat met zijn verzet tegen Milošević' uitlevering binnen de aanhang van DOS geheel alleen. Van de achttien partijen binnen DOS was alleen zijn eigen partijje tegen de uitlevering. Zijn geloofwaardigheid heeft een enorme knauw gekregen. In zijn machtsstrijd met Djindjić heeft hij verreweg de slechtste papieren, al was het maar omdat de uitlevering van Milošević nogmaals onderstreept dat de federatie nog maar weinig (en steeds minder) voorstelt.

Verkiezingen lossen het probleem niet op

het aan hun partijbestuur over om te bepalen of de SNP in de regering zou terugkeren. Toen Milošević uiteindelijk toch werd uitgeleverd, stapte de federale premier, SNP'er Zoran Žižić, definitief op.

In normale omstandigheden voorziet het uiteenvallen van een regeringscoalitie in twee mogelijkheden: een kabinet gaat verder als minderheidsregering, of er komen vervroegde verkiezingen. In het geval

Eerste Gay-parade in Belgrado: veel klappen

Door onze correspondent

YAËL VINCKX

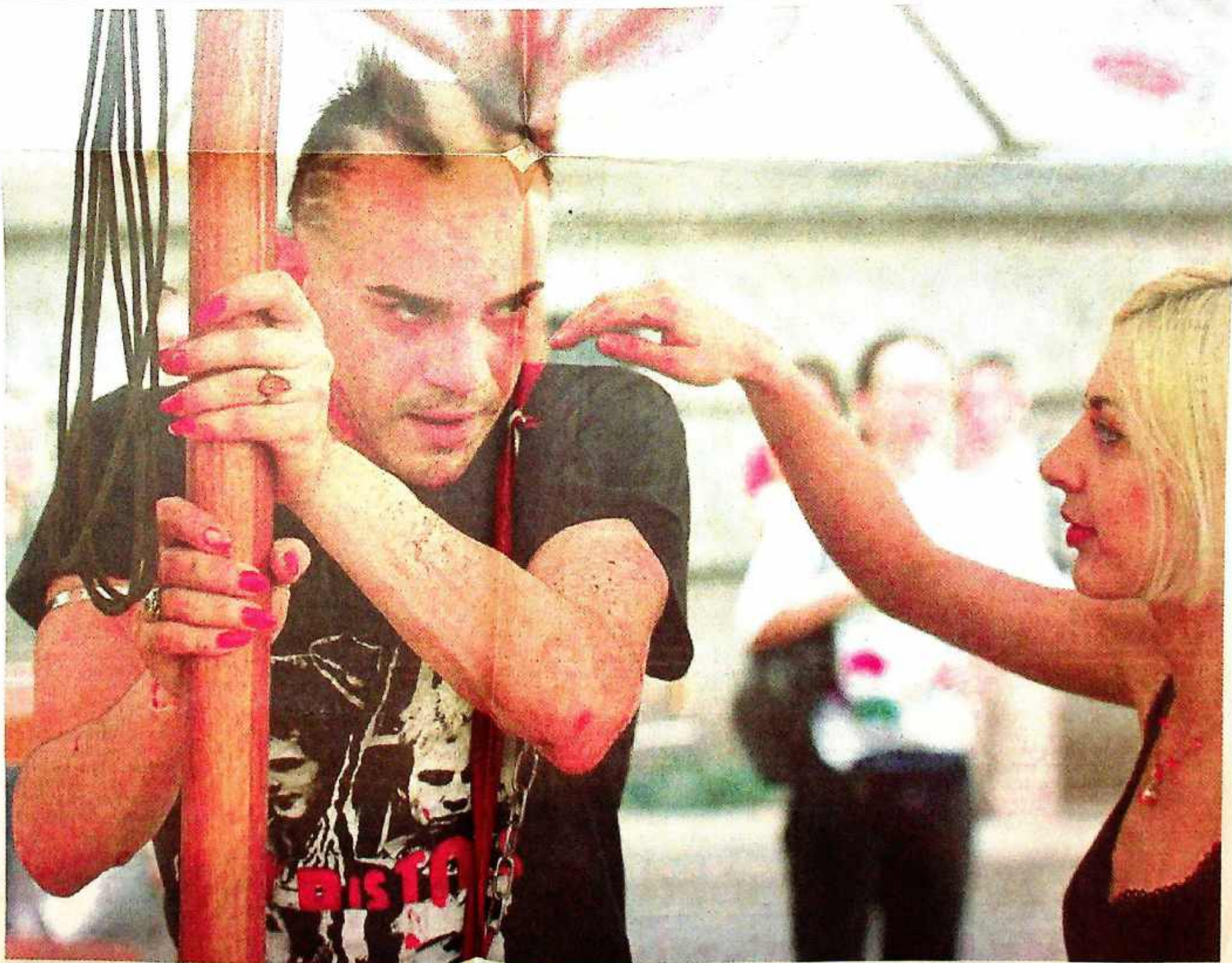
BELGRADO, 2 JULI. Met pracht en praal trokken tientallen homo's en lesbiennes zaterdag door Rotterdam. In Belgrado ging het er anders aan toe. Onder het nieuwe bewind waait er een frisse wind, moeten Servië's homoseksuelen hebben gedacht. Daarom organiseerden ze zaterdag de eerste 'gay-parade'. Het kwam hun duur te staan.

Een echte homoparade was het niet. Op het centrale plein van de stad, Trg Republika, had een aantal mannen en vrouwen een kraampje neergezet. Aan het uitdelen van pamfletten kwamen ze niet eens toe. Binnen de kortste keren was het kraampje omringd door tientallen kaalgeschoren jongens. De eerste klappen vielen snel.

Een groepje van vijftig jonge mannen en vrouwen, die met gekleurde ballonnen richting plein liepen, haalde het niet eens. Ruim honderd skinheads en voetbalsupporters renden schreeuwend op hen af. De homoseksuelen stoven uiteen, maar velen van hen werden ingehaald, geslagen en geschopt, tot bloedens toe. Toen ze eenmaal op de grond lagen moesten hun ruggen en nieren het ontgelden.

Het geweld kwam niet onverwachts. De aanhang van de extreem-rechtse Vojislav Šešelji, de pitbull van Milošević, had aangekondigd te komen en was er ook. De orthodoxe kerk, die eerder de mars van de homoseksuelen als 'immoreel' had veroordeeld, had wat geestelijken, in vol ornaat nota bene, gestuurd om het vuur op te porren.

De politie stond erbij en keek eraar. De enkele omstanders die de homoseksuelen probeerde te helpen, werd in elkaar geslagen, bespuugd of uitgescholden. Het Balkan-machismo heeft weer gewonnen.

Een deelnemer aan de gay-parade in Belgrado wordt opgevangen na te zijn mishandeld. Wat bedoeld was als een feestelijke optocht, eindigde als ordinaire kloppartij. (Foto Reuters)

Crisis Belgrado is net zo moeilijk als het lijkt

De uitlevering van Slobodan Milošević aan het VN-tribunaal in Den Haag heeft de al bestaande crisis binnen de Joegoslavische federatie aanzienlijk gecompliceerd. En die crisis was al ingewikkeld. Een overzicht

Door onze redacteur
PETER MICHELSEN

ROTTERDAM, 2 JULI. Joegoslavië is een federatie van twee deelrepublieken, Servië en Montenegro. Elk van deze drie entiteiten – Joegoslavië, Servië en Montenegro – heeft een eigen president, regering en parlement. De kleine deelrepubliek Montenegro wordt geregeerd door een president, Milo Djukanović, en een regering die tegen voortzetting van de federatie met Servië zijn: zij willen onafhankelijkheid voor Montenegro en boycotten de Joegoslavische federatie al sinds 1997. Dat betekent ook dat zij niet meedoen aan federale verkiezingen. Ze zijn dan ook niet vertegenwoordigd in het Joegoslavische parlement of in de Joegoslavische regering.

De oppositie in Montenegro wordt geleid door de Socialistische Volkspartij

(SNP). De SNP, die jarenlang met het regime van Milošević heeft samengewerkt, wil wel de federatie met Servië voortzetten. Ze vindt dat zo belangrijk dat ze na de val van Milošević in oktober vorig jaar op federaal niveau met hun vroegere vijanden, de Democratische Oppositie van Servië (DOS), in de federale Joegoslavische regering is gaan zitten. De SNP oefende sinds oktober dus macht uit op federaal niveau, maar is in eigen land, Montenegro, in de oppositie.

De crisis van de Joegoslavische federatie gaat vooral hierover. Een kleine meerderheid van de Montenegrijnen (vertegenwoordigd door Djukanović) wil onafhankelijkheid, een grote minderheid (vertegenwoordigd door de SNP) wil die niet. De Serviërs willen de federatie bewaren en zijn bereid met Djukanović over een nieuwe relatie tussen Servië en Montenegro binnen de federatie te praten. Djukanović wil echter eerst onafhankelijkheid en pas daarna praten over samenwerking in de vorm van een 'unie'.

Deze crisis is verergerd door de uitlevering van Milošević. De SNP wilde daar niets van weten: als Joegoslavische staatsburgers kunnen worden uitgeleverd aan het VN-tribunaal, staan binnenkort ook SNP-leiders in Den Haag voor de rechter. De SNP heeft immers jarenlang deel uit-

gemaakt van Milošević's regeringen; ze leverde steevast de premier: de chef-uitvoerder van het beleid van een oorlogsmisdadiger. Daarom hield de SNP de uitleveringswet in het federale Joegoslavische parlement tegen. Toen de Joegoslavische regering de uitlevering van staatsburgers per decreet wilde regelen omdat een wet het niet zou halen, stapten de SNP-ministers uit de regering. Ze lieten

van Joegoslavië hebben vervroegde verkiezingen geen zin. Immers, de Montenegrijnen van Djukanović doen niet aan verkiezingen mee: zij boycotten de federatie en zullen dat blijven doen. Alle Montenegrijse zetels in het federale parlement zullen dus weer worden gewonnen door de SNP. Dat betekent dat het Joegoslavische parlement na vervroegde verkiezingen grosso modo dezelfde samenstelling zal hebben als nu en dat dus – als de SNP niet meer met de DOS wil blijven regeren – het probleem met verkiezingen nooit kan worden opgelost.

Het is op dit moment niet waarschijnlijk dat het tot verkiezingen komt. De SNP zal vrijwel zeker eieren voor haar geld kiezen en terugkeren in de Joegoslavische regering. Immers, de SNP is als de dood dat Joegoslavië uiteenvalt: zolang de federatie bestaat, heeft ze macht, op federaal niveau namelijk. Als Joegoslavië uiteenvalt, wordt de SNP een oppositiepartij in de eigen republiek, het ministaatje Montenegro – een partij zonder macht. Het was het lokkende perspectief van de macht dat de SNP er in oktober vorig jaar toe bracht met haar vijanden binnen de DOS in zee te gaan en Milošević en zijn socialistische partij snel in de steek te laten.

Als de SNP in de federale regering terugkeert, is de crisis, veroorzaakt door de

uitlevering van Milošević, bezworen. Joegoslavië is dan weer even ver als vóór de uitlevering van Milošević. Er zijn echter nog twee gevolgen van deze crisis.

Het eerste: de Montenegrijnen die Djukanović steunen en onafhankelijkheid willen, zien zich aangemoedigd. Zij redeneren als volgt: de uitlevering van Milošević werd besloten door de regering van Servië en niet door die van Joegoslavië (hoewel dat wel had moeten). Het is de eerste keer – zeggen de Montenegrijnen – dat Servië inziet dat de federatie niet meer werkt. Steeds meer Serviërs zien dat in. En de SNP zal in Montenegro zelf door haar opportunisme óók aanhang verliezen.

Het tweede: tussen DOS-leiders Vojislav Koštunica, president van Joegoslavië, en Zoran Djindjić, premier van Servië, is het tot een vertrouwensbreuk gekomen. Koštunica staat met zijn verzet tegen Milošević' uitlevering binnen de aanhang van DOS geheel alleen. Van de achttien partijen binnen DOS was alleen zijn eigen partijje tegen de uitlevering. Zijn geloofwaardigheid heeft een enorme knauw gekregen. In zijn machtsstrijd met Djindjić heeft hij verreweg de slechtste papieren, al was het maar omdat de uitlevering van Milošević nogmaals onderstreept dat de federatie nog maar weinig (en steeds minder) voorstelt.

Verkiezingen lossen het probleem niet op

het aan hun partijbestuur over om te bepalen of de SNP in de regering zou terugkeren. Toen Milošević uiteindelijk toch werd uitgeleverd, stapte de federale premier, SNP'er Zoran Žižić, definitief op.

In normale omstandigheden voorziet het uiteenvallen van een regeringscoalitie in twee mogelijkheden: een kabinet gaat verder als minderheidsregering, of er komen vervroegde verkiezingen. In het geval

Eerste Gay-parade in Belgrado: veel klappen

Door onze correspondent
YAËL VINCKX

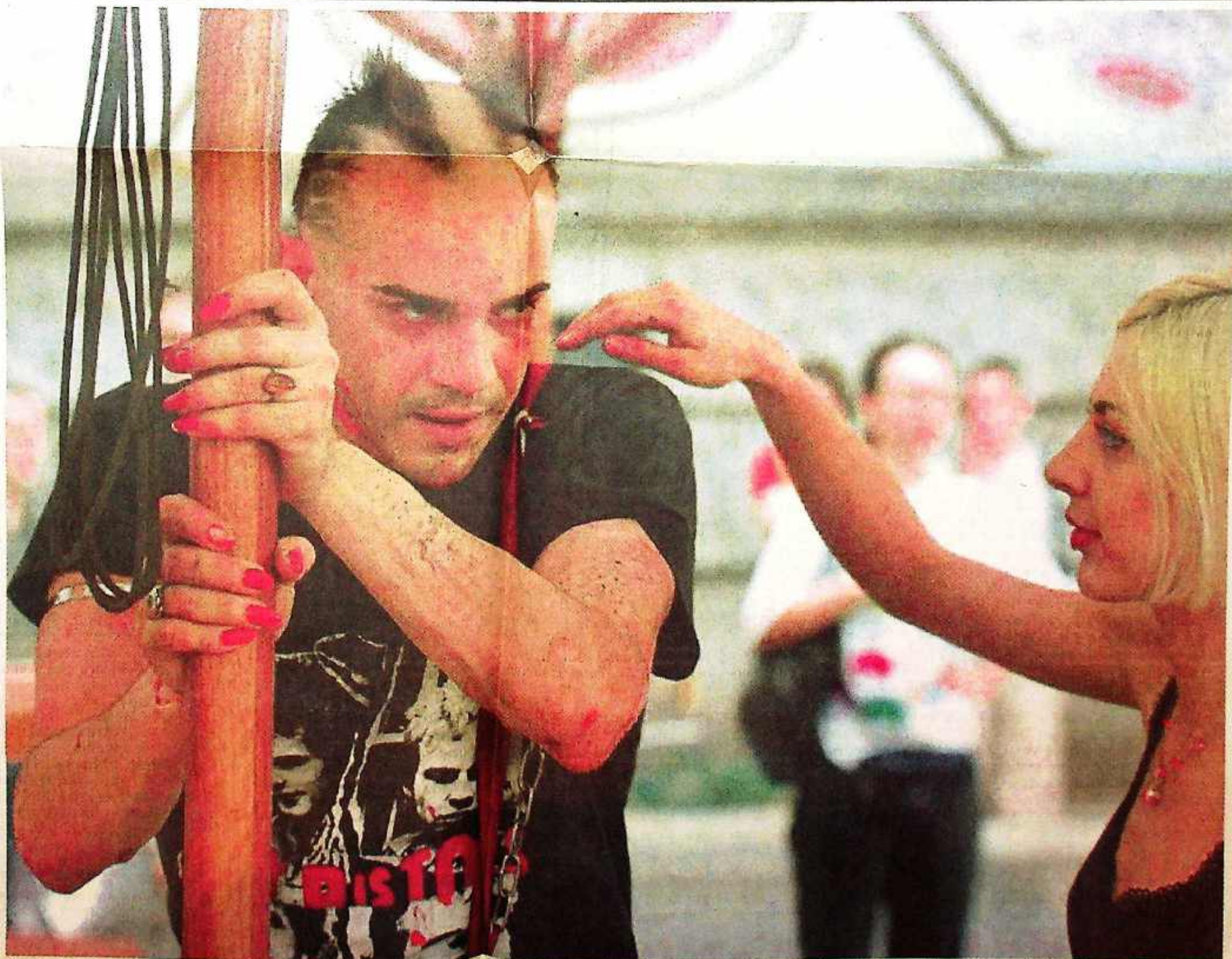
BELGRADO, 2 JULI. Met pracht en praal trokken tientallen homo's en lesbiennes zaterdag door Rotterdam. In Belgrado ging het er anders aan toe. Onder het nieuwe bewind waait er een frisse wind, moeten Servië's homoseksuelen hebben gedacht. Daarom organiseerden ze zaterdag de eerste 'gay-parade'. Het kwam hun duur te staan.

Een echte homoparade was het niet. Op het centrale plein van de stad, Trg Republika, had een aantal mannen en vrouwen een kraampje neergezet. Aan het uitdelen van pamfletten kwamen ze niet eens toe. Binnen de kortste keren was het kraampje omringd door tientallen kaalgeschoren jongens. De eerste klappen vielen snel.

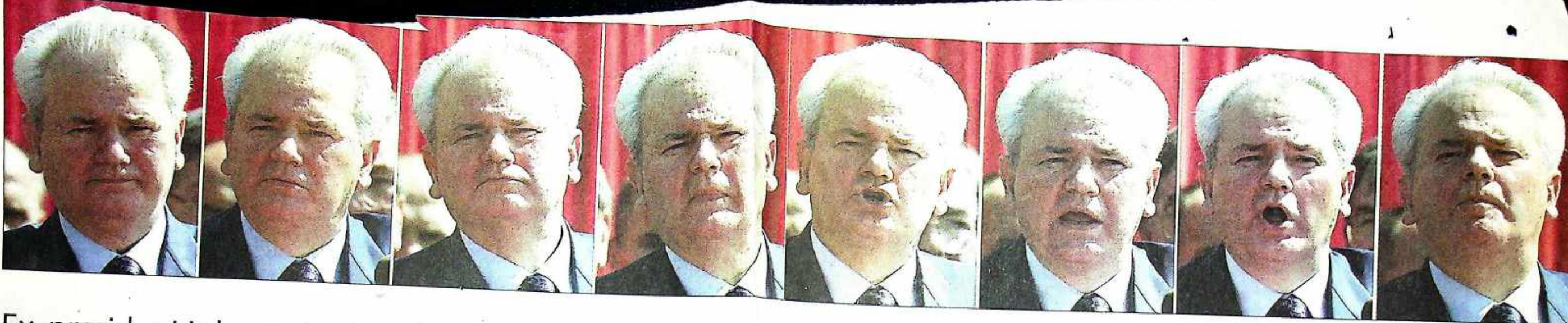
Een groepje van vijftig jonge mannen en vrouwen, die met gekleurde ballonnen richting plein liepen, haalde het niet eens. Ruim honderd skinheads en voetbalsupporters renden schreeuwend op hen af. De homoseksuelen stoven uiteen, maar velen van hen werden ingehaald, geslagen en geschopt, tot bloedens toe. Toen ze eenmaal op de grond lagen moesten hun ruggen en nieren het ontgelden.

Het geweld kwam niet onverwachts. De aanhang van de extreem-rechtse Vojislav Šešelj, de pitbull van Milošević, had aangekondigd te komen en was er ook. De orthodoxe kerk, die eerder de mars van de homoseksuelen als 'immoreel' had veroordeeld, had wat geestelijken, in vol ornaat nota bene, gestuurd om het vuur op te porren.

De politie stond erbij en keek eraar. De enkele omstander die de homoseksuelen probeerde te helpen, werd in elkaar geslagen, bespuugd of uitgescholden. Het Balkan-machismo heeft weer gewonnen.

Een deelnemer aan de gay-parade in Belgrado wordt opgevangen na te zijn mishandeld. Wat bedoeld was als een feestelijke optocht, eindigde als ordinaire kloppartij. (Foto Reuters)

Ex-president is leven in Nederland niet zeker

Testcase Milosevic

27 juni 2001

Met de komst van Slobodan Milosevic, de van oorlogsmisdaden verdachte Joegoslavische ex-president, haalt Nederland een van de grootste veiligheidsrisico's ooit binnen zijn grenzen. Aanslagen op Milosevic worden niet uitgesloten, wraakacties op Nederlandse doelwitten evenmin. Slobo heeft tal van vijanden én vrienden, die als het op geweld aan komt, tot alles in staat worden geacht. Niettemin, Nederland is voorbereid. Voor zover dat kan.

dit en vorig jaar in Amsterdam, waarbij zware jongens als Sam Klepper en Jan Femer het leven lieten? Ook daar waren Joegoslaven bij betrokken als bodyguards, maar waarschijnlijk ook als ingevlogen huurmoordenaars. „Het leegpompen van een kalashnikov in een tegenstander is in Joegoslavische kringen een minuscule feit,” zegt Strijards. Hij werkt inmiddels op een hoge post binnen het parket-generaal van het Openbaar Ministerie in Den Haag, dat nauw betrokken is bij de voorbereidingen voor Milosevic's komst. „Aanslagen zijn niet uit te sluiten. Er zijn tot dusverre geen indicaties voor. Maar dat zegt niets.” Dick Leurdijk, Balkan- en VN-deskundige van het instituut voor internationale betrekkingen Clingendael, zegt het nog stellig. „De Balkan is één groot tehuis voor maffia en misdaad. Mensensmokkel, prostitutie, handel in wapens en drugs, criminaliteit er heeft vertakkingen tot in elke hoek van de maatschappij. Niet alleen in Joegoslavië, maar ook tot ver daarbuiten.” Ter illustratie: de machtige chef van de Servische geheime dienst, Rade Markovic, meldde zijn politieke tegenstanders eind vorig jaar dat zijn 'kennissen uit de onderwereld' hem

Ferdi Schrooten en Axel Veldhuijzen

Middels een strak geleide en zwaar bewaakte militaire operatie werd Milosevic donderdagavond op het vliegtuig gezet richting West-Europa. De eindbestemming was Den Haag. Route, transportmiddel en nadere details bleven tot het laatste moment onbekend.

kan-gebieden dagelijks contact met elkaar. Er wordt geschaakt en gezamenlijk gelucht in de extra bewaakte stalen kooi aan de achterzijde van de witte VN-unit, die is opgebouwd uit geschakelde en gestapelde containers. Er is nog een ander reëel risico op een aanslag binnen de gevangensmuren, zegt mr. Micha Wladimiroff. De Nederlandse topadvocaat heeft al eerder

russen
ld dat
de
zien.
in zo
et
grote
lleen
ge-
n is
n.
n.
an
der-
an
jk.
ne
let
in
e

...Milosevic (S) is niet zomaar een verdachte. De voormalige president van Joegoslavië wordt alom gezien als grote roerganger en ideoloog van alle recente Balkanoorlogen. Uiteindelijk wordt hij eindverantwoordelijk gehouden voor etnische zuiveringen, massaslachtingen en een reeks van andere misdaden tegen de menselijkheid. Zijn naam wordt niet voor niets in één adem genoemd met die van Adolf Hitler, Saddam Hoessein, Nicolai Ceaucescu en Pol Pot.

Niet alleen op de Balkan maar in heel Europa lopen honderdduizenden slachtoffers rond die de grote registreur van al hun leed graag dood zouden zien. „Er zijn zat mensen die Milosevic zo'n grote schoft vinden, dat ze een proces in Den Haag nog te goed voor hem vinden. Ook al belandt hij voor de rest van zijn leven achter tralies,” zegt prof. Mr. G. Strijards, hoogleraar internationaal recht aan de universiteit van Groningen en van 1994 tot 2000 verbindingsofficier voor onder meer het Joegoslavië-tribunaal. „Liever zien ze dat hij gelijk afgevoerd wordt,” doelt Strijards op een lot als dat van die andere Balkan-dictator Ceaucescu. Na zijn afzetting rekende het Roemeense volk met hem af: hij kreeg de kogel.

Van zijn (voormalige) vrienden en strijdmakkers heeft Milosevic misschien nog wel het meeste te vrezen. Zij hebben niet alleen het geld, de wapens en de connecties om de ex-president een kopje kleiner te maken. Ze hebben vooral een motief. Behalve verdachte is Milosevic voor het Tribunaal kroongetuige. Met zijn kennis van wat er zich ten tijde van zijn dertienjarig bewind heeft afgespeeld, kan Milosevic tal van kompanen in zijn val meesleuren. Een pratende Milosevic kan andere gezochte oorlogsmisdadigers, onder wie de Bosnisch-Servische kopstukken Mladic en Karadzic, het leven nog heel zuur maken.

Volgens kenners loopt Milosevic gevaar. Zelfs binnen de muren van de gevangenis in het speciale VN-cellenblok in Scheveningen is hij zijn leven niet zeker. „Voor zijn medegevangenen die al in Scheveningen zitten is het een direct gevaar als Milosevic gaat praten. En laten we wel wezen. Milosevic trekt anderen mee, dat is een feit” zegt Strijards. Bovendien zou Milosevic in de VN-unit in aanraking kunnen komen met aartsvijanden, voor wie de moord op de ex-president nog steeds een diep gekoesterde wens is. In het VN-cellenblok hebben verdachten uit de diverse Bal-

dedigd en is nu genomineerd om hetzelfde te doen voor Milosevic. Wladimiroff, die meermalen de VN-unit van binnen heeft gezien, acht ook een aanslag vanuit het omliggende gevangeniscomplex voor 'gewone' misdadigers niet uitgesloten. „Er is vanuit die cellen altijd zich op de luchtplaats van de VN-gevangen. Je moet wel eerst een wapen de gevangenis in krijgen en een raam forceren, maar dan heb je vrij zicht op de luchtplaats.” Het lijkt scenario's uit een spannende Hollywood-film. Maar Joegoslavische criminelen, die wereldwijd berucht zijn om hun gewelddadigheid en onverschrokkenheid, hebben ook in Nederland al meermalen laten zien waartoe ze in staat zijn. Was het niet Milosevic' kameraad Arkan, de vorig jaar geliquideerde militieleider - eveneens gezocht wegens oorlogsmisdaden, die in de jaren zeventig en tachtig Nederland onveilig maakte? De specialist in gewapende overvallen op banken en juweliers belandde uiteindelijk in de Amsterdamse Bijlmerbajes. Daaruit wist Arkan te ontsnappen om nog jarenlang dood en verderf te zaaien. En wat te denken van de schietpartijen

spontaan hadden opgebeld om te helpen afrekenen met de oppositie. Hoe beveiligd een braaf aangeharkt, democratisch land als Nederland zich in hemelsnaam tegen de meest geslepen criminelen van Europa? Feit is dat aanzienlijke aantallen Joegoslavische criminelen inmiddels vaste voet onder de grond hebben in Nederland. En niet alleen meer als bekwame en schietgrage klusjesmannen, die het vuile werk opknappen voor gevestigde misdaadbendes. Een aantal beheert inmiddels met succes een eigen winkel. Hun handelsmerk: geweld. Hun motto: niet praten, maar schieten. Hun assortiment: wapens, vrouwen, drugs; alles wat geld oplevert.

De top van de Beveiligings BV Nederland staat dus niet voor niets op scherp, al is daar behalve de paar dranghekken buiten de Scheveningse gevangenis amper wat van te merken. Op hoog niveau worden echter continu draaiboeken verversed en nieuwe dreigingsanalyses aangedragen. De Binnenlandse Veiligheids Dienst (BVD) meldde tegenover deze krant donderdag al een 'verhoogde aandacht' voor 'bewegingen binnen

De lucht-kooi van het penitair complex van Scheveningen. Het is de vraag of Milosevic hier ook gelucht wordt. Het risico zou wel eens te groot kunnen zijn. (Foto GPD)

de maatschappij met veiligheidsimplicaties'. Daarmee antwoordde de inlichtingendienst op specifieke vragen over dreigingen uit Joegoslavische hoek. Ook de mogelijkheid van aanslagen in Nederland werd daarbij niet uitgesloten. Mocht zich 'direct levensbedreigend geweld' voordoen in de categorie bomaanslagen, kapingen, of moord-aanslagen door scherpshutters, dan heeft Nederland een speciaal keurkorps achter de hand. Nederland telt

namelijk drie Bijzondere Bijstands Eenheden (BBE's). Deze bestaan uit geselecteerde mensen van politie en krijgsmacht, met een speciale training in bijvoorbeeld man-tot-mangevechten en scherpshieten op lange afstand. „We zijn nu niet actief bij de beveiliging rond het tribunaal betrokken, maar we zijn altijd oproepbaar,” zegt Bram Visser, namens politie en justitie betrokken bij de inzet van BBE's.

Milosevic is als het om aanslagen gaat niet het enige potentiële doelwit. Ook betrokkenen rond het proces tegen de ex-president lopen een risico. Desgevraagd stelt de BVD dat ze ook informatie vergaart over de mogelijkheid van aanslagen op prominente Nederlanders. Wraakacties van sympathisanten van Milosevic, in feite gericht tegen Nederland als gastland van het tribunaal, vormen een laatste risicocategorie. En daarbij lopen niet alleen personen een risico. Ook Nederlandse bedrijven met naam en faam tot ver over de landsgrenzen, van Heineken en Philips tot Unilever, lopen zo bezien een risico. Dit is van overheidswege een nagenoeg niet te beveiligen 'doelgroep'. Want wie of wat zijn dan wel de doelwitten?

Over details van de beveiliging rond Milosevic zwijgen politie en VN in alle talen. Elk prijsgegeven detail kan nieuw risico creëren, weten experts. „Een sluipschutter is het grootste gevaar. En in voormalig Joegoslavië lopen nogal wat 'snipers' rond die hun sporen al verdiend hebben,” zegt Remy de Jong van Angel Guards Security (AGS). Het landelijk opererende beveiligingsbedrijf levert bodyguards aan nationale en internationale prominenten. Daarnaast maakt het onderdeel uit van de grootste bodyguard-organisatie ter wereld, de IBA, die mensen onder de zwaarste omstandigheden traint. „Een top-sniper is in staat om tot op een afstand van

duizend meter binnen vier seconden een doelwit te doden. Denk eens in: vier stappen lopen zonder afscherming en het is gebeurd. Dat is zo ontzettend moeilijk,” zegt De Jong, die zich serieus afvraagt of Milosevic wel te beveiligen valt. „Er zijn voldoende mensen die hem op willen ruimen. De Joego's hebben wat dat betreft wel een belangrijk marktaandeel.” De opgepakte ex-president zal tijdens zijn proces vrijwel dagelijks vervoerd moeten worden van zijn cel naar de rechtszaal en dat misschien wel enkele

Voor zijn medegevangenen die al in Scheveningen zitten is het een direct gevaar als Milosevic gaat praten.

le jaren lang. Dat betekent dag-in-dag uit 'target number one' door Den Haag vervoeren. Een wel hele lange spanningsboog. Eén moment van onachtzaamheid was ook voor Mark Dutroux, in België volksvijand nummer één, voldoende om te ontsnappen. Niet voor niets zal Milosevic altijd geblinddoekt of met een zwarte skibril op vervoerd worden en elke dag een andere route afleggen. Als hij zijn route niet kent, kan die informatie ook niet belanden bij figuren die hem willen doden of juist bevrijden. Advocaat Wladimiroff denkt dat Milosevic waarschijnlijk niet in een Scheveningse cel belandt, maar in een safe-house in de directe omgeving van een het tribunaal. Dat sluit een aanslag binnen de gevangenis muren uit.

Bovendien is het moeilijker om Milosevic tijdens transport te overvallen, omdat zijn verblijfplaats niet vaststaat. Probleem is wel dat een eventuele zelfmoord moeilijker is te voorkomen. Dat risico is reëel. Volgens Zarko Korac, de huidige Servische vice-premier en psychiater, heeft Milosevic al een paar keer een 'final farewell' aangekondigd. Zo heeft Milosevic, wiens vader, moeder en oom ook zelfmoord hebben gepleegd, onder meer eens geroepen: 'jullie zullen anders over me denken als ik er niet meer ben'. Toch blijft het dagelijkse gereis tijdens het proces volgens ingewijden het echte mega-risico. Ronduit 'beroerd' noemt hoogleraar en OM-topfunctionaris Strijards dat. „Die vijftien kilometer door de straten van Den Haag met bepantserde wagens is natuurlijk verre van ideaal.” Niet voor niets krijgt het nieuwe internationale strafhof, dat ook in Den Haag wordt gevestigd, wel cellen op eigen terrein. Bij het internationale strafhof moeten vanaf 2004 verdachten van misdaden tegen de menselijkheid uit de hele wereld terecht staan.

„Milosevic is dus nog maar het begin van wat ons te wachten staat,” zegt Leurdijk, die zich probeert voor te stellen wat er allemaal mee kan komen naar Den Haag in de slipstream van 'grote vissen' uit andere werlde-delen. „Daar kleven natuurlijk net zo goed veiligheidsrisico's aan.” Strijards ziet de komst van Milosevic naar Den Haag dan ook als dé testcase, de generale repetitie voor het internationale strafhof. „Dan ga je dit constant krijgen. Denk eens wat je aan risico's binnenhaalt als je bijvoorbeeld de minister van defensie uit het regime van Saddam Hoessein hier weet te krijgen voor berechting. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we er klaar voor zijn. Nederland haalt geen verhoogde risico's in huis als we die niet aankunnen.”

Servisch protest tegen Milosevic, mei 2000: 'Er zijn zat mensen die Milosevic zo'n grote schoft vinden, dat ze een proces in Den Haag nog te goed voor hem vinden'. (Foto EPA)

Wijl de motor al liep, zaten ook de heren van Maxime Du Camp. Ik

Democratisch Joegoslavië is niet te koop

2-7-2001

Joegoslaven die bezwaar hebben tegen de koppeling van westerse hulp aan de uitlevering van Milosevic hebben gelijk. De anti-westerse gevoelens zullen erdoor toenemen en dat is geen goede basis voor het democratiseringsproces, meent Martin van den Heuvel.

vluchtelingen uit Bosnië wachten voor de gevangenis in Scheveningen op de aankomst van Milosevic.

FOTO JURGEN HUSKENS

WAT zijn de uitgangspunten, vraag je je steeds weer af, op grond waarvan de westerse politici hun buitenlands beleid bepalen. Zo lang het daarbij om de theorie gaat, levert dat weinig problemen op: het streven naar vrede en veiligheid in de wereld en de bevordering van de democratie, het zijn doeleinden die elke westerse president, premier en minister van Buitenlandse Zaken met gemak zal weten op te noemen. Maar vergis ik me als ik zeg dat er in de harde praktijk van de wereldpolitiek van die mooie principes soms weinig terecht komt?

De ex-president van Joegoslavië, Slobodan Milosevic, is vorige week aan het Tribunaal in Den Haag overgedragen. Aan die 'overdraging' - in gewoon Nederlands uitlevering - zaten flinke haken en ogen. Het Joegoslavische Constitutionele Hof had er bezwaar tegen aangetekend, maar de Servische premier Djindjic negeerde dat. Hij gaf toe dat geld bij zijn besluit een doorslaggevende rol had gespeeld. De Brusselse Donorconferentie zou Joegoslavië ruim drie miljard gulden geven mits Belgrado de gehate Milosevic zou uitleveren. Haast was geboden en daarom negeerde Djindjic de uitspraak van het Constitutioneel Hof en de wens van de Joegoslavische president Kostunica en leverde Milosevic snel uit. Djindjic' besluit kan men zich nog wel voorstellen. Maar waarom in hemelsnaam moest de westerse financiële steun aan Joegoslavië gekoppeld worden aan de uitlevering van Milosevic? Had dat op enigerlei wijze te maken met principes van ons buitenlands beleid? Het Joegoslavische volk heeft onder Milosevic verschrikkelijk geleden, het Westen heeft jarenlang zaken gedaan met deze griezelige dictator om hem ten-

slotte in 1999 met een risicoloze luchtoorlog in 78 dagen op de knieën te brengen. Hoewel? Het voornaamste en riskantste karwei op dat gebied deed het Servische volk zelf door 'Slobo' vorig jaar oktober in een volksoptocht tot aftreden te dwingen. Van toen af aan was Milosevic' politieke rol bijna zeker uitgespeeld. Hij zou voor honderd procent zeker zijn uitgespeeld als het Westen toen snel en ruimhartig hulp had geboden om het economisch en moreel verwoeste Joegoslavië overeind te helpen. Dat was dringend noodzakelijk voor de democratische ontwikkeling van het land. En bevordering van de democratie is toch een heilig westers streven? Maar veel westerse hulp kwam er niet, wel de nodige eisen. Zo presenteerde de Amerikaanse regering Belgrado in maart jl. een ultimatum waarin eventuele economische steun afhankelijk werd gesteld van Milosevic' arrestatie. Iets later verklaarde Washington in een tweede ultimatum dat zijn hulp afhankelijk zou zijn

van de uitlevering van Milosevic aan het Joegoslavische Tribunaal van de Verenigde Naties in Den Haag. Nu is het overduidelijk dat Milosevic een bandiet is die een zware straf verdient. Maar bestraffing in eigen land zou natuurlijk veel verstandiger zijn. Dat zou geloofwaardiger overkomen bij de Servische bevolking, die jarenlang door Milosevic verkeerd is voorgelicht en die door zo'n proces en de inmiddels vrije Servische pers zijn eigen verleden beter zou leren kennen. Zo'n proces zou de democratische ontwikkeling in Joegoslavië bevorderen. En we hoefden niet bang te zijn dat Milosevic er in zo'n proces makkelijk af zou komen. Integendeel, vele slachtoffers van zijn regime zouden met overtuiging kond hebben gedaan van zijn misdaden. Een proces voor het Tribunaal in Den Haag zal minder gunstige effecten hebben op de Servische publieke opinie. Voor vele Joegoslaven is het dan weer de 'boze buitenwereld' die voor hen wil bepalen wat goed en kwaad is. En de

Joegoslaven hebben gelijk als ze bezwaar hebben tegen de koppeling van westerse hulp aan de uitlevering van hun gewezen leider. Voor velen van hen wordt het een politieke rechtszaak, die het gevolg is van chantage. Het lijkt allemaal meer met politiek dan met recht van te doen hebben. Maar goed, het is bekend dat de grenzen tussen internationaal recht en politiek vaak vaag zijn. Het was toch al vreemd dat Milosevic pas in 1999 door het Joegoslavische Tribunaal in staat van beschuldiging werd gesteld. 1999! Acht jaar nadat de vuile oorlog tussen Servië en Kroatië ontbrandde. En daarna de felheid waarmee de openbare aanklagster Carla del Ponte de uitlevering van Milosevic eiste. Zij riep de westerse landen vorig jaar al op Joegoslavië zo nodig geen hulp te verlenen! Was zij daarvoor echt aangesteld? Het ergste wat nu kan gebeuren is dat de Joegoslavische regering ineenstort en dat de anti-westerse gevoelens onder de gewone Ser-

viërs sterk zullen toenemen. Geen goede basis voor een democratische ontwikkeling. En was dat ook niet een van de doeleinden van de westerse politiek? Het proces tegen Milosevic in Den Haag gekoppeld aan de westerse hulp heeft veel weg van een wraakactie. Die Milosevic heeft immers het westerse superioriteitsgevoel aangetast. Hij heeft jarenlang westerse politici voor gek gezet, zo zien vele westerse politici dat thans en daar hebben ze gelijk in Zijn chantage-uitlevering aan Den Haag lijkt veel op westerse wraak. Het is korte termijnpolitiek. Laten we hopen dat die niet nadelig uitwerkt op het democratiseringsproces in Joegoslavië. Dat proces is belangrijker dan de veroordeling van Milosevic. In Belgrado gaat het om het lot van een heel volk met mogelijke uitwerkingen op de Balkan; in Den Haag gaat het over één misdadiger.

Martin van den Heuvel is verbonden aan het Instituut Clingendael.

MAANDAG 2 JULI 2001

'Over 8 tot 10 maanden' Pas volgend jaar proces Milošević

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 2 JULI. President Claude Jorda van het Joegoslavië-tribunaal verwacht dat het proces tegen Slobodan Milosevic binnen acht à tien maanden kan beginnen. In zijn woonplaats Bordeaux, waar de Franse rechter zijn weekenden doorbrengt, zei Jorda gisteren dat het proces vervolgens waarschijnlijk „twaalf tot veertien maanden” gaat duren.

Morgenochtend om tien uur wordt Milosevic voorgeleid voor het tribunaal in Den Haag. De Britse rechter Richard May zal Milosevic vragen zich op vier formele punten van de aanklacht 'schuldig' of 'onverschuldig' te verklaren. Het gaat om: deportatie (een misdaad tegen de menselijkheid), moord (een misdaad tegen de menselijkheid), moord (schending van de wetten en gebruiken van oorlog), vervolging om politieke, raciale en religieuze redenen (een misdaad tegen de menselijkheid). De ex-president van Joegoslavië is op 24 mei 1999 door het tribunaal in staat van beschuldiging gesteld. Milosevic werd de verdrijving van 740.000 Kosovaren voor en tijdens de Kosovo-oorlog ten laste gelegd, samen met de moord op 572 Kosovo-Albanen; deze lijst naam met geïdentificeerde doden telt inmiddels 22 pagina's. De aanklacht wordt nog uitgebreid met misdrijven in de oorlogen in Kroatië en Bosnië. Jorda verwacht dat in oktober de nieuwe aanklachten gereed zullen zijn. Vandaag treft de voormalige president van Joegoslavië in de Scheveningse gevangenis zijn advocaten Zdenko Tomanovic en Branimir Jugl om zich voor te bereiden voor morgen. „Milošević beschouwt alle beschuldigen tegen

hem als politieke propaganda en vindt zichzelf onschuldig”, zei een medewerker van het team van acht advocaten dit weekend in Belgrado tegen de media. Bij de transfer van Belgrado naar Scheveningen zou Milosevic gezegd hebben: „Het tribunaal is een politiek circus, bedoeld om de Servische natie te vernietigen. Het gaat hier om een schijnproces.” Raadsman Jugl zei dat Milošević hem telefonisch had gevraagd om geld, kleding en boeken mee te nemen. Via zijn advocaat liet Milošević zijn familieleden weten zich geen zorgen te maken. „Ik zal het doorstaan”, zo liet hij via zijn raadsman weten. „En ik heb nergens spijt van.” Dit weekend heeft Milošević geen bezoek gehad. Volgens de Servische krant *Glas Javnosti* is zijn vrouw Mirjana op zoek naar een appartement in Den Haag. Omdat haar man gedetineerd zit bij een VN-instantie mag ze ondanks een reisverbod, haar opgelegd door de Europese Unie wegens haar rol tijdens het bewind van haar man, toch Nederland bezoeken. Op verzoek van openbaar aanklager Carla del Ponte is Milošević in het VN-cellenblok geïsoleerd ten opzichte van de andere 38 verdachten die terecht staan voor het Joegoslavië-tribunaal.

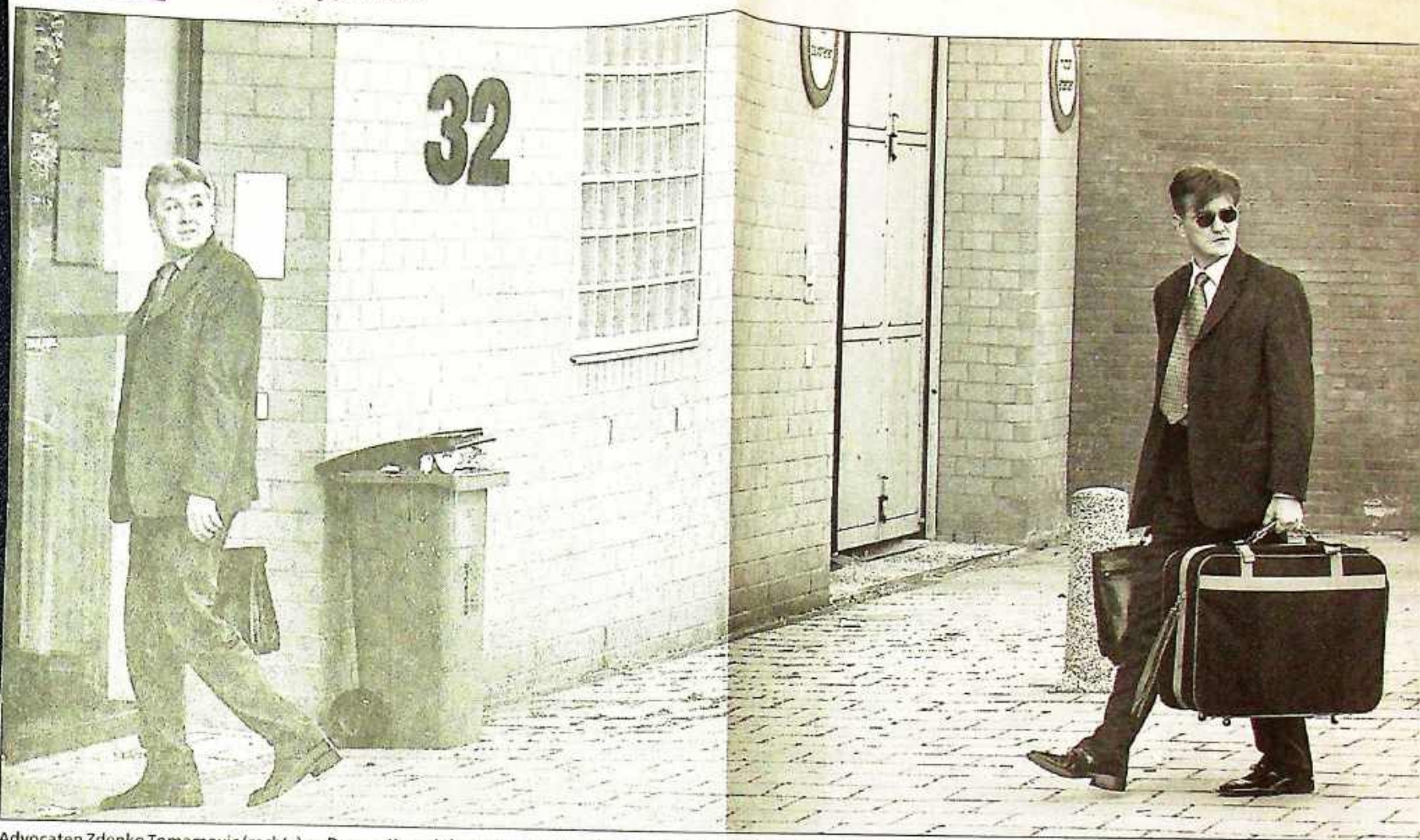
Milosevic blijft tribunaal afwijzen
DEN HAAG — Ook nu Slobodan Milosevic in een cel in Den Haag zit om te worden berecht wegens onder meer misdaden tegen de menselijkheid, blijft hij het Joegoslavische Tribunaal afwijzen. Het is geen rechtbank, maar een politiek circus, liet de voormalige Joegoslavische leider weten. President Kostunica begint vandaag met besprekingen voor het vormen van een nieuwe federale regering, nadat het vorige kabinet uiteen viel door het opstappen van premier Zizic. Zie verder pagina 7

De rechtszaak tegen Milosevic gaat op zijn vroegst over een jaar beginnen. Dat heeft dit weekend...

Dat zeiden Milosevic advocaten. Ze basteren zich op een telefoongesprek dat de opgepakte ex-president dit weekend heeft mogen voeren met zijn vrouw Mira Markovic. Ze zei dat haar man 'geestelijk fantastisch' in conditie is. In datzelfde gesprek heeft Milosevic ook gezegd dat hij zich nergens schuldig aan acht. Sterker nog: „Als hij opnieuw staatshoofd zou zijn, zou hij op dezelfde manier handelen als hij nu heeft gedaan”, zei Branimir Jugl, een van de advocaten van Milosevic. Morgen wordt de ex-joegoslavische president voorgeleid aan de rechters van het Joegoslavische Tribunaal. Hij moet terecht staan wegens zijn betrokkenheid bij de moord op 600 Kosovo-Albanen. Milosevic zal waarschijnlijk geen verdediging voeren. „We hebben daar niet aan gewerkt, omdat hij het tribunaal niet erkent”, aldus de raadsman. Vandaag bezoeken de advocaten Milosevic in zijn Scheveningse cel, waar hij in afzondering zit.

De Servische weerkhad Nedjinić heeft schriftelijk dat Milosevic voor hij in de helikopter stapte hebben gezegd: „Broeder-Serviers, vaarwel nu”. Het blad heeft goede contacten bij leger en politie. Mogelijk heeft Milosevic gepoogd de Britse premier Blair te laten vermoorden. Stafchef generaal Nebojsa Pavkovic van het Joegoslavische leger zei in een interview dat hij met 1999, tijdens de Kosovo-crisis, van de top opdracht kreeg de helikopter van Blair te vernietigen. Volgens analisten betekent dit dat Milosevic zelf de opdracht gaf. Blair bezocht tijdens de Kosovo-crisis een vluchtelingenkamp in Macedonië. MEER NIEUWS OP PAGINA 5

Milosevic beschouwt strafzaak als showproces
BELGRADO — Slobodan Milosevic zal het VN-tribunaal in Den Haag morgen vertellen dat hij de strafzaak tegen hem beschouwt als een showproces. Hij vindt dat hij wordt gestraft omdat hij als enige durfde op te staan tegen de Navo. De Servische premier Djindjic zei gisteren in de New York Times dat hij vorige week bang was dat het Joegoslavische leger de uitlevering van Milosevic zou tegenhouden. Het leger valt direct onder president Kostunica, die fel tegen uitlevering was. Om het leger om de tuin te leiden, gebruikte de politie drie busjes om Milosevic op te halen. Twee dienden als dwaalspoor. Ook het busje dat op persfoto's overal ter wereld verscheen, was leeg. Het Joegoslavische weerkhad Nedjinić heeft schriftelijk dat Milosevic voor hij in de helikopter stapte hebben gezegd: „Broeder-Serviers, vaarwel nu”. Het blad heeft goede contacten bij leger en politie. Mogelijk heeft Milosevic gepoogd de Britse premier Blair te laten vermoorden. Stafchef generaal Nebojsa Pavkovic van het Joegoslavische leger zei in een interview dat hij met 1999, tijdens de Kosovo-crisis, van de top opdracht kreeg de helikopter van Blair te vernietigen. Volgens analisten betekent dit dat Milosevic zelf de opdracht gaf. Blair bezocht tijdens de Kosovo-crisis een vluchtelingenkamp in Macedonië. MEER NIEUWS OP PAGINA 5

Advocaten Zdenko Tomamovic (rechts) en Dragan Krgovic komen aan bij de gevangenis in Scheveningen, anderhalf uur verlaat.

FOTO AN

Historisch figuur is lastige cliënt

In de spoorloze koffer zaten volgens Tomanovic persoonlijke eigendommen die Milosevic nodig heeft voor zijn voorgeleiding dinsdag aan het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Een tweede koffer met boeken had de reis wel goed doorstaan. Volgens de Italiaanse krant *La Repubblica* heeft Milosevic zijn advocaat Toma Fila ontslagen. Fila leidde tot voor kort Milosevic' advocatenteam. Op gezag van goedgelichte bronnen in Belgrado meldt de krant dat het idee om Fila te ontslaan afkomstig zou zijn van Mira Markovic, de vrouw van Slobodan Milosevic. De familie zou alleen willen werken met advocaten die het bestaansrecht van het Joegoslavië-Tribunaal weigeren te erkennen. Fila is echter al meerdere keren als advocaat opgetreden in rechtszaken tegen Bosnische Serviërs bij het VN-tribunaal. Daarmee heeft hij impliciet het bestaansrecht van het tribunaal erkend.

Een Amerikaanse adviseur voor Milosevic

BELGRADO – Nee, met Milosevic zelf heeft hij nog niet gesproken. Maar de Amerikaanse ex-minister Ramsey Clark heeft wel adviezen gegeven aan diens advocaten. En als het ervan komt wil Clark ook graag zelf optreden als raadsman van de gevangen ex-Joegoslavische president. „Ik zou alles doen wat ik kan”, zei Clark op een persconferentie in Belgrado.

De radicaal linkse politicus met trotskistische sympathieën was ooit minister in de regering van

president Carter. De laatste jaren reist hij de wereld rond als mensenrechtenactivist. Hij heeft een neus voor omstreden dossiers. Clark was adviseur van de Bosnisch-Servische generaal Karadzic, hij verdedigde een Saoedische verdachte van de bomaanslag op een Amerikaanse ambassade, en een Rwandese geestelijke om wiens uitlevering werd verzocht wegens genocide. Ook president Saddam Hoessein ontvangt Clark graag, vanwege diens kritiek op de VN-sancties.

Een anonieme advocaat in Belgrado zei dat Milosevic een lastige cliënt is om te verdedigen. „Het is moeilijk om een man te verdedigen die zichzelf als een historisch figuur beschouwt. Hij mengt zich samen met zijn vrouw in de verdediging en wil zelf beslissen wat de beste strategie is”, zei de advocaat tegen persbureau Reuters.

Een voormalige medewerker van hoofdaanklaagster Carla del Ponte zei dat er in 1999 nog geen afgeronde zaak was tegen Milosevic. Hij werd toen aangeklaagd. „Er missen onderdelen”, zei Nancy Paterson die meehielp met het opstellen van de aanklacht. „Er moet worden vastgesteld hoe de werkelijke bevelslijnen waren.” Daarvoor heeft het Tribunaal waarschijnlijk de medewerking nodig van de nieuwe democratische regering in Belgrado.

Mira moet zonder Slobodan haar plannen bijstellen

Het is onduidelijk of Mira Markovic vandaag aanwezig zal zijn als haar man, Slobodan Milosevic, voor het eerst wordt voorgeleid voor het Joegoslavië-Tribunaal. Zij en andere leden van de familie Milosevic staan op een lijst van mensen die niet welkom zijn in de EU. Er is overleg gaande om Markovic toch een visum te verstrekken.

Mira Markovic

AMSTERDAM – Als ik 60 word, in 2002, wil ik dat mijn man de politiek verlaat. Ik zie ons dan in het buitenland op vakantie gaan, misschien ergens in Zwitserland.” Dat was, zeven jaar geleden, de droom die Mira Markovic had voor zichzelf en haar echtgenoot Slobodan Milosevic.

Volgens Belgadose kranten is het de afgelopen dagen maar langzaam tot de sociologe doorgedrongen dat ze de rest van haar leven waarschijnlijk gescheiden zal moeten doorbrengen van haar jeugdvrindje. Om och zo dicht mogelijk bij hem in e buurt te zijn, zou ze een flat willen huren of kopen in Den Haag. Ze is vast van plan haar aan bij de verdediging te helpen. Zelf wordt ze, voor zover bekend, niet gezocht door het Tribunaal. Volgens sommigen zou echter ook op de verdachten te moeten voortkomen. Net als in Ceausescu zou zij de echte raie genuss zijn geweest alleen in wezen slappe man. Feit is dat Mira het afgelopen decennium niet alleen achter maar ook de schermen een belangrij-

ke rol speelde op het Joegoslavië politieke toneel. Zo had ze, om te beginnen, haar eigen partij. Begonnen als een nostalgische groepje dat terugverlangde naar de tijd dat links, communistisch en Joegoslavië geen vrieze woorden waren, groeide Joegoslavisch Verenigd Links (JUL) later uit naar een grote partij met een dikke vinger in de regeringspomp. Bij de verkiezingen in oktober, die uiteindelijk de ondergang inhielden van haar man, werd ze nog gekozen tot lid van het Joegoslavische Lagerhuis. Ook als commentator liet ze regelmatig van zich horen. Haar curieuze column in het blad *Duga* werd jarenlang gespeld door diplomaten en Belgrado-watchers. Wie zou er nu uit de gracie zijn geraakt, wie zou nu op zijn tellen moeten passen, was er soms een beleidswijziging op komst? Veevluidig ging ze tekeer tegen Navo en VS en het medelogenloze grootkapitaal. Ze was een overtuigd marxist, ook toen dat al lang niet meer in de mode was. Dusko Doder en Louise Branson verklaarden dat in hun biografie Milosevic, portret of a tyrant

uit de tragische jeugd van Markovic, die op 10 juli 1942 werd geboren. Haar moeder, Vera Milotic, was een verzetsstrijdster die werd opgepakt door de Gestapo, waarschijnlijk dootsloeg tijdens het verhoor en uiteindelijk stierf. In de officiële partijgeschiedenis werd ze als verrader neergezet. Ten onrechte, aldus haar dochter, die Vera als echte partizaan is blijven verdedigen. Mira groeide vervolgens op bij haar grootouders in het weinige tot de verbeelding sprekende Pozarevac, een stadje zo'n zeventig kilometer ten zuidoosten van Belgrado. Op het gymnasium aldaar ontmoette ze Slobodan Milosevic. Twee heel verschillende persoonlijkheden, aldus mensen die hen hebben meegemaakt. Hij stilt zij uitbundig en vrolijk. Maar vanaf die tijd onafscheidelijk, in voorspoed, maar, zo is gebleken, ook in tegenspoed. Want sinds oktober is het tijdsnel gekleed voor Milosevic en zijn vrouw. Haar JUL bestaat amper meer, steeds meer mensen hebben zich van het tweemaal afgekeerd. De hoop dat trouwe leden van de geheime dienst of het leger via een staatsgreep de bordjes zouden verhangen, bleek jidid.

Sinds het vertrek van haar man uit de politiek, en zeker sinds zijn arrestatie op 1 april, heeft Mira zich nauwelijks meer in het openbaar vertoond. Samen met dochter Marija en kleinzoon Marko – waar zoon Marko is gebleven is nog altijd een goed bewaard geheim – verschanste ze zich in hun huis in Belgrado. Alleen voor beoekken aan haar man verliet ze het pand. Om zich donderdag bij aankomst bij de gevangenis te realiseren dat de plannen voor 2002 drastisch moeten worden herzien.

Milosevic alleen

Ex-president voert eigen verdediging

DEN HAAG – Hij beschouwt zichzelf als de man die als enige opstond tegen de Navo. Nu wil Slobodan Milosevic in zijn eenjige de strijd aanbinden met het Joegoslavië-Tribunaal, een instelling van de door hem gehate Verenigde Naties.

Milosevic zal zelf zijn verdediging voeren als hij vandaag moet verschijnen voor de derde kamer van het VN-Tribunaal. Dat hebben zijn advocaten bevestigd. Het Tribunaal heeft Milosevic zijn be-sluit afgeraden.

In een gesprek met zijn advocaten heeft Milosevic gisteren het haald dat hij het bestaansrecht van het Tribunaal niet erkent. Hij noemt het 'een neprechtbank', die uit is op 'genoedie op het Servische volk'.

In theorie is het zelfs mogelijk dat Milosevic vandaag weigert zijn cel uit te komen. Dan is er nog de netelige kwestie of de verdachte ex-president vandaag om 10.00 uur op wil staan als de recht-

ters de zaal binnenkomen. Mogelijk voorkomt rechter Richard May pijnlijke situaties, en zitten de rechters al van tevoren klaar. En zal Milosevic zijn mond openendoen? De rechter zal informeren naar de omstandigheden in zijn cel, en vragen of Milosevic begrijpt wat er tegen hem wordt gezegd. Milosevic zal in de naar verwachting korte sessie nog eens horen dat hij wordt verdacht van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, gepleegd in Kosovo in 1999. Hij kan zwijgen na het horen van de aanklacht. Dan geven de rechters hem dertig dagen om alsnog te reageren. De woordvoerder van het Tribunaal zei dat er vandaag „in geen geval” discussies worden toegestaan over de competentie van de rechtbank. Rechter Richard May, een oudgediende, zal Milosevic dan streng het zwijgen opleggen. Hij mag hooguit per brief de legitimiteit van het Tribunaal aanvechten. MEER NIEUWS OP PAGINA 5

Ex-president Joegoslavië voorgeler Milošević noemt tribunaal onwettig

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 3 JULI. Het Joegoslavië-tribunaal is „onwettig” en „bedrieglijk”. Dat heeft ex-president Slobodan Milošević vanmorgen gezegd tijdens zijn eerste optreden voor de rechters. Hij zei het tribunaal niet te erkennen.

Milošević weigerde te verklaren of hij schuldig is aan de aanklachten. Op de vraag van tribunaalrechter Richard May of hij de vier aanklachten volledig moest voorlezen antwoordde Milošević: „Dat is uw probleem.” Na een tweede weigering zei May dat het tribunaal zijn opstelling beschouwt als een niet-schuldigverklaring. Het proces werd verdaagd tot 27 augustus.

De ex-president is op 24 mei 1999 – twee weken voor het einde van de Kosovo-oorlog – door het tribunaal in staat van beschuldiging gesteld. Hem wordt de verdrijving van 740.000 Kosovaren voor en tijdens de Kosovo-oorlog ten laste gelegd, alsmede de moord op 572 Kosovo-Albanezers.

Het is niet de eerste keer dat een verdachte de rechtmatigheid van het VN-tribunaal aanvecht. In een van de eerste zaken, tegen de Bosnische Servier Duško Tadić, kozen de advocaten voor deze verdediging. Na lang juridisch getouwtrek en verschillende beroepszaken werd de rechtmatigheid van het tribunaal nog een keer bevestigd. Het tribunaal werd begin 1993 op initiatief van de VN-Veiligheidsraad opgericht voor de berechting van oorlogsmisdadigers in het voormalige Joegoslavië.

Milošević wilde zich niet laten vertegenwoordigen door een advocaat. „Dit tribunaal is illegaal omdat het niet is ingesteld door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Daarom heb ik

De verdachte, gaat hij staan of blijft hij zitten?

Slobodan Milošević doet niet mee met zijn proces; het tribunaal is nep en de aanklachten zijn vals.

Door onze redacteur

CEES BANNING
DEN HAAG, 3 JULI. Staàn of zitten? Dat is de vraag waar de medewerkers van het Joegoslavië-tribunaal de afgelopen dagen mee hebben geworsteld. Blijft de hoofdverdachte in zaak IT-99-37 zitten, dan schouft hij het hof; gaat hij staan, dan kan er nog sprake zijn van een normaal proces.

Een paar minuten over tien komt de verlossende beweging. Slobodan Milošević gaat staan op het moment dat de rechters van het Joegoslavië-tribunaal aankomen. Niet van harte; één van de twee bewakers die op nog geen halve meter naast hem staan spoort hem daartoe aan.

Even voor tien uur is de voormalige president van Joegoslavië de rechtszaal van het tribunaal binnengebracht. Donkerblauw pak met een rood-wit-blauwe streepdas. De rechtszaal meet achttien bij acht meter. Aanklagers en advocaten zitten tegenover elkaar aan weerszijden van de rechters. Wanneer de 59-jarige Milošević zit, kruist zijn blik die van openbaar aanklaagster Carla Del Ponte. Daarna blikt hij stuurs naar honderdertig toeschouwers die vanachter kogelvrij glas de aanklacht volgen.

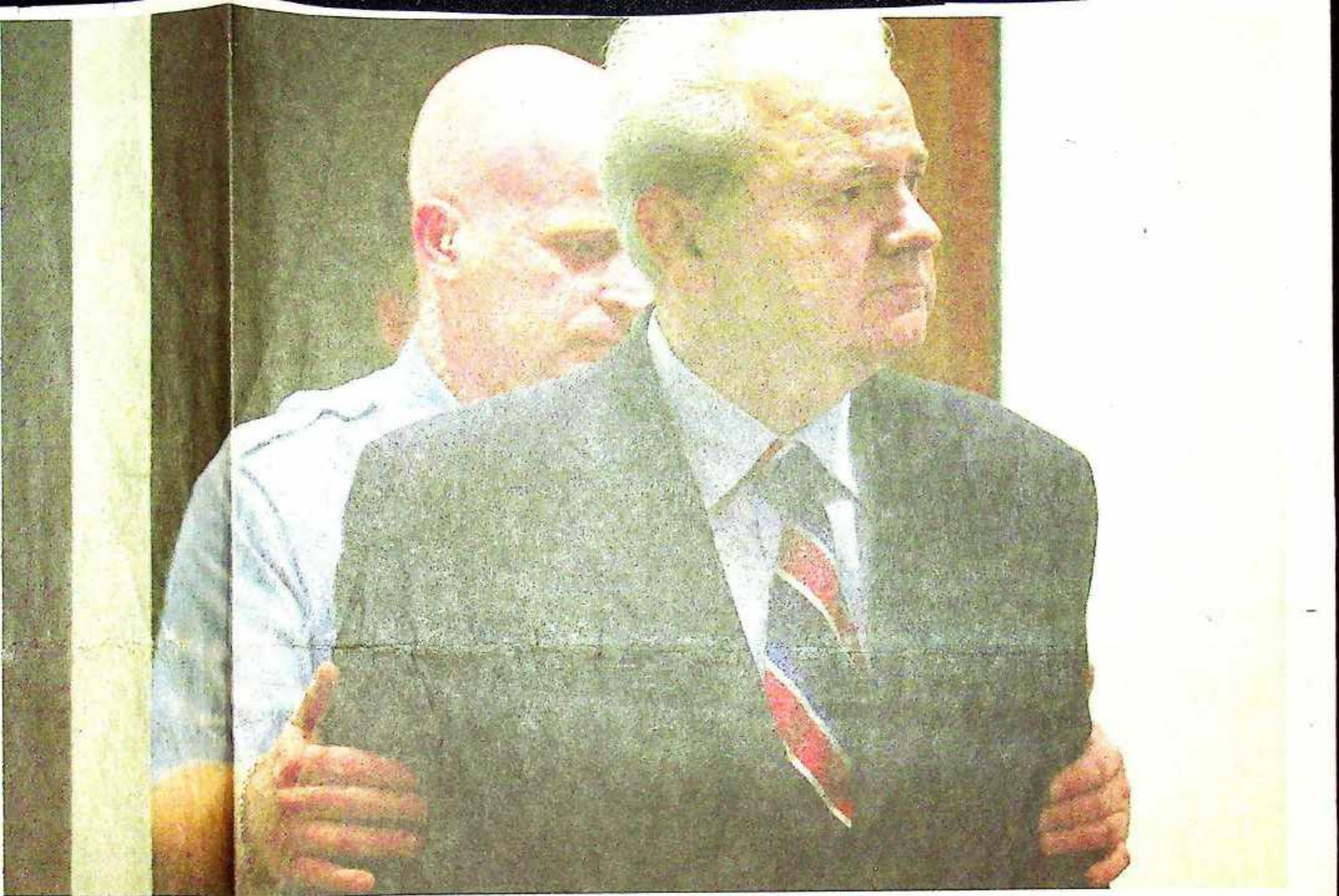
Milošević heeft geen advocaat meegenomen en (de Britse) rechter Richard May adviseert hem dat besluit te heroverwegen. May: „Dat is in uw eigen belang, want het zal een lang en ingewikkeld proces worden.” Milošević typeert

geen juridische bijstand nodig”, zo zei hij. De aanklacht tegen Milošević wordt nog uitgebreid met misdrijven in de oorlogen in Kroatië en Bosnië. Tribunaalrechter Claudio Jorda verwacht dat deze in oktober gereed zullen zijn. Hij gaat ervan uit dat het proces binnen acht à tien maanden kan beginnen, waarna het waarschijnlijk twaalf tot veertien maanden duurt. De reëlatief lange voorbereidingsstijd wordt benut om meer bewijsmateriaal te verzamelen en getuigen op te roepen. Het is mogelijk dat openbaar aanklaagster Carla Del Ponte de aanklacht gaat uitbreiden met genocide – de zwaarste oorlogsmisdad.

Een prominente Servische jurist, Vladimir Gajić, zei niet verbaasd te zijn door Milošević's harde opstelling: „Zo heeft hij het land geregeerd en met buitenlanders geprakt; eerst hard, later zachter, en uiteindelijk heeft hij meer gegeven dan van hem werd geëist. Dit was een show voor zijn aanhangers thuis. Zijn uitdagende houding moet hen inspireren. Het zal hem in het proces niet verder helpen.” Een aanhanger van Milošević, Peca Ristić, zei: „Dat is onze Slobo. Hij verdedigt onze Servische trots voor die Westerse terroristen. Hij zal als held terugkeren, en die Westerse bandieten zullen zijn voeten kussen.”

• AANKLACHT: pagina 5
• DOSSIER: www.mrc.nl

Slobodan Milošević wordt de rechtszaal van het VN-tribunaal in Den Haag binnengeleid. (Foto Reuters)

het Joegoslavië-tribunaal als „illegaal” omdat het niet is ingesteld door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Daarom heeft hij geen juridische bijstand nodig, meent hij.

Op de vraag van de Britse rechter of hij de aanklacht moet voorlezen zegt de verdachte: „Dat is uw probleem”. Na overleg met zijn collega's Patrick Robinson en Mohammed El Habib Fasih in het pretrial May deze opstelling als het afziden van het recht om de aanklacht te horen. Weer maakt Milošević van de gelegenheid gebruik om te herhalen dat hij het tribunaal niet erkent. „Dit zogeheten tribunaal is er voor een valse rechtvaardiging van de misdaden van de NAVO. Dit is een neptribunaal.” Rechter May grijpt in. „Dit is niet het moment voor toespreekten.

In het reglement staat dat een verdachte bij het eerste optreden voor het tribunaal de aanklacht op een aantal formele punten gespecificeerd te horen krijgt. Bij Milošević gaat het om deportatie (een misdaad tegen de menselijkheid), moord (een misdaad tegen de menselijkheid), moord (schending van de wetten en gebruiken van oorlog) en vervolging om politieke, raciale en religieuze redenen (een misdaad tegen de menselijkheid). Milošević weigert te verklaaren of hij schuldig dan wel onschuldig is. Volgens de procedures van het tribunaal wordt zijn houding als een niet-schuldigverklaring opgevat.

De zitting, die nog geen kwartier duurt, wordt verdaagd tot een hoorzitting over de stand van zaken eind augustus. Nadat de rechters de zaal hebben verlaten, staat Milošević op. Hij kijkt getiergd. [• *Vervolg TRIBUNAAL: pagina 5*]

De zaak IT-99-37-I tegen Slobodan Milošević

Slobodan Milošević stelde er vanmorgen geen prijs op dat de aanklacht tegen hem werd voorgelezen. Hieronder een beknopte samenvatting.

Door een onzer redacteurs DEN HAAG, 3 JULI. „Op of omstreeks 15 januari 1999, is de plaats Račak 's morgens vroeg aangevallen door troepen van Joegoslavië en Servië. Na beschietingen door de 52ste eenheid van het Joegoslavische leger trok de Servische politie de plaats binnen en begon zij huis voor huis te doorzoeken. In het hele dorp werd geschoten op bewoners die probeerden te vluchten. Een groep van om en nabij de vijftig mensen probeerde zich te verstoppen in een gebouw, maar zij werden ontdekt door de Servische politie. Ze werden geslagen en vervolgens overgebracht

naar een heuvel in de buurt, waar een politieman hen doodschoot. In totaal doodden de troepen van Joegoslavië en Servië ongeveer 45 Kosovo-Albanese in en rond Račak.”

Deze razzia, keerpunt in de Westerse houding jegens de ontwikkelingen in Kosovo, maakt deel uit van de geamendeerde aanklacht Case No. IT-99-37-I die hoofdaanklager Carla del Ponte afgelopen vrijdag bij het Joegoslavisch-tribunaal in Den Haag heeft ingediend tegen de voormalige Joegoslavische president Slobodan Milošević.

Deze voorlopige aanklacht heeft uitsluitend betrekking op de periode van de oorlog in en om de Servische provincie Kosovo, beginnend in januari 1999 tot 20 juni 1999. Del Ponte en haar medewerkers streven er naar de aanklacht tegen Milošević dit najaar uit te breiden met beschuldigingen wegens misdaden ten tijde van de

oorlogen met Kroatië (1992 en 1995) en Bosnië (1992 tot 1995).

Aanklacht IT-99-37-I richt zich behalve tegen Milošević ook tegen vier andere verdachten, die nog worden 'gezocht': de huidige Servische president Milan Milutinović, de voormalige Joegoslavische vice-premier Nikola Šainović, de ex-stafchef van het Joegoslavische leger Dragoljub Ojdanić en de vroegere Servische minister van Binnenlandse Zaken Vlatko Stojiljković. De twee hoofdbeschuldigingen tegen dit vijftal luiden: misdaden tegen de menselijkheid en schendingen van de wetten en gebruiken van oorlog.

De aanklacht maakt ook melding van een massale liquidatie bij Bela Crkva op 25 maart 1999. „De politie gaf de [van hun vrouwen en kinderen afgezonderde] mannen opdracht zich uit te kleden en be-roofde hen systematisch van al hun spullen. De vrouwen en kinderen werd gelast te vertrekken. De

plaatselijke arts probeerde met de politiecommandant in gesprek te komen, maar hij werd doodgeschoten, net als zijn neef. De andere mannen werden gedwongen in de rivierbedding te gaan staan. Nadat zij dat hadden gedaan, opende

vier medeverdachten.

In 'de volgende elf paragrafen (16 tot en met 26) spitst de aanklacht zich toe op misdaden ten tijde van de Kosovo-oorlog. Het vijftal wordt ervan beschuldigd vanaf januari 1999 tot 20 juni 1999 „een

De arts probeerde met de politie in gesprek te komen, maar hij werd gedood

de politie het vuur en schoot zij ongeveer 65 Kosovo-Albanese dood.”

De hele geamendeerde aanklacht telt 101 paragrafen. De eerste vier gaan over de 59-jarige Milošević en beschrijven beknopt zijn beroepspraktijk en zijn politieke carrière. In de volgende elf paragrafen gebeurt hetzelfde met zijn

campagne van terreur en geweld tegen Kosovo-Albanese burgers in Kosovo” te hebben gevoerd. Ze zouden deze campagne hebben „gepland, geïnstigeerd, er opdracht toe hebben gegeven, er hun goedkeuring aan hebben gegeven of er anderszins bij hebben geholpen en toe hebben aangezet”.

In deze paragrafen ligt eerst de

nadruk op de „systematische wijze” waarop de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië honderduizenden Kosovo-Albanese zonden hebben verdreven, hun eigendommen zouden hebben vernietigd en hen zouden hebben onderworpen aan belediging, racisme, vernedering, slaag en andere vormen van fysiek wangedrag gericht tegen hun raciale, religieuze en politieke identiteit”. Vervolgens wordt het vijftal verantwoordelijk gesteld voor het leiding geven aan „de gedwongen deportatie van naar schatting 740.000 Kosovo-Albanese burgers”. Dit wordt geadstrueerd aan de hand van concrete deportaties in de plaatsen Djakovica, Gnjilane, Kosovska Mitrovica, Orahovac, Peć, Priština, Prizren, Srbica, Suva Reka en Uroševac.

Aansluitend wordt het vijftal ervan beschuldigd de strijdkrachten en politie-eenheden van Joegoslavië en Servië te hebben „aangezet

tot het vermoorden van honderden Kosovo-Albanese burgers”. Hiervoor worden concrete massamoorden beschreven, behalve de boven aangehaalde slachtingen in Račak en Bela Crkva, betreft het onder andere moordpartijen in Velika Krusa en Mali Krusa (25 maart, 103), Djakovica (26 maart, 6), Suva Reka (26 maart, 33), Crkolenz (27 maart, 20), Izbica (27 april, 95), opnieuw Djakovica (2 april, 20), Meja en Meja Orize (27 april, 17), Vucitrn (2 mei, 104), Dubrava-gevangenis in Istok (22 mei, 27) en op vier plaatsen in Kačanik (tussen maart en mei, 50).

Samengevat mondt dit hele complex uit in vier aanklachten: wegens deportatie (misdad tegen de menselijkheid), moord (idem), moord (schending van de wetten en gebruiken van oorlog) en wegens vervolging op grond van politieke, raciale of religieuze gronden (misdad tegen de menselijkheid).

In de hierop volgende acht para-

grafen (27 tot en met 34) wordt onderbouwd dat Milošević zowel *de facto als de jure* het hoogste gezag voerde over Joegoslavië en over de strijdkrachten. In de paragrafen 35 tot en met 52 wordt ingegaan op het aandeel van de andere vier in het feitelijk leiding geven aan de eerder ten laste gelegde feiten.

De resterende paragrafen hebben betrekking op algemene aantijgingen (33 tot en met 60) tegen de verdachten, en aanvullende aantijgingen (61 tot en met 101) over de verdachten en hun rol in Joegoslavië voorafgaande aan en ten tijde van de Kosovo-oorlog. Aan het slot van de aanklacht is een lijst opgenomen met de namen, de leeftijden (voorzover bekend) en het geslacht van 575 Kosovo-Albanese die zijn omgekomen bij massamoorden op twaalf verschillende plaatsen in Kosovo.

• AANKLACHT: www.un.org/icty/indictment/english/mil

Slobodan Milošević in de beklagdenbank in Den Haag vanmorgen. Op de vraag van tribunaalrechter Richard May of hij de vier aanklachten volledig moest voorlezen antwoordde Milošević: „Dat is uw probleem.” (Foto AP)

Een Bosnische die het drama Srebrenica overleefde volgt in Sarajevo op de televisie de voorgeleiding van Milošević. In de Bosnische hoofdstad werd de komst van Milošević in de rechtszaal met vreugde begroet. „Het is laat”, zei een moslim, „maar beter laat dan nooit.” (Foto Reuters)

In Belgrado gaat het leven door

De Serviërs deed de voorgeleiding van hun ex-president voor het VN-tribunaal weinig. In cafés waar die op de tv te zien was, keek slechts een enkeling.

Door onze correspondent

Yael Vinckx BELGRADO, 3 JULI. Een aangekondigde demonstratie bleef uit, het verkeer raasde onophoudelijk voort en de televisie liet video's van de muzikzender MTV zien, gevolgd door een Amerikaanse sitcom. De verschijning van Slobodan Milošević voor het Joegoslavisch-tribunaal in Den Haag vanochtend zorgde voor weinig opwinding in de straten van de Serviërs.

In enkele koffiehuisen en cafés stond de televisie wel afgestemd op de live-uitzending van de zitting in Den Haag. Daar keek een enkeling naar een vastberaden, stuurde en koppige Milošević. „Hij gedraagt zich uitstekend”, aldus een bezoeker. Maar een andere bezoeker wist te vertellen dat Milošević slechts toneel speelt. „Dit is om zijn supporters tevreden te stellen.”

Het is het toneelstuk dat Milošević zo vaak heeft opgevoerd: eerst hard en onverzettelijk, dan zacht en toegeeflijk en uiteindelijk bereid tot een compromis. Alleen een compromis zit er in Den Haag niet in.

In Belgrado ging het leven vanochtend om tien uur vooral gewoon door. De Joegoslavische ex-president is verdwenen en veel Serviërs vinden dat een goede zaak.

Milošević stond miljarden gulden aan hulpdiensten in de weg.

Het betekent niet dat het Joegoslavisch-tribunaal populair is in Servië. Jarenlange retoriek, als zou het tribunaal partijdig zijn en er alleen op uit zijn om de Serviërs collectief de schuld te geven, is in de hoofden van de mensen blijven hangen. „Ik ben blij dat hij weg is”, aldus een jonge vrouw op straat. „Maar ik vind het jammer dat hij voor Carla Del Ponte staat.” De hoofdaanklager van het tribunaal, Del Ponte, wordt beschouwd als de verpersoonlijking van alle kwalde kanten van het tribunaal.

Helemaal gelaten zijn de Serviërs niet. Gisteren gingen duizenden aanhangers van Milošević de straat op om nog eens te protesteren tegen zijn uitlevering. Het was de derde demonstratie sinds zijn overdracht aan Den Haag, afgelo-

monstranten is sinds die tijd gestaag gegroeid; donderdagavond kwamen vijfduizend mensen opzeten, gisteren waren zo'n vijftienduizend mensen aanwezig. Maar het is nog altijd een schijn van de mensenmassa's die Milošević vroeger op de been wist te brengen, al dan niet aangevoerd met bussen vanuit fabrieken op het platteland naar de pleinen in de hoofdstad.

Bleef de stemming in Belgrado vanochtend rustig, in andere delen van de Balkan liep de vreugde op. In de Kosovaarse hoofdstad Priština keken glunderende Kosovaren naar de uitzending: daar stonden de meeste tv's wel afgestemd op het tribunaal. Ook in de Bosnische hoofdstad Sarajevo werd de komst van Milošević in de rechtszaal met vreugde begroet. „Het is laat”, zei een moslim aldaar, „Del Ponte wil tempo maken”,

TRIBUNAAL

Tribunaal wacht al op de volgende verdachten

[• *Yervolg* van pagina 1] Binnen het tribunaal wordt verwacht dat Milošević zich in augustus wel zal laten vertegenwoordigen door advocaten. „Hij heeft nu een statement gemaakt”, zegt voorlichter Landale.

Het proces tegen de voormalige president zal waarschijnlijk begin volgend jaar beginnen. Dan is de aanklacht uitgebreid met misdrijven in de oorlogen in Kroatië en Bosnië. Openbaar aanklager Del Ponte sprak vorige week een voorkeur uit om de zaken in één rechtszaak te behandelen.

„Del Ponte wil tempo maken”,

het tribunaal. De openbaar aanklager hoopt dat tegen die tijd ook de vier andere verdachten in zaak IT 99 37 in het cellencomplex in Scheveningen zitten. „Dan kun je de zaak in één keer afhandelen”, aldus de jurist.

Het gaat om Milan Milutinović, Nikola Šainović, Dragoljub Ojdanić en Vlatko Stojiljković. Ze werden met Milošević op 24 mei 1999 – twee weken voor het einde van de Kosovo-oorlog – door het tribunaal in staat van beschuldiging gesteld. In de aanklacht wordt de verdrijving van 740.000 Kosovaren voor en tijdens de Kosovo-oor-

moord op 572 Kosovo-Albanese. Nadat het eerste optreden van Milošević voor het Joegoslavisch-tribunaal was afgelopen, werden er op de gang van de rechters wettenschappen afgesloten, weet de medewerker te vertellen. Binnen één jaar staan de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadžić en zijn opperbevelhebber Ratko Mladić op de plaats waar Milošević vandaag stond. De verwachting: „Mladić blijft zitten, Karadžić gaat staan wanneer de rechters binnenkomen.”

• DOSSIER TRIBUNAAL:

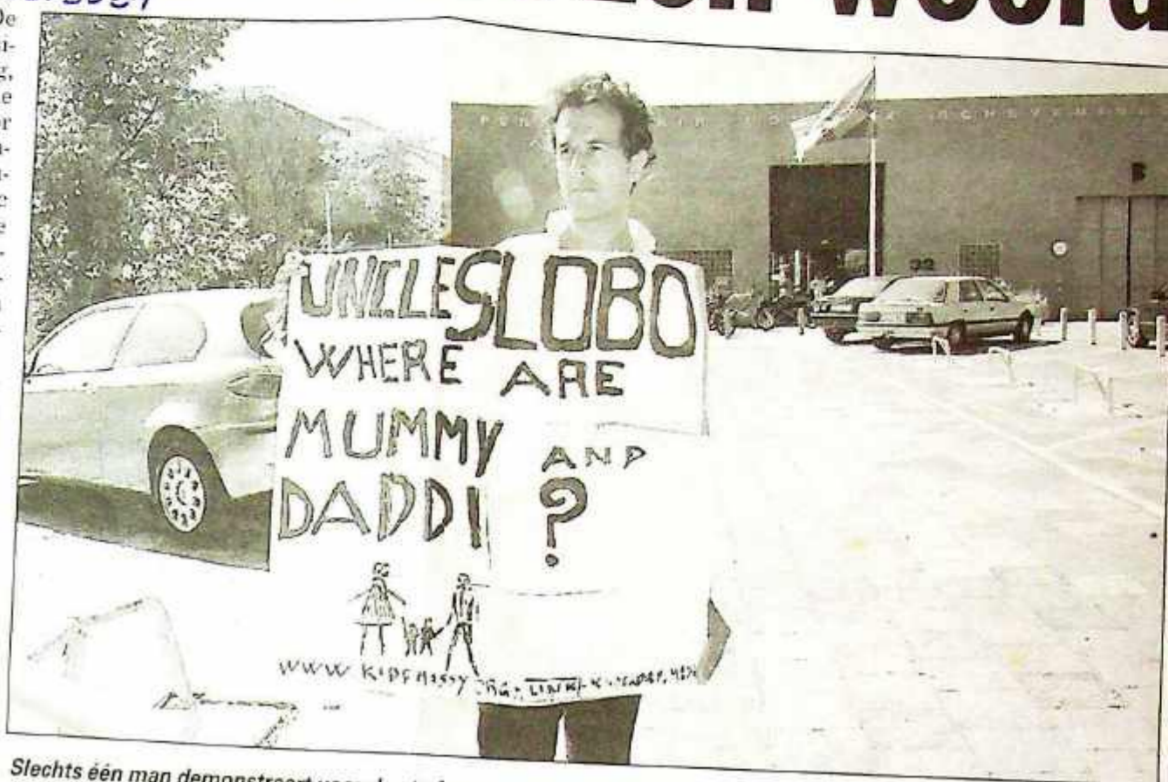
Milosevic voert zelf woord

BELGRADO/DEN HAAG 31-12-2001 — De voormalige Joegoslavische president Milosevic zal zich vandaag, als hij wordt voorgeleid voor de rechter, niet laten bijstaan door een advocaat. Woordvoerder Landale van het Joegoslavië-Tribunaal heeft bevestigd dat Milosevic heeft aangegeven zelf het woord te zullen voeren tijdens de voorpleiding. „Wij hebben hem dit afgeraden, maar het is zijn recht om zijn eigen verdediging te voeren”, aldus Landale.

Door zijn beslissing krijgt Milosevic de mogelijkheid om meer te zeggen, dan als hij wel door een raadsman zou worden vertegenwoordigd. Nu kan hij eventueel van de gelegenheid gebruik maken om een politiek verhaal af te steken. Milosevic zal ook gevraagd worden zich schuldig of niet-schuldig te verklaren op de formele punten van de aanklacht. Hij wordt onder meer beschuldigd van misdaden tegen de menselijkheid.

Gisteren had de Joegoslavische ex-president een ontmoeting met zijn advocaten. De twee raadsleden, Zdenko Tomanovic en Dragan Krgovic kwamen gisteren aan in Den Haag.

Hun reis vanuit Belgrado verliep niet vlekkeloos, omdat een koffer met persoonlijke bezittingen van Milosevic enige tijd zoekraakte op Schiphol. De advocaten waren woedend over de vermis-

Slechts één man demonstreert voor de strafgevangenis waar oud-president Milosevic vast zit, gistermiddag in Scheveningen. De vele verslaggevers, fotografen en cameramensen die al urenlang wachtten op een glimp van Milosevic' elkaar geplakt spandoek van papier uit, waarop een tekst in moeizaam Engels te lezen valt. De actievoerder, een Italiaan uit Venetië, protesteerde tegen de vele vermisten. Hij vindt dat Milosevic daar verantwoordelijk voor is. De man zei te spreken namens de organisatie Kid Embassy die oorlogswezen uit Kosovo vertegenwoordigt. FOTO: WFA

sing. Volgens een medewerker van de Joegoslavische luchtvaartmaatschappij JAT op Schiphol

kwam de koffer na een klein halfuur boven water. 'Slobo' zou dit weekende een van zijn raadsmanen nog hebben ontslagen. De Italiaanse krant La Repubblica meldde gisteren dat Milosevic de jurist Toma Fila de laan heeft uitgestuurd op aandringen van zijn vrouw Mira.

De voormalige Amerikaanse minister van Justitie Ramsey Clark heeft belangstelling getoond om in het verdedigingsteam van Milosevic te worden opgenomen.

De oud-minister, die tegenwoordig banden heeft met linkse anti-oorlogsorganisaties en solidariteitsacties voor Milosevic heeft organiseerd, heeft de advocaten in Milosevic al geadviseerd over verdediging. Clarke was minis-

ter onder president Carter (1977-1981).

De familie van Milosevic kan hem vooralsnog niet bezoeken, als gevolg van de geldende afspraken binnen de Europese Unie. Voor het gezin Milosevic geldt nog steeds een reisverbod.

Dat is een van de weinige sancties die nog van kracht bleven na de machtswisseling eind vorig jaar in Joegoslavië. Nederland gaat samen met het Joegoslavië-Tribunaal en de andere EU-lidstaten onderzoeken of het visumbeleid kan worden herzien. Volgens mediaberichten zou Mira Markovic van plan zijn om voor de duur van het proces een flat te huren in Den Haag.

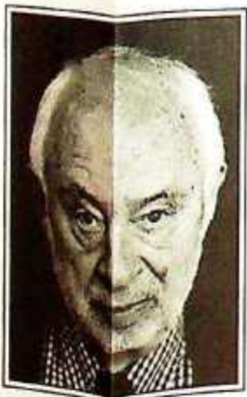
(DPA/ANP)

Op 28 mei 1993 besloot de Veiligheidsraad tot het oprichten van het Joegoslavië-tribunaal. Dat veroorzaakte toen in de 'internationale gemeenschap' geen algemene hoop en voldoening. De omstandigheden waren er dan ook niet naar. De etnische zuiveringen waren in volle gang en hoewel de Bosnische Serviërs het leeuwendeel voor hun rekening namen, lieten Kroaten en moslims zich ook niet onbetuigd. De VN probeerden vrede te stichten, door middel van conferenties en het sturen van blauwhelmen, die ieder volgend bestand moesten bewaken. Maar iedere bemiddelingspoging werd in het bijzonder door Radovan Karadžić gebruikt als een pauze in de oorlog die zijn veldheer Ratko Mladić de gelegenheid gaf zijn strijdkrachten te hergroeperen voor de volgende operatie. In feite waren de blauwhelmen de gijzelaars van voornamelijk weer de Bosnische Serviërs en werden de bemiddelaars bij de neus genomen.

Onder deze omstandigheden werd het tribunaal in het Westen op zijn best met een golf van scepsis begroet, en op zijn slechtst met een beschaafde hoon over de 'goede bedoelingen' van de juristen die daarmee eigenlijk alleen de politici 'voor de voeten liepen'. Er waren toen al meer dan honderd duizend mensen verdreven, mishandeld, vermoord. De bekende foto van levende skeletten achter prikkeldraad, moslimmannen in een Bosnisch-Servisch concentratiekamp, was over de wereld gegaan. Het tribunaal deugde wel. Het werkelijke vraagstuk was dat het geen

4 juli 2001

Vuile handen

H.J.A. Hofland

sterke arm had, omdat de 'internationale gemeenschap' weigerde die ter beschikking te stellen.

Nadat binnen vier jaar in de reeks van oorlogjes en zuiveringen tweehonderd duizend mensen waren gesneuveld, grepen de Amerikanen in, uit de lucht, gesteund door de landstrijdkrachten van de moslim-Kroatische federatie. Dat was het einde van de Bosnische Serviërs als macht, maar niet van Karadžić en zijn generaal persoonlijk. Onder bereik van speciaal opgeleide arrestatieteams, vaak zichtbaar, bleven ze in vrijheid omdat de regering van landen die troepen in Bosnië hadden gevaar voor hun soldaten vreesden. Dit alles was tot groot ongenoegen van Richard Goldstone, de eerste openbare aanklager van het tribunaal. Maar hij liet zich niet ontmoedigen.

Nadat de Bosnische Serviërs waren ontslagen, kwam Dayton, waar Milosevic, door zijn oude vrienden in de steek te laten, zich in een dienaar van de vrede kon transformeren. De Servische oppositie in Belgrado liet zich daardoor niet voor de gek houden. Eind 1996 begonnen de massale demonstraties tegen zijn bewind. Ik dacht toen dat hij de weg van Ceausescu zou gaan, maar ik heb me vergist. Het Westen en de internationale gemeenschap lieten alles na om de oppositie een handje te helpen. Milosevic zat de demonstraties uit, dat wil zeggen won vrij-

wel geruisloos.

Het is mogelijk dat dit zijn grootheden heeft gestimuleerd, en dat hij op die manier rijp is geworden voor Kosovo. Na de mislukking van Rambouillet kwamen de bombardementen. Terwijl de oorlog aan de gang was, stelde Louise Arbour, toen openbare aanklager van het tribunaal, Milosevic in staat van beschuldiging wegens oorlogsmisdaden. Arbour kreeg dezelfde verwijten als Goldstone: voorbarig, wereldvreemd, slecht gekozen tijdstip, enz.

De Serviërs werden op de knieën gebombardeerd, waarbij veel burgers die aan de oorlog van Milosevic part noch deel hadden het slachtoffer werden, maar de president bleef zitten. Toen heeft hij de voor hem fatale vergissing gemaakt. In een politiek spel waarvan de inzet Montenegro was, liet hij de verkiezingen uit de hand lopen op een manier die voor een communist uit de leninistische school ongelooflijk van amateurisme is. Dat was het begin van het einde. Tenslotte is hij door zijn landgenoten gearresteerd. Men zou hem in Servië zelf berechten, maar voor deze oplossing waren de westelijke donnorlanden niet te vinden. Tegen een hulpprogramma van bijna vier miljard dollar is hij uitgeleverd.

Is hij 'verkocht'? Is dat eerloos? Je moet zelf Serviër zijn om daarover te kunnen oordelen. Het is een duidelijk geval van Max Webers *Gesinnungsethik* tegen *Verantwortungsethik*. Misschien maken degenen die de ex-president en vermoedelijke oorlogsmisdadiger overdroegen vuile handen door hem niet zelf te berechten maar hem in te ruilen voor het enorme bedrag dat het volk er weer bovenop moet helpen. Maar telt het belang van het volk - zelf voor een groot deel slachtoffer - dan niet zwaarder dan dat van degene die het tien jaar heeft misleid? Hoe ver gaat eer, hoe zwaar telt de misdaad? Dat is geen rekensom maar een onbecijferbare

opgave waarop iedereen alleen een persoonlijk antwoord heeft. Dat is een andere zaak dan de vraag waarmee het Westen, de internationale gemeenschap, de NAVO zich ook eens moesten bezighouden. Richard Goldstone, Louise Arbour en Carla del Ponte valt niets te verwijten. Zij hebben, zolang het tribunaal bestaat, compromissloos gewerkt voor het recht. Het feit dat het Westen de verdachte van de Servische regering heeft gekocht, is geen aanleiding om zijn voorpleiding om te bouwen tot een mediaevenement met de boodschap dat het recht heeft getriomfeerd. De geschiedenis van het tribunaal, de lotgevallen van zijn opsporingspersoneel in het oorlogsgebied, is een lang verhaal van gebrek aan geld en personeel, ontwijking van verplichtingen door militaire bevelhebbers en, ja, tegenwerking en smoesjes. De manier waarop door westelijke autoriteiten de macht werd uitgeoefend was vaak ver verwijderd van wat het recht eiste, en wat ook bereikbaar was.

Wij onderzoeken of, en zo ja, in hoeverre onze troepen wegens terughoudendheid, nalatigheid of welk tekortschieten dan ook, een passieve verantwoordelijkheid voor de massamoord in Srebrenica kan worden aangerekend. In groter verband, en over een termijn van jaren, misschien wel zo lang de oorlogen in Joegoslavië duren, kunnen we de 'internationale gemeenschap' aan eenzelfde onderzoek onderwerpen. Voor Milosevic zouden dat geen verzachtende omstandigheden zijn; voor het Westen wel een aansporing om zijn eigen handen eens te inspecteren.

Brieven

Milosevic (1)

Iedereen is blij dat Milosevic berecht gaat worden, ik ook. Maar in zijn verweer dat hij het Servische volk verdedigd heeft, zit wel een kern van waarheid. Een terugblik op de recente geschiedenis van Joegoslavië laat dat zien: de dictator Tito voerde een verdeel-en-heerspolitiek en trok daarbij passende grenzen tussen de republieken van Joegoslavië. Uitgerekend Duitsland erkende na Tito's dood al heel snel Bosnië en Kroatië.

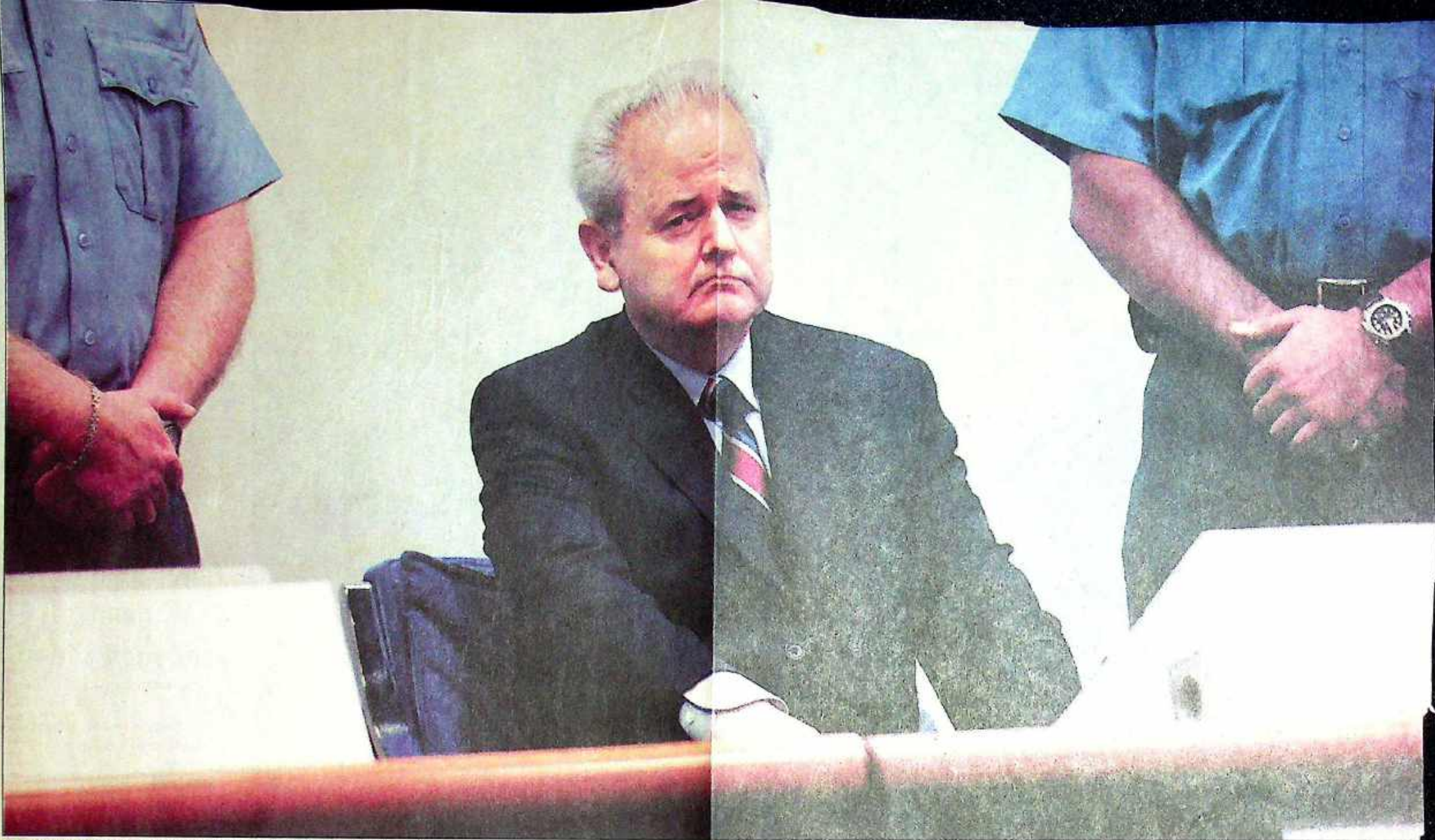
Als de Serviërs niet de macht over het oude Joegoslavische leger hadden gehad, waren ze binnen de kortste keren weggevaagd en uit Bosnië, Kroatië en zelfs uit Kosovo verdreven. Na ruim een decennium zitten er buiten Servië alleen nog Serviërs in Bosnië. Na de dood van Tito en bij het dreigende uiteenvallen van Joegoslavië had men regionale referenda moeten houden. Pas daarna had men grenzen moeten trekken en republieken moeten erkennen. Natuurlijk waren er dan ook wel knelpunten geweest, maar daar had men over kunnen onderhandelen. Milosevic is een oorlogsmisdadiger, denk ik, maar de situatie waarin hij

zijn misdaden beging is voor een deel aan de 'internationale gemeenschap' te danken.
Rijssen Albert ter Harmse

Milosevic (2)

Het Westen heeft Servië gedwongen zijn eigen grondwet opzij te zetten. Maar ten onrechte suggereren de media dat de Serviërs lak hebben aan de rechtsstaat. Men heeft eerst geprobeerd om Milosevic rechtmatig uit te leveren. Ik kreeg donderdag om 19.00 uur een mail uit Belgrado met de tekst: 'I wanna be the first one that will deliver this to you!!! We have just received

a message that Slobodan Milosevic was extradicted to The Hague!!! Kortom, jongeren in Belgrado zijn zeer te spreken over de uitlevering en hopen dat ze met de verkoop van Milosevic al miljarden die hij heeft gestolen terug verdienen. Ik zie de donorconferentie als een begin van de herstelbetalingen.
Utrecht R.H. Brandsma

Milosevic tussen twee bewakers in de rechtszaal van het Tribunaal.

FOTO JERRY LAMPEN, REU

Milosevic tart rechters 'nephof'

Van onze redactie buitenland
DEN HAAG – Joegoslavische advocaten van oud-president Slobodan Milosevic hopen dat hij terugkomt van zijn besluit zich tijdens zijn berechting door het Joegoslavië-Tribunaal niet juridisch te laten bijstaan.

Milosevic was gisteren bij zijn voorgeleiding in Den Haag niet vergezeld door advocaten, omdat hij daarmee het tribunaal impliciet zou erkennen.

Toma Fila, hoofd van het tienkoppige advocatenteam dat Milosevic heeft bijgestaan sinds hij in april werd gearresteerd in Belgrado, noemde de opstelling van de oud-president onverstandig. „Aangezien Milosevic in handen van het Tribunaal in Den Haag is, zou het zinvoller zijn om een team van internationale juristen in te huren, die op de hoogte zijn van het internationale recht.” Volgens Fila was Milosevic optreden bij het Tribunaal misschien

goed voor zijn politieke steun en populariteit thuis, maar niet erg vruchtbaar voor zijn zaak.

Een andere advocaat van Milosevic, Branimir Gugl, zei: „Hij heeft gekregen wat hij wilde: een publieke gelegenheid om te verklaren dat er een politiek proces tegen hem wordt gevoerd”. Gugl verklaarde 'bijna zeker te zijn' dat hij alsnog juristen zal aantrekken. Ook veel andere juristen denken dat Milosevic beter af is met een goed advocatenteam.

Slobodan Milosevic liet tijdens zijn voorgeleiding gisteren geen moment onbenut om het Joegoslavië-Tribunaal neer te zetten als illegaal en onwettig, als 'een instrument dat misdaden van de Navo moet verhuilen'. Hij weigerde ook in te gaan op de centrale vraag van de zitting, namelijk of hij zich schuldig acht aan mensenrechtenschendingen in Kosovo. Die weigering werd door rechter May – met een beroep op de regels van het hof – overigens op-

gevat als een verklaring dat Milosevic zich niet schuldig acht.

Na afloop van zijn voorgeleiding stuurde hij het hof ook nog eens een handgeschreven fax, waarin hij zijn weezin tegen het hof herhaalde.

Het Joegoslavië-Tribunaal legt Milosevic vervolging op politieke, raciale en religieuze gronden ten laste, en de deportatie van 740 000 Kosovo-Albanezen. Daarnaast wordt hij beschuldigd van de moord op bijna 572 met name

genoemde Kosovaren. Daarmee zou hij zowel misdaden tegen de menselijkheid hebben gepleegd als het oorlogsrecht hebben geschonden. Naast de aanklacht in verband met Kosovo worden vóór oktober zeer waarschijnlijk ook aanklachten uitgevaardigd vanwege de oorlog in Bosnië en Kroatië, zo liet hoofdaanklaagster Carla del Ponte gisteren weten. Ze verwacht dat hij ook wordt beschuldigd van genocide.

MEER NIEUWS OP PAGINA 5

Dear Sloblo,
We welcome you on Dutch territory! You will have a chance to face the immaculate investigators of NIOD. Never heard of them? It's the Netherlands Institute for War Documentation. It is supposed to give the final historic judgement on who is responsible for the fall of Srebrenica. The predictable outcome: everybody is responsible, so nobody is guilty. Just what our politicians love to hear. And you'll be in good company: the Crown Prince of the Netherlands. Just this week gave his testimony on who drank most of the beer at the welcome party for Dutchbat in Zagreb. (The Crown Prince himself, of course). By the way, his father-in-law is also going to a tribunal in Argentina.
Anyway, we Dutchmen are very happy to finally welcome in you the Real Evil. That's just what we need. Belgium has Dutroux, France Papin and Germany a lot of, well Germans of course. But in Holland we only have good guys. We have to import evil.
We tried to become evil ourselves by going to Srebrenica, bombing Belgrade and chasing Coke-dealers in Colombia. But it didn't turn out convincing enough, we still can't believe Dutch can do serious harm or even evil, even abroad. We had some excesses back in the fourties in Indonesia, and some looking away during WWII, but it always took too long to realize that it was us, and not our fathers, to have a serious impact.
Thank Good we have You now. We wish you good luck during your "inburgeringsproces", your integration in Dutch society: try some cycling while in The Hague, don't refuse any offer of drugs (it may kill you, but even that's legal here), and feel free to have all your family and close friends join the party. Make yourself, and us, comfortable.

Yours sincerely,
Jo van der Spek

WELKOM
4-7-2001

SLOBLO

FEITEN / Zaak Milosevic en anderen (IT-99-37-1)

4 juli 2001

* De voorgeleiding van Slobodan Milosevic duurde nog geen kwartier. Aanvankelijk werden de verklaringen in het Engels afgelegd, Milosevic schakelde echter later over op Servo-Kroatisch. Niet alles was te verstaan. Rechter Richard May zette enkele keren de microfoon van Milosevic uit.

Richard May: Dit is de eerste keer dat deze verdachte in deze zaak voorkomt sinds zijn overdracht aan het Tribunaal. Meneer Milosevic, ik zie dat u niet vertegenwoordigd bent door een raadgever. We hebben begrepen dat dat uw eigen keuze is. U heeft

natuurlijk het recht uzelf te verdedigen. U heeft ook recht op advocaten en u moet zorgvuldig overwegen of het in uw eigenbelang is om geen vertegenwoordiging te hebben. Deze zaak zal lang en complex zijn. (...) Onder deze omstandigheden willen wij u tijd geven om te heroverwegen of u vertegenwoordigd wilt worden. Wilt u daarvoor nu enige tijd hebben?

Milosevic: Ik beschouw dit Tribunaal als nep, net als de aanklachten. Het is illegaal, aangezien het niet is gekozen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Dus ik heb

geen advocaat nodig om mij te vertegenwoordigen bij een illegaal orgaan.

May: Meneer Milosevic, u krijgt nog de gelegenheid om de bevoegdheid van dit hof en andere zaken te betwisten. Maar we gaan ervan uit dat u de procedure vandaag doorloopt zonder advocaat, al is dat iets dat u wellicht later nog wilt veranderen. Bij deze voorgeleiding gaat het om twee zaken: ten eerste de aanklacht zelf, ten tweede of u zichzelf schuldig of onschuldig acht. Eerst de aanklacht. Zoals u weet heeft u er recht op dat die u wordt voorgelezen voor u zich

erover uitlaat. U kunt afzien van dit recht. Wilt u dat de aanklacht wordt voorgelezen of niet?

Milosevic: Dat is uw probleem.
May: Meneer Milosevic, u bent nu bij het Tribunaal en valt onder zijn jurisdictie. U wordt door het Tribunaal berecht. U krijgt alle rechten van een beklagde, zoals geregeld bij het internationaal recht, en de volle bescherming uit het internationaal recht en het statuut (van het Tribunaal).

Milosevic: Meneer de voorzitter... (onhoorbaar, mogelijk deed May microfoon uit)

May, na overleg: De rechtbank

zal uw antwoord opvatten als het afstand doen van uw recht op het voorlezen van de aanklacht. Het volgende deel van de procedure betreft uw reactie op de aanklacht. Meneer Milosevic, u kunt de tijd nemen om te reageren, maximaal 30 dagen volgens de regels. (...) U kunt er ook voor kiezen nu te reageren. Wilt u nu reageren of vraagt u uitstel?

Milosevic (vanaf nu in Servo-Kroatisch): Het doel van het Tribunaal is om een valse rechtvaardiging te geven voor de oorlogsmisdaden van de Navo in Joegoslavië.

May: Meneer Milosevic, ik stel

de u een vraag. Wilt u nu op de aanklacht reageren of wilt u bedenktijd?

Milosevic: Ik heb u mijn antwoord gegeven. Bovendien, dit zogenaamde Tribunaal... (microfoon uit)

May: Volgens de regels moet de rechtbank, als een verdachte niet reageert, dat opvatten als een niet-schuldigverklaring. Meneer Milosevic, wij vatten uw antwoord op als het niet-reageren op de aanklacht. Wij zullen ervan uitgaan dat u zich niet schuldig acht aan alle aanklachten.

Milosevic: Zoals ik heb gezegd,

het doel van dit Tribunaal is om misdaden in Joegoslavië te rechtvaardigen. Dat is waarom dit een illegaal neptribunaal is... (microfoon uit)

May: Meneer Milosevic, dit is niet het moment voor toespraken. Zoals ik heb gezegd krijgt u nog alle gelegenheid om zichzelf te verdedigen verdedigen voor het Tribunaal. Dit is daar niet het moment voor. Deze zaak wordt nu opgeschort. De volgende zitting is in de week van 27 augustus, tenzij de rechtbank een eerdere bijeenkomst verordent. De zaak wordt nu opgeschort.

redactie buitenland

Richard May

Reacties in Belgrado: Ex-president leeft in zijn eigen wereld

Door onze correspondent YAËL VINCKX

BELGRADO, 4 JULI. Met een mengeling van afkeuring en neerbuigendheid hebben Servische politici gisteren gereageerd op het eerste optreden van Slobodan Milošević voor het Joegoslavië-tribunaal.

„Typisch Milošević”, zei de Servische vice-premier Nebojša Čović. Hij doelde daarbij op het onverzettelijke optreden van de oud-president van Joegoslavië. Die deed zich tijdens zijn heerschappij altijd voor als de „beste verdediger van de Servische natie” tegenover de internationale grootmachten. Ook gisteren trad een verbeterde Milošević aan voor de rechters van het tribunaal. De voormalige leider begon zijn verdediging met de mededeling het tribunaal niet te erkennen. Typisch Milošević, klonk het in de Servische hoofdstad Belgrado. „De hele wereld erkent het tribunaal, maar Milošević zet er vraagtekens bij”, aldus Vlatko Sekulović van de Sociaal Democratische Unie, een van de voormalige oppositiepartijen. „Hij is een man die in zijn eigen wereld leeft.”

Die zinsnede was vaker te horen in Belgrado. Goran Večić, een belangrijk lid van de regerende Democratische Partij van de Servische premier Djindjić, zei: „Milošević is zich niet bewust waar hij is. Hij denkt dat hij nog altijd politicus is en hij gedraagt zich ook zo, in plaats van een goede verdedi-

hij juridische bijstand heeft” en de plaatsvervangend hoofdaanklager in Den Haag, Graham Blewitt, wenste hem zelfs „de beste verdediging” toe die hij zich zou kunnen veroorloven.

Maar de ex-president, die wordt aangeklaagd voor oorlogsmisdaden in Kosovo, stond erop zijn verdediging in eerste instantie zelf te voeren. Zijn woorden over de illegaliteit van het tribunaal werden door de rechter genegeerd. Milošević' eigen partij, de socialistische SPS, noemde de zitting van gisteren 'een farce'.

Milošević' onverzettelijke optreden was deels ook voor het thuisfront bedoeld, meent een aantal Servische politici. „Hij probeert zijn aanhangers moed in te spreken”, aldus Goran Večić. Maar zijn supporters gingen gisteren niet eens meer de straat op om te protesteren tegen de uitlevering. De meeste inwoners van Belgrado bekommerden zich nauwelijks om de verschijning van Milošević in de rechtszaal, die live werd uitgezonden. Met de overdracht aan Den Haag is een eind gekomen aan het tijdperk-Milošević, zo zeggen zij.

'Ik hoef geen advocaat voor een illegaal tribunaal'

Een letterlijke verslag van de voorleiding van de Joegoslavische ex-president Slobodan Milošević voor het VN-tribunaal gisteren:

RECHTER RICHARD MAY: „Dit is de voorleiding van de beklagde in deze zaak na zijn overdracht aan het tribunaal. De zitting wordt gevoerd overeenkomstig de regels over procedures en bewijsvoering van het tribunaal, regel 62.

Meneer Milošević, ik zie dat u vandaag niet wordt vertegenwoordigd door een advocaat. We begrijpen dat dat uw eigen keuze is. U heeft natuurlijk het recht u zelf te verdedigen, u hebt ook recht op een advocaat. U moet zorgvuldig afwegen of het in uw beste belang is niet te worden vertegenwoordigd.

Deze zaak duurt lang en is gecompliceerd. U zou op uw besluit terug kunnen

komen. Als u in deze omstandigheden de tijd wilt nemen om te overwegen of u een advocaat wenst of niet, zijn wij bereid u die tijd te geven. Wilt u enige tijd om daar nu over na te denken?”

MILOŠEVIĆ (in het Engels): „Ik beschouw dit tribunaal als een vals tribunaal en de aanklacht als valse aanklacht. Het [tribunaal] is illegaal, omdat het niet is opgericht door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Ik hoef dus geen advocaat te benoemen voor een illegaal orgaan.”

RECHTER MAY: „Wel, meneer Milošević, u zult te zijner tijd de kans hebben moties in te dienen aangaande de jurisdictie of andere inleidende zaken die u aan de orde wilt stellen. Maar we zien dat u vandaag zonder advocaat verder wilt, al is dat iets dat u later misschien anders gaat zien. Deze voorleiding gaat simpelweg over deze zaken: ten eerste de aanklacht zelf, en ten tweede, als u wilt, het uitbrengen van een verweer van schuldig of onschuldig.

De eerste zaak is die van de aanklacht. U zult wel weten dat u het recht heeft de aanklacht nu in de rechtszaal geheel te laten voorlezen voordat u uw verweer uitsprekt. Dat is een recht waar u ook van kunt afzien. Wilt u dat de aanklacht wordt voorgelezen of niet?”

MILOŠEVIĆ: „Dat is uw probleem.”
RECHTER MAY: „Meneer Milošević, u bevindt zich voor het tribunaal en u bevindt zich in zijn jurisdictie. U zult door het tribunaal worden berecht. U krijgt de volledige rechten die beklagden krijgen volgens internationaal recht, en de volledige bescherming op grond van het internationale recht en het statuut van het tribunaal.”

[Lange stilte]
RECHTER MAY: „De rechtbank beschouwt uw antwoord als een afzien van uw recht de aanklacht voorgelezen te krijgen. Het volgende deel van de procedure is de stap u de aanklacht te presenteren. Meneer Milošević, u kunt, als u wenst, tijd

krijgen om uw verweer te overdenken. De regels geven u maximaal dertig dagen de tijd om dat te doen als u de zaken niet begrijpt waarover u zich moet uitspreken of als u uw advocaat wilt raadplegen voordat u uw verweer uitsprekt. Aan de andere kant mag u uw verweer ook vandaag uitspreken. Wilt u uw verweer vandaag uitspreken of vraagt u om een verdaging om de zaak verder te overwegen?”

MILOŠEVIĆ (in het Servo-Kroatisch): „Het doel van dit proces is het produceren van een valse rechtvaardiging voor de oorlogsmisdaden van de NAVO, begaan in Joegoslavië.”

RECHTER MAY: „Meneer Milošević, ik heb u een vraag gesteld. Wilt u vandaag uw verweer uitspreken of vraagt u om verdaging om de zaak verder te overwegen?”

MILOŠEVIĆ: „Ik heb u mijn antwoord gegeven. Bovendien, dit zogenaamde tribunaal...”

[Rechter May zet de microfoon af.]
RECHTER MAY: „De regels zeggen dat

als een beklagde geen verweer aflegt, het hof namens hemzelf niet-schuldig pleit. Meneer Milošević, we beschouwen uw reactie als het nalaten van het uitbrengen van een verweer en we zullen namens uzelf een verweer opnemen van niet-schuldig aan elke aanklacht.”

MILOŠEVIĆ: „Zoals ik al heb gezegd is het doel van dit tribunaal het rechtvaardigen van misdrijven die in Joegoslavië zijn gepleegd. Daarom is dit een vals tribunaal...”

RECHTER MAY: „Meneer Milošević, dit is niet de tijd voor toespraken. Zoals ik al heb gezegd krijgt u te zijner tijd nog volop de gelegenheid u te verdedigen en uw verdediging voor het tribunaal uiteen te zetten. Dit is daarvoor niet het moment. Deze zaak is nu verdaagd. De volgende zitting wordt een statusconferentie die zal plaatsvinden in de week die op 27 augustus begint, tenzij het hof bevel geeft tot een eerdere hoorzitting. De zaak is nu verdaagd.”

Milošević' vrouw wil/komt wel/niet

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 4 JULI. Er is verwarring ontstaan over een mogelijk bezoek van Mira Marković aan haar man, de voormalige Joegoslavische president Slobodan Milošević, die nu in Scheveningen gevangen zit.

Mira Marković, die zelf altijd nauw betrokken was bij de activiteiten van haar man, heeft vooralsnog geen visumaanvraag ingediend bij het Nederlandse consulaat in Belgrado, zo liet een woordvoester van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag vanmorgen weten.

Milosevic haalt uit naar Navo- 'misdaden'

Van onze redactie buitenland
DEN HAAG - Of de aanklacht moet worden voorgelezen? „Dat is uw probleem.“ De sneer van Milosevic aan het adres van rechter Richard May laat niets aan duidelijkheid te wensen over. De oud-president weigert iets te zeggen over de nepaanklacht van het nephof, zoals Milosevic dat noemt tijdens de zitting in de derde rechtszaal van het Joegoslavië-Tribunaal.

Advocaten heeft de oud-president niet laten komen, omdat dat een soort erkenning van het strafhof zou zijn. Eén van de vragen vooraf is of Milosevic wellicht ook zal weigeren op te staan bij het 'All rise', voorafgaand aan de binnenkomst van de rechters. Milosevic, die even eerder is binnengeleid door een van de drie bewakers die hem permanent in de gaten houden, staat echter gewoon op.

Met een gelaatsuitdrukking die wisselt van ingehouden kwaadheid tot desinteresse en minachting zit Milosevic, gehuld in donker pak met een rood-blauw-witte das, de zitting uit. Eerst achterover gezeten, daarna rechtop en voorover zittend, met de hand aan de mond. Rechter May breekt hem enkele keren af, als de oud-president in plaats van te antwoorden begint uit te halen naar het Tribunaal en de 'misdaden van de Navo'.

Aan het einde van de zitting staat hij kalm op en kijkt even op zijn horloge. „Tien minuten“, zou hij voldaan hebben gezegd tegen een van de bewakers.

Bij de goedereniging van het Tribunaal, waar Milosevic rond halfacht 's ochtends in een donkerblauwe wagen met loeiende sirenes is aangekomen, verzamelt zich na afloop vooral internationale pers. Een 46-jarige pro-Milosevic-betoger uit het Duitse Heidelberg is eerder op de ochtend gearresteerd omdat hij weigert weg te gaan; hij wordt na het opmaken van een proces-verbaal vrijgelaten. De belangstelling van vluchtelingen uit Bosnië, Kroatië of Kosovo is zeer gering.

In de schaduw van een boom, vlak achter zes wachtende politiemotoren, staat een tengere vrouw in rode blouse en zwarte rok toe te kijken. Selvete Krasniqi blijkt een etnisch Albanese uit Kosovo. Ze is al in 1991 gevlucht, toen de repressie van Milosevic in de provincie begon en ze haar baan in een crèche kwijtraakte. „Ik kon mijn mond niet houden“, zegt ze.

Twee jaar geleden, tijdens de etnische zuiveringen in Kosovo, belandde ook haar broer met zes kinderen in Nederland. Directe familie heeft ze niet verloren, maar wel achterneven en bekenden. Voor Krasniqi is het een mooie dag, al is ze verbaasd dat niet meer betrokkenen zijn komen opdagen.

Als de auto van Milosevic uit de garage van het Tribunaal opduikt en wegscheurt, opnieuw met loeiende sirenes, volgt ze hem met haar ogen. Er hangt een gordijntje voor de achterraamen. Maar hij is het wel, zegt ze met een lach.

* DE ONDERKRANT

Serviërs kenden deze Milosevic al

Belgrado

David Jan Godfroid

BELGRADO - „Zo ken ik hem“, brult Sredjan Zivkovic uit Kragujevac als hij Slobodan Milosevic vanuit Den Haag op het tv-scherm ziet verschijnen. Als de oud-president ten overstaan van zijn rechters het Joegoslavië-Tribunaal illegaal verklaart, klapt Sredjan in zijn handen.

'Biznesmen' Zivkovic lijkt een van de weinige Milosevic-aanhangers die met een West-Europeaan wil praten. De meesten reageren agressief op de aanwezigheid van buitenlanders, zeker als die uit Nederland komen. Nederland is Den Haag en Den Haag staat model voor de grootste onrechtvaardigheid die zij

zich kunnen voorstellen: de vervolging van Slobodan Milosevic.

Zivkovic zit dinsdagochtend met drie andere mannen televisie te kijken in het café van het Belgradose doorsnee hotel Splendid. Zij zien een norske, schijnbaar onbewogen Milosevic het bestaansrecht van het Joegoslavië-Tribunaal ontkennen.

De vier mannen uiten eensgezind hun instemming. Zivkovic schroomt niet Carla del Ponte, de hoofd aanklager bij het Tribunaal, 'de duivel' te noemen en de rechters 'handlangers van de Amerikanen en de Navo'. „Natuurlijk wordt onze president veroordeeld“, zegt de zakenman. „Dat is al lang afgesproken, hoewel hij geen enkele misdaad heeft gepleegd. Hij heeft alleen zijn land verdedigd.“

Zoran Djindjic, premier van Servië en verantwoordelijk voor de uitlevering van Milosevic aan Den Haag is, 'een verrader van het laagste soort', voegt hij daar aan toe.

Opeens is Milosevic niet meer zijn held, maar een grote schurk

Maar als zijn drie collega's weg zijn voltrekt zich een opmerkelijke verandering in Zivkovic' opstelling. Nog steeds is het Tribunaal een instrument in handen van het Westen. Opeens is Milosevic echter niet meer zijn held, maar een schurk die Servië heeft leeggestolen, de bevolking

heeft laten verpauperen en zijn politieke vrienden de mooie baantjes heeft toegeschoven. „Hij had hier in Servië berecht moeten worden“, zegt de zakenman. Maar waarom dan dat toneelstuk toen zijn collega's er nog waren? „Ik moet wel“, fluistert hij. „Ik moet nog zaken met ze doen.“

Enkele honderden meters van het hotel ligt de filosofiefaculteit van de Universiteit van Belgrado, een van de verzetshaarden tegen Milosevic toen die nog aan de macht was. De muren in de wijk zijn volgespoten met graffiti, door tegenstanders van de DOS, de Democratische Oppositie van Servië.

Voor het faculteitsgebouw staan studenten te wachten op de uitslag van hun tentamens.

Danka bijt op haar nagels van zenuwen. Nee, ze heeft Milosevic niet op televisie gezien, maar ze kan zich goed voorstellen wat ze gemist heeft. „Ik ken dat zelf verzekerde, arrogante hoofd maar al te goed“, zegt ze. „Ik heb er veel te lang tegenaan moeten kijken.“

Bedenkingen heeft ze niet over de weinig democratische manier waarop de uitlevering van de oud-president tot stand is gekomen. Ze prijst de moed van premier Djindjic, waardeert dat hij zich niets aantrok van juridische haarkloverijen. „De uitlevering opent de deur naar het westen“, aldus Danka. „Nu kunnen we eindelijk gaan leven. Als Djindjic dit niet had gedaan, had de Navo Milosevic maar moeten komen ophalen.“

In een koffiebar in het centrum van Belgrade kijken Serviërs naar de rechtstreekse uitzending van de voorgeleiding.

FOTO EPA

van holst en steijnen

From: Despotovic, Ruza <despot@wish.net>
To: Ruza Despotovic <ruzad@ggzba.nl>; Richard van Houten <richardenbeba@wxs.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico & Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>
Sent: donderdag 5 juli 2001 13:27
Subject: Fw: PROCLAMATION OF THE SOCIALIST PARTY OF SERBIA A day after!

— Original Message —

From: Vladimir Krsljanin <vlada@sps.org.yu>
To: Belgrade Forum <office@belgrade-forum.org>
Cc: <yuk@aic.org.yu>; <zeljko@eunet.yu>
Sent: Thursday, July 05, 2001 2:45 AM
Subject: PROCLAMATION OF THE SOCIALIST PARTY OF SERBIA A day after!

>
> To join or help this struggle, visit:
> <http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)
> <http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)
> <http://www.icdsm.org/> (the international committee to defend Slobodan
> Milosevic)
>
>
>
>> Socialist Party of Serbia
>> 29.06.2001.
>> B e l g r a d e
>>
>> PROCLAMATION
>>
>> Citizens of Serbia are embittered by the treason committed by the DOS
>> regime headed by the Djindjic. Long time President of the Republic of
>> Serbia and the Federal Republic of Yugoslavia, founder and Chairman of
>> the Socialist Party of Serbia, Slobodan Milosevic was abducted and
>> surrendered into the hands of NATO war criminals. Such a shameful act of
>> capitulation and selling of national sovereignty has no precedent in
>> the history of civilisation. Utmost responsibility for the unforeseen
>> consequences (of this act) is borne by the Serbian Prime Minister Zoran
>> Djindjic and the President of the Federal Republic of Yugoslavia
>> Vojislav Kostunica.
>>
>> By his decree, Zoran Djindjic abolished the constitutional system, took
>> all the power into his (own) hands and thus committed coup d' etat. That
>> is something he ought to bear responsibility for.
>>
>> It is known to the public that DOS group of ministers in the Federal
>> Government, lead by Miroslav Labus passed on June 23rd 2001 Decree on
>> extradition of our citizens to the Hague. That was a clear violation of
>> the Constitution of Yugoslavia and Serbia respectively, both
>> explicitly banning extradition of citizens. Such a decree was passed
>> without agreement and knowledge of the members of the Federal Cabinet
>> from the coalition partners from Montenegro. Group of DOS ministers
>> abused their office and usurped the authority of the Federal Government,
>> thus mocking the Constitution.
>> That is something they ought to bear responsibility for.
>>
>> Federal Constitutional Court on 28th of June passed decision suspending
>> implementation of the mentioned DOS Decree. Same day, on the St. Vid's
>> Day, Zoran Djindjic proclaimed his Decree by which decision of the
>> Federal Constitutional Court is directly breached, something never
>> recorded in democratic states, and constitutional order put out of
>> force and his dictatorship introduced.
>> Citizens of Serbia condemn and do not accept Djindjic's dictatorship.
>> They decisively request Djindjic's responsibility for his keen,
>> premeditated actions in destruction of constitutional system of the
>> country and for inflicting unforeseen damage to the state and the
>> people.

>> They also request responsibility of Vojislav Kostunica for not executing
>> his constitutional and political responsibilities and for being
>> accomplice in the shameful surrender of the national sovereignty.
>> Serb people refuses to bear any consequences of the treason of the
>> country.
>>
>> Citizens of Serbia and Yugoslavia, we are at a historical turning point
>> - either we shall preserve our state and dignity or dictators shall
>> surrender us to those who put on the mask of "merciful angel" in order
>> to destroy inside us everything we build through centuries, even the
>> very motive of existence and creation.
>> Workers, peasants, social misery and making your painstaking work
>> worthless are both direct consequence of the policy of the treacherous
>> regime currently in power.
>> Would you allow that to continue?
>>
>> Youth and students, does your education and future depends on you and
>> your parented or on the wheelers and dealers that are trampling over
>> Constitution and selling off the state in order to preserve their
>> personal power and to promote foreign interests.
>>
>> Intellectuals, subservient DOS authorities and their servility towards
>> foreign tutors inflicted indelible stain over heroic and freedom-loving
>> traditions of our long history. It is also your responsibility not to
>> leave such a infamy as a heritage to the future generations of Serb and
>> Montenegrin people.
>>
>> Citizens, Yugoslavia as common home of Serbia and Montenegro makes
>> today much more sense then ever before in history. It is expression of
>> the will of the people and their understanding of own interests as well
>> as of the interests of the peace at the Balkans and in the Europe.
>> Yugoslavia is not needed only by these who would divide in order to
>> rule, who incite hatred, terrorism's and separatism's to trample over
>> International Law and to impose law of force, instead applying force of
>> law..
>>
>> Socialist Party of Serbia, together with all the other democratic and
>> patriotic political forces in the country requests that people's will
>> is given a chance, by democratic means, to wash out the stain and
>> national shame represented by the Zoran Djindjic's dictatorship. We
>> request immediate resignation of the Djindjic's Government, urgent
>> formation of the Government of national salvation and setting of the
>> date for early elections at all levels.
>>
>> We urge all the citizens to take active part in people's rallies and
>> other forms of protest, that are aiming at bringing back Serbia and
>> Yugoslavia to the family of honourable and cultural European nations.
>> People's bitterness and resistance would not stop until achieving these
>> goals.
>>
>> Head Committee of the
>> Socialist Party of Serbia
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>

van holst en steijnen

From: Despotovic, Ruza <despot@wish.net>
To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; <speerpunt@wxns.nl>; Nico & Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: donderdag 5 juli 2001 13:36
Subject: Fw: [SIM] There was never any question that Milosevic was above the law. But is NATO?

----- Original Message -----

From: Miroslav Antic
To: NSP ; NATO ; Sorabia@Yahoogroups. Com ; News ; BALKAN ; SNN ; 'YAHOO'
Cc: Sin ; Balkans ; Diplomat ; LJudska Prava ; SIM-Egroups ; SIM
Sent: Thursday, July 05, 2001 3:09 AM
Subject: [SIM] There was never any question that Milosevic was above the law. But is NATO?

There was never any question that Milosevic was above the law. But is NATO?

by Stephen Gowans

The extradition of Mr. Milosevic is a vindication of the whole idea of international law, declared one newspaper. Another: No one can escape the long arm of international law. To which may have been added, "Except Ariel Sharon, Bill Clinton, Tony Blair, Henry Kissinger, and a list longer than your arm."

As seems to be true with much you read in the newspaper, the exact opposite of what front pages proclaim is closer to the truth. Milosevic being hustled onto a plane to the Hague wasn't a vindication of international law. It was the very repudiation of the whole idea that international law should apply to all, and that no one -- not Sharon, or Clinton or Blair -- stands above it. Mr. Milosevic has been extradited to a court that was largely established, and is controlled, by the same countries that openly violated international law when they bombed Yugoslavia for 78 days in 1999. They will never have to answer for their breaches of international law, or for war crimes and crimes against humanity committed in reducing the civilian and economic infrastructure of Yugoslavia to rubble, and neither for the killing of hundreds, if not thousands, of Yugoslav civilians. Nor for the permanent disabilities of thousands of others. The tribunal is the creation of the UN Security Council, whose members, including the US and Britain, the principal NATO countries, enjoy immunity from prosecution, by virtue of the vetoes they wield on the Security Council, and by virtue of the fact that they've appointed the prosecution staff. The proposed International Criminal Court, which would make prosecution of all leaders possible by removing the odious principle that Security Council members stand above the law, has been blocked by the US. Some are above international law, others are not. Washington likes it that way. Despite the strong propagandistic strain that snakes its way through descriptions of Milosevic as a strongman, as heartless, as the "butcher of Belgrade," the case for prosecuting NATO's leaders is stronger than the case against Milosevic. The tribunal hasn't indicted Milosevic on genocide charges. All the bodies NATO darkly warned of, were never found. Instead, he's been indicted for the murder of 391 people. By contrast, the most conservative estimate of the number of Yugoslav civilians killed by NATO bombs -- made by Human Rights Watch -- is 500. Other groups put the number higher, in the order of 2,000. And that doesn't include the thousands who will eventually die from cancers induced by the terrible environmental catastrophe NATO's air assault wrought. As writer Diana Johnstone put it, "American officials are quoted as urging Serbian authorities to keep searching for some crime committed by Milosevic, since 'he's certainly guilty of something...' No such frantic search is necessary to find the guilt of NATO leaders. They launched an illegal war. They targeted civilian infrastructure, used toxic weapons."

The strategic forecasting group, Stratfor, warns that the tribunal has set the bar so low on prosecution of leaders, that it's now "easy for international courts to try a variety of foreign leaders and military officers, including Americans." Gasp! Not to worry overly much, Stratfor quickly adds, "No court in the world has the ability to coerce China, Russia or the United States to hand over a current or former leader."

Law hardly matters here, a point Stratfor acknowledges, if not the media. All that matters is who has more power. NATO brazenly tramples international law to attack Yugoslavia because it can get away with it, and the Serb Prime Minister, Zoran Djindjic, brazenly ignores the federal parliament and the Constitutional Court to transfer Milosevic to the Hague. Djindjic's actions are as outrageous, it's been pointed out, as the governor of Georgia turning over a prisoner to an international tribunal in defiance of the President, the Congress, and the Supreme Court. There's no rule of law here. It's hard not to conclude that the press doesn't exist to serve a propaganda function, when blatant violations of the rule of law are held up as vindications of the rule of law, or when, in another part of the world, Goliaths, with helicopter gunships and jet fighters and bulldozers, become make-believe Davids, threatened by make-believe Goliaths hurling stones. Or when who's called a rebel and who's called a terrorist depends entirely on power politics, and who spoon feeds an ever complicit media their own self serving version of events. One newspaper headline astonishingly missed the mark by proclaiming: Milosevic is not "above the law." Of that, there was never any doubt. The question is, Is NATO above the law? Sadly, there's little doubt about that either -- expect in newspapers.

Mr. Steve Gowans is a writer and political activist who lives in Ottawa, Canada.

Source: <http://www.mediamonitors.net/gowans15.html>

by courtesy & © 2001 Steve Gowans

by the same author:

The US, Not Iraq, Wins Hands Down as The World's Most Dangerous Country
A McDonalds in Every Foreign Port Worth This?
Sorting Through the Lies of the Racak Massacre and other Myths of Kosovo
More in 'Perspective'

Copyright © 2001 Media Monitors Network. All rights reserved.

Miroslav Antic,
<http://www.antic.org/>

7-7-2001

Het Westen schendt de spelregels

Kritiek op berechting Milosevic is terecht

Bij de uitlevering van oud-president Milosevic zijn elementaire democratische en juridische regels geschonden. Het is onbegrijpelijk dat westerse politici die gang van zaken kenschetsen als 'een schoonheidsfoutje'. door Paul de Waart, tekening Tjalling Houkema

Volgens een inmiddels omstreden opvatting is de Socialistische Federale Republiek Joegoslavië begin jaren negentig uiteengevallen zonder dat een van de deelrepublieken haar rechtsopvolger werd in internationale organisaties. De nieuwe Federale Republiek Joegoslavië, die bestaat uit de deelrepublieken Servië en Montenegro, heeft zich daartegen tot kortgeleden altijd verzet. Pas nadat Milosevic door de kiezers was afgezet, vroeg Klein-Joegoslavië het VN-lidmaatschap aan.

Toelating tot de VN houdt in dat een land vredelievend is en volgens de VN in staat en bereid de verplichtingen van het VN-Handvest na te komen. Joegoslavië is als lid toegelaten, dus voldoet kennelijk aan die voorwaarde. Alleen al om die reden is het niet chic van het Westen dat het een wig heeft gedreven tussen de federale regering van het land en de regering van de deelstaat Servië. De laatste ging wel akkoord met de overdracht van Milosevic aan het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag, de eerste niet. Even ongepast is het dat voorbij is gegaan aan het Joegoslavische Constitutionele Hof, dat nog druk bezig was het uitleveringsverzoek aan de federale grondwet te toetsen. Geven wij niet altijd hoog op van de scheiding van de wetgevende, de rechtsprekende en de uitvoerende macht? Nemen we dat niet altijd het kenmerk van de ware democratische samenleving? Waarom geldt dat dan nu niet?

Juist de Europese Unie, altijd de pleitbezorger van behoorlijk bestuur, had vorige week zelfbeheersing moeten tonen. Onder behoorlijk bestuur verstaan we niet alleen democratische besluitvorming, passende beleidstransparantie

en financiële rekenschap, maar ook eerbiediging van de rechtsstaat en de mensenrechten. Dat het Westen Milosevic graag snel wil berechten, is geen reden om die spelregels te schenden. Dat politici die schending nu toch rechtvaardigen, is des te merkwaardiger omdat de meeste staten zelf zeer terughoudend zijn om hun eigen staatshoofd te berechten. Terwijl dat juist in Joegoslavië stond te gebeuren. Regeringen achten de berechting van een eigen staatshoofd een te politiek geladen zaak om over een nacht ijs te gaan. Amerika, dat nu zo op uitlevering van Milosevic aandrong, vormt daarop geen uitzondering. Het Amerikaanse gezwaai met de geldbuidel in de richting van Belgrado steekt schril af bij de weigering Amerikanen aan internationale berechting bloot

te stellen. Dit zou niet stroken met de waardigheid en verantwoordelijkheid van een grote mogendheid. Amerika heeft zich dan ook niet aangesloten bij het permanente Internationaal Strafhof in oprichting, dat oorlogsmisdadigers en schenders van de mensenrechten gaat vervolgen.

De grote mogendheden kunnen door hun vetorecht in de Veiligheidsraad voorkomen dat er ten aanzien van henzelf ooit een ad-hoc-tribunaal tot stand komt op basis van een bindend besluit van die Raad. Terecht is de vraag gesteld of de Veiligheidsraad überhaupt wel bevoegd was tot het instellen van een ad-hoc-tribunaal zoals het Joegoslavië Tribunaal. Het tribunaal zelf heeft die vraag voor het gemak bevestigend beantwoord. Het trok zich aldus aan zijn eigen haren op uit een juridisch moeras. De VN hadden beter alle twijfel kunnen wegnemen door advies te vragen aan hun voornaamste gerechtelijke orgaan: het Internationaal Gerechtshof. Maar dat is ten onrechte niet gebeurd.

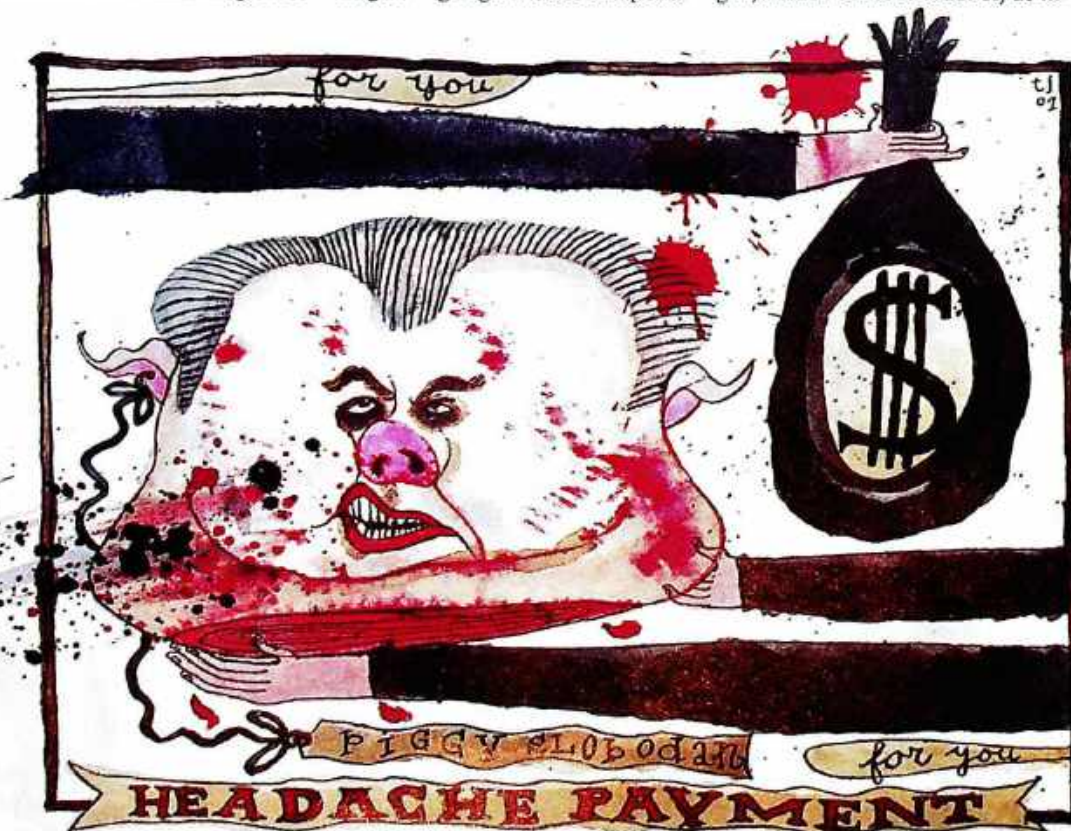
Joegoslavië weigerde tot kortgeleden alle medewerking aan de in zijn ogen illegale gelegenhedsrechtspraak

van het Joegoslavië Tribunaal. Dat standpunt is niet helemaal zonder grond. Omdat het Joegoslavië Tribunaal in het leven is geroepen door de Veiligheidsraad, geldt het als een VN-orgaan. Het Internationaal Gerechtshof mag geschillen behandelen tussen staten onderling, maar niet tus-

'Juist de Europese Unie, altijd de pleitbezorger van behoorlijk bestuur, had vorige week zelfbeheersing moeten tonen'

sen staten en VN-organen.

Joegoslavië kon daarom niet in beroep gaan tegen het besluit van de Veiligheidsraad een tribunaal in te stellen. Het kan straks ook niet bij een andere instantie dan het tribunaal zelf in beroep gaan tegen de uitspraken die het tribunaal doet. Bij de handhaving van vrede en veiligheid in geval van agressie en ander ongeoorloofd geweld valt het te begrijpen dat zo'n hoger beroep niet tot de mogelijkheden behoort. Maar bij de in-

stelling van dit tribunaal gaat het om de beoordeling van binnenlandse politieke ontwikkelingen in Joegoslavië. Met het besluit het tribunaal in te stellen, is de Veiligheidsraad binnengedrongen in de persoonlijke levenssfeer van onderdanen van staten zonder dat daar rechtsmiddelen als een hoger beroep tegen mogelijk zijn. Bij het Internationaal Strafhof in wording is dat wel goed geregeld, omdat de rechtsmacht berust op een verdrag tussen staten waarvan toetreding onderworpen is aan democratische controle door de nationale parlementen. Bij het Joegoslavië Tribunaal is dat niet het geval. **AETG** Er pleit nog iets tegen het tribunaal dat Milosevic nu berecht. Bij het permanente Internationaal Strafhof in wording geldt de regel dat de beslissing van de openbare aanklager om niet tot vervolging over te gaan door de rechter kan worden beoordeeld. Dat is bij het Joegoslavië Tribunaal niet zo. Als de aanklager niet tot vervolging wil overgaan, kan dat zonder meer. Dat heeft zich gewroken toen de Navo-landen die Joegoslavië hebben gebombardeerd, ontkwamen aan vervolging door het tribunaal wegens oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de mensheid – hoewel ook daarvoor op het eerste gezicht bewijs aanwezig was. Het ad-hoc-tribunaal miste op dat moment een unieke kans om zijn onpartijdigheid te bewijzen. Dat heeft het aanzien van de internationale rechtspraak geschaad. Joegoslavië heeft ondanks zijn kersverse VN-keurmerk van fatsoenlijke staat vorige week geen tijd gekregen om de overdracht van Milosevic juridisch behoorlijk af te wikkelen. Politici en commentatoren bagatelliseren dat ten onrechte als een schoonheidsfoutje. Juristen die tegen deze gang van zaken in het geweer zijn gekomen, worden meewarig getypeerd als constitutionele denkers die de politiek onnodig voor de voeten lopen. Ik acht dit een gevaarlijke en onaanvaardbare wijze van denken, die een ernstige bedreiging vormt voor het kasplantje dat de internationale rechtspleging nog steeds is. **W**

Paul de Waart is emeritus hoogleraar volkenrecht.

>
> FR YUGOSLAVIA - THE HAGUE TRIBUNAL

> - ²⁰⁰⁷
> DJINDJIC: SERBIA WILL CONTINUE COOPERATING

> BELGRADE, July 8 (B92) - Serbia will continue to cooperate with the Hague Tribunal despite internal objections, Serbian prime minister Zoran Djindjic

> said today.

> Speaking to Dutch daily AD, Djindjic explained that the extradition of former leader Slobodan Milosevic was the touchstone that would determine whether the country would fulfil its obligations or sink into isolation and

> conflict.

>

> HAGUE TO PROBE MILOSEVIC'S FINANCES

> THE HAGUE, July 7 (B92) - The Hague will send special inspectors to Belgrade

> next week to get to the bottom of secret accounts held by Slobodan Milosevic

> and cronies, Blic learnt from a source in the Tribunal.

> Financial transaction experts and a member of the chief prosecutor's team will arrive at the federal justice ministry to ferret out information about

> backroom deals by the ousted Yugoslav president, his family and closest allies.

> The source told Blic that chief prosecutor Carla del Ponte gave her special

> instructions last year to investigate allegations that huge amounts of hard

> currency were being siphoned out of the country.

> While finding on secret foreign accounts would not be used during the Hague

> trial, they could be used as evidence against Milosevic in a domestic trial.

>

>

>-----

-

> Embassy of the F. R. of Yugoslavia

van holst en steijnen

From: Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>
To: Nico Varkevisser <redactie@targets.org>; Nico Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: dinsdag 10 juli 2001 12:08

Beste mensen,

Dit bericht van Ruza heeft Snezana vertaald.

<

Luxemburgse advocaten bieden Milosevic gratis hulp aan

PODGORICA - Vijftien Luxemburgse advocaten willen Milosevic gratis verdedigen voor het Haagse tribunaal. Dat is donderdag gemeld door het dagblad Dan in Podgorica. Mr. Gaston Vogel, internationaal gerenommeerd hoogleraar strafrecht, heeft gratis diensten van zijn kantoor aangeboden aan de advocaten die Milosevic willen helpen. Het kantoor van Vogel heeft juristen in dienst uit Denemarken., Groot-Brittannië en Luxemburg. Mr. Vogel staat bekend als een vechter tegen onrecht en Amerikaanse agressie wereldwijd. Het Joegoslavië Tribunaal erkent hij niet omdat het illegaal is opgericht.

>

Misschien weer een contactmogelijkheid. Prof. De Waart had trouwens een verdomd goed stuk in Vrij Nederland. Hoe gaat het eigenlijk met de zaak van Joegoslavië tegen de NAVO-landen bij het Internationaal Gerechtshof? De Waart zit/zat in het advocatenteam van de federatie.

Vr. gr. Hans.

23 juli 2001

Mira Markovic, de vrouw van Slobodan Milosevic, is zaterdag weer naar huis vertrokken, nadat zij drie dagen achtereen een bezoek had gebracht aan haar in het Scheveningse huis van bewa- ring opgesloten man. Voor het bezoek aan verdachten die zijn opgesloten in de Detentie-een- heid van de Verenigde Naties be- staan speciale regels.

Gevangenen kunnen worden bezocht door familieleden en echtgenoten. Die moeten tien da- gen van tevoren schriftelijk in het Frans of Engels toestemming aanvragen bij het hoofd van de griffie van de Detentie-eenheid.

In 'buitengewone omstandighe- den' kan van die regel worden afgeweken.

Een bezoekaanvraag wordt in de regel ingewilligd. Dat gebeurt niet als het hoofd van de griffie of de commandant van de gevangenis reden hebben aan te nemen dat de bezoeker oneigenlijke bedoelingen heeft.

Daaronder vallen ten eerste de intentie strafbare feiten te plegen, zoals het voorbereiden van een ontsnappingspoging van de verdachte. Ook kan een bezoek worden geweigerd als de commandant of het hoofd van de griffie vermoeden dat de bezoeker wil proberen een getuige te beïnvloeden of intimideren, of op een andere manier de rechts- gang wil verstoren. Een derde reden om iemand te weren is het vermoeden dat hij of zij de 'goede orde' in het cellenblok wil verstoren. Ten slotte kan een bezoekaanvraag worden afgewezen als volgens de griffie iemand met een visite ten doel heeft in- bliceren in de media.

Als de griffie de bezoekaan- vraag afwijst, moet Milosevic daarvan op de hoogte worden ge- steld en de afwijzing moet wor- den gemotiveerd. Milosevic kan tegen een afwijzing in beroep gaan bij president Jorda van het Joegoslavië-Tribunaal.

Bezoekers kunnen bij de in- gang van de gevangenis worden gefouilleerd. Meegenomen voor-werpen worden onderzocht met een röntgenapparaat. Als Mira Markovic haar mans favoriete eten wil meenemen, zoals zij in de Belgradose gevangenis placht te doen, mag dat niet direct wor- den overhandigd, maar alleen via het personeel van de gevangenis.

De commandant van de gevangenis mag een bezoek op elk mo- ment afbreken. Hij moet dan de

gevangene en de bezoeker op de hoogte stellen van de redenen voor zijn ingrijpen.

Wanneer Mira weer komt is onduidelijk. Volgens de Monten- grijnse krant Dan van gisteren zou Milosevic pas weer bezoek willen ontvangen in de VN-ge- vangenis als daar 'normale' om- standigheden voor het voeren van gesprekken zijn. Milosevic en zijn vrouw waren door kogel- vrij glas van elkaar gescheiden en moesten via een microfoon met elkaar praten. Hij zou aan- passingen eisen van de gevangenisdirectie.

redactie buitenland Slobodan Milosevic

30-7-2001

Slobodan Milosevic heeft vanuit zijn cel in de VN-gevangenis in Scheveningen telefonisch op- dracht gegeven om een topman van zijn Socialistische Partij van Servië (SPS) uit de partij te zet- ten. Dat schijft de Belgradose krant Danas. Naar verluidt zou de interventie grote opschud- ding veroorzaakt hebben tijdens een bestuursvergadering van de SPS, afgelopen woensdag.

Volgens een bron van de krant binnen het partijbestuur vindt Milosevic dat vice-voorzitter Branislav Ivkovic tot de 'vijfde kolonne' binnen de SPS behoort. De Joegoslavische ex-president

vindt dat dat de eenheid binnen de partij in gevaar brengt.

Milosevic is formeel nog steeds partijvoorzitter, maar er zijn hef- tige discussies over zijn positie. Met name jongere leden van de SPS vinden dat de situatie on- werkbaar is en afbreuk doet aan het aanzien van de partij. De oudgedienden daarentegen vin- den dat Milosevic de onbetwiste leider van de SPS is en moet blij- ven. De strijd over het voorzitter- schap bereikt eind deze week een climax als zowel het hoofd- bestuur als het dagelijks bestuur van de SPS in Belgrado vergadert.

redactie buitenland

NAVO in beklagenbank

De aanklager van het Joegoslavië Tribunaal, Carla del Ponte, heeft tegenover een Italiaanse krant ver- klaard dat de voormalige President van Joegoslavië, Slobodan Milosevic, niet voor genocide zal worden aangeklaagd in Kosovo, omdat men hiervoor geen bewij- zen kan aandragen. Een opmerkelijke uitspraak, wanneer we bedenken dat Servische genocide juist het argument was voor de NAVO-bombardementen op Joegoslavië. Wie denkt dat de media van die mededeling uit het lood is geslagen, wellicht beseffend hoezeer zij zich als instrument van de militairen en politici hebben laten gebruiken, heeft het mis. Het was niet eens de moeite van het vermelden waard. En terwijl Del Ponte driftig in Bosnië rondstapt, wanhopig op zoek om 'bewijzen' te vinden, is de hamvraag voor de pers hoe Milosevic zich denkt te gaan verdedigen tegen de nog te vinden bewij- zen.

Men vraagt zich niet af hoe het kan dat het Tribunaal twee jaar geleden Milosevic heeft aangeklaagd, maar tot op de dag van vandaag nog steeds vrijwel met lege han- den staat. Men staat op geen enkele wijze stil bij het fenomeen dat het principe van het Tribunaal uit het Angelsaksische recht, dat de aangeklaagde onschuldig is tenzij het tegendeel is bewezen, is omgebogen naar Romaanse recht, waarin de aangeklaagde moet bewijzen dat hij onschuldig is. Het Tribunaal heeft dan ook het karakter van de inquisitie aangenomen.

En gelijk de inquisitie de mensen martelden om zich te onderwerpen aan de ware god/heerser op aarde, zo ondergaat Milosevic een behandeling die regelrecht in strijd is met de mensenrechten, om hem te dwingen het gezag van het Tribunaal te erkennen. En terwijl iedereen de vraag kan stellen, waarom hij een Tribunaal zou moe- ten erkennen dat geen wettelijke basis heeft en niet in

staat is om met bewijzen te komen voor hun aanklacht, maar hem wel opsluit, blijven velen gevangen in de vraag hoe hij zich zal gaan verdedigen tegen nog te formuleren aanklachten.

Het proces tegen Milosevic is in de eerste plaats een politi- eek proces. Niet hij staat voor de rechter die betaald wordt door z'n Amerikaanse beulen, het Servische volk wordt aangeklaagd en dreigt tot schuldige van alle kwaad te worden gebrandmerkt, met alle schadeclaims als gevolg. Een overgave aan het Tribunaal staat gelijk aan het zou hebben zwichten voor de schandelijke chan- tage in Rambouillet.

Of de NAVO-leiders het willen of niet, met het proces tegen Milosevic zetten ze zichzelf in de beklagenbank. Zij zullen zich moeten verantwoorden voor de ruim 3000 doden als gevolg van de bombardementen, voor de ver- woesting van bruggen, ziekenhuizen, scholen en fabrieken, en verder voor de ruim 1500 doden of vermisten tij- dens hun bezetting van Kosovo en de vrijwel volledige etnische zuivering die met hun instemming is uitge- voerd. Het valt daarom te verwachten dat men voor de strategie van stilhouden kiest. Milosevic zal niet de eer- ste zijn die jaren moet wachten voor er iets met zijn zaak gebeurt, tenminste als hij zich onderwerpt aan het Tri- bunaal.

Wat men ook mag denken van de persoon of politicus Milosevic, wanneer wordt toegestaan dat hij geruisloos wordt opgeborgen en de ware feiten over de ontmante- ling van Joegoslavië verborgen blijft, wie de werkelijke verantwoordelijke krachten zijn voor de oorlogen en het leed op de Balkan, dan zullen nog vele conflicten moge- lijk worden. Macedonië is daar het trieste voorbeeld van.

"Tribunaal schendt rechten Milosevic"

Het Joegoslavië-Tribunaal heeft de rechten van oud-president Milosevic van Joegoslavië de afgelopen maand "systematisch geschonden". Dat zegt een van Milosevic' juridische adviseurs, de Amerikaanse ex-minister van Justitie, Ramsey Clark.

Clark bezocht Milosevic de afgelo- pen dagen drie keer in de Scheve- ningse gevangenis van het Tribu- naal. Volgens Clark mocht Milosevic lange tijd geen advocaten ont- vangen, mocht hij niet onder vier ogen met ze spreken en wordt hem contact met medegevangenen verbo- den. Toen zijn vrouw hem bezocht werden ze gescheiden door glas en

moesten ze praten via een telefoon- lijn, zei Clark gisteren tijdens een persconferentie.

Het doel hiervan is volgens Clark Milosevic zo te intimideren dat hij de strijd opgeeft. Maar de oud-president staat volgens Clark te popelen om zich voor het tribu- naal te verdedigen. Clark zou op 4 juli al door Milosevic gevraagd zijn om hem te komen bezoeken. Volgens Clark heeft het tribunaal vertragingstactieken toegepast om het bezoek van Clark uit te stellen. Volgens Clark wil Milosevic zichzelf verdedigen in de rechtszaak maar wil hij wel onder- steuning van advocaten. (ANP)

Slobodan Milosevic voert eigen verdediging, maar met hulp juristen

DEN HAAG — De Joegoslavische oud-president Slobodan Milosevic zal voor het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag zijn eigen verdediging voeren. Dat zei de Amerikaanse ex- minister van Justitie Ramsey Clark, die Milosevic deze week drie keer bezocht in de Scheve- ningse Oranjegevangenis, giste- ren.

Wel zal de oud-president bij zijn

bereiding hulp krijgen van juridi- sche adviseurs, aldus Clark, die mi- nister was onder president Lyndon Johnson.

Volgens Clark is Milosevic er- op gebrand zijn kant van het ver- haal te vertellen, de waarheid te zeggen, zichzelf te verweren."

Bij de gesprekken die Clark met Milosevic voerde, waren geen ver- tegenwoordigers van het VN tri- bunaal aanwezig, waarmee Clark een privilege werd vergeleken dat normaal gesproken alleen voor ad- vocaten van verdachten is wegge- legd.

Zelfs bij de gesprekken die Milo- sevic eerder deze maand met zijn bezoekende echtgenote Mira Mar- kovic voerde was steeds een VN'er aanwezig. (AP)

'Tribunaal schendt de rechten van Milosevic'

DOOR MARJOLIJN DE COCK

Den Haag — Er dreigt een on- verkwikkelijk welles- nietes spelletje rondom de persoon van Slobodan Milosevic. De Amerikaanse oud-minister van justitie en advocaat Ramsey Clark, die Milosevic de afgelo- pen drie dagen onder vier ogen sprak in de gevangenis van Scheveningen, beweert dat het Joegoslavië-tribunaal leugens verkoopt en de 'fundamentele mensenrechten' schendt van de oud-president van Servië en Joegoslavië. Het Tribunaal, een tikje diplomatieker, noemt Clarks beweringen 'bezijden de waarheid'. Clark, verklaard te- genstander van de NAVO-bom- bardementen op Servië en pleit-

bezorger van verdrukten der aarde als Saddam Hoessein en Moeammar Gadaffi, zegt dat het Tribunaal 'systematisch' weigert de advocaten van Mi- losevic' keuze toe te laten tot de gevangenis. Zelf heeft Clark een 'beproeving' van 27 dagen moeten doorstaan om tot het Tribunaal-bolwerk door te drin- gen. Een 'spoed-motie' aan de rechters werd door de griffie van het Tribunaal dagenlang achtergehouden tot Clark deze week eindelijk, als eerste onder vier ogen, de topverdachte mocht spreken. "Bij de griffie zeiden ze dat de motie aan de strafkamer was doorgegeven. We geloofden ze op hun woord en dat was fout", ver-

klaarde Clark giste- ren op een persconfe- rentie in Amster- dam. Maar het Tribunaal zegt dat juist de hand over het hart is gestreken voor het bezoek van Clark. Volgens de regels van het Tribunaal mag alleen een gevol- machtigd advocaat een verdachte onder vier ogen spreken. En volmachten, Mi- losevic zei dat bij zijn voorgelei- ding op 3 juli, wenst de oud-president niet uit te delen omdat hij geen advocaten hoeft voor een Tribunaal dat hij toch als illegaal beschouwt.

Ramsey Clark

Omdat Milosevic in- middels het eerste be- wijsmateriaal heeft gekregen dat de aan- klagers in zijn proces willen gebruiken, vond het Tribunaal het beter als hij nu wel een advocaat kon consulteren in een besloten kring. Andere verzoeken van advocaten wor- den 'op hun merites' beoordeeld.

Het Tribunaal hoop- te stiekem dat Clark, vice-voor- zitter van het gezelschap dat zich luidkeels profileert als In- ternationaal Comité voor de verdediging van Slobodan Mi- losevic, de verdachte ertoe zou overhalen iemand te volmach- tigen. "De omstandigheden zijn ongebruikelijk", aldus woordvoerder Landale van het Tribunaal. "Milosevic heeft tot nu toe geweigerd een advocaat aan te stellen. Natuurlijk wil- len wij liever dat hij een team van advocaten benoemt, om een grondige en robuuste ver- dediging op te bouwen". Maar volgens Clark is dat wel het laatste wat de gevangene van plan is. "Hij wil zijn eigen zaak leiden en hij heeft een sterke zaak. Hij heeft zijn hele leven voor zichzelf gesproken en hij wil dat ook nu doen". Volgens Clark bevindt Milosevic zich in volslagen isolement. Volgens het Tribunaal is Milosevic' iso- lement echter zelfverkozen.

van holst en steijnen

From: Despotovic, Ruza <despot@wish.net>
To: Jared Israel <Emperors1000@aol.com>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Nico & Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: maandag 16 juli 2001 12:01

"Wir brauchen aufrichtige Hilfe"

Serben-Premier Zoran Djindjic fühlt sich vom Westen dupiert. Im Interview klagt er über Brüssels groteske Blockademanöver bei der Auszahlung internationaler Aufbauhilfen und warnt vor neuen Krisen auf dem Balkan.

SPIEGEL: Sie haben das Risiko der Auslieferung Milosevics an das Kriegsverbrecher-Tribunal auf sich genommen. Hat es sich gelohnt?

Djindjic: Wir haben keine Bedingungen für die Auslieferung gestellt. Damit wollten wir unseren guten Willen für die Integration in die Internationale Gemeinschaft zeigen. Allerdings muss ich zugeben, dass ich über die Farce der "westlichen Hilfen", die insgesamt 1,3 Milliarden Dollar betragen sollen, schockiert bin ...

SPIEGEL: ... was heißt Farce? Es geht doch um einen schönen Batzen Geld.

Djindjic: Besser, die Donatorenkonferenz hätte überhaupt nicht stattgefunden und man hätte uns 50 Millionen Mark in die Hand gedrückt. Wir versuchen hier, das Land zu reformieren und trotz der Nato-Bombardierung prowestlichen Kurs zu propagieren - und in Brüssel sitzen zehn Bürokraten, die nach dem Motto handeln: Wenn das Licht ausgeht, wird gebremst.

SPIEGEL: Können Sie das genauer erklären?

Djindjic: Im August sollten wir eine erste Rate von 300 Millionen Euro erhalten. Plötzlich wird uns mitgeteilt, dass davon gleich 225 Millionen Euro Schulden einbehalten werden, die teils noch von Tito gemacht wurden. Zwei Drittel der Summe sind "Strafzinsen", weil Milosevic sich zehn Jahre weigerte, diese Kredite zurückzuzahlen. Die restlichen 75 Millionen Euro erhalten wir frühestens im November ausgezahlt. So seien eben die Prinzipien im Westen, wurde uns gesagt. Das heißt: Man gibt einem Schwerkranken die Medizin, wenn er tot ist. Unsere Krisenmonate sind Juli, August und September.

Zoran Djindjic: "Ich warne den Westen"

SPIEGEL: Fürchten Sie einen Sturz Ihrer Regierung?

Djindjic: Wenn wir nicht sofort eine Finanzspritze erhalten, kriegen wir spätestens im September Demonstrationen und soziale Unruhen. Denn wir konnten unsere Versprechen nicht erfüllen. 330.000 Familien leben mit einem Einkommen unter 40 Mark monatlich, 600.000 Flüchtlinge lasten auf unserem Budget, und 100.000 Menschen werden durch die von westlichen Kreditgebern geforderte Transformation der Wirtschaft ihren Arbeitsplatz verlieren. Es gibt keine Investitionen, nichts wird gearbeitet, nichts gebaut. Auf der anderen Seite sitzen Milosevics sozialistische Altkader immer noch in entscheidenden Funktionen der Wirtschaft und wollen, dass das Land im Chaos versinkt.

SPIEGEL: Die Sozialisten gewinnen offenbar wieder an Boden. Könnten sie erneut zu einer Gefahr für das Regierungsbündnis der DOS-Demokraten werden?

Djindjic: Sozialisten und Radikale würden bei Wahlen sicher einen Stimmenzuwachs verzeichnen. Hinzu kommt Jugoslawiens Präsident Kostunica mit seiner skeptischen Einstellung gegenüber dem Westen und seiner ständigen Warnung, dass von den versprochenen Geldern nichts eintreffen werde ...

SPIEGEL: ... und der Sie wegen der Auslieferung Milosevics als Putschist beschimpfte, der Schande über das Land brachte.

Djindjic: Etwas mehr Loyalität von seiner Seite würde mir sicher gut tun. Gefährlich ist allerdings, wenn durch solche quasipatriotischen Statements die antiwestlichen Traumata in der Bevölkerung wieder erwachen. Dann schließe ich nicht aus, dass eine neue Regierung, vielleicht sogar der Radikalführer peselj, die erste Ratenzahlung des Hilfspakets erhält. Ich wollte mit der Wirtschaft Prioritäten setzen und andere Probleme abschwächen. Und ich warne den Westen ernsthaft: Wenn meine Regierung fällt, kostet dies die Internationale Gemeinschaft zehn Milliarden Dollar.

SPIEGEL: Kommt es zu einem neuen Krieg?

Djindjic: Es wird zu Krisen kommen in der Vojvodina, in Montenegro, im Kosovo, im Sandzak, in Südserbien. Die Zusammenarbeit mit dem Haager Tribunal wird nicht mehr existieren. Und wie immer werden Hunderttausende von Flüchtlingen das Weite suchen. Aber dafür ist dann Geld in den Budgets der westlichen Regierungen vorhanden. Niemand wird sich fragen: Hätte man die Krise verhindern können? Jeder wird in das Credo einstimmen, dass sich der Balkan nicht beruhigt. Was wir brauchen, ist aufrichtige Hilfe, nicht leere Sympathiebekundungen. Als ich Oppositioneller war, hatte uns die Europäische Union drei Milliarden Mark in Cash für den Sturz von Milosevic versprochen. Wo sind die?

SPIEGEL: Sie wollten zurücktreten, wäre die Auslieferung von Milosevic an das Tribunal gescheitert. Werfen Sie alles hin, wenn die westlichen Finanzminister nicht einlenken?

Djindjic: Ich kann nicht ständig gegenüber unserer Bevölkerung von der Hilfe des Westens sprechen, wenn wir hier nichts spüren. Damit verliere ich meine Glaubwürdigkeit und kann das Land nicht stabilisieren. Warum sollte ich das Risiko eingehen, dass meine Familie durch eine Autobombe getötet wird, wenn hier ohnehin alles wieder auf null gesetzt wird?

PIEGEL: Werden Sie den General Mladic an das Haager Tribunal ausliefern, wenn er sich wieder mal in seinem Belgrader Domizil aufhält?

Djindjic: Es müssen doch wohl nicht alle Probleme dieser Region auf meinem Rücken ausgetragen werden. Ich hoffe, dass ich ihn nicht treffe.

BLADEN / Op zoek naar bewijsmateriaal tegen Milosevic

17-7-2001

Veel verschillende omslagverhalen in de bladen van deze week en dat wijst op het ontbreken van dominant nieuws. Gekozen voor het Amerikaanse Newsweek, dat lukt met een eigen onderzoek naar bewijsmateriaal tegen de voormalige Servische leider Slobodan Milosevic.

In Amerika en de Europese Navo-landen zullen niet velen er aan twijfelen dat Milosevic schuldig is aan het 'orkestreren' van oorlogsmisdaden op de Balkan, zegt het blad. Maar dat is wat anders dan het leveren van het wettige en overtuigende bewijs dat hij een oorlogsmisdadiger is.

En het is nu juist dát wat het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag te doen staat.

Volgens het blad kan het proces 'belangrijke precedenten scheppen voor het internationale recht. Maar het kan ook, zoals een beetje met het Neurenbergproces is gebeurd, als enigszins dubieus, dat wil zeggen als louter 'overwinnaarsrecht', te boek komen te staan. Dat laatste had Milosevic voor ogen toen hij voor de eerste keer voor de rechters stond en in enigszins gebroken Engels zei: „Ik beschouw dit Tribunaal vals Tribunaal“.

Dat legt een grote verantwoor-

delijkheid op aanklagers en rechters; ze moeten een proces voeren dat niet alleen het recht doet zegevieren, maar dat ook gezien wordt als een rechtvaardig proces. En dus hangt veel af van de mogelijkheid Milosevic medeplichtigheid aan massaslachtingen te bewijzen, en daarvoor moet bewezen worden dat er een formele bevelsketen bestond tussen Milosevic en de mensen die de deportaties en massaslachtingen uitvoerden.

Voor wat betreft de slachtingen in Bosnië en Kroatie zal dat moeilijk zijn, denkt Newsweek, maar voor die in Kosovo, kort

voor en gedurende de Navo-aanvallen van maart tot juni 1999, moet dat kunnen. En Newsweek kan daarbij behulpzaam zijn, omdat de krant via eigen onderzoek zegt te kunnen aantonen dat Milosevic in ieder geval hoogstpersoonlijk heeft bevolen dat de slachtpartij van 26 maart 1999 in Suva Reka, het zuiden van Kosovo, in de doofpot moest worden gestopt.

Al in juni 1999 schreef Newsweek over die moordpartij, waarbij de Serviërs onder anderen 49 leden van één familie om het leven brachten. De lichamen werden op een vrachtwagen ge-

laden en weggevoerd. Drie overlevenden, die zich dood hadden gehouden, lieten zich van de vrachtauto vallen en ontsnapt. De chauffeur merkte dat en seinde dat aan zijn superieuren, die de vrachtauto naar de rand van de stad dirigeerden en daar de lichamen lieten begraven. Maar in Belgrado maakte de top zich zorgen: Navo-troepen zouden Kosovo binnentrekken en de lichamen kunnen vinden. Op de betreffende vergadering beval Milosevic de zaak 'op te lossen', waarna de lijken werden opgegraven en per gekoelde vrachtwagen werden afgevoerd om ze

voorgoed te laten verdwijnen.

Maar gelukkig voor de onderzoekers gebeurde dat niet goed genoeg, want in april 1999 vond een visser in de Donau de vrachtauto. Lokale politie maakte de laadbak open en dacht een lading vlees te vinden. Dat was ook zo, maar het bleek mensenvlees. Onmiddellijk nam Milosevic veiligheidsapparaat het heft in handen. De zaak werd een 'staatsgeheim', de lichamen vervoerd naar Batajnica, een militaire basis bij Belgrado, en daar verbrand, terwijl de vrachtauto werd opgeblazen. Newsweek zegt dat van de bewuste vergade-

ring een opname is gemaakt die aan 'Den Haag' is gegeven.

Verschillende bladen schrijven over de twee grote internationale vergaderingen die deze en volgende week worden gehouden: de klimaatconferentie in Bonn en de top van de G-8, acht grote industrielanden, in Genua. Waarbij het Duitse *Der Spiegel* vindt dat als 'Bonn' mislukt de G-8 in Genua het klimaatverdrag van Kyoto moet redden. Dat 'Bonn' een mislukking wordt is vrijwel zeker, acht het Duitse *Die Zeit*, want de keuze in Bonn is die tussen Fiasco en Blamage.

Johan ten Hove

Mira bezoekt Milosevic in strafgevangenis

De echtgenote van de voormalige Joegoslavische president Slobodan Milosevic stapte uit het vliegtuig, gisteren op Schiphol. Mira Markovic (59) heeft gisteren enkele uren met haar man doorgebracht in de strafgevangenis in Scheveningen. De voormalige leider van Joegoslavië en zijn vrouw werden geen moment alleen gelaten. Haar dochter was er niet bij. „Ze is niet blij, ze is erg moe“, liet de raadsman van Markovic na afloop van het bezoek weten.

Mira Markovic heeft een driedaags visum voor Nederland. De regels van de United Nations Detentions Unit, die op verdachten van het Joegoslavië-Tribunaal van toepassing zijn, staan dergelijk familiebezoek toe. FOTO: ANP

Mira Markovic bij aankomst op Schiphol. De echtgenote van Slobodan Milosevic heeft gisteren haar man bezocht in de gevangenis van het Joegoslavië-Tribunaal in Scheveningen waar hij sinds 29 juni gevangen zit. De Joegoslavische oud-president en zijn vrouw hebben enkele uren met elkaar doorgebracht, waarbij ze geen moment alleen werden gelaten. Markovic werd begeleid door een advocaat, die na afloop meldde dat 'ze niet blij was' en 'erg moe'. Mira Markovic heeft een visum voor drie dagen gekregen. FOTOWF

'Nauwelijks een Albanees is een haar gekrenkt'

20-7-2001

Balkan

VERVOLG VAN PAGINA 1

Milosevic, zo is de redenering van het ICDSM, is in het verdomhoekje gezet omdat hij het socialistische Joegoslavië wilde redden van het kapitalisme en imperialisme oftewel: door de VS gedomineerde organisaties als Navo, IMF en Wereldbank. Dáárom is het Joegoslavië-tribunaal opgericht en daarom is hij de belangrijkste aangeklaagde.

De misdaden waarvan Milosevic concreet beschuldigd wordt, zijn slechts bijzaak, aldus het comité. Voor zover die al zijn begaan, want volgens de verdedigers van Milosevic is er in Kosovo nauwelijks een Albanees een haar gekrenkt. Advocaat Christopher Black nam ook vast een voorproefje op een mogelijke aanklacht tegen Milosevic in verband met de oorlog in Bosnië. Er

zijn nauwelijks burgerdoden gevallen bij de inname van Srebrenica impliceerde hij. „Die zeven-duizend soldaten van wie er vijf-duizend later met hun namen op kieslijsten verschenen?”

Dat is tegelijk het grote probleem van het ICDSM. Want wie het al tien jaar durende Balkan-drama zorgvuldig bestudeert, moet vaststellen dat 'handlanger' Tudjman inderdaad vakkundig heeft meegewerkt aan de sloop van Joegoslavië. Dat Thaci be-

paald geen vredesdrif was, en dat het Navo-optreden in Kosovo geen eind heeft gemaakt aan mensenrechtenschendingen – alleen zijn nu andere bevolkingsgroepen er het slachtoffer van. Dat maakt Milosevic echter niet meteen de witte raaf onder de hoofdrolspelers in het conflict. ICDSM-leden lijken goed in het bestrijden van retoriek met retoriek. Wat er echt is gebeurd heeft vooral nader onderzoek.

Nicole Lucas

Comité vecht voor onschuld Milosevic

20-7-2001

Mira Markovic, die gisteren haar man in de gevangenis bezocht, is niet de enige die pal achter Slobodan Milosevic staat. Ook een illuster Comité steunt de Joegoslavische oud-president.

Balkan

Nicole Lucas

AMSTERDAM – Natuurlijk gaat Slobodan Milosevic zich voor het Joegoslavië-Tribunaal niet verdedigen door te openbaren welke afspraken hij stiekem heeft ge-

maakt met westerse leiders. Jared Israël maakt op de website van het Internationaal Comité ter Verdediging van Slobodan Milosevic (ICDSM) korte metten met de Britse *Telegraph*, die onlangs suggereerde dat allerlei Navo-leiders het al knap benauwd hebben gekregen bij het idee dat Milosevic zijn mond opendoet.

„Eén ding kan ik u met zekerheid zeggen”, schrijft hij. „Het ja, ik ben slecht, maar u hielp me daarbij, dus bent u ook schuldig’-argument zal géén deel uitmaken van meneer Milosevic’ juridische strategie.” Daarmee zou de Joegoslavische president im-

mers zowel de legitimiteit van het Tribunaal erkennen, als toegeven dat hij terecht is opgepakt.

En daar is geen enkele reden toe volgens het comité, dat op 24 maart 2001 werd opgericht, precies twee jaar na het begin van de Navo-bombardementen op Joegoslavië. Volgens de ICDSM-website – www.icdsm.org – heeft de organisatie inruddels zo'n 70 leden – wetenschappers, politici, schrijvers – in 20 landen en weet ze zich gesteund door 600 'persoonlijkheden' uit nog eens tien landen meer.

Voorzitter is Velko Valkanov, Bulgaars parlements lid en oud-

presidentskandidaat. Andere in het oog springende namen zijn die van de Britse toneelschrijver Harold Pinter en de Amerikaan Ramsey Clark, onder Jimmy Carter minister van justitie, die zich de laatste jaren vooral opwerpt als belangenbehartiger van landen en volken die zich slachtoffer noemen van het Amerikaanse buitenlands beleid. Hij heeft Milosevic – vergeefs – zijn diensten aangeboden. Datzelfde geldt voor de Canadese advocaat Christopher Black. Die probeerde twee jaar geleden al de Navo aan te klagen voor oorlogsmisdaden, maar hij kreeg nul op rekest.

Israël, vice-voorzitter van het ICDSM, trekt via internet al jaren ten strijde tegen Navo en VS en hun 'handlangers' op de Balkan, als de Kroatische president Tudjman en UCK-leider Hashim Thaci. Hij haalt ook regelmatig uit naar de westerse media die zich kritiekloos voor het pr-karretje van het bondgenootschap zouden laten spannen. Ze hebben de Navo-retoriek over 'bescherming van mensenrechten' voor zoete koek geslikt, in plaats van deze te becommentariëren voor wat het volgens Israël werkelijk is: pure machtspolitiek.

VERVOLG OP PAGINA 5

Hoofdcipier gevangenis Belgrado ontslagen

BELGRADO – De hoofdcipier van de centrale gevangenis in Belgrado is maandag door de Servische minister van Justitie Vladan Batic ontslagen, omdat hij zijn dagboek wil publiceren over de dagen dat ex-president Slobodan Milosevic doorbracht in zijn gevangenis. In de krant *Glas Javnosti* is sinds vorige week het dagboek van Dragisa Blanusa als serie te lezen. In boekvorm zal het dagboek worden uitgebracht onder de titel 'Ik waakte over Milosevic'. (Reuters, AP)

Mira Markovic komt donderdag naar Nedrland

DEN HAAG – Mira Markovic zal donderdag in Den Haag aankomen om haar man, oud-president Slobodan Milosevic, te bezoeken in de Scheveningse gevangenis, waar Milosevic vast zit in afwachting van zijn proces voor het Joegoslavië Tribunaal. Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken zal Markovic per vliegtuig en zonder haar schoondochter komen. Zij zal enkele dagen in Nederland blijven. (AFP)

8

van holst en steijnen

From: Despotovic, Ruza <despot@wish.net>
To: Ruza Despotovic <ruzad@ggzba.nl>; Nico & Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zaterdag 21 juli 2001 08:55

President of Socialist Party
 President of Serbia
 from 1989 to 1997
 President of Yugoslavia
 from 1997 to 2000

[Home](#)[Biography](#)[A Socialist](#)[Analyses](#)[Statements](#)[Activities](#)**International Committee to Defend Slobodan Milosevic****Free Slobodan Milosevic!!**[About us](#) [Committee member](#)**SLOBODAN - A SYMBOL OF RESISTANCE TO NATO AGGRESSION**

Press conference by Christopher Black, lawyer from Toronto, member of the International Committee for the Defense of Slobodan Milosevic.

"It is absolutely clear that no evidence can be provided in proceedings against Slobodan Milosevic and that keeping him in custody is exclusively politically motivated," said Christopher Black, adding that, according to information he gathered, 250 political prisoners, mostly members of the Left, were in Serbian jails.

In Black's view, demands for Milosevic's extradition to The Hague derive from a simple fact that the West is eager to get rid of the guilt for unprecedented bombing of Yugoslavia. By sentencing Milosevic before a court that can hardly be called a court of law, the United States and other Western countries, as Black put it, want to wash their hands of the war they waged contrary to all international norms.

Black said he had just returned from Africa, where the people he had spoken to were astonished by the fact that the symbol of resistance to NATO aggression was in jail. Referring to the work of the International Crime Tribunal for the Former Yugoslavia, Black said that unlike other courts, this "quasi-court" presumed people guilty, rather than innocent. It would not be logical, said Black, to expect it to be "fair" when one bears in mind the way it was financed. All trials held before the court were typical political cases and one should not look forward to a fair trial to Milosevic, or Karadzic and Mladic should they be extradited to The Hague, concluded Black.

[Watch Video](#) (Videos are in Real format, You need [RealPlayer8](#) to watch them)

DENIAL OF MEDICAL TREATMENT THREATENS MILOSEVIC'S LIFE

by Jared Israel and George Szamuely [11 May 2001]

We are members of the International Committee (ICDSM) that is circulating the [petition to Free President Milosevic from jail](#). In our view, Slobodan Milosevic's arrest is a clear escalation of Washington's attempt to destroy Yugoslav sovereignty. Washington is demanding that Milosevic be transferred to The Hague where a show trial would be staged. This trial would blame the Serbian people for NATO's crimes of aggression. Meanwhile, Mr. Milosevic is being denied critical medical treatment.

A group of doctors who are deputies in the Serbian and Yugoslav Parliaments have examined Slobodan Milosevic's medical file. The doctors belong to different parties. Some are members of the governing coalition. The doctors have written a Medical Appeal. It expresses in the sharpest possible medical language their concerns about Milosevic's health. Below is our summary of the doctors' statement, written in layman's language, followed by the doctors' Appeal itself.

SUMMARY OF PHYSICIANS' APPEAL

While in jail, President Milosevic has been suffering from crisis hypertension. He has also suffered a cardiac infarction. He was taken to a hospital and underwent a brief treatment. Following this, he should have been kept in intensive care under the supervision of specialists. Instead he was almost immediately returned to his jail cell, where the only follow-up treatment consists of receiving two medications. The doctors state it bluntly: Never in medical history have these medications cured a condition such as that of Mr. Milosevic. By keeping him in jail, rather than in intensive care under specialist supervision, the government is subjecting President Milosevic to suffering heart failure or stroke, unavoidable under his present conditions.

We urge all readers of this summary, and the medical statement below, to sign the petition "FREE MILOSEVIC NOW". President Milosevic's medical condition is itself sufficient reason for freeing him. In addition, though Belgrade officials have kept the former President in jail for six weeks, supposedly so that they could present evidence

Change your
 individual
 address

Sign for Free
 Appeals for Free
 International T

Links

further evidence is needed that his arrest was simply an attempt to satisfy a US Administration that is determined to punish the leader of a small country who had the temerity to assert his nation's sovereignty? One must also ask: Given this clear denial of necessary medical treatment, is this part of an effort, orchestrated by Washington, to ensure that President Milošević dies in prison before his scheduled show trial collapses through its own absurdity?

APPEAL OF YUGOSLAV DOCTORS

The following as an Appeal from Physicians who are Deputies of the Federal and Republican Parliaments, to the authorities of the Republic of Serbia and the Federal Republic of Yugoslavia, and to the medical and general public, urging adequate therapy for treating Slobodan Milošević and the provision of proper conditions in which treatment can take place.

PREVENT THE FATAL OUTCOME OF MILOSEVIC'S HEART DISEASE DO NOT PARTICIPATE IN HIS TACIT MURDER

The severely ill Slobodan Milošević can be effectively treated only by highly competent, highly specialized staff in conditions in which exacerbation such as sudden cardiac death, stroke or other complications, unavoidable in current conditions, can be avoided.

We, medical doctors, members of the National Assembly of the Republic of Serbia and the Parliament of the Federal Republic of Yugoslavia, had access to the medical records of Slobodan Milošević and having obtained the opinion of a competent team of experts, herein address the medical and general public by this appeal devoid of political bias, based exclusively on the principles of the medical profession and of science. We describe his health conditions as follows:

1. Psychological aspects of heart disease
2. Symmetrical hypertrophic cardiomyopathy
3. Hypertensive crisis (malignant hypertension)
4. Conclusion

1. Psychological aspects of heart disease:

Stress is defined as an experience in which the circumstances exceed the capacity of the person to cope, resulting in excessive excitement of the person.

For more than fifty years now it has been widely known that conditions such as hypertension and asthma may reflect unconscious conflicts manifested in somatic symptoms.

Emotions are experienced both psychologically and physiologically. Although the forms of these cognitive manifestations of emotions may vary a great deal (anger, fear, anxiety, joy), the somatic repertoire of autonomous responses is limited. Emotional excitement, via the centrally induced sympathetic discharge, is manifested in the cerebrovascular system similarly to physical stress or strain: by tachycardia, elevated blood pressure, increased oxygen consumption, accelerated muscular flow and fall of splenic and renal flows. Cardiovascular consequences of emotion, as opposed to physical strain, may be more harmful because of absence of accompanying muscular activity and metabolic vasodilatation. Thus, the emotional stress accelerates the heart rate increasing the heart load. Accumulation of small stresses resulting from long-term conflicts promotes development of essential hypertension and coronary atherosclerosis.

Increased neurohumoral activity (adrenocortical, sympathetic, rennin-angiotensin) resulting from stress contributes to dysfunction of endothelial cells. Increased activity of the sympathetic system influences the lipid metabolism, as well. The cholesterol level correlates with depression and emotional instability in a positive manner, while it is negatively correlated with motivation and joy. Therefore, both atherosclerotic plaques and clots and vasospasm are related to stress reaction.

Stress may result in elevated blood pressure, but there is no evidence that it may maintain hypertension. In absence of other promoters, stress may act as a trigger. It is frequently accompanied with numerous arrhythmias that may result in sudden cardiac death. Norepinephrine and isoproterenol (endogenous catecholamines) may lead to development of "contraction bands", myocardial lesions similar to skeletal lesions that burst upon excessive contraction. Such lesions are associated with 80% victims of sudden death, including those in whom atherosclerosis has not been previously diagnosed. These changes were recorded in pilots who lost control over their planes,

permeability permitting excessive Ca^{2+} influx may be the underlying mechanism of this phenomenon.
[\[back to top\]](#)

2. Symmetrical hypertrophic cardiomyopathy

From the hemodynamic point of view, these patients have hyperdynamic systolic function with high ejection fraction (estimated at 70% on coronarography and shown in the form of a banana-shaped cavity in the systole). This "supernormal" systolic function leads to increased O_2 consumption that, together with abnormal blood flow through the myocardium may result in symptoms of ischemia. The basic difference between this and hypertensive heart disease is absence of history of hypertension in the former.
[\[back to top\]](#)

3. Hypertensive crisis (malignant hypertension)

This is an emergency conditions necessitating prompt therapy. It is characterized with one or more of the following signs:

- Acute or prolonged elevation of diastolic blood pressure to >120 mm Hg.
- Papillary edema (not necessarily),
- Signs of progressive renal failure,
- Signs of CNS dysfunction,
- (two of these signs are required to establish the diagnosis).

The absolute level of blood pressure is of lesser importance than the rate of elevation and absolute difference between the usual values and those measured in crisis.

Emergency therapy is necessitated since hypertensive encephalopathy, acute dissection of aorta, pulmonary edema, pheochromocytoma-related crisis, intracranial hemorrhage may develop.

Therapy: In the acute phases the patient should be strictly immobilized with headrest at 30°. These are acutely ill people, usually extremely anxious. It is of utmost importance to provide peaceful, supportive environment. Admission to intensive care unit is crucial, 12-lead EEG, intravenous therapy (with measurements of central venous pressure, if possible), arterial line of nitropruside is administered, all laboratory analysis, (accompanied with fundus oculi examination as well as neurological and nephrological consultation) are required.

Interestingly:

- The first echoardiographic examination was made on the day of admission to the coronary unit when the patient manifested ischemia of the apico-lateral part of the heart accompanied with ECG changes. Thus, the patients had objective confirmation of his condition during the reported pain. Since coronarography findings were normal, the pressure of the muscular bridge on the anterior descending coronary artery (more so because it was seen before the actual branching) or microvascular angina (small vessels were diagnosed as very poor) were suspected. This means that the patient should be treated as a cardiac patient in spite of the fact that his major vessels are patent.

- Since ventriculography shows marked wall hypertrophy (echography contradicts these findings, since echo images showed only mild hypertrophy) with typical banana-like image in the systole, he probably has a history of HCM, particularly in the light of the fact that his blood pressure used to be controlled well. Therefore, one cannot draw a conclusion that he has had history of severe hypertension for 20 years resulting in the ventricular thickness. In order to rule out this condition, heart biopsy should be performed.

STRESS - risk for sudden heart death.

[\[back to top\]](#)

4. Conclusion

On April 11th, at the initial examination, the prison physicians suspected the development of acute coronary syndrome and asked for cardiological consultation. A multidisciplinary team (headed by Dr. Neškovic) suspected acute cardiac ischemia because of typical echographic findings (akinesia, i.e. completely static cardiac apex, together with apical part of the anterior, lateral wall and the septum) and ECG findings (2 mm ST segment depression, negative T waves) and asked for emergency coronarography!

If any other patient had had such findings and if the multidisciplinary team had met in Bujanovac where no conditions for invasive diagnostic procedures were available, the patient would have been placed in a coronary unit, where strict rest would have been prescribed with nitroglycerin and heparin infusion, as in the case of Milošević! His family would have been advised that he had had an infarct and all protective measures would have been introduced. Even if no typical ECG evolution of acute

infarction (Q tooth formation) developed, it would have been defined as a case of non-Q infarction (subendocardial) where reperfusion of the surrounding tissues ensued. Had this happened to Milošević in Niš or any other major town, he would have received streptokinase in the first six hours after the occurrence of pain (because of the accompanying echographic and ECG findings)!

Dr. Nešković and late Dr. Popović wrote to Milošević, while he was in office, describing him the nature of coronary disease, elevated blood pressure ... substantiating longer history of these symptoms.

After coronarography, the patient has recovered, although his discharge summary says that 24 after the procedure no ECG or echographic abnormalities are present (the same as on admission). They even contemplated discharging him a few hours after coronarography.

He will be the first patient cured by this procedure!

Incompatibility of his echographic findings and ventriculography is another problem. Ventriculography shows typical image of HMC, while the echography is suggestive of simple hypertensive hypertrophy.

Also, the presence of the muscular bridge before the branching of the anterior descending artery and denuded microcirculation provide the basis for the diagnosis of microvascular angina.

The blood pressure variations occurring abruptly and acutely, substantially aberrant from the normally recorded ones, make us ask: Is there any other place in the world where hypertensive crisis is managed with a tablet of presolol and prilazide?

Complete investigation was ordered as early as April 23rd, but what has been done so far?

How can such a serious condition be diagnosed in prison conditions that require a multidisciplinary approach?

The warning and our appeal suggest the only possible conclusion: the severely ill Slobodan Milošević can be effectively treated only by highly competent, highly specialized staff in conditions in which exacerbation such as sudden cardiac death, stroke or other complications unavoidable in current conditions can be avoided.

We also warn the public that even well regulated blood pressure, according to the referential data, may cause stroke in 38% of cases so that in this particular case we wonder what one can expect knowing the conditions in which Milošević is treated. In Belgrade, May 9th 2001.

Glen Wreggitt, Winnipeg, Canada

I am signing this petition because I feel I must do something, make some gesture, even one of little significance (although the significance of this petition grows with each new signature). I want to help fight against the slander, destruction and manipulation that has been and is still being directed against Serbia and the former Yugoslav Republic by "the West". I want my voice added to the many that defy the bloody Orwellian hand of imperialism to say: We are not fooled by your lies. We see your true nature. We know that human rights and human lives are nothing more to you than a lever with which to extend your exploitation, wealth and power!

Lučezar Georgiev, Varna, Bulgaria

Thank you for the opportunity to express my protest against the arrest of the great Yugoslavian statesman Slobodan Milošević. Best regards from Varna, Bulgaria!

Carla Berg, Austria

I am signing the "Free Milošević!" petition because of the violations of international law by which the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (the ICTY or 'War Crimes Tribunal') was established.

The U.N. Charter provides the Security Council (SC) with authority to take measures in the event of acts of aggression, threats to the peace or breaches of the peace. A primary problem is that given the SC's structure, its members enjoy de facto immunity. With that in mind, Article 41 provides the SC with authority to negotiate, use arbitration, diplomatic methods, and similar such measures to address the aforementioned acts. However, the SC does not have a legal basis to establish judicial bodies.

According to international law, the practical method of establishing any international judicial body must begin with a treaty. Once such a treaty has been ratified, the judicial body can be created by the U.N. General Assembly - not by the Security Council. The reasons for this are two cornerstones principles of international law: state sovereignty and state equality.

The ICTY has determined, in the case of Prosecutor v. Blaskić, that it, as an organ of

requires states to "co-operate." By taking the position that it, and incidentally its prosecutor, as an "organ" of the ICTY, is superior to any state, the ICTY is behaving in a manner consistent with the "rule of law" as defined by the Ottoman Sultan. It is worth mentioning that Selim III declared a "new world order" in 1793, in an effort to subdue rebellious Suzerain States. The Suzerain states had their governments, but ultimately, authority was placed in the Sultan. Bad behavior got punishment, compliance got rewards. Sound familiar?

Another significant point is the fact that, normally, parties to a legal dispute have equal status before a neutral court. The structure of the ICTY defies this principle, since it places the Prosecutor above the accused by virtue of the Prosecutor's status as an organ of the court. Then there is the question of an absence of separation of powers, since the ICTY and Prosecutor have legislative abilities under the statute.

Another factor lies in the fact that unlike under the treaty establishing the International Court of Justice (ICJ) or the International Criminal Court (ICC) treaty, the ICTY has been left to establish its own rules of court. As noted in Prosecutor v. Tadic, they make up the rules as they go along.

The ICTY, in its rules, also has denied the accused basic rights as provided under the declaration of human rights and the Covenant on Civil and political rights. Example: the presumption of innocence. The Milosevic indictment demonstrates that in fact the Tribunal indicts first, therefore presuming guilt, and investigates later. See Diana Johnstone's 'Humanitarian War: Making the Crime fit the punishment' for further elaboration on this point. (1)

In short I will not sit back and watch as the law is turned into something ala Orwell's 'Animal Farm' in which the truth is 'propaganda' and racism is acceptable. 'Two legs bad, four legs good' is not all that different from saying 'Serbs bad, NATO good.' If one examines, even casually, the ICTY committee's final report to the Prosecutor concerning NATO's 78 day act of aggression, and if at the same time we at least bother to look at the U.N. Charter, the customs of war, and other applicable laws, we find something that if it were not so tragic, it truly would be hilarious.

1. Grdilica Bridge-Train Bombing.

No need to investigate. After all the NATO pilot really was trying to bomb the bridge. But after hitting the civilian passenger train, all that nasty smoke got in the way, so they couldn't see what they were doing and bombed it again.

2. Djakovica.

No need to investigate. NATO has consistently maintained that it did not hit the Djakovica civilian convoy with intent to attack civilians. NATO's consistency involved three versions of this incident. 1. The Serbs did it. 2. We did it, but we thought from at 15,000 feet in the air, those tractors were military vehicles. 3. We did it, but Military was mixed in with those civilians. No need to investigate because it is real hard to see what you are attacking from 15,000 feet in the air.

3. RTS (Serbian TV station)

It is a military target because it served 'dual purpose,' says the ICTY. Besides NATO believed it was exclusively used to incite hatred and propaganda.

But when NATO leaders compared Milosevic with Hitler, that wasn't inciting hatred, it was a compliment, right? Conditioning people around the world to look upon Serbs as vicious animals is not inciting hatred, right?

By the ICTY's reasoning, any media outlet, during a war, will be justifiably attacked, in direct contradiction to the Geneva Conventions of 1949, because the media outlet is failing to convey the message that NATO is giving us some educational bombing.

The 'dual purpose' argument flies in the face of the fact that the U.S. Department of Defense's review of the bombing campaign solely and exclusively identifies propaganda as the justification for selecting it as a target. According to Amnesty International, NATO officials told them the same thing. In short NATO lied to its own Kangaroo court!

The question is who is going to be the next target state, and which leader is going to be introduced to justice, NATO style? Which national group is going to be the next to be subjected to an ongoing incitement of hatred by way of NATO, who after all is only bombing people back to the stone age for humanitarian reasons.

Marek Glogoczowski, Zakopane, Poland

I, the undersigned demand that the Serbian authorities immediately release Slobodan Milosevic and all other Serbian patriots from jail.

J J van Kempen, Netherlands

I sign the petition (demand), because Mr. Milosevic did just that what a head of state is supposed to do.

Richard Piper, Canada

My name is Richard Piper. I'm an engineer (retired) and I wish to sign the Petition to free Slobodon Milosevic. My wife Gemma Gauthier, teacher (retired) also wants to sign. Slobo is no more guilty than Tujman, Izetbegovic, Thaci, Clinton, Blair. Congratulations for this initiative.

George V. Fatsi, USA

The U.S. and NATO were planning the destruction of Yugoslavia for many years. They are the real criminals. Slobo is a true patriot.

Jerome Schretter, France

I have read the petition calling for liberation of former Yugoslav President Milosevic and all other Serbian (Yugoslav) patriots who defended their country against NATO. I fully support this call and ask you to add my name to the list of signatories. Thank you.

Tony Delapa, U.S.A.

I live in the USA but I'm originally from Italy. I thank you for adding my name to petition. Keep up the great work.

Branka Perry, London, England

I would like to see a list of Milosevic's alleged misdeeds in black and white. I do not want to see him sentenced on the basis of gossip and propaganda. The charge of atrocities has been discredited, e.g. the suppressed Racak forensic report stated that the dead were combatants and civilians caught in crossfire. The indictment of Milosevic was issued during the bombing which prevented independent verification of the charges.

The Hague ICTY [Hague 'War Crimes Tribunal'] is not a just court because it was established by the UN under pressure from the US with an unjust remit limited in time and scope to those the US wishes to vilify. It is totally biased because it does not bring to justice those in NATO also involved in the conflict and responsible for turning a blind eye to atrocities committed by the Albanians on the Serbs and others and by NATO on everyone. In the rest of the world someone is considered innocent until proved guilty. In the case of Mr. Milosevic and Serbia it is exactly the opposite: the indictments were used to demonise Milosovic and by easy extension the Serb people so that NATO could justify its truly illegal bombing campaign and the consequent occupation of a segment of a sovereign state.

I call upon all intelligent people of this world to question what is going on and raise their voices in protest.

Ilija Baskakov, Toronto, Canada

I understand that NATO is a criminal organization and it's leaders are war criminals. Mr. Milosevic only tried to save integrity of his country. I do not understand, how could Mr. Kostunica shake Javier Solana's hand, as he did this February? Who is Mr. Kostunica after that? Mr. Milosevic must be free, NATO leaders must be, instead of him, in Serbian jail!
Mr. Milosevic supporters in Yugoslavia should know: that they are not alone. And shame to Kostunica!

Theophilos Grammenos, Athens, Greece and London, England

Please, do me the honour of adding my name to the list of undersigned individuals. My name is Theophilos Grammenos and I am also signing on behalf of my father Costas and mother Anna. We are Greek citizens, living in both Athens and London and nothing would be more gratifying to us than the release and rehabilitation of President Milosevic, the symbol of his noble Serbian nation's struggle against the hideous moral monster which is American and NATO criminal expansionism, a simple regional manifestation of which is the institutionalisation of criminal and terrible Albanian extremism, a monstrous birth which will, unless stopped, now engulf and destroy the

whole of the Balkans, including my country, Greece.

Kemalغازi, Turkey

Yugoslavia is an experimental area for Nato. Nato tries to change geographic, demographic and political situation of the region according to its interests. I refuse the Nato intervention to my region!

Doug Kennedy, New Zealand

I wish you all the best in your endeavours to have Slobodan released. I would have hoped for a bit more of a commitment from Russian polies to have that so called Court of Justice [the Hague 'War Crimes Tribunal'] dismantled, because sure as eggs they may be the next ones facing the Supreme U.S Justice.

Evgenij Vladislavovich Chikunov

I fully support the cause of S. Milosheovich and so I realise that nobody in power really cares about my or even your opinions in any case (and that is one of the lessons we have gotten here during the course of "democratic" reforms). I sign this petition. Mostly to show my support to your efforts and my esteem to Mr. Milosheovich.

Luis Cayetano, Sydney, Australia

I am signing this petition not because I have any particular admiration for Mr. Milosevic, but because I am aware that the rape of Yugoslavia has been the result of a giant conspiracy perpetrated by the West. One only has to look at the blatant lies and omissions from Western leaders to see this. Let all members of American Congress and British and German parliament know about this petition, as well as these nations' respective leaders and cabinets. Even if they ignore you, the fact that they ignore will expose them, their arrogance.

Dr. Edward W. Miller, California, USA

Milosevic is being retained illegally to await an illegal trial in an illegal court...A tribunal hastily pasted together in the UN Security Council in defiance of the UN Charter, which clearly requires the UN Assembly of nations to construct such a court. This US-constructed so-called Tribunal is but a paper-tiger meant to be employed by the NATO politicians and their medias to distract public attention from the catastrophic war which NATO waged against the Yugoslavian people. Kostunica has become a whore of the West and will turn Milosevic over to Del Monte's judiciary mob just to save his own skin. We must keep up pressure on our representatives to prevent this tragedy from playing out on the world stage.

Guy Roy, Lévis, QC

Je suis d'accord pour que mon nom figure sur une liste de revendication pour libérer Miloshevic qui n'a fait que rétorquer à la mondialisation impérialiste en voulant préserver l'économie Yougoslave des griffes des investisseurs.
Merci de me permettre de protester contre le harcèlement d'un leader qui restera dans la mémoire des peuples comme un résistant.

William Spring, Chairman, Christians Against NATO Aggression (CANAA), London, UK

The continued incarceration of Mr. Milosevic is the most extraordinary example of American-EU-Blairite arrogance and inhumanity yet witnessed, at least since the end of hostilities between EU-NATO and the Federal Republic of Yugoslavia. EU-NATO now resembles a debauched version of the later Roman Empire. Washington collects heads of state, (like Noriega, like Milosevic) and would if they could parade their victims through the streets in a triumphal gala. This is a symptom of the decadence and arrogance of American power. Will it be Putin next? Patriotic forces in Yugoslavia should insist on the release of Mr. Milosevic. Washington, and its accomplice in Europe, Belgrade bomber and butcher Blair, have

no understanding of diplomacy, an NATO-EU understand is threats/force/deceit/misinformation and the US-Blairite alliance is now heading us directly into world war three. Lord Robertson brags on British radio how NATO killed Arkan and how NATO keeps Milosevic locked up. We are the Lords of the Universe. Yugoslavia is enslaved.

Helmuth Fellner, Wien (Vienna), Austria

At the same time that the European Social Democrats have elected the British war criminal Cook as their chairman, while the war criminal Fischer from the (German) Green Party and the SPD-war criminal Scharping are saying nothing regarding their unmasked propaganda lies, while the bandits from the KLA are plotting (provoking?) the next war-zone, Slobodan Milosevic is unlawfully jailed. The breakup of Yugoslavia with all the harm which resulted from it, is primarily a result of the foreign policy of the European Union under the influence of Germany and Austria, referring to the Austrian-monarchist German-nationalist thinking of revancism. For their plans against Yugoslavia and particularly against the Serbian people these political forces have found with Mr. Djindjic a compliant trojan horse.
Freedom for Slobodan!

Sladjana Rascanin, Calgary, Canada

I would like to join people who are signing petition to free Mr. Milosevic. I am signing this petition since I believe that everyone is innocent until proven guilty. So far, Slobodan Milosevic is accused, and already pronounced guilty, of several crimes. None of his "crimes" is proved, he even has not been to the court yet. But his biggest crime is that he is a Srb who did not sell his, and his people's soul, to the mighty US and NATO.

As a Srb, and a Canadian, I am sick of obsequious Zoran Djindjic and his fellow politicians. I am even sicker of Kostunica, that "honest" Urb who is, together with Djindjic, selling what is left of Yugoslavia to biggest criminals in the world. I am sure that all Srbs, who died fighting for their freedom in all the wars of Serbs' history, are turning in their graves now, and cursing the worst Serbian scum, who unfortunately, with US money, got the power to put Serbs on their knees! Something in which none of our worst enemies succeeded....

My heart bleeds, I cry for my people who have gone through all this for so long, but I still believe that Serbs are going to survive as always. And Kostunica and Djindjic are going to share place in Serbs history reserved for Vuk Drankovic.

Roberto Mantovani, Bonn, Germany

I agree with this petition for the reason that those powers who want Milosevic at The Hague have no right to judge him.

These powers have done so much to let Yugoslavia go up in flames and terror, from the US Foreign Operations Appropriations Law of 1990 and German (and British etc.) logistic, political and military support for the secessions of Slovenia and Croatia, over years of sanctions, unilateral support for civil war parties (Croats, Muslims) in Bosnia and their ethnic cleansing of each other and especially of Serbs, US support for every destructive Izetbegovic move ("if you don't like it, why sign it"), the support and even creation of Albanian terrorism and ethnic cleansing in Kosovo (Germany's BND, Britain's SAS forces etc.) before, during and, what's even more shameful, after the war under direct Western responsibility and supervision, the fake peace talks at Rambouillet (now Bulgaria has granted NATO peacefully what Yugoslavia did not want to give up at Rambouillet, the sovereignty over their territory (see www.freerepublic.com/forum/a3aa0fc2a19d8.htm), the importation of war to Macedonia, with a German Foreign Minister stating that the Albanian national question is open (instead of dutifully denying the dangers of "Greater Albanian nationalism" like those of "Greater Serbian nationalism").

About the fanatical bias of the ITCY judges and prosecutors everything has already been said and repeated.

Why have old fascist allies in hardly changed uniforms and without changes in mentality gotten such radical and near to unconditional support from Germany? What is there in store for European borders drawn in 1919 and 1945 that may be "just" or not, but that could be changed only at the price of an overall war, with "national questions" looming everywhere? What will become of Europe and of the world, if the War Party (whether neo fascist or simply globalist gone mad) will enjoy a victory like a Milosevic trial at The Hague undisputed?

Gliso Bjelos, Sydney, Australia.

Please, if anyone out there honestly believes in the 'Hague' as a judicial court system with any sort of ethics, then you must surely believe in the Easter Bunny and Goblins. I gladly add my name to this petition, as, one day, when the people of the world who are being suppressed by NATO come to realize that NATO is nothing more than a Terrorist Organization based on world domination, hiding behind its 'Hague' and so called humanitarian Rights organizations, I will be able to say "I was a part of the petition that made this glorious day possible, the day that NATO fell to her knees." The Serbian people are not and never have been puppets. Can someone please explain that to Mr. Kostunica, Mr. Bush and the rest of them, who obviously have not the least idea.

Let it be known to any Serbian/Yugoslav Patriots who defended Serbian/Yugoslav Land and Law against NATO. You are heroes in my heart. "

Roland Dion, U.S.A.

The actions of NATO War Criminals must not be validated by acknowledging the ICTY as a legitimate entity.

Dieter Homann, Germany

Ich unterstütze die Aufforderung an die jugoslawischen Behörden, S. Milosevic endlich freizulassen.
